

២០១៩

សង្ខេបរបាយការណ៍ពិនិត្យតាមដានការអប់រំជាសកល

ការធ្វើចំណាករូបភាព ការផ្លាស់ទីលំនៅ
ដោយបង្ខំ និងការអប់រំ៖ សង់ស្ពានចម្លង
មិនមែនសង់ជញ្ជាំងនោះទេ

សង្ខេបរបាយការណ៍ពិនិត្យតាមដានការអប់រំជាសកល

**ការធ្វើចំណាត់ច្រក ការផ្លាស់ទី
លំនៅដោយបង្ខំ និងការអប់រំ**

សង់ស្ថានចម្លង មិនមែនសង់ជញ្ជាំងនោះទេ

សេចក្តីប្រកាសអ៊ីនឈ័ន និងក្របខ័ណ្ឌសកម្មភាពវិស័យអប់រំឆ្នាំ២០៣០ ចែងថារបាយការណ៍ពិនិត្យតាមដាន ការអប់រំជាសកល មានតួនាទីជា “យន្តការសម្រាប់ពិនិត្យតាមដាន និងរាយការណ៍ពីគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយ ចីរភាពទី ៤ និងពីការអប់រំ ដែលត្រូវបានបញ្ចូលទៅក្នុងគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយចីរភាពផ្សេងទៀត” និង “រាយ ការណ៍ពីការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រជាតិ និងអន្តរជាតិ ដើម្បីទាមទារឱ្យគ្រប់ដៃគូពាក់ព័ន្ធទាំងអស់មានគណនេយ្យភាពចំពោះ អ្វីដែលពួកគេបានសន្យា ជាផ្នែកមួយនៃការតាមដានបន្ត និងការពិនិត្យលើគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាពជារួម”។ របាយការណ៍នេះត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយអ្នកជំនាញឯករាជ្យមួយក្រុម ក្រោមការដឹកនាំរបស់យូណេស្កូ។

ឈ្មោះតួនាទី ដែលត្រូវបានប្រើប្រាស់ និងព័ត៌មានដែលបង្ហាញក្នុងឯកសារបោះពុម្ពផ្សាយនេះ មិនមែនជាការ បញ្ចេញមតិរបស់យូណេស្កូ ពាក់ព័ន្ធនឹងស្ថានភាពស្របច្បាប់របស់ប្រទេស ដែនដី ទីក្រុង ឬតំបន់ណាមួយ ឬសមត្ថកិច្ច របស់ប្រទេស ដែនដី ទីក្រុង ឬតំបន់នេះ ឬពាក់ព័ន្ធនឹងការកំណត់ព្រំប្រទល់ដែនរបស់ប្រទេស ដែនដី ទីក្រុង ឬតំបន់ទាំង នេះឡើយ។

ក្រុមការងាររៀបចំរបាយការណ៍ពិនិត្យតាមដានការអប់រំជាសកលនេះ គឺជាអ្នកទទួលខុសត្រូវលើការជ្រើសរើស និងការបង្ហាញអង្គហេតុ ក្នុងឯកសារបោះពុម្ពផ្សាយនេះ និងលើទស្សនៈដែលត្រូវបានបញ្ចេញក្នុងឯកសារនេះ។ ទស្សនៈ ទាំងនេះមិនមែនជាទស្សនៈយូណេស្កូ ហើយមិនតម្រូវឱ្យយូណេស្កូជាប់កាតព្វកិច្ចអ្វីមួយឡើយ។ ប្រធានក្រុមការងារនេះ ជាអ្នកទទួលខុសត្រូវជារួមលើគំនិតយោបល់ និងទស្សនៈយល់ឃើញ ដែលត្រូវបានលើកឡើងក្នុងរបាយការណ៍នេះ។

ក្រុមការងាររៀបចំរបាយការណ៍ពិនិត្យតាមដានការអប់រំជាសកល

ប្រធានក្រុម៖ Manos Antoninis

Daniel April, Bilal Barakat, Madeleine Barry, Nicole Bella, Anna Cristina D'Addio, Glen Hertelendy, Sébastien Hine, Priyadarshani Joshi, Katarzyna Kubacka, Kate Linkins, Leila Loupis, Kassiani Lythrangomitis, Alasdair McWilliam, Anissa Mehtar, Claudine Mukizwa, Yuki Murakami, Carlos Alfonso Obregón Melgar, Judith Randrianatoavina, Kate Redman, Maria Rojnov, Anna Ewa Ruszkiewicz, Will Smith, Rosa Vidarte និង Lema Zekrya.

របាយការណ៍ពិនិត្យតាមដានការអប់រំជាសកលនេះ គឺជាឯកសារបោះពុម្ពផ្សាយឯករាជ្យប្រចាំឆ្នាំ។ របាយការណ៍ GEM នេះ ត្រូវបានរៀបចំឡើង ក្រោមការឧបត្ថម្ភថវិកាពីរដ្ឋាភិបាល ទីភ្នាក់ងារពហុភាគី និងមូលនិធិឯកជន និងមានការ សម្របសម្រួល និងការគាំទ្រពីយូណេស្កូ។

ឯកសារបោះពុម្ពផ្សាយនេះត្រូវបានផ្សព្វផ្សាយឱ្យមានការប្រើប្រាស់ជាចំហ ក្រោមអាជ្ញាប័ណ្ណ Attribution-ShareAlike 3.0 IGO (CC-BY-SA 3.0 IGO) license (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/igo/>) ។ តាមរយៈការដកស្រង់ខ្លឹមសារពីឯកសារបោះពុម្ពផ្សាយនេះទៅប្រើប្រាស់ អ្នកប្រើប្រាស់ទទួលបានខ្លួននឹងជាប់កាតព្វកិច្ច គោរពតាមលក្ខខណ្ឌនៃការប្រើប្រាស់ ដែលកំណត់ដោយបណ្ណាល័យដែលអាចចូលប្រើប្រាស់ដោយសេរីរបស់យូណេស្កូ (<http://www.unesco.org/open-access/terms-use-ccbysa-en>) ។ អាជ្ញាប័ណ្ណនេះអនុវត្តទាំងស្រុងចំពោះខ្លឹមសារអត្ថបទនៃឯកសារនេះ។ សម្រាប់ការប្រើប្រាស់ខ្លឹមសារទាំងឡាយដែលពុំត្រូវបានកំណត់ដាក់ច្បាស់ថាជារបស់យូណេស្កូ ចាំបាច់ត្រូវមានការអនុញ្ញាតជាមុនពី៖ publication.copyright@unesco.org ឬ UNESCO Publishing, 7, place de Fontenoy, 75352 Paris 07 SP France.

ចំណងជើងដើមជាភាសាអង់គ្លេស៖ Global Education Monitoring Report Summary 2019: Migration, displacement and education: Building bridges, not walls

ឈ្មោះឯកសារយោង នៃរបាយការណ៍នេះ៖ UNESCO. 2018. សង្ខេបរបាយការណ៍ពិនិត្យតាមដាន ការអប់រំជាសកល ឆ្នាំ ២០១៩៖ ការធ្វើចំណាកស្រុក ការផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំ និងការអប់រំ៖ សង់ស្ថានចម្លង មិនមែនសង់ជញ្ជាំងនោះទេ , UNESCO.

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែម សូមទាក់ទង៖

ក្រុមរៀបចំរបាយការណ៍ពិនិត្យតាមដានស្ថានភាពនៃការអប់រំទូទាំងសកលលោក
អង្គការយូណេស្កូ អាសយដ្ឋាន
7, place de Fontenoy
75352 Paris 07 SP, France
Email: gemreport@unesco.org
Tel.: +33 1 45 68 07 41
www.unesco.org/gemreport
<https://gemreportunesco.wordpress.com>

រាល់កំហុស ឬការខ្វះព័ត៌មាន ដែលរកឃើញក្រោយពេលបោះពុម្ពនឹងត្រូវកែតម្រូវក្នុងសំណុំអនុញ្ញាតនៃឯកសារនេះដែលអាចរកបានតាមរយៈគេហទំព័រ www.unesco.org/gemreport

© UNESCO, 2018
រក្សាសិទ្ធិគ្រប់បែបយ៉ាង
កំណែទិមួយ
បោះពុម្ពផ្សាយក្នុងឆ្នាំ ២០១៧ ដោយអង្គការអប់រំ វិទ្យាសាស្ត្រ និងវប្បធម៌ នៃសហប្រជាជាតិ

7, Place de Fontenoy, 75352
Paris 07 SP, France

វាយអត្ថបទដោយយូណេស្កូ
រចនាក្រាហ្វិចដោយ FHI 360
រចនាសម្រាប់បោះពុម្ពដោយយូណេស្កូ

របាយការណ៍ពិនិត្យតាមដានស្ថានភាពនៃការអប់រំជាសកល៖

- ២០១៩ ការធ្វើចំណាកស្រុក ការផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំ និងការអប់រំ៖សង់ស្ថានចម្លងមិនមែនសង់ជញ្ជាំងនោះទេ
- ២០១៧/៨ គណនេយ្យភាពក្នុងវិស័យអប់រំ៖ គោរពតាមអ្វីដែលយើងបានសន្យា
- ២០១៦ ការអប់រំសម្រាប់មនុស្ស និងផែនដី៖ បង្កើតអនាគតប្រកបដោយចីរភាពសម្រាប់ទាំងអស់គ្នា

របាយការណ៍ពិនិត្យតាមដានទូទាំងសកលលោកសម្រាប់ការអប់រំសម្រាប់ទាំងអស់គ្នា

- ២០១៥ ការអប់រំសម្រាប់ទាំងអស់គ្នា ២០០០-២០១៥ ៖ សមិទ្ធផលសម្រេចបាន និងបញ្ហាប្រឈម
- ២០១៣/៤ ការបង្រៀន និងរៀន៖ សម្រេចឱ្យបាននូវគុណភាពសម្រាប់ទាំងអស់គ្នា
- ២០១២ យុវជន និងជំនាញ៖ ប្រែក្លាយការអប់រំ ឲ្យទៅជាការងារ
- ២០១១ វិបត្តិលាក់មុខ៖ជម្លោះប្រដាប់អាវុធ និងការអប់រំ
- ២០១០ ការផ្តល់សេវាដល់ក្រុមដែលពុំមានឪពុកស
- ២០០៩ ការជម្នះវិសមភាព៖ ហេតុអ្វីបានជាអភិបាលកិច្ចមានសារៈសំខាន់
- ២០០៨ ការអប់រំសម្រាប់ទាំងអស់គ្នាត្រឹមឆ្នាំ២០១៥៖ តើយើងអាចសម្រេចវាបានដែរឬទេ?
- ២០០៧ មូលដ្ឋានវិទ្យា៖ ការគាំពារ និងអប់រំកុមារតូច
- ២០០៦ អក្ខរកម្ម ដើម្បីជីវិត
- ២០០៥ ការអប់រំសម្រាប់ទាំងអស់គ្នា៖ លក្ខខណ្ឌតម្រូវផ្នែកគុណភាព
- ២០០៣/៤ យេនឌ័រ និងការអប់រំសម្រាប់ទាំងអស់គ្នា៖ ការបោះជំហានទៅរកសមភាព
- ២០០២ ការអប់រំសម្រាប់ទាំងអស់គ្នា៖ តើពិភពលោកស្ថិតតាមផែនការដែលបានគ្រោងទុកដែរឬទេ?

រូបថតគ្របមុខ និងគ្របក្រោយ៖ Rushdi Sarra/UNRWA
អត្ថបទក្រោមរូបភាព៖ សិស្សជាជនភៀសខ្លួនបារាំងស្ទើរមករៀនថ្ងៃជំបូង ក្នុងសាលារៀន UNRWA ក្នុងឆមាសទីពីរនៅតំបន់កាហ្សា

រចនាសម្រាប់ព័ត៌មានដោយ Housatonic Design Network

អារម្ភកថា

បច្ចុប្បន្ននេះ មនុស្សបានផ្លាស់ទីពីកន្លែងមួយ ទៅកន្លែងមួយទៀតរួចទៅហើយ។ អ្នកខ្លះ ផ្លាស់ទីដើម្បីស្វែងរកឱកាសប្រសើរជាងមុនអ្នកខ្លះរត់គេចពីគ្រោះថ្នាក់។ ការផ្លាស់ទីទាំងនេះមានឥទ្ធិពលយ៉ាងធំធេងមកលើប្រព័ន្ធអប់រំ។ របាយការណ៍ពិនិត្យតាមដានការអប់រំសកលឆ្នាំ ២០១៩ គឺជារបាយការណ៍លើកទីមួយ ដែលធ្វើការស្វែងយល់ស៊ីជម្រៅអំពីបញ្ហាទាំងនេះ នៅគ្រប់ទិសទីក្នុងពិភពលោក។

ការរៀបចំរបាយការណ៍នេះ ធ្វើឡើងទាន់ពេលវេលា ខណៈពេលដែលសហគមន៍អន្តរជាតិកំពុងរៀបចំបញ្ចប់កិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិសំខាន់ៗចំនួនពីរគឺកិច្ចព្រមព្រៀងសកលស្តីពីការធ្វើចំណាកស្រុកប្រកបដោយសុវត្ថិភាព មានសណ្តាប់ធ្នាប់ និងស្របច្បាប់ និងកិច្ចព្រមព្រៀងសកលស្តីពីជនភៀសខ្លួន។

កិច្ចព្រមព្រៀងពុំធ្លាប់មានទាំងពីរនេះ រួមនឹងការប្តេជ្ញាចិត្តជាអន្តរជាតិចំពោះការអប់រំ គឺជាប្រធានបទដែលត្រូវបានបញ្ចូលក្នុងគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយចីរភាពទី ៤ របស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ដែលរំលេចឱ្យឃើញពីភាពចាំបាច់ ក្នុងការឆ្លើយតបចំពោះតម្រូវការអប់រំរបស់ជនចំណាកស្រុក និងជនដែលត្រូវបានគេបង្ខំឱ្យចាក់ចេញពីផ្ទះសំបែង។ របាយការណ៍ពិនិត្យតាមដានការអប់រំជាសកលនេះ គឺជាឯកសារយោងដ៏សំខាន់សម្រាប់អ្នកតាក់តែងគោលនយោបាយ ដែលជាអ្នកទទួលខុសត្រូវ ក្នុងការជួយឱ្យយើងសម្រេចគោលបំណងរបស់យើងទាំងនេះ។

បច្ចុប្បន្ននេះ ច្បាប់ និងគោលនយោបាយនានា ពុំបានផ្តល់ភាពអនុគ្រោះដល់កុមារដែលជាជនចំណាកស្រុក និងជនភៀសខ្លួននោះឡើយ ព្រោះពុំបានផ្តល់សិទ្ធិដល់ពួកគេ និងថែមទាំងព្រងើយកន្តើយចំពោះតម្រូវការរបស់ពួកគេផង។ ជនចំណាកស្រុកជនភៀសខ្លួន និងជនដែលត្រូវបានបង្ខំឱ្យចាក់ចេញពីផ្ទះសំបែង គឺជាអ្នកដែលស្ថិតក្នុងចំណោមក្រុមដែលងាយរងគ្រោះជាងគេក្នុងពិភពលោក ដែលក្រុមនេះមាន ដូចជា អ្នកដែលរស់នៅតាមតំបន់អនាធិបតេយ្យ អ្នកដែលធ្វើចំណាកស្រុកតាមរដូវ ដើម្បីស្វែងរកចំណូលទ្រទ្រង់ជីវភាពរស់នៅ និងកុមារដែលកំពុងជាប់ឃុំឃាំង។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយអ្នកទាំងនេះ ត្រូវបានគេបដិសេធមិនឱ្យទទួលបានការអប់រំតាមសាលារៀនដែលជាកន្លែងផ្តល់ឱ្យពួកគេនូវជម្រកសុវត្ថិភាព និងកសាងគ្រឹះ ដើម្បីទទួលបានអនាគតកាន់តែល្អប្រសើរជាងមុន។

ការមិនយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះការអប់រំរបស់ជនចំណាកស្រុក នាំឱ្យមានការខាតបង់សក្តានុពលរបស់មនុស្ស ក្នុងកម្រិតមួយធំធេង។ ពេលខ្លះ ត្រឹមតែជាការបំពេញឯកសារក៏សាមញ្ញការខ្វះទិន្នន័យ ឬប្រព័ន្ធដែលមានលក្ខណៈការិយាធិបតេយ្យ និងការពុំមានការស្របសម្រួលជាមួយគ្នាឱ្យបានល្អធ្វើឱ្យមនុស្សជាច្រើននាក់ពុំបានទទួលសេវា។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយការវិនិយោគលើការអប់រំ សម្រាប់ជនចំណាកស្រុក និងជនភៀសខ្លួនដែលមានទេពកោសល្យនិងការតាំងចិត្តខ្ពស់អាចជម្រុញឱ្យមានការអភិវឌ្ឍ និងកំណើនសេដ្ឋកិច្ចមិនត្រឹមតែតាមប្រទេសដែលទទួល ពួកគេឱ្យរស់នៅតែប៉ុណ្ណោះទេ ថែទាំងក្នុងប្រទេសដើមកំណើតរបស់ ពួកគេទៀតផង។

ការផ្តល់ការអប់រំតែមួយគត់គឺមិនគ្រប់គ្រាន់នោះឡើយ។ បរិយាកាសក្នុងសាលារៀនចាំបាច់ត្រូវសម្រប និងត្រូវផ្តល់ការគាំទ្រដល់តម្រូវការជាក់លាក់របស់អ្នកដែលធ្វើចំណាកស្រុកទៀតផង។ ការដាក់ជនអន្តោប្រវេសន៍ និងជនភៀសខ្លួនឱ្យរៀនក្នុងសាលាតែមួយ ជាមួយនឹងប្រជាជនម្ចាស់ស្រុក គឺជាចំណុចចាប់ផ្តើមយ៉ាងសំខាន់ ដើម្បីកសាងភាពចុះសម្រុងគ្នាក្នុងសង្គម។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ វិធីសាស្ត្របង្រៀន និងភាសាប្រើប្រាស់ សម្រាប់ការបង្រៀន ព្រមទាំងការរើសអើង អាចជាកត្តាដែលធ្វើឱ្យអ្នកទាំងនេះ ត្រូវចាកឆ្ងាយពីសាលារៀន។

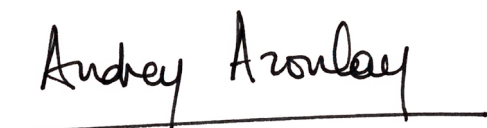
គ្រូបង្រៀនដែលទទួលបានការបណ្តុះបណ្តាលបានល្អ មានតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការធានាឱ្យមានការ ផ្តល់ការអប់រំ ដល់សិស្សជាជនអន្តោប្រវេសន៍ និងជនភៀសខ្លួន ដូចគ្នានឹងសិស្សដទៃទៀតប៉ុន្តែគ្រូបង្រៀនទាំង នេះក៏ត្រូវការការគាំទ្រផងដែរ ដើម្បីឱ្យពួកគេអាចគ្រប់គ្រងថ្នាក់រៀនពហុភាសា ដែលមានវប្បធម៌ចម្រុះ ហើយ ដែលជារឿយៗ ថ្នាក់រៀនទាំងនេះក៏មានសិស្សដែលមានតម្រូវការចិត្តសង្គមពិសេសផងដែរ។

កម្មវិធីសិក្សាដែលរៀបចំបានល្អ ដែលជំរុញលើកកម្ពស់ភាពចម្រុះ និងផ្តល់ជំនាញសំខាន់ៗ ក៏ដូចជា ជម្នះតាំងនឹងបុរេវិនិច្ឆ័យ ក៏មានសារៈសំខាន់ផងដែរ និងអាចមានឥទ្ធិពលសាយភាយជាវិជ្ជមានទៅខាងក្រៅ ជញ្ជាំងបន្ទប់រៀនទៀតផង។ ពេលខ្លះ សៀវភៅសិក្សាបែបជាបញ្ចូលរូបភាពចាស់គម្រើលអំពីស្ថានភាពចំណាក ស្រុក និងបន្ទុចបង្អាក់ដល់កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងធានាឱ្យមានបរិយាបន្នទៅវិញ។ កម្មវិធីសិក្សាជាច្រើនក៏ពុំមាន ភាពបទបែនគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីសម្របទៅតាមបែបផែនការរស់នៅ របស់អ្នកដែលធ្វើចំណាកស្រុកម្តងម្កាល ផងដែរ។

ការពង្រីកការផ្តល់សេវា និងការធានាឱ្យមានការផ្តល់សេវាប្រកបដោយបរិយាបន្ន តម្រូវឱ្យមានការ វិនិយោគដែលប្រទេសម្ចាស់ផ្ទះជាច្រើន ពុំអាចបំពេញតែឯកឯងបាននោះឡើយ។ បច្ចុប្បន្ននេះ ជំនួយមនុស្សធម៌ មិនទាន់បំពេញទៅតាមតម្រូវការរបស់កុមារនោះឡើយ ព្រោះថាជារឿយៗ ជំនួយទាំងនេះនៅមានកំណត់ និង ពុំអាចព្យាករណ៍ដឹងមុនបាន។ មូលនិធិអប់រំមិនអាចរង់ចាំបាន (Education Cannot Wait) ដែលជាមូលនិធិ ថ្មី គឺជាយន្តការដ៏សំខាន់ ដើម្បីនាំសេវាទៅដល់ក្រុមងាយរងគ្រោះជាងគេមួយចំនួន។

សារដែលត្រូវបានបញ្ជាក់ក្នុងរបាយការណ៍នេះ គឺជាសារដែលមានភាពច្បាស់លាស់៖ ការវិនិយោគ លើការអប់រំរបស់អ្នកដែលកំពុងធ្វើចំណាកស្រុក គឺជាអ្វីដែលនាំឱ្យមានការខុសប្លែកគ្នារវាងការត្រួសត្រាយផ្លូវ នាំមកនូវការខកចិត្ត និងការប្រឆាំងបះបោរ និងការត្រួសត្រាយផ្លូវដែលនាំមកនូវភាពចុះសម្រុងគ្នា និង សន្តិភាពក្នុងសង្គម។

Audrey Azoulay
អគ្គនាយក UNESCO

ការផ្ដោតថា

របាយការណ៍ពិនិត្យ តាមដានការអប់រំសកល ឆ្នាំ ២០១៩ ត្រូវបាន រៀបចំឡើងដោយជនចំណាកស្រុកអន្តរជាតិមួយក្រុម។ សមាជិកចំនួនបួននាក់របស់ក្រុមនេះ គឺជាកូនជនភៀសខ្លួន។ ពួកគេមិនជំទាស់ចំពោះ ការណ៍ ដែលមនុស្សមើលមកការធ្វើចំណាកស្រុក និងជនចំណាកស្រុក ចេញពីទស្សនៈយល់ឃើញខុសៗគ្នា នោះឡើយ។ ការស្រាវជ្រាវ របស់ពួកគេ បង្ហាញពីកម្រិត ដែលការអប់រំ អាចជួយឱ្យការយល់ឃើញទាំងនេះកាន់តែបើកចំហជាងមុន និងផ្តល់ឱកាសកាន់តែប្រសើរសម្រាប់ទាំងអស់គ្នា។

សម្រាប់ជនចំណាកស្រុក ជនភៀសខ្លួន និងសហគមន៍ដែលទទួលពួកគេ ឱ្យរស់នៅមានរឿង ដែលគេដឹង និងរឿងដែលគេមិនដឹងជាច្រើន។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ អ្វីៗគ្រប់បែបយ៉ាងដែលមនុស្សមួយចំនួនដឹង គឺការខ្វះខាត និងភាពចាំបាច់ ដើម្បីរត់គេចពីស្ថានភាព ដែលមានការខ្វះខាតបែបនេះ។ ពួកគេមិនដឹងថា តើនៅកន្លែងមួយទៀតដែលពួកគេចង់ទៅនឹងមានឱកាសសម្រាប់ពួកគេឬអត់នោះឡើយ។ នៅតាមសហគមន៍ដែលទទួលអ្នកទាំងនេះ ឱ្យរស់នៅ មនុស្សអាច មិនដឹងថា តើអ្នកជិតខាងពួកគេ ដែលទើបផ្លាស់ចូលមកនៅ ដែលស្លៀកសម្លៀកបំពាក់ខុសប្លែកពីពួកគេមាន ទំនៀមទម្លាប់ខុសៗគ្នា និងនិយាយជាមួយនឹងការលើកដាក់សំឡេងខុសៗគ្នានិងធ្វើឱ្យជីវិតរបស់ពួកគេមានការផ្លាស់ប្តូរដៃរបួរហើយប្រសិនបើមានការផ្លាស់ប្តូរនឹងមានការផ្លាស់ប្តូរដោយរបៀបណានោះឡើយ។

ការធ្វើចំណាកស្រុកកើតឡើងទាំងស្របច្បាប់ ទាំងមិនស្របច្បាប់។ ជារឿយៗ សង្គមត្រូវខិតខំគ្រប់គ្រងការផ្លាស់ទីរបស់ប្រជាជន ប៉ុន្តែទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ សង្គមនានាអាចជួបប្រទះនឹងលំហូរចូលប្រជាជនក្នុងកម្រិតមួយ ដែលគេពុំអាចព្យាករណ៍ដឹងបានជាមុន។ ការផ្លាស់ទីបែបនេះអាចនាំឱ្យមានបញ្ហាបែកបាក់គ្នា ហើយការផ្លាស់ទីមួយចំនួន បានផ្តល់នូវប្រយោជន៍ដល់ប្រទេសប្រកបដោយផល និងប្រទេសគោលដៅផង។

នៅក្នុងលំហូរជនចំណាកស្រុក យើងសង្កេតឃើញមានការធ្វើចំណាកស្រុកដោយឆន្ទៈខ្លួនឯងផង និងដោយការបង្ខិតបង្ខំផង។ មនុស្សមួយចំនួនផ្តួចផ្តើមគំនិតផ្លាស់ប្តូរកន្លែងរស់នៅដើម្បីស្វែងរកការងារធ្វើនិងបន្តការសិក្សា ខណៈពេលដែលមនុស្សមួយចំនួនទៀតត្រូវបានបង្ខំចិត្តរត់គេចពីការធ្វើទុក្ខបុកម្នេញ និងការគំរាមកំហែង ដល់ជីវិតរស់នៅរបស់ពួកគេ។ សហគមន៍ដែលទទួល ជន ចំណាកស្រុក ឱ្យរស់នៅ និងអ្នកនយោបាយអាចលើកជា អំណះអំណាង ផ្សេងៗគ្នាថា ជនចំណាកស្រុកធ្វើចំណាកស្រុកដោយខ្លួនឯង ឬមានគេបង្ខំឱ្យធ្វើចំណាកស្រុក ធ្វើចំណាកស្រុកដោយស្របច្បាប់ ឬខុសច្បាប់ នាំមកនូវការរីកចម្រើន ឬបង្កជាការគំរាមកំហែងឬជាធនធានឬជាបន្ទុកទៅវិញ។ មានការស្វាគមន៍និងការមិនទទួលយកជនចំណាកស្រុក និងជនភៀសខ្លួនកើតមានទន្ទឹមគ្នា។ មនុស្សមួយចំនួនសម្របខ្លួនទៅតាមបរិយាកាសថ្មីខណៈពេលដែលមនុស្សផ្សេងទៀតពុំអាចសម្របខ្លួនបែបនេះឡើយ។ មានអ្នកដែលចង់ជួយហើយក៏មានអ្នកដែលចង់ផាត់អ្នកទាំងនេះចេញពីសង្គមពួកគេផងដែរ។

ដូច្នេះនៅជុំវិញពិភពលោកយើងមើលឃើញការធ្វើចំណាកស្រុកនិងការបង្ខំឱ្យចាកចេញពីផ្ទះសំបែងជាកត្តាដែលបំផុសឱ្យមានរឿងរ៉ាវជាច្រើន។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ មានការសម្រេចចិត្តដែលត្រូវធ្វើ ការធ្វើចំណាកស្រុក ទាមទារឱ្យមានការឆ្លើយតប។ យើងអាចលើករបាំង ឬយើងអាចបោះដៃទៅម្ខាងទៀត ដើម្បីកសាងទំនុកចិត្តបញ្ចូលជនចំណាកស្រុក និងជនភៀសខ្លួនទៅក្នុងសង្គម និងផ្តល់ការធានាដល់ពួកគេ។

នៅកម្រិតសកល អង្គការសហប្រជាជាតិបានខិតខំរៀបចំប្រមូលផ្តុំបណ្តាប្រជាជាតិធានា ជុំវិញ ដំណោះស្រាយដែលនៅស្ថិតស្ថេរបានយូរសម្រាប់ឆ្លើយតបចំពោះបញ្ហាប្រឈមដែលបង្កឡើង ដោយការ ធ្វើ ចំណាកស្រុក និងការបង្ខំឱ្យចាកចេញពីផ្ទះសំបែង។ ក្នុងអំឡុងកិច្ចប្រជុំកំពូលរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ស្តីពីជនរៀសខ្លួននិងជនចំណាកស្រុកកាលពីឆ្នាំ២០១៦ខ្ញុំបានអំពាវនាវឱ្យមានការវិនិយោគការបង្ការដើម្បី ការផ្សះផ្សាអភិបាលកិច្ចល្អ នីតិវិធី និងដំណើរសេដ្ឋកិច្ច ប្រកបដោយបរិយាបន្ន។ ខ្ញុំបានទាញការយកចិត្តទុក ដាក់ចំពោះភាពចាំបាច់ ក្នុងការពង្រីកលទ្ធភាពទទួលបានសេវាកម្រិតមូលដ្ឋានសម្រាប់ជនចំណាកស្រុក ដើម្បី ឆ្លើយតបចំពោះបញ្ហាវិសមភាព។

របាយការណ៍នេះ ធ្វើការពិភាក្សាបន្ថែមទៀតពីចំណុចចុងក្រោយខាងលើ តាមរយៈការក្រើនរំឭកប្រាប់ យើងទាំងអស់គ្នាថាការអប់រំមិនត្រឹមត្រូវជាភាពពិតដែលធម៌របស់អ្នកដែលទទួលខុសត្រូវលើវិស័យអប់រំប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែវាក៏ជាដំណោះស្រាយជាក់ស្តែងសម្រាប់បញ្ហាជាច្រើន ដែលបង្កឡើងដោយសារក្រុមប្រជាជនដែលធ្វើ ចំណាកស្រុកផងដែរ។ ការអប់រំត្រូវតែ និងជានិច្ចការគួរតែជាផ្នែកមួយដ៏សំខាន់នៃការឆ្លើយតបចំពោះបញ្ហាចំណាក ស្រុក និងការបង្ខំឱ្យចាកចេញពីផ្ទះសំបែង ហើយវាក៏ជាកំណត់មួយដែលដល់ពេលដែលសមនឹងយកការចិត្ត ទុកដាក់ ដូចដែលបង្ហាញក្នុងខ្លឹមសារកិច្ចព្រមព្រៀងសកលចំនួនពីរស្តីពីជនចំណាកស្រុក និងជនរៀសខ្លួន។

សម្រាប់អ្នកដែលពុំបានទទួលការអប់រំ ការជួបការលំបាក និងការខកចិត្តអាចជាលទ្ធផលដែលកើត ឡើង ដោយសារតែការពុំបានទទួលបានការអប់រំបែបនេះ។ នៅពេលដែលពួកគេទទួលបានការបង្រៀនមិន ត្រឹមត្រូវការអប់រំអាចបំភាន់ប្រវត្តិសាស្ត្រ និងនាំឱ្យមានការយល់ច្រឡំប៉ុន្តែដូចដែលរបាយការណ៍បង្ហាញប្រាប់ យើង ក្នុងទម្រង់ជាឧទាហរណ៍ល្អៗជាច្រើនពីប្រទេសកាណាដា ឆាត កូឡុំប៊ី អៀកឡង់ ឡេបាណូន ហ្វីលីពីន ទូតី និង អ៊ូហ្គាន់ដា ការអប់រំអាច បំពេញ តួនាទីជាស្ថាន ចម្លង ផងដែរ។ ការអប់រំអាចនាំ ឱ្យមនុស្ស សម្រេច សក្តានុពលពេញលេញបំផុតរបស់ខ្លួននិងនាំឱ្យមានការលុបបំបាត់ផ្នត់គំនិតបុរេវិនិច្ឆ័យនិងការរើសអើងជាដើម រឺការត្រិះរិះពិចារណាល្អិតល្អន់សាមគ្គីភាព និងភាពបើកចំហ។ ការអប់រំអាចជួយដល់អ្នកដែលទទួលរងការ ឈឺចាប់ និងជាស្ថានចម្លងសម្រាប់អ្នកដែលកំពុងត្រូវការឱកាសជាចាំបាច់។

របាយការណ៍នេះបង្ហាញដោយផ្ទាល់ពីបញ្ហាប្រឈមដ៏ធំមួយ៖ នោះថាតើអាចមានការផ្តល់ការគាំទ្រ ដល់អ្វីខ្លះដល់គ្រូបង្រៀន ដើម្បីឱ្យគេចេះអនុវត្តបរិយាបន្ន? របាយការណ៍នេះបង្ហាញគំនិតយល់ឃើញស៊ីជម្រៅ ដ៏អស្ចារ្យអំពីមនុស្សជាតិ និងបាតុភូតចំណាកស្រុកដែលកើតមានរាប់ជំនាន់មកហើយ។ ខ្ញុំសូមអញ្ជើញឱ្យអ្នក ទាំងអស់គ្នាធ្វើការពិចារណាពីអនុសាសន៍ដែលផ្តល់ក្នុងរបាយការណ៍នេះ និងយកអនុសាសន៍ទៅអនុវត្តជាក់ ស្តែង។

លោកជំទាវ Helen Clark
ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាភិបាលរៀបចំរបាយការណ៍
ពិនិត្យតាមដាន ការអប់រំជាសកល
Helen Clark

ការធ្វើចំណាកស្រុក ការផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំ និងការអប់រំ

មានរឿងរ៉ាវវិជ្ជមានចិត្តជាច្រើន ដែលបង្ហាញការធ្វើចំណាកស្រុក ការផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំ នៅជុំវិញពិភពលោក។ រឿងរ៉ាវដែលបង្ហាញពីមហិច្ឆតា ក្តីសង្ឃឹម ការភ័យខ្លាច ការរំពឹងទុក ភាពប្រសប់ ការសម្រេចបាននូវក្តីប្រាថ្នា ការលះបង់ សេចក្តីភ្ញាក់ភ្នាល ភាពអំណត់ និងទុក្ខសោករំព្រកប្រាប់យើងថា “ការធ្វើចំណាកស្រុកគឺជាការសម្តែងចេញនូវបំណងប្រាថ្នារបស់មនុស្ស ដែលចង់បានសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ សុវត្ថិភាព និងអនាគតកាន់តែប្រសើរជាងមុន។ វាគឺជាផ្នែកមួយនៃសង្គមជាផ្នែកមួយនៃកត្តាដែលបង្កើតនូវក្រុមគ្រួសារមនុស្ស”។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ការធ្វើចំណាកស្រុក ការផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំ “ជាប្រភពនៃការបែកបាក់ក្នុងរដ្ឋ និងក្នុងសង្គមមួយ និងរវាងរដ្ឋមួយ និងរដ្ឋមួយទៀត និងរវាងសង្គមមួយ និងសង្គមមួយទៀតផងដែរ... ក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយនេះ ការផ្លាស់ទីរបស់អ្នកដែលជួបនឹងការលំបាកក្នុងចំនួនមួយដ៏ច្រើន ដែលក្នុងនោះមានទាំងជនចំណាកស្រុក និងជនភៀសខ្លួនផងដែរ បានក្លាយជាស្រមោលបិទបាំងអត្ថប្រយោជន៍ធំៗ ដែលគេអាចទទួលបានពីការធ្វើចំណាកស្រុក”។

ខណៈពេលដែលការសម្រេចនូវជោគវាសនារួមដែលត្រូវបានដាក់ចេញក្នុងរបៀបវារៈអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយចីរភាពឆ្នាំ២០៣០ គឺជាការទទួលខុសត្រូវរួមរបស់យើងទាំងអស់គ្នា ការធ្វើចំណាកស្រុក ការផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំ នៅតែបន្តទទួលបានការឆ្លើយតបជាអវិជ្ជមានមួយចំនួនពីសង្គមសម័យទំនើប។ បញ្ហាទាំងនេះ ត្រូវបានជនឱកាសនិយម ដែលមើលឃើញពីអត្ថប្រយោជន៍ពីការសាងសង់ជញ្ជាំង និងមិនមែនជាការសាងសង់ស្ថានចម្លងប្រើប្រាស់សម្រាប់ប្រយោជន៍របស់ពួកគេ។ នៅទីនេះ ការអប់រំមានតួនាទី “លើកកម្ពស់ការយោគយល់គ្នាការយល់អធ្យាស្រ័យឱ្យគ្នា និងមិត្តភាព រវាងគ្រប់ប្រជាជាតិ គ្រប់ជាតិសាសន៍ និងគ្រប់ក្រុមសាសន៍ទាំងអស់” ដែលនេះជាការប្តេជ្ញាចិត្តដ៏សំខាន់មួយ នៅក្នុងសេចក្តីប្រកាសជាសកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស។ របាយការណ៍នេះ ពិនិត្យមើលការចំណាកស្រុក និងការខ្ចាត់ខ្ចាយពីផ្ទះសំបែង។

របាយការណ៍នេះ ពិនិត្យមើលការធ្វើចំណាកស្រុក និងការផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំតាមរយៈក្រសែកក្នុងរបស់គ្រូបង្រៀន និងអ្នកគ្រប់គ្រងការងារអប់រំ ដែលជាអ្នកមើលឃើញទិដ្ឋភាពជាក់ស្តែងក្នុងថ្នាក់រៀន ក្នុងបរិវេណសាលារៀន សហគមន៍ ទីផ្សារការងារ និងសង្គម។ ប្រព័ន្ធអប់រំនៅទូទៅទាំងសកលលោកកំពុងរួមគ្នា តាមរយៈការប្តេជ្ញាចិត្តដើម្បី “ធានានូវការអប់រំប្រកបដោយបរិយាបន្នសមធម៌និងគុណភាពនិងលើកកម្ពស់ឱកាសរៀនសូត្រពេញមួយជីវិតសម្រាប់ទាំងអស់គ្នា” និង “មិនទុកនរណាម្នាក់ចោល”។ ដើម្បី ឱ្យសិស្សទាំងអស់សម្រេចតាមការសន្យារបស់ពួកគេ ប្រព័ន្ធថាប្រចាំបាច់ត្រូវធ្វើការកែសម្រួលទៅតាមតម្រូវការរបស់ពួកគេ ដោយមិនគិតពីសាវតាររបស់ពួកគេនោះឡើយ។ ពួកគេក៏ចាំបាច់ត្រូវឆ្លើយតបចំពោះតម្រូវការរបស់សង្គម ដើម្បីមានភាពធន់ និងសម្របខ្លួនទៅតាមបញ្ហានៃការធ្វើចំណាកស្រុក ការផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំ ជាបញ្ហាប្រឈមមួយចំពោះប្រទេសដែលមានប្រជាជនចំណាកស្រុក និងជនភៀសខ្លួនក្នុងចំនួនច្រើន និងតិចជួបប្រទះដូចៗគ្នា។

ការផ្លាស់ទីរបស់ប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់ប្រភេទទាំងអស់ ត្រូវបានលើកឡើងក្នុងរបាយការណ៍នេះ។ ជាមធ្យមក្នុងចំណោមមនុស្ស ៨ នាក់ មានម្នាក់ដែលធ្វើចំណាកស្រុកក្នុងប្រទេស។ ការធ្វើចំណាកស្រុកនេះ អាចបង្កផលប៉ះពាល់ធ្ងន់ធ្ងរដល់ឱកាសទទួលបានការអប់រំរបស់អ្នកដែលធ្វើចំណាកស្រុក និងអ្នកដែលត្រូវបានគេមើលរំលង ជាពិសេសក្នុងប្រទេសចំណូលកម្រិតទាបនិងប្រទេសចំណូលមធ្យមដែលកំពុងមានការអភិវឌ្ឍនិងការពង្រីកទីក្រុងយ៉ាងឆាប់រហ័ស។ មានមនុស្សម្នាក់ក្នុងចំណោមមនុស្ស ៣០ នាក់ រស់នៅក្នុងប្រទេស ដែល

មិនមែនជាប្រទេសកំណើតរបស់ពួកគេ។ ជិតពីរភាគបីនៃជនចំណាកស្រុកអន្តរជាតិ មានគោលបំណងធ្វើចំណាកស្រុកទៅកាន់ប្រទេសដែលមានចំណូលខ្ពស់។ ខណៈពេលដែលពួកគេភាគច្រើនធ្វើចំណាកស្រុកដើម្បីធ្វើការងារ ពួកគេមួយចំនួនក៏ធ្វើចំណាកស្រុក ដើម្បីទទួលបានការអប់រំផងដែរ។ លើសពីនេះ ការធ្វើចំណាកស្រុកអន្តរជាតិ ក៏បង្កផលប៉ះពាល់ដល់ការអប់រំកូនៗរបស់ពួកគេផងដែរ។ មានមនុស្សម្នាក់ក្នុងចំណោមមនុស្ស ៨០ នាក់ ការផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំក្នុងប្រទេសរបស់ពួកគេ ឬទៅកាន់ប្រទេសផ្សេងទៀត ដោយសារជម្លោះ ឬគ្រោះមហន្តរាយធម្មជាតិ។ ក្នុងចំណោមអ្នកទាំងនេះ ១០ នាក់ មាន ៩ នាក់ ដែលរស់នៅក្នុងប្រទេសចំណូលទាប និងមធ្យម។ ការបញ្ចូលពួកគេទៅក្នុងប្រព័ន្ធជាតិ មានសារៈសំខាន់យ៉ាងខ្លាំង ប៉ុន្តែក៏ត្រូវមានការកែសម្រួលទៅតាមបរិបទពិសេសនៃការផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំរបស់ពួកគេផងដែរ។

ការធ្វើចំណាកស្រុក ការផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំមានទំនាក់ទំនងជាមួយនឹងការអប់រំជាលក្ខណៈទ្វេទិស ដែលប៉ះពាល់ដល់អ្នកដែលធ្វើចំណាកស្រុកផង អ្នកដែលមិនធ្វើចំណាកស្រុកផង និងអ្នកដែល ឬអាចទទួលយកជនចំណាកស្រុក និងជនភៀសខ្លួនឱ្យស្នាក់នៅផង (តារាងទី១) ។ ពេលដែលមនុស្សពិបាកណាស់ធ្វើចំណាកស្រុក ឬធ្វើចំណាកស្រុកក្នុងវដ្តជីវិតរបស់ពួកគេ គឺជាការសំខាន់ ដែលកំណត់ពីការវិនិយោគលើការអប់រំ ការបង្កាក់ការអប់រំ បទពិសោធន៍ និងលទ្ធផលនៃការអប់រំ។ កុមារដែលធ្វើចំណាកស្រុកពីតំបន់ ដែលការអភិវឌ្ឍការអប់រំមានកម្រិតទាប អាចទទួលបានឱកាសដែលមិនមានសម្រាប់ពួកគេ ប្រសិនបើពួកគេមិនធ្វើចំណាកស្រុក។ ជារឿយៗ លទ្ធផលសិក្សារបស់សិស្សចំណាកស្រុក ច្រើនទាបជាងសិស្សដែលរៀនជាមួយនឹងពួកគេក្នុងសហគមន៍ដែលពួកគេធ្វើចំណាកស្រុកទៅ។

តារាងទី ១៖

ឧទាហរណ៍មួយចំនួនបង្ហាញពីទំនាក់ទំនងរវាងការអប់រំ និងការធ្វើចំណាកស្រុក / ការផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំ

		ផលប៉ះពាល់ នៃការធ្វើចំណាកស្រុក/ ការផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំ លើការអប់រំ	ផលប៉ះពាល់នៃការអប់រំលើការធ្វើចំណាកស្រុក / ការផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំ
ទីកន្លែងដែលជាប្រភពដើម	ជនចំណាកស្រុក	<ul style="list-style-type: none"> ការធ្វើចំណាកស្រុកនាំឱ្យមានបញ្ហាប្រឈមពាក់ព័ន្ធនឹងការផ្តល់សេវានៅតាមតំបន់តាំងទីលំនៅមិនរៀបរយ។ ប្រព័ន្ធអប់រំចាំបាច់ត្រូវការកែសម្រួលទៅតាមតម្រូវការរបស់មនុស្សដែលធ្វើចំណាកស្រុកតាមរដូវ ឬធ្វើចំណាកស្រុកយូរៗម្តង 	<ul style="list-style-type: none"> អ្នកដែលមានការអប់រំកាន់តែខ្ពស់កាន់តែទំនងជាធ្វើចំណាកស្រុក។
	ជនដែលត្រូវបានគេទុកចោល	<ul style="list-style-type: none"> ការធ្វើចំណាកស្រុក ធ្វើឱ្យមានមនុស្សកាន់តែតិចទៅៗក្នុងតំបន់ជនបទ និងបង្កឱ្យមានការលំបាកដល់ការផ្តល់សេវាអប់រំ។ ប្រាក់ដែលផ្ញើមក មានឥទ្ធិពលលើការអប់រំក្នុងសហគមន៍ប្រភពដើម។ អវត្តមានឪពុកម្តាយបង្កផលប៉ះពាល់ដល់កុមារដែលត្រូវបានគេទុកចោល។ លទ្ធផលភាពធ្វើចំណាកស្រុកចេញពីតំបន់ដែលជាដើមកំណើតរបស់ខ្លួន ធ្វើឱ្យគេមិនចង់វិនិយោគលើការអប់រំឡើយ។ កម្មវិធីថ្មីៗអាចធ្វើឱ្យអ្នកដែលមានបំណងចង់ធ្វើចំណាកស្រុកត្រៀមរៀបចំខ្លួន។ 	<ul style="list-style-type: none"> ការធ្វើចំណាកស្រុកចេញរបស់អ្នកដែលទទួលបានការអប់រំបង្កផលវិបាកដល់ការអភិវឌ្ឍតំបន់ ដែលរងផលប៉ះពាល់ដូចជា តាមរយៈការហូរចេញនូវធនធានមនុស្សជាដើម។
	តំបន់គោលដៅ	<ul style="list-style-type: none"> ការទទួលបាន និងការសម្រេចបាននូវលទ្ធផលនៃការអប់រំរបស់ជនអន្តោប្រវេសន៍ និងកូនៗរបស់ពួកគេជាធម្មតាមានកម្រិតទាបជាងប្រជាជនម្ចាស់ស្រុក។ ចាំបាច់ត្រូវតែមានការបញ្ចូលជនភៀសខ្លួនទៅក្នុងប្រព័ន្ធអប់រំរបស់ជាតិ។ ចាំបាច់ត្រូវតែមានការធានាសិទ្ធិរបស់ជនភៀសខ្លួន ក្នុងការទទួលបានសេវាអប់រំ។ 	<ul style="list-style-type: none"> ជនចំណាកស្រុក ច្រើនតែមានគុណវុឌ្ឍិខ្ពស់លើសកម្រិតជំនាញរបស់ពួកគេពុំត្រូវបានគេទទួលស្គាល់ប្រើប្រាស់ឱ្យបានពេញលេញ ហើយជីវភាពរស់នៅរបស់ពួកគេមានការប្រែប្រួល។ ការធ្វើអន្តរការពាណិជ្ជកម្មការអប់រំកម្រិតខ្ពស់សិក្សា ជាកត្តាជំរុញឱ្យសិស្សធ្វើការផ្លាស់ទីពីប្រទេសមួយទៅប្រទេសមួយទៀត។
	ជនម្ចាស់ស្រុក	<ul style="list-style-type: none"> ភាពចម្រុះនៅក្នុងថ្នាក់រៀន ទាមទារឱ្យមានការរៀបចំគ្រូបង្រៀនឱ្យកាន់តែប្រសើរជាងមុន រៀបចំកម្មវិធីផ្តោតលើគោលដៅ ដើម្បីផ្តល់ការគាំទ្រអ្នកដែលទើបមកដល់ថ្មី និងបង្ការមិនឱ្យមានការបំបែកសិស្សទៅតាមប្រភេទ និងត្រូវមានការប្រមូលទិន្នន័យបែងចែកទៅតាមប្រភេទសិស្ស។ 	<ul style="list-style-type: none"> ការអប់រំក្នុងប្រព័ន្ធ និងក្រៅប្រព័ន្ធ អាចកសាងនូវសង្គមឱ្យកាន់តែមានភាពធន់ទ្រាំ កាត់បន្ថយបុរេនិច្ច័យ និងការរើសអើង។

ការធ្វើចំណាកស្រុក និងការផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំតម្រូវឱ្យប្រព័ន្ធសម្របទៅតាមតម្រូវការរបស់អ្នកដែលបានធ្វើចំណាកស្រុក និងអ្នកដែលត្រូវបានគេមើលរំលង។ ប្រទេសនានា ចាំបាច់ត្រូវទទួលស្គាល់ពីសិទ្ធិទទួលបានការអប់រំរបស់ជនចំណាកស្រុក និងជនភៀសខ្លួនក្នុងច្បាប់ និងត្រូវបំពេញសិទ្ធិនេះ ក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែង។ ប្រទេសទាំងនេះ ចាំបាច់ត្រូវកែសម្រួលសេវាអប់រំសម្រាប់អ្នកដែលរស់នៅកកកុញក្នុងតំបន់តាំងទីលំនៅមិនរៀបរយ អ្នកដែលតែងតែបំលាស់ទី ឬអ្នកដែលរង់ចាំក្លាយខ្លួនជាជនភៀសខ្លួន។ ប្រព័ន្ធអប់រំចាំបាច់ត្រូវតែមានបរិយាបន្ន និងសម្រេចឱ្យបាននូវសមធម៌។ ចាំបាច់ត្រូវមានរៀបចំគ្រូ ដើម្បីឆ្លើយតបចំពោះភាពចម្រុះ និងការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តពាក់ព័ន្ធនឹងការធ្វើចំណាកស្រុក និងជាពិសេសការផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំ។ ចាំបាច់ត្រូវធ្វើទំនើបកម្មការទទួលស្គាល់គុណវុឌ្ឍិ និងការរៀនសូត្រកន្លងមក ដើម្បីទាញប្រយោជន៍ឱ្យបានច្រើនបំផុតពីជំនាញរបស់ជនទេសន្តប្រវេសន៍និងជនភៀសខ្លួនដែលរួមចំណែកយ៉ាងសម្បើមដល់វិបុលភាពក្នុងរយៈពេលវែង។

“ ការធ្វើចំណាកស្រុកនិងការផ្លាស់ទីលំនៅត្រូវការប្រព័ន្ធអប់រំដើម្បីបំពេញតាមតម្រូវការរបស់អ្នកដែលផ្លាស់ទីលំនៅនិងអ្នកដែលនៅសល់ ”

ការអប់រំក៏បង្កផលប៉ះពាល់យ៉ាងច្រើន ដល់ការធ្វើចំណាកស្រុក និងការផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំផងដែរ ទាំងក្នុងបរិមាណទាំងការយល់ឃើញចំពោះការធ្វើចំណាកស្រុក ការផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំ។ ការអប់រំគឺជាកម្លាំងចលករដ៏ធំមួយ ដែលនាំឱ្យមានការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្តធ្វើចំណាកស្រុក ដើម្បីស្វែងរកជីវិតដែលកាន់តែល្អប្រសើរជាមុន។ វាមានឥទ្ធិពលលើឥរិយាបថ បំណង

ប្រាថ្នា និងជំនឿរបស់អ្នកធ្វើចំណាកស្រុក និងកម្រិតដែលពួកគេគិតថាខ្លួនឯងជាសមាជិកនៅក្នុងសហគមន៍នៃប្រទេសគោលដៅ។ ការកើនឡើងនូវភាពចម្រុះនៅក្នុងថ្នាក់រៀន ក៏បង្កជាបញ្ហាប្រឈមផងដែរ ដូចជាបញ្ហាប្រឈមសម្រាប់ជនម្ចាស់ស្រុក (ជាពិសេសក្រុមជនក្រីក្រ និងជនដែលបាត់បង់ឱកាស) ប៉ុន្តែវាក៏ផ្តល់ឱកាសឱ្យមានការរៀនសូត្រពីវប្បធម៌ និងបទពិសោធន៍ផ្សេងទៀតផងដែរ។ កម្មវិធីសិក្សាដែលគិតគូរឆ្លើយតបចំពោះឥរិយាបថអវិជ្ជមាន គឺជាប្រភេទកម្មវិធីសិក្សា ដែលគេត្រូវការជាចាំបាច់ជាងពេលណាៗទាំងអស់។

ខណៈពេលដែលការធ្វើចំណាកស្រុក និងការផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំ ក្លាយទៅជាប្រធានបទនយោបាយ ជំនឿគុក ការអប់រំគឺជាគន្លឹះដ៏សំខាន់ ដើម្បីផ្តល់ឱ្យប្រជាពលរដ្ឋនូវការយល់ដឹងអំពីបញ្ហាដែលពាក់ព័ន្ធ។ ការអប់រំ អាចគាំទ្រដល់ការប្រើប្រាស់ព័ត៌មាន និងជំរុញឱ្យមានភាពចុះសម្រុងក្នុងសង្គម ជាពិសេសនេះជាអ្វីដែលសំខាន់ក្នុងពិភពសកលភារពាណិជ្ជកម្ម។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ការអប់រំគួរមានវិសាលភាពលើសពីការយល់អធ្យាស្រ័យឱ្យគ្នាទៅវិញទៅមក។ វាគឺជាឧបករណ៍ដែលសំខាន់ ក្នុងការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងបុរេនិច្ច័យ ផ្គត់ផ្គង់ និងការរើសអើង។ ប្រសិនបើរៀបចំមិនបានល្អ ប្រព័ន្ធអប់រំអាចនាំឱ្យមានការមើលមកជនអន្តោប្រវេសន៍ និងជនភៀសខ្លួនដោយអវិជ្ជមាន លម្អៀង ពោពេញដោយផ្គត់ផ្គង់គំនិត ឬថាជាក្រុមដែលមិនមានតម្លៃ។

របាយការណ៍ស្តីពីការពិនិត្យតាមដានការអប់រំជាសកល ឆ្នាំ ២០១៩ ពិនិត្យមើលកសុតាងជាសកលស្តីពីការធ្វើចំណាកស្រុក ការផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំ និងការអប់រំ និងមានគោលបំណងឆ្លើយតបទៅនឹងសំណួរខាងក្រោម៖

- តើការផ្លាស់ទីរបស់ប្រជាជនបង្កផលប៉ះពាល់អ្វីខ្លះ ដល់ការទទួលបានការអប់រំ និងគុណភាពនៃការអប់រំ? តើមានភាពពាក់ព័ន្ធអ្វីខ្លះ ដល់ជនចំណាកស្រុក និងជនភៀសខ្លួនម្នាក់ៗ?
- តើការអប់រំអាចនាំមកនូវភាពល្អប្រសើរក្នុងជីវិតរស់នៅរបស់អ្នក ដែលផ្លាស់ទីពីកន្លែងមួយទៅកន្លែងមួយទៀត និងក្នុងសហគមន៍ដែលទទួលបានការរស់នៅដែរឬទេ?

ប្រអប់ទី ១៖

ពិភពលោកកំពុងឆ្លើយតបចំពោះតម្រូវការអប់រំ និងតម្រូវការផ្សេងទៀតរបស់ជនចំណាកស្រុក ជនដែលការផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំ និងក្រុមប្រជាជនម្ចាស់ស្រុកនៅថ្នាក់មូលដ្ឋាន ថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់អន្តរជាតិ តម្រូវឱ្យមានការកៀរគរធនធាន និងការសម្របសម្រួលសកម្មភាពនានា។

ពិភពលោកកំពុងផ្លាស់ទីទៅរកទិសដៅនោះ។ កាលពីខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៦ រដ្ឋជាសមាជិកអង្គការសហប្រជាជាតិចំនួន ១៩៣ បានចុះហត្ថលេខាលើសេចក្តីប្រកាសទីក្រុងញូវយ៉កស្តីពីជនភៀសខ្លួន និងជនចំណាកស្រុក ដើម្បីពង្រឹង និងកែសម្រួលយន្តការចែករំលែកការទទួលខុសត្រូវដាក់ចេញនូវដំណើរការសម្រាប់រៀបចំកិច្ចព្រមព្រៀងជាសកលចំនួនពីរ៖ កិច្ចព្រមព្រៀងមួយស្តីពីទេសន្តប្រវេសន៍ និងកិច្ចព្រមព្រៀងមួយទៀតស្តីពីជនភៀសខ្លួន។

សេចក្តីព្រៀងកិច្ចព្រមព្រៀងជាសកល ស្តីពីការធ្វើទេសន្តប្រវេសន៍ប្រកបដោយសុវត្ថិភាព សណ្តាប់ធ្នាប់ និងទៀងទាត់ បានយកបញ្ហាភាគច្រើន ដែលត្រូវបានលើកឡើងក្នុងរបាយការណ៍នេះ ទៅដាក់ក្នុងរបៀបវារៈ។ កិច្ចព្រមព្រៀងនេះគ្របដណ្តប់លើលទ្ធភាពទទួលបានសេវាជាមូលដ្ឋាន ដូចជា សេវាអប់រំទាំងក្នុងសាលារៀន ទាំងក្រៅសាលារៀន។ បើទោះបីជាមានការផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់កាន់តែច្រើនជាងមុន នូវការទទួលស្គាល់ជំនាញយ៉ាងណាក៏ដោយ កិច្ចព្រមព្រៀងនេះ

បញ្ជូនសញ្ញាជាវិជ្ជមាន អំពីការអប់រំដោយចាត់ទុកថាការអប់រំជាឱកាស ដើម្បីឱ្យមានការទាញប្រយោជន៍ឱ្យបានច្រើនបំផុតពីលំហូរទេសន្តប្រវេសន៍។ ហើយបើទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយ កិច្ចព្រមព្រៀងនេះ ពុំមែនជាកិច្ចព្រមព្រៀងចងកាតព្វកិច្ចនោះឡើយ ហើយនៅបើកចំហពីវិធីសាស្ត្រ ដែលប្រទេសនានា អាចបំពេញទៅតាមការប្តេជ្ញាចិត្តទាំងនេះបាន។

ការផ្តល់ការអប់រំដល់ជនដែល ផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំ ទាមទារឱ្យមានការគាំទ្របន្ថែម ដើម្បីជួយឱ្យពួកគេសម្របខ្លួនតាមបរិយាកាសថ្មី និងដោះស្រាយបញ្ហាផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំដែលអូសបន្លាយក្នុងរយៈពេលយូរ។ បើទោះបីជាសិទ្ធិទទួលបានការអប់រំជនភៀសខ្លួនក្នុងប្រទេសម្ចាស់ស្រុក ត្រូវបានធានាក្នុងអនុសញ្ញាសហប្រជាជាតិ ពាក់ព័ន្ធនឹងស្ថានភាពជនភៀសខ្លួនឆ្នាំ ១៩៥១ យ៉ាងណាក៏ដោយ កិច្ចព្រមព្រៀងសកលស្តីពីជនភៀសខ្លួនមានគោលបំណងបង្កើតដាក់ចេញនូវការប្តេជ្ញាចិត្តនេះសារជាថ្មីម្តងទៀត។ ពង្រឹងចុងក្រោយនៃកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ មានកថាខណ្ឌចំនួនពីរស្តីពីការអប់រំ ផ្តោតលើការផ្តល់ហិរញ្ញប្បទាន និងការប្រើប្រាស់ការអប់រំ ដើម្បីគាំទ្រដល់គោលនយោបាយជាក់លាក់។ កិច្ចព្រមព្រៀងនេះ បញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់ពីភាពចាំបាច់នៃការរៀបចំគោលនយោបាយជាតិ ស្តីពីបរិយាបន្ន។

ចំណាកស្រុកក្នុងប្រទេស

ប្រជាជនប្រមាណ ៧៦៣ លាននាក់ រស់នៅក្រៅតំបន់ដែលជាទីកន្លែងកំណើតរបស់ខ្លួន។ ក្នុងចំណោម ចលនាចំណាកស្រុកនានាជាច្រើនដូចជា ចំណាកស្រុកអចិន្ត្រៃយ៍ ឬចំណាកស្រុកបណ្តោះអាសន្ន ចំណាកស្រុកនៅក្នុងរង្វង់ ឬចេញពីតំបន់ប្រជុំជន និងជនបទជាដើម យើងឃើញថាលំហូរប្រជាជននៅក្នុងចំណាកស្រុកពីទីជនបទទៅទីប្រជុំជន និងលំហូរតាមរដូវ ឬក្នុងលក្ខណៈជាវិជ្ជមាន ច្រើនតែបង្កឱ្យមានបញ្ហាប្រឈម ធំជាងគេបំផុតសម្រាប់ប្រព័ន្ធអប់រំ។

“ ប្រជាជនប្រមាណ ៧៦៣ លាននាក់រស់នៅ ក្រៅតំបន់ជាទីកន្លែងកំណើតរបស់ខ្លួន។ ”

ថ្វីបើចំណាកស្រុកសំខាន់ៗពីតំបន់ជនបទ ទៅតំបន់ទី ប្រជុំជន ដែលអមមកជាមួយនូវ កំណើនសេដ្ឋកិច្ចក្នុងសតវត្ស ទី ១៩ ដល់ពាក់កណ្តាលសតវត្សទី ២០ កើតមានក្នុងបណ្តា ប្រទេសមានចំណូលខ្ពស់ក្តី ប៉ុន្តែការផ្លាស់ទីរបស់ប្រជាជនក្នុង ផ្ទៃប្រទេសធំជាងគេបំផុតនាពេលបច្ចុប្បន្ន កើតមានក្នុងបណ្តា

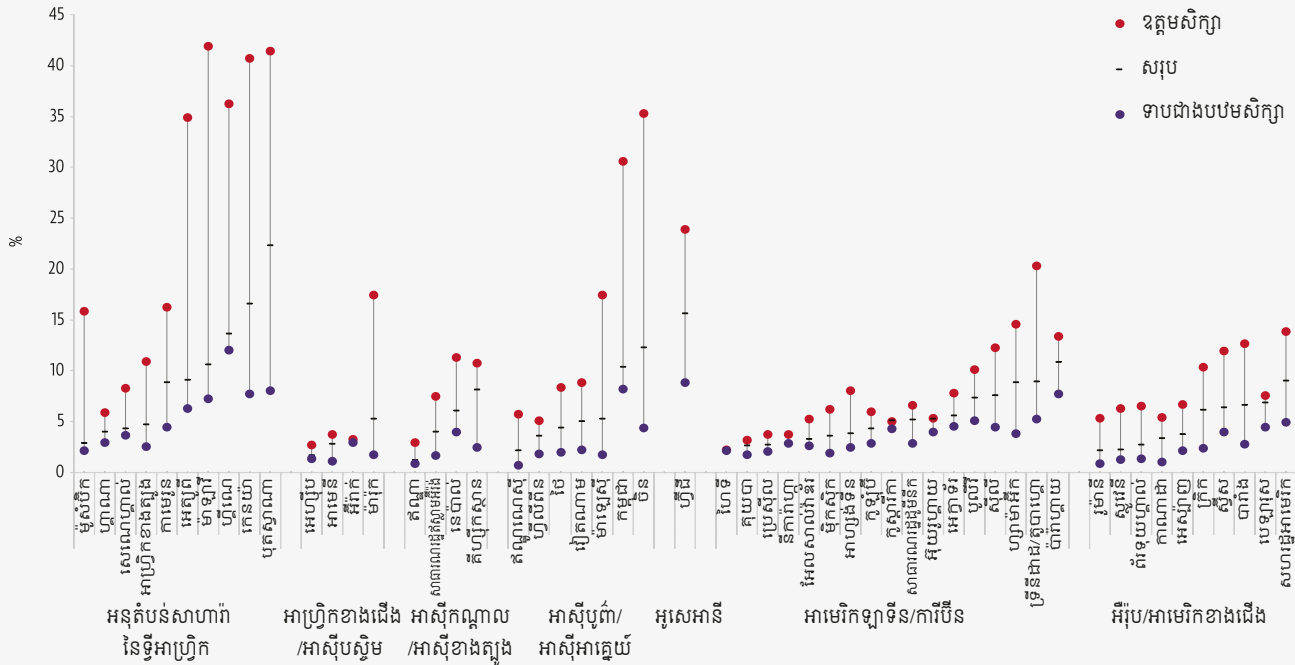
ប្រទេសមានចំណូលមធ្យម ជាពិសេសគឺប្រទេសចិន និងប្រទេសឥណ្ឌា។ នៅក្នុងអនុតំបន់សាហារ៉ានៃ ទ្វីបអាហ្វ្រិក ចំណាកស្រុកពីទីជនបទទៅទីប្រជុំជន ក៏បានធ្វើឱ្យការធ្វើផែនការអភិវឌ្ឍន៍ទីក្រុងជួបការលំបាក ផងដែរ។ អត្រាចំណាកស្រុក គឺមានកម្រិតផ្សេងៗគ្នាទៅតាមអាយុរបស់ប្រជាជន ហើយច្រើនតែឡើងខ្ពស់ បំផុតនៅក្នុងចំណោមប្រជាជនក្នុងអាយុខ្លាំង ២០ ឆ្នាំ។ បើមើលចេញពីទស្សនវិស័យអប់រំ ការធ្វើចំណាក ស្រុកក្នុងប្រទេស ប៉ះពាល់តិចតួច ប៉ុណ្ណោះ ចំពោះ កុមារក្នុងអាយុសិក្សានៅថ្នាក់បឋមសិក្សា ហើយប៉ះពាល់ ចំពោះយុវជនក្នុងអាយុសិក្សាថ្នាក់មធ្យមសិក្សាច្រើនជាងកុមារនៅថ្នាក់បឋមសិក្សាបន្តិច។ ម្យ៉ាងទៀតការអប់រំ នៅតំបន់ទីប្រជុំជន ដែលមានគុណភាពប្រសើរជាងនៅទីជនបទ គឺជាមូលហេតុធំជាងគេបំផុតធ្វើឱ្យមាន ចំណាកស្រុករបស់ប្រជាជនវ័យក្មេង។ នៅប្រទេសថៃ យុវជន ២១% និយាយថា ពួកគេបានធ្វើការចំណាក ស្រុកដើម្បីទទួលបានការអប់រំ។

អ្នកមានការអប់រំច្រើនតែងផ្លាស់ទីដោយសង្ឃឹមថាពួកគេនឹងទទួលបានចំណូលកាន់តែខ្ពស់ពីការអប់រំ របស់ខ្លួននៅកន្លែងផ្សេង (រូបភាពទី ១)។ ចំណូលចិត្ត និងក្តីប្រាថ្នាដែលជាលទ្ធផលកើតចេញពីការអប់រំ ក៏ ជំរុញឱ្យមនុស្សចាកចេញពីតំបន់ជនបទដែរ មិនថាសក្តានុពលនៃការរកចំណូលមានលក្ខណៈបែបណាក្តី។ ក្នុងចំណោមប្រទេសចំនួន ៥៣ បើប្រៀបធៀបជាមួយអ្នកពុំមានការអប់រំ លទ្ធភាពនៃការធ្វើចំណាកស្រុកកើន ឡើងពីរដងក្នុងចំណោមអ្នកមានការអប់រំថ្នាក់បឋមសិក្សា កើនឡើងបីដងក្នុងចំណោមអ្នកមានការអប់រំថ្នាក់ មធ្យមសិក្សា និងកើនឡើងបួនដងក្នុងចំណោមអ្នកមានដែលសិក្សានៅថ្នាក់ឧត្តមសិក្សា។

រូបភាពទី ១៖

អ្នកមានការអប់រំកាន់តែខ្ពស់ច្រើនតែធ្វើចំណាកស្រុកកាន់តែច្រើន

អត្រាកាត់ខ្លាំងក្លានៃការធ្វើចំណាកស្រុកយោងទៅតាមការអប់រំក្នុងប្រទេសដែលត្រូវបានជ្រើសរើសក្នុងចន្លោះរយៈពេលរៀងរាល់ប្រាំឆ្នាំម្តង ចាប់ពីឆ្នាំ ១៩៩៩-២០១០

GEM StatLink: http://bit.ly/fig2_3

ប្រភព៖ Bernard et al. (2018).

ច្រើនតែធ្វើចំណាកស្រុកពីតំបន់ជនបទទៅតំបន់ទីក្រុងលើសពីអ្នកគ្មានការអប់រំសោះ

ចំណាកស្រុកជួយធ្វើឱ្យលទ្ធផលការអប់រំមានភាពប្រសើរ ឡើងសម្រាប់មនុស្សមួយចំនួន ប៉ុន្តែពុំមែនសម្រាប់មនុស្ស គ្រប់រូបឡើយ

ចំណាកស្រុកពីតំបន់ជនបទទៅតំបន់ទីក្រុង អាចជួយបង្កើនលទ្ធផលជោគជ័យក្នុងការអប់រំ ក្នុង
បណ្តាប្រទេសដែលលទ្ធភាពទទួលបានការអប់រំមានកម្រិតទាបនៅ ក្នុង តំបន់ជនបទ។ ក្នុងចំណោមមនុស្ស
មួយក្រុមកើតនៅស្រុកជនបទដែលត្រូវបានជ្រើសរើសក្នុងប្រទេសឥណ្ឌូណេស៊ី អ្នកដែលធ្វើចំណាកស្រុកទៅ
កាន់ទីក្រុងតាំងពីកុមារ សម្រេចបានការអប់រំចំនួនបីឆ្នាំច្រើនជាងអ្នកដែលពុំបានធ្វើចំណាកស្រុកទៅទីក្រុង។

ទោះយ៉ាងណាក្តី កុមារចំណាកស្រុកជួនកាលមិនអាចទទួលបានលទ្ធផលផ្នែកការអប់រំ ដូចមិត្តភក្តិ
របស់ខ្លួនឡើយ។ នៅប្រទេសប្រេស៊ីល ក្នុងចំណោមមនុស្សវ័យជំទង់កើតនៅឆ្នាំ ២០០០/០១ ក្នុងតំបន់
ភាគឦសាន្ត អ្នកដែលបានធ្វើចំណាកស្រុកក្នុងអំឡុងពេលរៀនថ្នាក់មធ្យមសិក្សា មានអត្រារីកចម្រើនអន់ជាង
អ្នកដែលមិនបានធ្វើចំណាកស្រុក។ ឱកាសការអប់រំរបស់កុមារដែលរងផលប៉ះពាល់ដោយការធ្វើចំណាកស្រុក
ក្នុងប្រទេសអាចត្រូវបានថយចុះដោយសារមូលហេតុជាច្រើន រាប់ចាប់តាំងពីស្ថានភាពផ្នែកច្បាប់មិនទៀងទាត់
រហូតដល់ភាពក្រីក្រ ការយកចិត្តទុកដាក់របស់រដ្ឋាភិបាលមិនគ្រប់គ្រាន់ ភាពលម្អៀង និងផ្គត់ផ្គង់គំនិតសង្គម។

ការទប់ស្កាត់ចំណាកស្រុកក្នុងប្រទេស ៖ ឥទ្ធិពលលើលទ្ធភាពទទួលបានការអប់រំ

ក្នុងបណ្តាប្រទេសជាច្រើន ក្តីភ័យខ្លាចចំពោះនគរូបនីយកម្មមិនមានចីរភាព និងអតុល្យភាពរវាង
តំបន់ជនបទជាមួយទីក្រុង បានជំរុញឱ្យមានគោលនយោបាយរឹតបន្តឹងដល់ការធ្វើចំណាកស្រុក ដែលក្នុង
ករណីមួយចំនួនអាចជះឥទ្ធិពលដល់លទ្ធភាពរបស់ជនចំណាកស្រុកក្នុងការទទួលបានការអប់រំ។ ប្រព័ន្ធហូខៅ
(*ho-khau*) របស់វៀតណាម បានរឹតត្បិតលទ្ធភាពរបស់ជនចំណាកស្រុកមិនឱ្យទទួលបានការអប់រំសាធារណៈ
ហើយជនចំណាកស្រុកក្រីក្រពីទីជនបទទៅកាន់ទីក្រុង បានផ្លាស់ទីទៅកាន់តំបន់ដែលមានសេវាសាលារដ្ឋពុំ
គ្រប់គ្រាន់។ កំណែទម្រង់នាពេលថ្មីៗនេះ មានគោលបំណងលុបបំបាត់ការរឹតបន្តឹងនេះ ប៉ុន្តែកេរ្តិ៍ដំណែលនៃ
គោលនយោបាយនាពេលអតីតកាល នៅតែធ្វើឱ្យជនចំណាកស្រុកជួបការលំបាកដោយសារស្ថានភាពរស់
នៅបណ្តោះអាសន្នរបស់ខ្លួន។

ប្រព័ន្ធចុះបញ្ជីហ៊ុខូ (*hukou*) របស់ចិនដែលតភ្ជាប់លទ្ធភាពទទួលបានសេវាទៅជាមួយទឹកដីកំណើត
ដែលបានចុះបញ្ជី បានដាក់កុមារចំណាកស្រុកពីទីជនបទមិនឱ្យមានឱកាសចូលរៀន ក្នុងសាលាសាធារណៈ។
នាពេលថ្មីៗនេះ មានការកែសម្រួលឡើងវិញគួរជាទីកត់សម្គាល់។ នៅឆ្នាំ ២០០៦ រដ្ឋាភិបាលតម្រូវឱ្យអាជ្ញាធរ
មូលដ្ឋាន ត្រូវផ្តល់ការអប់រំដល់កុមារចំណាកស្រុក។ រដ្ឋាភិបាលបាន លុបបំបាត់ថ្លៃបង់សាលាសម្រាប់សាលា
រៀនសាធារណៈចំពោះកុមារចំណាកស្រុកពីទីជនបទក្នុងឆ្នាំ ២០០៨ និង បានចាប់ផ្តើមបំបែកការចុះបញ្ជី
លំនៅដ្ឋានចេញពីលទ្ធភាពទទួលបានសេវាក្នុងឆ្នាំ ២០១៤។ ចាប់ពីឆ្នាំ ២០១៦ មក រដ្ឋាភិបាលចិនបានសុំឱ្យ
ក្រុងទាំងអស់ លើកលែងតែទីក្រុងធំៗជាងគេបំផុត ត្រូវជួយបន្តការរឹតបន្តឹងនេះបន្ថែមទៀត។

ទោះជាយ៉ាងណាក៏ ឧបសគ្គក្នុងការទទួលបានការអប់រំនៅតែបន្តកើតមានចំពោះជនចំណាកស្រុក។ ការតម្រូវឱ្យមានឯកសារ និងការចុះឈ្មោះនានា អាចធ្វើឱ្យលទ្ធភាពទទួលបានសេវាអប់រំ មានកម្រិតកំណត់។ នៅទីក្រុង ប៉េកាំង ជនចំណាកស្រុកត្រូវការលិខិតបញ្ជាក់ចំនួន ៥ ប្រភេទដើម្បីចុះឈ្មោះចូលរៀនក្នុងសាលារដ្ឋ។ គ្រូបង្រៀនអាចមានទស្សនៈរើសអើងចំពោះយុវជនចំណាកស្រុក។

គ្រូបង្រៀននៅសាលារៀនរបស់ជនចំណាកស្រុកដែលគ្មានការអនុញ្ញាតត្រឹមត្រូវ អាចជួបបញ្ហាប្រាក់ឈ្នួលទាបនិងខ្វះសន្តិសុខការងារហើយជារឿយៗឪពុកម្តាយតែងត្អូញត្អែរអំពីបញ្ហាគុណភាពគ្រូនៅក្នុងសាលារៀនទាំងអស់នេះ។

កុមារដែលត្រូវបានទុកចោលនៅស្រុកកំណើត ជួបប្រទះបញ្ហាប្រឈមជាក់លាក់ ផ្នែកការអប់រំ

ការធ្វើចំណាកស្រុកក៏ប៉ះពាល់ដល់ការអប់រំរបស់កុមាររាល់លាននាក់ដែលត្រូវបានទុកនៅស្រុកកំណើតជាមួយឪពុកម្តាយឬសមាជិកគ្រួសារដទៃទៀតផងដែរ។ ក្នុងប្រទេសកម្ពុជាកុមារដែលត្រូវបានទុកឱ្យនៅស្រុកកំណើត ជាពិសេសគឺក្មេងស្រី ច្រើនតែបោះបង់ចោលការសិក្សា។

របាយការណ៍អភិវឌ្ឍន៍គ្រួសារចិនឆ្នាំ ២០១៥ បានប៉ាន់ប្រមាណថា មានកុមារជនបទចំនួនប្រមាណ ៣៥% ដែលត្រូវបានទុកឱ្យនៅស្រុកកំណើត។ ភស្តុតាងអំពីឥទ្ធិពលនៃចំណាកស្រុកមកលើការអប់រំ និងសុខុមាលភាពរបស់កុមារ ដែលត្រូវបានទុកឱ្យនៅស្រុកកំណើតគឺ មានទាំងទិដ្ឋភាពល្អផង និងអាក្រក់ផងចម្រុះគ្នា។ ការសិក្សាមួយចំនួនបង្ហាញផលប៉ះពាល់ជាវិជ្ជមានលើលទ្ធផលសិក្សារៀនសូត្រ ប៉ុន្តែ ការសិក្សាមួយចំនួនទៀតបង្ហាញថា កុមារដែលត្រូវបានទុកឱ្យនៅស្រុកកំណើតមានពិន្ទុទាប និងបញ្ហាសុខភាពផ្លូវចិត្តច្រើនជាងមិត្តភក្តិរបស់គេ។

ចាប់ពីឆ្នាំ ២០១៦ មក ប្រទេសចិនបានបង្កើតឱ្យមានគោលនយោបាយដែលមានគោលដៅកែលម្អការថែទាំកុមារដែលត្រូវបានទុកឱ្យនៅស្រុកកំណើត រួមទាំងការអំពាវនាវឱ្យរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន ជួយជំរុញឪពុកម្តាយឱ្យចាត់តាំងអាណាព្យាបាលសម្រាប់កុមារទាំងនោះ។ សាលារៀនផ្តល់កន្លែងស្នាក់នៅពេញមួយថ្ងៃ គឺជាយុទ្ធសាស្ត្រគន្លឹះមួយ ប៉ុន្តែជារឿយៗស្ថាប័នទាំងនេះ ច្រើនតែមានបុគ្គលិក និងបរិក្ខារមិនគ្រប់គ្រាន់។ ការបណ្តុះបណ្តាល សម្រាប់បុគ្គលិករដ្ឋបាលដើម្បីកែលម្អការគ្រប់គ្រង គឺមានភាពចំបាច់ណាស់សម្រាប់ការកែលម្អសុខុមាលភាពកុមារ។

នៅមានកង្វះខាតស្ថិតិស្តីពីសាលារៀនផ្តល់ការស្នាក់នៅពេញមួយថ្ងៃ និងសិស្សក្នុងសាលាទាំងនេះ បើទោះបីជាសាលាទាំងនេះមានច្រើនសន្លឹកសន្ធាប់ក្នុងប្រទេសមួយចំនួនក្តី។ ក្នុងប្រទេសអ៊ូហ្គង់ដា (Uganda) សមាមាត្រនៃសិស្សនៅក្នុងសាលារៀនផ្តល់ការស្នាក់នៅពេញមួយថ្ងៃ មានចំនួនប្រមាណ ១៥% គិតត្រឹមអាយុ ១៣ ឆ្នាំ ហើយឡើងទៅដល់ ៤០% នៅក្នុងឆ្នាំសិក្សាចុងក្រោយនៃការអប់រំថ្នាក់មធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ។

ចំណាកស្រុកស្រុកស្រែកស្រែកវិញតាមរយៈការងារដូចជាសិក្សាស្រាវជ្រាវ

“ ក្នុងឆ្នាំ ២០១២ កុមារប្រមាណ ១៧,២ លាន នាក់ មានអាយុចាប់ពី ៥ ដល់១៧ ឆ្នាំ ធ្វើការងារ តាមផ្ទះដែលមានប្រាក់ឈ្នួល ឬគ្មានប្រាក់ ឈ្នួលនៅក្នុងផ្ទះរបស់និយោជក។ ”

ចំណាកស្រុកតាមរយៈដែលជាយុទ្ធសាស្ត្ររស់រានសម្រាប់ ជនក្រីក្រ អាចរំខានដល់ការអប់រំ និងធ្វើអោយកុមារត្រូវប្រឈម មុខជាមួយពលកម្មកុមារ និងគ្រោះថ្នាក់នៅកន្លែងការងារ។ ក្នុង ប្រទេសឥណ្ឌា ការសិក្សាមួយបានបង្ហាញថាប្រមាណ ៨០% នៃកុមារចំណាកស្រុកបណ្តោះអាសន្នក្នុងក្រុងចំនួនប្រាំពីរ ខ្វះ លទ្ធភាពទទួលបានការអប់រំនៅក្បែរការដ្ឋានការងារ ហើយកុមារ ៤០% បានធ្វើការងារជួបបទពិសោធន៍ការរំលោភបំពាន និងការ

កេងប្រវ័ញ្ច។ ការផ្តួចផ្តើមគំនិតថ្មីៗ របស់រដ្ឋាភិបាលថ្នាក់ជាតិរបស់ឥណ្ឌា ក្នុងបំណង ធានាឱ្យមានវត្តមាន ទៀងទាត់នៅសាលារបស់កុមារចំណាកស្រុកតាមរយៈការលើកទឹកចិត្តឱ្យមានការចុះឈ្មោះចូលរៀន ដែល មានលក្ខណៈបត់បែន ការផ្តល់ការអប់រំចល័តនិងការបង្កើនការសម្របសម្រួលឱ្យកាន់តែប្រសើររវាងរដ្ឋបញ្ជូន និងរដ្ឋទទួល ប៉ុន្តែនៅមានបញ្ហាប្រឈមជាច្រើនក្នុងការអនុវត្ត។ កម្មវិធីអនុវត្តសាកល្បងក្នុងរដ្ឋ Rajasthan ឆ្នាំ ២០១០-២០១១ នៅការដ្ឋានឡឥដ្ឋ បានជួបបញ្ហាអវត្តមានរបស់គ្រូ និងសិស្សដ៏ច្រើនសន្លឹកសន្ធាប់ អាស្រ័យដោយលក្ខខណ្ឌបង្រៀន និងរៀនសូត្រអន់ខ្សោយ និងសេចក្តីត្រូវការឱ្យសិស្សធ្វើការងារ។

កុមារជាអ្នកធ្វើការងារតាមផ្ទះមានភាពងាយរងគ្រោះចំពោះការផ្តាច់ចេញពីការអប់រំ

ក្នុងឆ្នាំ ២០១២ កុមារប្រមាណ ១៧,២ លាននាក់មានអាយុចាប់ពី ៥ ដល់១៧ ឆ្នាំ ធ្វើការងារតាមផ្ទះ ដែលមានប្រាក់ឈ្នួលឬគ្មានប្រាក់ឈ្នួលនៅក្នុងផ្ទះរបស់និយោជក។ ២ ភាគ ៣ នៃកុមារទាំងអស់នេះ គឺជាក្មេង ស្រី។ ក្មេងស្រីតូចៗ ឧទាហរណ៍ ដូចជានៅលីម៉ាដាដើម មើលឃើញការងារតាមផ្ទះថាជាវិធីដើម្បីចាកចេញពី តំបន់ជនបទ និងបន្តការអប់រំ ប៉ុន្តែនៅទីបំផុតបន្ទុកការងាររបស់ពួកគេជារឿយៗ តែងរារាំងមិនឱ្យពួកគេអាច ចូលរួមរៀនសូត្របាន។

ការចិញ្ចឹមបីបាច់ដោយឪពុកម្តាយធម៌គឺជាយុទ្ធសាស្ត្រដែលគេនិយមប្រើនៅក្នុងបណ្តាប្រទេសអាហ្វ្រិក ជាច្រើន។ ជិត ១០% នៃកុមារសេណេហ្គាល់ (Senegalese) ត្រូវបានទទួលចិញ្ចឹមដោយឪពុកម្តាយធម៌។ ស្របពេលដែលក្មេងប្រុសច្រើនតែត្រូវបានបញ្ជូន ទៅកាន់គ្រួសារដែលសង្កត់ធ្ងន់ខ្លាំងលើការអប់រំ ជាហេតុធ្វើ ឱ្យពួកគេបានទទួលការអប់រំច្រើនជាងបងប្អូនបង្កើតរបស់ខ្លួន ក្មេងស្រីក្នុងចំនួនប្រមាណ ៤ ដង តិចជាងក្មេង ប្រុសច្រើនតែត្រូវជួយកិច្ចការងារផ្ទះរបស់ម្តាយផ្ទះ ហើយច្រើនតែមិនត្រូវបានទទួលយកទៅចិញ្ចឹម ដោយសារ មូលហេតុការអប់រំឡើយ។

តម្រូវការផ្នែកការអប់រំរបស់ប្រជាជននេចរ និងប្រជាជនផ្លាស់ទីតាមហ្វូងសត្វចិញ្ចឹមពុំត្រូវបានឆ្លើយតបទេ

ការផ្លាស់ទី គឺជាផ្នែកកាត់ផ្តាច់ចេញមិនបានពីជីវិតរបស់ប្រជាជននេចរ និងប្រជាជនផ្លាស់ទីតាមហ្វូងសត្វចិញ្ចឹម ហើយអន្តរាគមន៍ ចំបាប់ត្រូវទទួលស្គាល់សេចក្តីត្រូវការរបស់ពួកគេ។ អត្រាការចុះឈ្មោះចូលរៀនរបស់ពួកគេ ច្រើនតែមានកម្រិតទាប ដោយមានភាពឡើងចុះតាមរដូវគួរជាទីកត់សម្គាល់ ហើយសិស្សជួបការលំបាកក្នុងការអភិវឌ្ឍជំនាញអក្ខរកម្ម និងជំនាញលេខនព្វន្ត នៅក្នុងកម្រិតដូចគ្នាជាមួយមិត្តរូបថ្នាក់របស់គេ។ ក្នុងប្រទេសម៉ុងហ្គោលី កង្វះខាតមូលនិធិ បានធ្វើឱ្យសាលាផ្តល់ការស្នាក់នៅពេញមួយថ្ងៃ *soum* ដែលផ្តល់ចំណីអាហារដល់ប្រជាជននេចរ មានភាពចុះខ្សោយ ជាលទ្ធផលធ្វើឱ្យមានគម្លាតផ្នែកការរៀនសូត្ររវាងកុមារនេចរ និងកុមារមិននេចរ។

ប្រទេសជាច្រើនដែលមានប្រជាជននេចរ ឬប្រជាជនផ្លាស់ទីតាមហ្វូងសត្វចិញ្ចឹមក្នុងចំនួនច្រើនមាននាយកដ្ឋាន គណៈកម្មាធិការ ឬ ក្រុមប្រឹក្សាដាច់ដោយឡែករបស់រដ្ឋាភិបាល ដូចជានាយកដ្ឋានអប់រំសម្រាប់ជននេចរក្នុងប្រទេសស៊ីដង់ជាដើម។ កិច្ចខិតខំផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់លើការកែសម្រួលការអប់រំឱ្យស្របទៅតាមរដូវ និងការផ្លាស់ទី ឧទាហរណ៍មានដូចជា សាលារៀនផ្តល់កន្លែងស្នាក់នៅ និងសាលារៀនចល័តជាដើម។

ក្នុងប្រទេសនីហ្សេរីយ៉ា *almajiri* (“សិស្សចំណាកស្រុកដែលមានចំណេះដឹងផ្នែកសាសនាឥស្លាម”) ជាច្រើន គឺជាក្រុមនេចរផ្លាស់ទីតាមហ្វូងសត្វ។ នៅរដ្ឋខាណូ (Kano) អន្តរាគមន៍មួយដែលផ្តោតគោលដៅលើគ្រូបង្រៀនតាមបែបប្រពៃណីចំនួន ៧០០ នាក់ បានផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់លើការធ្វើឱ្យមានការចូលរួមជាមួយសហគមន៍ និងកិច្ចសហការដើម្បីជ្រើសរើសគ្រូបង្រៀនលើមុខវិជ្ជាពុំមែនបែបសាសនា។

បណ្តាញសាលារៀនដែលសិស្សអាចចេញនិងចូលនៅពេលណាឬកន្លែងណាក៏បានអាចជាដំណោះស្រាយប្រកបដោយសក្តានុពលមួយ ប៉ុន្តែក៏ប្រាកដជាទាមទារឱ្យមានប្រព័ន្ធតាមដានប្រកបដោយប្រសិទ្ធផលនិងប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់។ ប្រទេសមួយចំនួន រួមទាំងប្រទេសកេនយ៉ា និងសូម៉ាលីផងដែរ បានធ្វើឱ្យគ្រូត្រូវចល័តកាន់តែខ្លាំងឡើង ដោយពួកគាត់ត្រូវធ្វើដំណើរជាមួយប្រជាជននេចរដើម្បីផ្តល់ការអប់រំ។

ការអប់រំសម្រាប់ប្រជាជននេចរត្រូវបានទទួលស្គាល់និងឱ្យតម្លៃវិច្ចឹករបស់ពួកគេ។ ការអប់រំវិជ្ជាជីវៈសម្រាប់បែបបទជីវិតបែបនេចរ អាចមានភាពពាក់ព័ន្ធជាពិសេសចំពោះប្រជាជនចិញ្ចឹមសត្វជាហ្វូង ដែលផ្លាស់ទីតាមហ្វូងសត្វ។ អង្គការស្បៀងអាហារ និងកសិកម្ម (Food and Agriculture Organization) នៃអង្គការសហប្រជាជាតិ បានចាប់ផ្តើមការងារជាមួយសហគមន៍នេចរដែលជាអ្នកផ្លាស់ទីតាមហ្វូងសត្វ ទៅលើប្រធានបទស្តីពីសាលារៀនទីវាលរបស់អ្នកចិញ្ចឹមសត្វក្នុងប្រទេសដីប៊ូទី, អេត្យូពី, កេនយ៉ា, ស៊ីដង់ខាងត្បូងនិងអ៊ីហ្គង់ដា តាំងពីឆ្នាំ ២០១២ មក ដោយមានវគ្គសិក្សាផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់លើប្រសិទ្ធភាពការគ្រប់គ្រងបសុសត្វ និងការកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

ក្រុមជនជាតិដើមភាគតិចជួបការលំបាកក្នុងការរក្សារក្សាសញ្ញាឈរបស់ខ្លួននៅក្នុងទីក្រុង

នៅកន្លែងជាច្រើន ការអប់រំសម្រាប់ជនជាតិដើមភាគតិច គឺរួមមានទាំងការបង្ហាញឱ្យមកប្រមូលផ្តុំចម្រុះគ្នា តាមរយៈការទៅសាលារៀន។ កេរដំណែលនេះ ត្រូវបានធ្វើឱ្យអាក្រក់ទ្វេដងដោយសារភាពក្រីក្រ និងចំណាកស្រុកមកកាន់តំបន់ទីប្រជុំជន ដែលជារឿយៗតែងមានន័យថា ជាការរិចរិលវប្បធម៌ ការបាត់បង់ភាសា និងការរើសអើងបន្ថែមទៀត។ ការបាត់បង់ភាសា គឺជាបញ្ហាដ៏ធំមួយសម្រាប់ប្រជាជនជនជាតិដើមភាគតិចនៅទីប្រជុំជន។ មនុស្សជំនាន់ក្រោយនៅក្នុងទីក្រុងរបស់ប្រទេសអេក្វាទ័រ មិកស៊ិក និងប៉េរូ ច្រើនតែមិនសូវនិយាយភាសាជនជាតិដើមភាគតិចក្នុងចំនួនគួរជាទីកត់សម្គាល់ ប្រសិនបើធៀបជាមួយអ្នករស់នៅក្នុងតំបន់ទីប្រជុំជន។

ក្របខ័ណ្ឌការងារ ផ្នែកនិយ័តកម្មលើសិទ្ធិជនជាតិដើមភាគតិច លើកឡើងតិចតួចប៉ុណ្ណោះ អំពីជនជាតិដើមភាគតិចរស់នៅក្នុងទីក្រុង។ ជាង ៥០% នៃប្រជាជនជនជាតិដើមភាគតិចរបស់កាណាដារស់នៅក្នុងទីក្រុង។ ការវិភាគលើប្រជាជនជនជាតិដើមនៅទីប្រជុំជន បង្ហាញឱ្យឃើញនូវសារៈសំខាន់នៃការអប់រំក្នុងការកែលម្អគុណភាពជីវិតរបស់ពួកគេ និងបានរកឃើញថា ការដាក់បញ្ចូលកម្មវិធីសិក្សា និងការអនុវត្តដែលមានភាពសមស្របផ្នែកវប្បធម៌ អាចជួយកែលម្អលទ្ធផលការអប់រំកុមារតូចបានកាន់តែប្រសើរ។

ចំណាកស្រុកធ្វើឱ្យអ្នកធ្វើផែនការនៅតាមភូមិ និងក្រុងសាសាជួបការលំបាក

ការថយចុះប្រជាជននៅទីជនបទ មានន័យថា អ្នកធ្វើផែនការផ្នែកការអប់រំ ជាពិសេស គឺអ្នកធ្វើផែនការការងារអប់រំនៅតាមបណ្តាប្រទេសមានចំណូលខ្ពស់ ចាំបាច់ត្រូវរក្សាគុណភាពរវាងការចាត់ធនធានប្រកបដោយប្រសិទ្ធផល ជាមួយសុខុមាលភាពនៃសហគមន៍រងផលប៉ះពាល់។ ប្រទេសហ្វីលីពីន បានបិទទ្វារ ឬច្របាច់បញ្ចូលសាលារៀន ៨០% ដែលមានសិស្សតិចជាង ៥០ នាក់ ក្នុងចំនួនសរុបជាង ១៦០០ សាលានៅចន្លោះចាប់ពីឆ្នាំ ១៩៩០ ដល់ ឆ្នាំ២០១៥។ នគរូបនីយកម្ម និងការបង្កកំណើតទាប បង្កឱ្យមានបញ្ហាប្រឈមប្រហាក់ប្រហែលគ្នានេះដែរ នៅក្នុងបណ្តាប្រទេសមានចំណូលមធ្យមជាច្រើន។ ចំនួនសាលារៀននៅទីជនបទក្នុងសហភាពរុស្ស៊ី បានថយចុះពី ៤៥ ០០០ មកនៅតិចជាង ២៦ ០០០ ចាប់ពីឆ្នាំ ២០០០ ដល់ ឆ្នាំ២០១៥។ ក្នុងប្រទេសចិន ចំនួនសាលាបឋមសិក្សានៅទីជនបទបានថយចុះក្នុងអត្រា ៥២% ចាប់ពីឆ្នាំ ២០០០ ដល់ ២០១០។

ក្នុងការពិចារណាអំពីការប្របាច់សាលារៀនបញ្ចូលគ្នា ដើម្បីបង្កើនប្រសិទ្ធផល រដ្ឋាភិបាលចាំបាច់ត្រូវ ទទួលស្គាល់តួនាទីផ្នែកសង្គមដ៏សំខាន់របស់សាលារៀននៅក្នុងសហគមន៍ ក៏ដូចជាអត្ថប្រយោជន៍ដទៃទៀត។ ការវិភាគលើទិន្នន័យ បានមកពីកម្មវិធីសម្រាប់វាយតម្លៃសិស្សអន្តរជាតិ (PISA) ឆ្នាំ ២០១៥ បានបង្ហាញឱ្យ ឃើញថា សិស្សមកពីសាលាតូចៗ មានបញ្ហាផ្នែកវិន័យ ភាពយឺតយ៉ាវ និងអវត្តមានតិចជាងសិស្សមកពីសាលា ធំៗ។

ការប្របាច់សាលារៀនបញ្ចូលគ្នាប្រកបដោយជោគជ័យ ទាមទារឱ្យមានការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយ ភាគីទាំងអស់ ដែលរងផលប៉ះពាល់ និងការពិចារណាអំពីថ្លៃចំណាយ។ រដ្ឋាភិបាលប្រទេសលីទុយអាបាន បង្កើតឱ្យមានវិធានការអាទិភាព ដើម្បីរក្សាសាលារៀនបឋមសិក្សានៅទីជនបទតូចៗ និងផ្តល់មធ្យោបាយ ធ្វើដំណើរប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ដោយមានថយន្តក្រុងថ្មីៗរាប់រយគ្រឿង។

ប្រទេសមួយចំនួនលើកទឹកចិត្តសាលារៀនជនបទឱ្យចែករំលែកធនធាននិងការរៀនសូត្រពីគ្នាដើម្បី អាចនៅបន្តភាពរស់រវើកតទៅទៀត។ ប្រទេសស៊ីលី មានមជ្ឈមណ្ឌលខ្នាតតូចចំនួន ៣៧៤ សម្រាប់គ្រូបង្រៀន ជនបទដើម្បីជួបប្រជុំ និងពិភាក្សាបញ្ហាប្រឈមរួម។ ចាប់ពីឆ្នាំ ២០១១ មក រដ្ឋាភិបាលចិនបានចូលរួមក្នុងការ ជួសជុល និងស្ថាបនាគ្រឹះស្ថានសាលារៀនជនបទតូចៗជាច្រើន ហើយអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល (NGOs) សហគមន៍ក្នុងមូលដ្ឋាន និងសាលារៀន បានបង្កើតឱ្យមានបណ្តាញចែករំលែកធនធាន។

ជនចំណាកស្រុកក្នុងតំបន់ទីប្រជុំជនអនាធិបតេយ្យមានឱកាសរងរំលឹក

មានប្រជាជនយ៉ាងហោចណាស់ ៨០០ លាននាក់ រស់នៅក្នុងទីប្រជុំជនអនាធិបតេយ្យ។ និយមន័យ ថ្នាក់ជាតិ ឬវិធីសាស្ត្រប៉ាន់ប្រមាណ អាចមានគួរខិតខំជាងជាក់ស្តែង។ អ្នកតាំងលំនៅតាមទីប្រជុំជន អនាធិបតេយ្យជាច្រើន គឺជាជនចំណាកស្រុកពីតំបន់ជនបទមកកាន់តំបន់ទីក្រុង ហើយខ្វះលទ្ធភាពទទួល បានសេវាជាមូលដ្ឋាននានារួមទាំងការអប់រំសាធារណៈផងដែរ។ ការជំន្រៀមចេញ និងការដោះស្រាយផលប៉ះ ពាល់សម្រាប់អ្នកតាំងលំនៅក្នុងតំបន់ទីប្រជុំជនអនាធិបតេយ្យ បង្កឱ្យមានការបោះបង់ការសិក្សា និងមានវត្ត មានទាបនៅសាលារៀន។ ក្នុងប្រទេសបង់ក្លាដេសក្នុងឆ្នាំ ២០១៦ អត្រានៃមនុស្សវ័យជំទង់ក្នុងវ័យសិក្សាថ្នាក់ មធ្យមសិក្សាដែលនៅក្រៅសាលារៀនក្នុងតំបន់ទីប្រជុំជនអនាធិបតេយ្យ មានចំនួន ២ ដង លើសពីក្នុងតំបន់ទី ប្រជុំជនដទៃទៀត។

ការអប់រំក្នុងតំបន់ទីប្រជុំជនអនាធិបតេយ្យ ពុំមែនជាអាទិភាពសម្រាប់ការប្រមូលទិន្នន័យ ដោយ ហេតុថាការពិភាក្សាដេញដោលអំពីនគរូបនីយកម្ម ផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់លើបញ្ហាប្រឈមផ្នែកលំនៅដ្ឋាន និងទឹក និងអនាម័យ។ បណ្តាញអន្តរជាតិនៃអ្នកតាំងលំនៅក្នុងតំបន់ទីប្រជុំជនអនាធិបតេយ្យ/Shack ប្រមូល ទិន្នន័យក្នុងប្រទេសជាង ៣០ ប៉ុន្តែទិន្នន័យស្តីពីការអប់រំនៅមានកម្រិតកំណត់នៅឡើយ។ សកម្មភាពការអប់រំ នៅក្នុងតំបន់ទីប្រជុំជនអនាធិបតេយ្យ ប្រហែលជាត្រូវបានគេមើលស្រាល ដោយសារតែសាលាឯកជនមិន មានចុះបញ្ជីដែលដំណើរការប៉ះប៉ូវសងចំពោះកង្វះសាលារៀន។ ក្នុងតំបន់ យីប៊ីរ៉ា (Kibera) ប្រទេសកេនយ៉ា (Kenya) គម្រោងធ្វើផែនទីបើកចំហមួយ បានរកឃើញសាលាចំនួន ៣៣០ ស្របពេលដែលការប៉ាន់ប្រមាណ

ផ្លូវការមានចំនួនតែ ១០០ សាលា។ សាលារៀនឯកជន ដែលជាញឹកញយគឺជាជម្រើសតែមួយគត់សម្រាប់អ្នកនៅក្នុងតំបន់ទីប្រជុំជនអនាធិបតេយ្យ ច្រើនតែមានការមើលខុសត្រូវខ្សោយ ហើយជួលអ្នកអប់រំពុំបានទទួលការបណ្តុះបណ្តាលត្រឹមត្រូវឱ្យបម្រើការងារ។ ការផ្តួចផ្តើមគំនិតមួយដើម្បីលើកកម្ពស់គុណភាពគ្រូក្នុងទីប្រជុំជនប្រទេសណារ៉ូប៊ី (Nairobi) បានកែលម្អសមត្ថភាពផ្នែកអក្ខរកម្ម និងលេខនព្វន្តរបស់សិស្ស។

ការអប់រំចាំបាច់ត្រូវតែជាអាទិភាពមួយ ក្នុងកិច្ចពិភាក្សាផ្នែកនគរបនីយកម្មទាក់ទងជាមួយតំបន់ទីប្រជុំជនអនាធិបតេយ្យ។ ការធានាឱ្យមានលិខិតបញ្ជាក់សិទ្ធិរបស់អ្នកតាំងលំនៅ និងការបង្កើតសិទ្ធិគឺជាជំហានគន្លឹះឆ្ពោះទៅផ្តល់ការអប់រំ ដោយហេតុថា ជាញឹកញយ រដ្ឋាភិបាលតែងមានភាពស្ទាក់ស្ទើរមិនហ៊ានវិនិយោគក្នុងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធការអប់រំសម្រាប់ប្រជាជនដែលតាំងលំនៅលើដីដែលពួកគេពុំមែនជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិ។ ក្នុងប្រទេសអាហ្សង់ទីន (Argentina) លទ្ធភាពទទួលបានលិខិតកាន់កាប់ដី គឺពាក់ព័ន្ធជាមួយការកែលម្អការអប់រំរយៈពេលវែង។

ការចុះបញ្ជី បែបវីងត្តឹង និងការតម្រូវឯកសារ ជាញឹកញយតែងរារាំងមិនឱ្យជនចំណាកស្រុកអាចចូលរួមក្នុងកម្មវិធីកិច្ចគាំពារសង្គម ដែលអាចផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍ដល់ការអប់រំរបស់ពួកគេ។ ក្នុងទីប្រជុំជនអនាធិបតេយ្យប្រទេសកេនយ៉ា (Kenya) កម្មវិធីកិច្ចគាំពារសង្គមនៅតំបន់ទីប្រជុំជន តម្រូវឱ្យមានអត្តសញ្ញាណប័ណ្ណជាតិជាហេតុធ្វើឱ្យកម្មវិធីនេះផាត់ចេញរួចជាស្រេចនូវអ្នកទទួលបានផល ៥% ដែលជាជនភៀសខ្លួន ដោយពួកគាត់ពុំអាចមានលទ្ធភាពផ្តល់ភស្តុតាងបញ្ជាក់សញ្ជាតិកេនយ៉ា (Kenya) ឬអ្នកដែលស្ថិតក្នុងគ្រួសារមានកុមារជាមេគ្រួសារ។

ចំណាកស្រុកអន្តរជាតិ

នៅពេលមនុស្សធ្វើចំណាកស្រុកដើម្បីរកការងារ និងឱកាសជីវិតកាន់តែប្រសើរ ពួកគេចាំបាច់ត្រូវតែសម្របខ្លួនជាមួយប្រព័ន្ធច្នីៗ ដោះស្រាយជាមួយបញ្ហាប្រឈមផ្នែកច្បាប់ និងផ្នែករដ្ឋបាល និងជម្នះឧបសគ្គផ្នែកភាសា និងការរើសអើងជាសក្តានុពល។ ចំណែកនៅក្នុងប្រទេសទទួលវិញ ប្រព័ន្ធអប់រំត្រូវប្រឈមជាមួយការចំណាយក្នុងការកែសម្រួលដើម្បីទទួលយកអ្នកមកដល់ថ្មីៗ។

ក្នុងឆ្នាំ ២០១៧ មានជនចំណាកស្រុកអន្តរជាតិចំនួន ២៥៨ លាននាក់ ស្មើ និង ៣,៤% នៃប្រជាជនសរុបទូទាំងពិភពលោក។ ពួកគេប្រមាណ ៦៤% តាំងទីលំនៅក្នុងប្រទេសមានចំណូលខ្ពស់ ដោយក្នុងនោះចំណែករបស់ជនចំណាកស្រុកនៅក្នុងចំណោមប្រជាជនសរុប ធ្វើឱ្យកើនឡើងចាប់ពី ១០% ក្នុងឆ្នាំ ២០០០ ដល់ ១៤% ក្នុងឆ្នាំ ២០១៧។ នៅក្នុងរដ្ឋជាច្រើននៅតាមតំបន់ឈូងសមុទ្រ រួមមានដូចជាប្រទេសគុយវ៉ែត (Kuwait) កាតា (Qatar) និងសហភាពអារ៉ាប់រួម ជនចំណាកស្រុកគឺជាក្រុមភាគច្រើន។

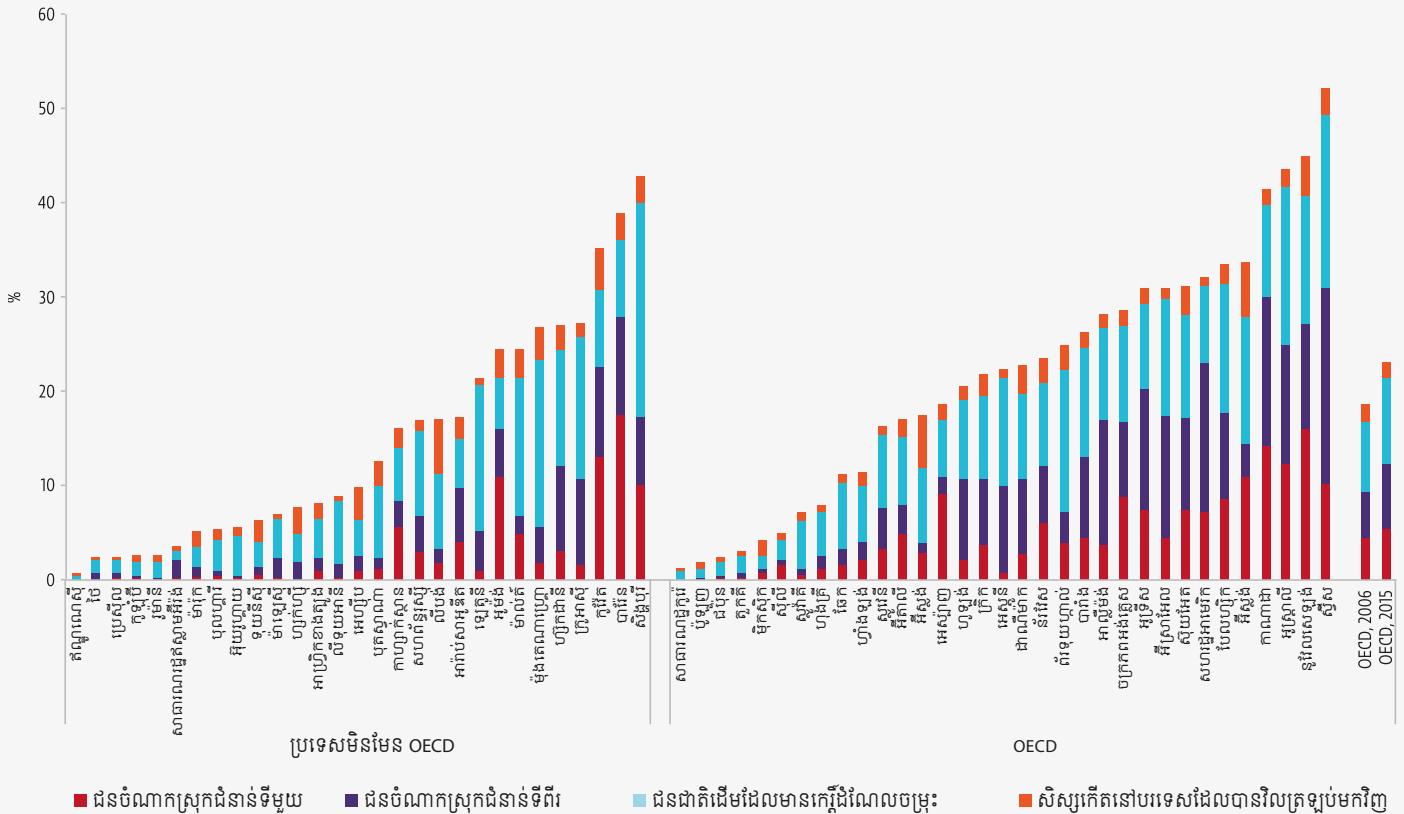
អត្រាចំណាកស្រុកមានកម្រិត ២ ទៅ ៣ ដង នៃមធ្យមភាគសាកលនៅក្នុងបណ្តាប្រទេសមានចំណូលមធ្យមដែលមានលក្ខណៈចម្រុះគ្នាជាច្រើនដូចជា កូស្តារីកា, កូតឌីវ៉ែ, ម៉ាឡេស៊ី និងអាហ្វ្រិកខាងត្បូង។ ផ្ទុយមកវិញបណ្តាប្រទេសមានអត្រាចំណាកស្រុកលើសពី ៥% នៃប្រជាជនសរុបរួមមានដូចជាប្រទេសអាល់បានី, ហូកហ្ស៊ី, ហ្សាម៉ាអ៊ីក, គីហ្ស៊ីស្ថាន និង នីការ៉ាហ្គា។ ច្រករបៀងចំណាកស្រុកធំជាងគេបំផុត គឺច្រករវាងប្រទេសម៉ិចស៊ិកូ ចូលទៅកាន់សហរដ្ឋអាមេរិក។ ច្រករបៀងដទៃទៀត រួមមានដូចជាច្រកនៅអឺរ៉ុបខាងកើត ចូលទៅកាន់អឺរ៉ុបខាងលិច អាហ្វ្រិកខាងជើង ចូលទៅកាន់អាហ្វ្រិកខាងត្បូង និងអាស៊ីខាងត្បូង ចូលទៅកាន់បណ្តារដ្ឋនៅឈូងសមុទ្រ។

នៅក្នុងបណ្តាប្រទេសភាគច្រើនក្នុងអង្គការសម្រាប់កិច្ចសហប្រតិបត្តិការ និងអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច (OECD) សិស្សអាយុ ១៥ ឆ្នាំ យ៉ាងហោចណាស់ម្នាក់ក្នុងចំណោមសិស្ស ៥ នាក់គឺជាជនចំណាកស្រុក ឬមានសាវតារជាជនចំណាកស្រុកក្នុងឆ្នាំ ២០១៥ (រូបភាពទី២)។ ការប៉ាន់ប្រមាណសម្រាប់របាយការណ៍នេះ បង្ហាញឱ្យឃើញថាក្នុង ៨០% នៃសាលាមធ្យមសិក្សាក្នុងបណ្តាប្រទេសមានចំណូលខ្ពស់ សិស្សយ៉ាងហោចណាស់ ៥% មានសាវតារជាជនចំណាកស្រុក ក្នុងសាលាចំនួន ៥២% មានសិស្សយ៉ាងហោចណាស់ ១៥% មានសាវតារជាជនចំណាកស្រុក។

រូបភាពទី ២៖

ក្នុងបណ្តាប្រទេស OECD ភាគច្រើន សិស្សយ៉ាងហោចណាស់ម្នាក់ក្នុងចំណោមសិស្សប្រាំនាក់ដែលមានអាយុ ១៥ ឆ្នាំ គឺជាជនចំណាកស្រុក ឬមានសារវាជាជនចំណាកស្រុក

របាយណ៍សិស្សអាយុ ១៥ ឆ្នាំ ចែកទៅតាមប្រភេទសារវាចំណាកស្រុកនៅក្នុងប្រទេសដែលបានជ្រើសរើស ក្នុងឆ្នាំ ២០១៥

GEM StatLink: http://bit.ly/fig3_4

សម្គាល់៖ គូលេខនេះ ផ្តល់ចេញប្រទេស និងដែនដីចំនួនប្រាំ ដែលមានអត្រាសិស្សមានសារវាចំណាកស្រុកខ្ពស់ជាងនេះថែមទៀត រួមមាន ហុងកុង ចិន លុយស៊ីយ៉ា ម៉ាកាវ ចិនកាតា និងសហភាពអារ៉ាប់រួម។

ប្រភព៖ ការវិភាគរបស់ក្រុមរបាយការណ៍ GEM ផ្អែកលើ PISA ឆ្នាំ ២០០៦ និង ២០១៥ និង TIMSS ២០១៥។

ចំណាកស្រុក៖ ឥទ្ធិពលលើការអប់រំ ហើយទទួលបានឥទ្ធិពលពីការអប់រំផងដែរ

ជនចំណាកស្រុកពុំមែនជាក្រុមប្រជាជនមិនដឹងមុខនោះទេ។ ក្នុងចំណោមភាពខុសគ្នាផ្សេងទៀតជាមួយជនមិនមែនចំណាកស្រុក យើងឃើញថា ជនចំណាកស្រុកច្រើនតែមានការអប់រំច្រើន ដែលជួយពួកគេក្នុង

“ ក្នុងឆ្នាំ ២០០០ អត្រាអន្តោប្រវេសន៍សាកលលោក មានចំនួនប្រមាណ ៥,៤% សម្រាប់អ្នកមានការអប់រំកម្រិតខ្ពស់សិក្សា ១,៨% សម្រាប់អ្នកមានការអប់រំថ្នាក់មធ្យមសិក្សា និង ១,១% សម្រាប់អ្នកមានការអប់រំថ្នាក់បឋមសិក្សា។ ”

ការប្រមូលព័ត៌មានឆ្លើយតបជាមួយឱកាសសេដ្ឋកិច្ច ប្រើប្រាស់ជំនាញដែលអាចផ្ទេរឱ្យអ្នកដទៃបាន និងផ្តល់ហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការធ្វើចំណាកស្រុក។

ការសម្រេចបានផ្នែកការអប់រំនៅក្នុងពេលធ្វើអន្តោប្រវេសន៍ក៏អាស្រ័យលើលក្ខខណ្ឌដែលជនចំណាកស្រុកឆ្លងដែនផងដែរ៖ ជនអន្តោប្រវេសន៍សហរដ្ឋអាមេរិកមកពីប្រទេសអែលសាលវ៉ាឌីរ, ហៃទី, មិកស៊ិក និង នីកាវ៉ាហ្គា ដោយគ្មានឯកសារត្រឹមត្រូវ ជាមធ្យមគឺ មានការអប់រំច្រើនជាងអ្នកដែលមានកិច្ចសន្យាធ្វើការ

រយៈបណ្តោះអាសន្ន ប៉ុន្តែតិចជាងអ្នកដែលក្លាយជាអ្នកតាំងលំនៅស្របច្បាប់។

ដោយយល់អំពីផលប៉ះពាល់នៃចំណាកស្រុកមកលើការសម្រេចបានផ្នែកការអប់រំ ហើយការសម្រេចបានគឺរួមមានការប្រៀបធៀបសំខាន់ៗពីរ ទីមួយ គឺរវាងអ្នកដែលធ្វើចំណាកស្រុក ឬពុំធ្វើចំណាកស្រុក បើទោះបីជាក្រុមទាំងអស់នេះខុសប្លែកគ្នាមិនត្រឹមតែសេចក្តីសម្រេចចិត្ត ក្នុងការធ្វើចំណាកស្រុកតែប៉ុណ្ណោះទេ (ឧ. ជនចំណាកស្រុកអាចមានការអប់រំច្រើនជាង បើទោះបីជាពួកគេមិនធ្វើចំណាកស្រុកក្តី)។ ទីពីរ គឺរវាងអ្នកធ្វើចំណាកស្រុក និងប្រជាជនដើមនៅក្នុងស្រុក ដែលមានឋានៈខ្ពស់ជាងអ្នកធ្វើចំណាកស្រុក។ ក្នុងករណីមួយចំនួន គោលនយោបាយចំណាកស្រុកបែបជ្រើសរើសអាចមានន័យថា ជនចំណាកស្រុកត្រូវមានការអប់រំខ្ពស់ជាងអ្នកក្នុងស្រុក ក្នុងករណីដទៃទៀតជនចំណាកស្រុកអាចរស់នៅក្នុងតំបន់ក្រីក្រដែលមានសេវាសាលារៀនគុណភាពទាបជាងជនម្ចាស់ស្រុក ជាហេតុធ្វើឱ្យកូនរបស់ពួកគេមានការសម្រេចបាន និងជោគជ័យផ្នែកការអប់រំទាបជាង។

ចំណាកស្រុក៖ ឥទ្ធិពលលើការអប់រំរបស់អ្នកដែលត្រូវបានទុកឱ្យនៅស្រុកកំណើត

ជារឿយៗ ជនចំណាកស្រុកតែងទុកកូនរបស់ខ្លួននៅស្រុកកំណើត។ ក្នុងប្រទេសហ្វីលីពីន កុមារប្រមាណ ១,៣ លាននាក់ ដល់ ៣ លាននាក់ មានយ៉ាងហោចណាស់ឪពុក ឬម្តាយជាជនចំណាកស្រុកអន្តរជាតិ។ ឥទ្ធិពលនៃការផ្ទេរសាច់ប្រាក់មកលើការអប់រំអាចមានភាពចាំបាច់យ៉ាងខ្លាំង។

នៅទូទាំងសាកលលោក គ្រួសារទទួលបានប្រាក់ចំនួន ៦១៣ ពាន់លានដុល្លារ នៅក្នុងការផ្ទេរសាច់អន្តរជាតិក្នុងឆ្នាំ ២០១៧ ដោយក្នុងនោះ ទឹកប្រាក់ចំនួន ៤៦៦ ពាន់លានដុល្លារ គឺត្រូវបានបញ្ជូនទៅឱ្យគ្រួសារនៅក្នុងបណ្តាប្រទេសមានចំណូលទាប និងមធ្យម ពោលគឺជាចំនួនទឹកប្រាក់ ៣ ដង ច្រើនជាងជំនួយអភិវឌ្ឍន៍ផ្លូវការ។ ប្រទេសឥណ្ឌា និងប្រទេសចិន ទទួលបានទឹកប្រាក់ច្រើនជាងគេបំផុតក្នុងន័យដាច់ខាត ប៉ុន្តែប្រទេសគឺហ្សឺនីស្តាន និងតុងហ្គា នាំមុខគេបើគិតជាភាគរយនៃផលិតផលដុលក្នុងស្រុក។

បើតាមទ្រឹស្តី ការផ្ទេរសាច់ប្រាក់អាចមានឥទ្ធិពលវិជ្ជមាន ឬអវិជ្ជមានមកលើការអប់រំ។ ការធ្វើពិពិធកម្មប្រភពចំណូលផ្តល់ឱ្យមានផលជះជាការធានារ៉ាប់រង៖ គ្រួសារច្រើនតែមិនសូវចាំបាច់ត្រូវកាត់ការចំណាយផ្នែកការអប់រំ។ ទោះយ៉ាងណាក្តី បើទោះបីជាចំណូលបន្ថែមជួយបង្កើនការចំណាយក្នុងគ្រួសារក្តី ប៉ុន្តែការអប់រំត្រូវប្រព្រឹត្តជាមួយការចំណាយដទៃទៀត កុមារប្រហែលត្រូវជួយ ធ្វើការជំនួសកម្លាំងពលកម្មរបស់អ្នកដែលបានធ្វើចំណាកស្រុក ហើយកង្វះធាតុចូលពីឪពុកម្តាយ អាចជាឧបសគ្គរារាំងដល់ការអប់រំ។ ការផ្ញើសាច់ប្រាក់ក៏អាចបង្កើតឱ្យមាន “វប្បធម៌ចំណាកស្រុក” ដែលក្នុងនោះ ប្រាក់ចំណូលខ្ពស់មកលើពលកម្មមានជំនាញទាប ឬជំនាញមធ្យមនៅក្រៅប្រទេស ជាកត្តាបន្ទប់បង្កាក់ការបន្តការសិក្សា។

តាមន័យជាក់ស្តែង ករណីការផ្ញើប្រាក់អន្តរជាតិ បង្កើនការចំណាយលើការអប់រំជាមធ្យម ៣៥% យោងទៅតាមកម្រងការសិក្សាក្នុងប្រទេសចំនួន ១៨ ក្នុងអនុតំបន់សាហារ៉ានៃទ្វីបអាហ្វ្រិក និងតំបន់អាស៊ីកណ្តាលអាស៊ីបូព៌ា និងអាស៊ីអាគ្នេយ៍។ ឥទ្ធិពលមានទំហំធំធេងជាងនេះថែមទៀតនៅក្នុងតំបន់អាមេរិកឡាទីន (៥៣%)។

ចំនុចដៅទី ១០C របស់ SDGs អំពាវនាវឱ្យកាត់បន្ថយថ្លៃចំណាយលើប្រតិបត្តិការផ្ញើសាច់ប្រាក់មកនៅក្នុងអត្រាជាមធ្យមទាបជាង ៣%។ អត្រាមធ្យមនាពេលបច្ចុប្បន្នគឺ ៧,១%។ ធនាគារតាមបែបប្រពៃណីគឺជាបណ្តាញមានតម្លៃថ្លៃជាងគេបំផុត ហើយអន្តរការីមួយចំនួនក្នុងទ្វីបអាហ្វ្រិក យកថ្លៃសេវាលើស ២០%។ ឧបមាថាចំណែកនៃការចំណាយសរុបក្នុងគ្រួសារលើការអប់រំមានចំនួន ៤% នោះការកាត់បន្ថយការចំណាយថ្លៃបញ្ជូនសាច់ប្រាក់មកនៅត្រឹម ៣% អាចអនុញ្ញាតឱ្យគ្រួសារមានប្រាក់ចំណាយបន្ថែមចំនួន ១ ពាន់លានដុល្លារលើការអប់រំក្នុងមួយឆ្នាំ។

ការសិក្សាជាច្រើនស្នើឱ្យឃើញថា ឥទ្ធិពលជាទូទៅនៃការផ្ទេរសាច់ប្រាក់មកលើលទ្ធផលការអប់រំ គឺមានលក្ខណៈជាវិជ្ជមាន។ ក្នុងប្រទេសហ្វីលីពីន ការកើនឡើង ១០% នៃការផ្ទេរសាច់ប្រាក់អន្តរជាតិ បានបង្កើនវត្តមានទៀងទាត់នៅសាលាក្នុងអត្រាលើស ១០% ហើយកាត់បន្ថយពលកម្មកុមារលើសបីម៉ោងក្នុងមួយសប្តាហ៍។ ឥទ្ធិពលអាចមានលក្ខណៈខុសប្លែកគ្នាពីយេនឌ័រមួយ ទៅយេនឌ័រមួយ។ ក្នុងប្រទេសហ្វីលីពីន ការផ្ទេរសាច់ប្រាក់មានផលប៉ះពាល់ជាវិជ្ជមាន លើវត្តមានក្នុងការអប់រំក្រោយថ្នាក់ ដែលតម្រូវជាកត្តាព្យាបាលសម្រាប់មនុស្សប្រុសប៉ុណ្ណោះ។

ការបញ្ជូនថវិកាសម្រាប់ការបញ្ជូនប្រាក់មកផ្ទះវិញរបស់អ្នកចំណាកស្រុក

គំហើញជាវិជ្ជមាន អាចឆ្លុះបញ្ចាំងច្រករបៀងចំណាកស្រុកដែលត្រូវបានជ្រើសរើសជាក់លាក់ ឬបរិបទដែលមានការចុះឈ្មោះចូលរៀនទាប ដើម្បីជាកិច្ចចាប់ផ្តើម។ នៅក្នុងច្រករបៀងចំណាកស្រុកមានជំនាញទាបមួយចំនួន មានភស្តុតាងបង្ហាញអំពីផលប៉ះពាល់ជាអវិជ្ជមានលើលទ្ធផលនៃការសិក្សា។ ការផ្ទេរប្រាក់អន្តរជាតិគឺពាក់ព័ន្ធជាមួយការថយចុះយ៉ាងច្រើននៅក្នុងលទ្ធភាពនៃការចុះឈ្មោះចូលរៀនក្នុងប្រទេសគ្រូតេម៉ាឡា បើទោះបីជាអ្នកដែលបានចុះឈ្មោះចូលរៀនទទួលបានលទ្ធផលសិក្សាល្អ ជាលទ្ធផលនៃការបញ្ជូនប្រាក់មកក៏ដោយ។ ក្នុងតំបន់ជនបទប្រទេសម៉ិកស៊ិក កូនសិស្សដែលត្រូវបានទុកចោលឱ្យនៅស្រុកកំណើត មានលទ្ធផលការអប់រំអន់ជាងកុមារដទៃ អាស្រ័យដោយការផ្ញើប្រាក់ត្រឡប់មកផ្ទះ។

ជនចំណាកស្រុកចំណាយប្រាក់ច្រើនសម្រាប់ការអប់រំនៅក្នុងបណ្ណាប្រទេសគោលដៅ

នៅតាមបណ្ណាប្រទេសគោលដៅ ជនចំណាកស្រុកជារឿយៗតែងឈប់រៀនតាំងពីនៅក្មេង។ ក្នុងសហគមន៍អឺរ៉ុប ១០% នៃប្រជាជនម្ចាស់ស្រុក និង ១៩% នៃប្រជាជនកើតនៅបរទេសមានអាយុ ១៨ ដល់ ២៤ ឆ្នាំ ឈប់រៀនតាំងពីនៅក្មេងក្នុងឆ្នាំ ២០១៧។ ការបោះបង់ការសិក្សា អាចអាស្រ័យទៅលើអាយុនៃការមកដល់ លទ្ធផលខុសប្លែកគ្នាគួរជាទីកត់សម្គាល់ថា តើសិស្ស ចូលទៅក្នុងប្រព័ន្ធរបស់ប្រទេសម្ចាស់ផ្ទះនៅពេលចាប់ផ្តើម នៅពាក់កណ្តាល ឬចុងការអប់រំជាកាតព្វកិច្ច។ នៅសហរដ្ឋអាមេរិក ៤០% នៃជនចំណាកស្រុកម៉ិកស៊ិក ដែលបានមកដល់នៅអាយុ ៧ ឆ្នាំ ពុំបញ្ចប់ការសិក្សាថ្នាក់មធ្យមសិក្សាទេ បើប្រៀបនឹង ៧០% នៃអ្នកដែលបានមកដល់នៅអាយុ ១៤ ឆ្នាំ។

ទោះយ៉ាងណាក៏ ស្ថានភាពការអប់រំរបស់ជនចំណាកស្រុកមានភាពប្រសើរឡើងយ៉ាងឆាប់រហ័សជាងជនម្ចាស់ស្រុក និងអ្នកដែលត្រូវបានទុកចោលនៅស្រុកកំណើត។ ក្នុងប្រទេសអាឡឺម៉ង់ ជនម្ចាស់ស្រុកដែលមានឪពុកម្តាយមានការអប់រំទាបជាងកម្រិតមធ្យម មានការរីកចម្រើនក្នុងការសិក្សាយឺតជាងមិត្តភក្តិដែលជាជនចំណាកស្រុក។ មានប្រទេស ៨ ក្នុងចំណោម ១០ ប្រទេសនៅអាមេរិកឡាទីន និងការីប៊ីន កូនរបស់ជនចំណាកស្រុកជាមធ្យមមានការអប់រំ ១,៤ ឆ្នាំលើសកូនរបស់ឪពុកម្តាយដែលពុំធ្វើចំណាកស្រុក។

គម្លាតក្នុងការសម្រេចបានការអប់រំលាតសន្ធឹងឆ្លងជំនាន់។ នៅក្នុងការប្រឡង PISA ឆ្នាំ ២០១៥ សិស្ស ជាជនចំណាកស្រុកជំនាន់ទី ១ ចំនួន ៤៩% និងជំនាន់ទី ២ ចំនួន ៦១% សម្រេចបានយ៉ាងហោចណាស់ កម្រិត ២ នៃតេស្តសមត្ថភាពអំណាន គណិតវិទ្យា និងវិទ្យាសាស្ត្រ បើធៀបជាមួយលទ្ធផល ៧២% នៃអ្នក ម្ចាស់ស្រុក។ ក្នុងប្រទេសកាណាដា អាស្ត្រីម៉ុង និងអ៊ីតាលី ជនម្ចាស់ស្រុកបន្តទទួលបានគុណសម្បត្តិលើសជន ចំណាកស្រុកជំនាន់ទី ២ ជាពិសេសក្នុងការអប់រំថ្នាក់ឧត្តមសិក្សា។

ការប្រៀបធៀបមួយទៅលើជនចំណាកស្រុកគួរគិតជំនាន់ទី២ក្នុងបណ្តាប្រទេសចំនួន៦បានបង្ហាញឱ្យ ឃើញថា មានតែ ៥% ប៉ុណ្ណោះនៃអ្នកនៅក្នុងប្រទេសអាស្ត្រីម៉ុង ប៉ុន្តែមាន ៣៧% នៃអ្នកនៅក្នុងប្រទេសបារាំង មានលទ្ធភាពទទួលបានការអប់រំថ្នាក់ឧត្តមសិក្សា។ កត្តាផ្នែកស្ថាប័ននៅក្នុងប្រទេសបារាំងដូចជាលទ្ធភាពទទួល បានការអប់រំមុនថ្នាក់បឋមសិក្សាតាំងពីនៅតូច ភាពយឺតយ៉ាវក្នុងការតាមដានចូលទៅក្នុងចរន្តសមត្ថភាពក្នុង ការអប់រំមធ្យមសិក្សា និងលទ្ធភាពទទួលបានការអប់រំឧត្តមសិក្សា បើទោះបីជាមានចរន្តសមត្ថភាពទាបជាង ក្តី អាចជួយពន្យល់អំពីគម្លាតនេះ។

ស្ថានភាពសង្គមសេដ្ឋកិច្ចទាប ជួយពន្យល់ប្រមាណ ២០% នៃគម្លាតផ្នែកការសិក្សារៀនសូត្ររបស់ ជនចំណាកស្រុកនៅក្នុងបណ្តាប្រទេស OECD ក្នុងប្រទេសមួយចំនួនរួមទាំងប្រទេសបារាំង និងក្រិក ទិដ្ឋភាព នេះអាចជាការពន្យល់រហូតដល់ពាក់កណ្តាល។ សិស្សជាជនចំណាកស្រុកក្នុងបណ្តាប្រទេស OECD ច្រើន តែត្រូវរៀនត្រួតថ្នាក់ក្នុងអត្រាពីរដង បើធៀបជាមួយអ្នកម្ចាស់ស្រុក។

គោលនយោបាយអន្តោប្រវេសន៍ និងភាពជាពលរដ្ឋពរំខន លទ្ធភាពទៅសាលារៀន

សិទ្ធិទទួលបានការអប់រំ និងគោលការណ៍មិនរើសអើងជាទូទៅ គឺមានចែងនៅក្នុងកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិ ស្តីពីសិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច សង្គម និងវប្បធម៌ និងអនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិកុមារ។ សន្និសញ្ញាអន្តរជាតិ ផ្តោតជាក់លាក់លើ ទេសន្តប្រវេសន៍ ផ្តល់ការអះអាងបញ្ជាក់ថា ជនចំណាកស្រុក និងជនភៀសខ្លួនអាចទទួលបានការប្រព្រឹត្ត ចំពោះខ្លួនប្រៀបដូចជាពលរដ្ឋដទៃនៅក្នុងការអប់រំ ប៉ុន្តែ បើគិតមកដល់ពេលនេះមានតែប្រទេសតែមួយភាគ បួនប៉ុណ្ណោះ ដោយក្នុងនោះស្ទើរតែទាំងអស់សុទ្ធតែជាបណ្តាប្រទេសបញ្ជូនជនចំណាកស្រុក ដែលបានផ្តល់ សច្ចាប័នលើអនុញ្ញានេះ។ ក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែង គោលនយោបាយអន្តោប្រវេសន៍តឹងរឹង ច្បាប់មិនស៊ីសង្វាក់ គ្នា និងការរឹតត្បិតលើការតម្រូវផ្នែកឯកសារក្នុងប្រទេសម្ចាស់ផ្ទះ អាចរារាំងការសម្រេចបានសិទ្ធិនេះ។

ច្បាប់ជាតិមួយចំនួនអាចបំផ្លាញដល់សិទ្ធិដែលមានចែងក្នុងធម្មនុញ្ញក្នុងការទទួលបានការអប់រំ។ នៅ ក្នុងប្រទេសស៊ីប្រុស និងស្លូវ៉ាគី សាលារៀនមានកាតព្វកិច្ចត្រូវរាយការណ៍អំពីគ្រួសារដែលគ្មានឯកសារត្រឹមត្រូវ ទៅដល់អាជ្ញាធរអន្តោប្រវេសន៍។ ក្នុងប្រទេសអាហ្វ្រិកខាងត្បូង ច្បាប់អន្តោប្រវេសន៍ឆ្នាំ ២០០២ បានរារាំងមិន ឱ្យជនចំណាកស្រុកដែលគ្មានឯកសារត្រឹមត្រូវអាចចុះឈ្មោះចូលរៀនក្នុងសាលាបានឡើយ។

ច្បាប់ដែលប្រគល់សិទ្ធិអប់រំដល់ប្រជាជនមានកំណើតនៅបរទេស បង្កើនលទ្ធភាពដើម្បីអាចបំពេញនូវសិទ្ធិទទួលបានការអប់រំ។ ក្នុងប្រទេសអាហ្សង់ទីន ច្បាប់ការអប់រំជាតិឆ្នាំ ២០១៦ បញ្ជាក់អះអាងអំពីសិទ្ធិទទួលបានការអប់រំសម្រាប់អ្នកតាំងលំនៅទាំងអស់។ ច្បាប់សាលាបឋមសិក្សារបស់ប្រទេសស្លូវេនី បានពង្រីកសិទ្ធិនេះយ៉ាងជាក់ច្បាស់ទៅដល់ការអប់រំជូនដល់ប្រជាជនគ្មានរដ្ឋ។

ក្របខ័ណ្ឌការងារផ្នែកច្បាប់ដែលមានលក្ខណៈបរិយាបន្ន មិនមែនសុទ្ធតែអាចទប់ស្កាត់ការអនុវត្តដែលមានលក្ខណៈរើសអើងនៅថ្នាក់តំបន់ ឬថ្នាក់មូលដ្ឋានឡើយ។ សាលារៀនអាចទាមទារសំបុត្រកំណើតការបញ្ជាក់ការអប់រំពីមុនមក ឯកសារកំណត់អត្តសញ្ញាណសញ្ជាតិ ឬកស្កតាងបញ្ជាក់កន្លែងរស់នៅ ដើម្បីអាចចុះឈ្មោះចូលរៀន។ នៅប្រទេសស៊ីលីដែលចំនួនជនចំណាកស្រុកហែទីបានកើនឡើងពីចំនួនតិចជាង ៥០០០ នាក់ក្នុងឆ្នាំ ២០១០ មកដល់ ១០៥ ០០០ នាក់ក្នុងឆ្នាំ ២០១៧ គោលនយោបាយតម្រូវឱ្យការអប់រំសាធារណៈ ត្រូវផ្តល់ដល់ កុមារក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែង ការផ្តល់ការអប់រំ គឺស្រេចទៅតាមធនាស្តិ៍របស់មន្ត្រីរដ្ឋាភិបាល ថ្នាក់មូលដ្ឋាន។ មន្ត្រីសាលារៀនក្នុងប្រទេសអ៊ូបេគីស្ថាន (Uzbekistan) ជារឿយៗតែងទាមទារកស្កតាងបញ្ជាក់ទីលំនៅ លិខិតឆ្លងដែន ឬសមត្ថភាពប្រើប្រាស់ភាសាជាតិមុនពេលចុះឈ្មោះចូលរៀន។

ការបកស្រាយបញ្ជាក់ផ្លូវការ អាចជួយធានាឱ្យអ្នកពិនិត្យតាមដាននៅថ្នាក់សាលារៀនដឹងថា ច្បាប់ពុំតម្រូវឱ្យមានការបំពេញឯកសារ ហើយក្របខ័ណ្ឌការងារផ្នែកច្បាប់ថ្នាក់ជាតិដ៏រឹងមាំ អាចផ្តល់ច្រកផ្លូវសម្រាប់បុគ្គលដើម្បីអាចលើកឡើងនូវពាក្យបណ្តឹងផ្សេងៗ។ ក្នុងឆ្នាំ ២០១៤ ប្រទេសអ៊ីតាលី និងគួគី បានបកស្រាយបញ្ជាក់ថា ការផ្តល់ឯកសារពុំមែនជាកាតព្វកិច្ចចាំបាច់ខានពុំបានសម្រាប់ការចុះឈ្មោះចូលរៀនឡើយ។ ក្នុងប្រទេសបារាំង ឪពុកម្តាយអាចដាក់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ទៅកាន់ការិយាល័យពលរដ្ឋ ឬតុលាការ ដើម្បីសុំការដោះស្រាយចំពោះសេចក្តីសម្រេចចិត្តចុះឈ្មោះចូលរៀនដែលមានលក្ខណៈរើសអើង។

ទោះយ៉ាងណាក្តី ជនចំណាកស្រុកគ្មានឯកសារត្រឹមត្រូវ បន្តជួបឧបសគ្គក្នុងការទទួលបានលទ្ធភាពក្នុងការអប់រំ។ នៅសហរដ្ឋអាមេរិក ដែលមានជនចំណាកស្រុកពុំបានទទួលការអនុញ្ញាតត្រឹមត្រូវ ១១ លាននាក់ក្នុងឆ្នាំ ២០១៤ ការគំរាមក្នុងការបញ្ជូនត្រឡប់ទៅប្រទេសវិញ អាចធ្វើឱ្យកុមារនៅក្រៅសាលារៀន៖ ក្នុងខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៧ អវត្តមាននៅសាលាក្នុងសាលារៀននៅស្រុកឡាគ្រូស (Las Cruces) ក្នុងរដ្ឋញូមិចស៊ិចកូ បានកើនឡើងដល់ ៦០% បន្ទាប់ពីមានការចុះចាប់ជនភៀសខ្លួន។ ក្នុងឆ្នាំ ២០១២ កម្មវិធីសកម្មភាពពន្យាសម្រាប់ការមកដល់នៅវ័យកុមារ (Deferred Action for Childhood Arrivals (DACA)) ផ្តោតគោលដៅលើយុវជនគ្មានឯកសារត្រឹមត្រូវចំនួន ១,៣ លាននាក់ ដែលបានមកដល់នៅពេល នៅជាកុមារដោយផ្តល់ការការពារពីការបញ្ជូនត្រឡប់ទៅប្រទេសវិញ និង មានលក្ខណៈសម្បត្តិ អាចទទួលបានលិខិតអនុញ្ញាតឱ្យធ្វើការ។ កម្មវិធីនេះបានបង្កើនអត្រាបញ្ចប់ការសិក្សាថ្នាក់មធ្យមសិក្សាក្នុងអត្រាប្រមាណ ១៥% ដោយហេតុថា ជនអន្តោប្រវេសន៍ដែលមានលក្ខណៈសម្បត្តិគ្រប់គ្រាន់ ព្យាយាមឆ្លើយតបតាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវ។

តម្រូវការការអប់រំរបស់អនីតិជន ជាជនចំណាកស្រុក គ្មានអ្នកអមដំណើរមកជាមួយ ដែលមានភាពងាយរងគ្រោះ ជាពិសេសចំពោះការកេងប្រវ័ញ្ចន៍ ជារឿយៗពុំត្រូវបានឆ្លើយតបទេ។ ចំនួនរបស់ជនចំណាក

ស្រុកប្រភេទនេះនៅទូទាំងពិភពលោកបានកើនឡើងពី ៦៦ ០០០ នាក់ក្នុងឆ្នាំ ២០១០-២០១១ ឡើងទៅ ដល់ ៣០០ ០០០ នាក់ក្នុងឆ្នាំ ២០១៥-២០១៦។ ក្នុង ប្រទេស ជាច្រើន រួមទាំង ប្រទេស អូស្ត្រាលី ក្រិក ឥណ្ឌូណេស៊ី ម៉ាឡេស៊ី ម៉ិកស៊ិក ណូរុ និងប្រទេសថៃ កុមារ និងយុវជននៅក្នុងមន្ទីរឃុំឃាំងអន្តោប្រវេសន៍ជា រឿយៗតែងមានលទ្ធភាពទទួលបានការអប់រំក្នុងកម្រិតកំណត់ ឬពុំទទួលបានទាល់តែសោះ។ ប្រមាណ ៧៣% នៃអនីតិជនចំនួន ៨៦ ០០០ នាក់ដែលបានមកដល់ប្រទេសអ៊ីតាលីក្នុងចន្លោះ ២០១១ ដល់ ២០១៦ គឺពុំមាន អ្នកអមដំណើរមកជាមួយទេ។ ថ្វីបើច្បាប់ក្នុងឆ្នាំ ២០១៥ និង ២០១៧ មានបំណងក្នុងការការពារកុមារទាំង នោះក្តី ប៉ុន្តែមានកុមារភាគតិចប៉ុណ្ណោះដែលបានមករៀនទៀងទាត់។

កង្វះឯកសារអាចបង្កើតឧបសគ្គដល់ប្រជាជនគ្មានរដ្ឋចំនួន ១០ លាននាក់ទូទាំងពិភពលោក ដោយពួក គេមួយចំនួនគឺជាកូនចៅរបស់ជនចំណាកស្រុក។ នៅប្រទេសកូតឌីវ៉ែ (Côte d'Ivoire) ដែលមានប្រជាជន គ្មានរដ្ឋចំនួន ៧០០ ០០០ នាក់ លទ្ធភាពទទួលបានការអប់រំតម្រូវឱ្យមានភស្តុតាងបញ្ជាក់សញ្ជាតិ។ នៅ សាធារណរដ្ឋដូមីនីក (Dominican Republic) ដែលជនចំណាកស្រុកហៃទីរាប់ពាន់នាក់ត្រូវបានដកហូត សញ្ជាតិ ក្នុងឆ្នាំ ២០១២ អត្រាវត្តមានទៀងទាត់សុទ្ធសាធនៅសាលារៀនថ្នាក់បឋមសិក្សាសម្រាប់សិស្សអាយុ ៦ ដល់ ១៣ ឆ្នាំ មាន ៥២% ក្នុងចំណោមអ្នកដែលបានកើតនៅប្រទេសហៃទី ប៉ុន្តែ ៨២% ក្នុងចំណោមជន ចំណាកស្រុកដែលបានកើតនៅប្រទេសដទៃទៀត។

គោលនយោបាយអប់រំអាចគាំទ្រលទ្ធភាពទៅសាលារៀន របស់ជនចំណាកស្រុក

កម្មវិធីអប់រំកុមារតូច កម្មវិធីគាំទ្រផ្នែកភាសា និងគោលនយោបាយនានាទាក់ទងជាមួយការបន្តការ ជ្រើសរើស និងការបំបែក គឺជាគន្លឹះដើម្បីកែលម្អលទ្ធភាពទទួលបានការអប់រំ។

ការចូលរួមរបស់ជនចំណាកស្រុកនៅក្នុងកម្មវិធីអប់រំកុមារតូច គឺជាមូលដ្ឋានគ្រឹះដ៏ចាំបាច់។ ជាមធ្យម ពិន្ទុអំណានរបស់ជនចំណាកស្រុកអាយុ ១៥ ឆ្នាំ ដែលបានចូលរៀន ថ្នាក់មត្តេយ្យសិក្សា មានកម្រិតខ្ពស់ ក្នុងចំនួនមួយ ដែលឆ្លើយតបជាមួយបរិមាណច្រើនជាងមួយឆ្នាំនៃការទៅសាលារៀន។ អាចមានការលំបាក សម្រាប់ជនចំណាកស្រុកគ្មានឯកសារត្រឹមត្រូវដើម្បីបានទទួលលទ្ធភាពចូលទៅកាន់កម្មវិធីអប់រំកុមារតូច។ នៅសហរដ្ឋអាមេរិក ការចុះឈ្មោះចូលរៀនថ្នាក់មត្តេយ្យសិក្សារបស់កុមារគ្មានឯកសារត្រឹមត្រូវអាយុ ៣ ដល់ ៤ ឆ្នាំមានភាពយឺតយ៉ាវជាងជនចំណាកស្រុកដែលមានឯកសារត្រឹមត្រូវ ក៏ដូចជាជនម្ចាស់ស្រុក។

កង្វះសមត្ថភាពផ្នែកភាសាគឺជាគុណវិបត្តិបង្កការលំបាកក្នុងការអប់រំដោយហេតុថា ចំណុចនេះរារាំង ការចូលរួមជាសង្គម ការស្ថាបនាទំនាក់ទំនង និងអារម្មណ៍ជាផ្នែកមួយនៃសហគមន៍ និងបង្កើនហានិភ័យនៃ ការរើសអើង។ ក្នុងឆ្នាំ ២០១២, ៥៣% នៃសិស្សជាជនចំណាកស្រុកជំនាន់ទីមួយ មានអត្រា ការចេះអាន

ទាប ស្ថិតក្នុងវគ្គសិក្សាថ្នាក់អក្ខរកម្មសម្រាប់អ្នកនៅក្រៅសាលារៀននៅក្នុងបណ្តាប្រទេសមានចំណូលខ្ពស់ ចំនួន ២៣ ប្រទេស។

រយៈពេលនៃថ្នាក់ត្រៀមខ្លួនមុនពេលចូលសាលា មានរយៈពេលខុសៗគ្នា ចាប់ពីមួយឆ្នាំនៅប្រទេស បែលហ្សិក បារាំង និងលីទុយអានី ដល់បួនឆ្នាំនៅប្រទេសក្រិក។ “ថ្នាក់ស្វាគមន៍” របស់អាស្ត្រីម៉ង់ ផ្តល់ការ បង្រៀនផ្នែកភាសាខ្លាំងក្លាដាច់ដោយឡែក សម្រាប់សិស្សដែលមានសាវតារជាជនចំណាកស្រុក ។ នៅ ប្រទេសអេស្ប៉ាញ តំបន់នានាច្រើនតែអនុវត្តតាមគំរូណាមួយក្នុងចំណោមគំរូទាំងបី គឺ ថ្នាក់បណ្តោះអាសន្ន ដែលសិស្សចូលរៀននៅក្នុងផ្នែកណាមួយនៃថ្ងៃ ថ្នាក់លាយឡំគ្នា និងថ្នាក់អន្តរវប្បធម៌ ដែលពង្រីកទៅ ផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់ ចាប់ពីការគាំទ្រផ្នែកភាសា រហូតដល់ការរកសាងចំណងទាក់ទងរវាងគ្រួសារ និង សាលារៀន។ រដ្ឋាភិបាលត្រូវចៀសវាងកុំបំបែកការទៅសាលាសម្រាប់រយៈពេលវែង ព្រោះអាចធ្វើឱ្យបញ្ហា ចន្លោះខ្វះខាត និងការលំបាកមានការកើនឡើងកាន់តែខ្ពស់។

ការជ្រើសរើសផ្នែកលើសមត្ថភាពតាំងពីដំបូង ច្រើនបង្កជាគុណវិបត្តិសម្រាប់សិស្សជាជនចំណាក ស្រុក កាត់បន្ថយឱកាស និងនាំទៅដល់វិសមភាព និងពាក់ព័ន្ធច្រើនរវាងសាវតារផ្នែកសង្គម និងលទ្ធផល របស់សិស្សនៅក្នុងប្រទេសរបស់សិស្ស។ ក្នុងប្រទេសអ៊ីតាលី ៥៩% នៃជនចំណាកស្រុកដែលបានបញ្ចប់ ការសិក្សាថ្នាក់មធ្យមសិក្សាទូទៅ បានឆ្លងក្នុងសិក្សាទៅថ្នាក់សាកលវិទ្យាល័យ បើប្រៀបធៀបជាមួយចំនួន ៣៣% នៃសាលារៀនដើរអាជីព និង ១៣% នៃអ្នកបញ្ចប់ការសិក្សានៅសាលាបច្ចេកទេស។

សិស្សជាជនចំណាកស្រុក ច្រើនតែប្រមូលផ្តុំនៅក្នុងតំបន់ទីប្រជុំជនតូចៗ ហើយសាលារៀន ដែល មានស្តង់ដារការសិក្សារៀនសូត្រ និងលទ្ធផលការងារមានកម្រិតទាប។ ការបំបែកត្រូវបានធ្វើឱ្យកាន់តែ អាក្រក់ ដោយសិស្សជនជាតិដើមផ្លាស់ទៅតំបន់ដែលមានទ្រព្យស្តុកស្តម្ភជាង ។ អ្នកពុំមែនជាជនជាតិដើម ក្នុងចក្រភពអង់គ្លេស ច្រើនតែទៅរៀននៅសាលារបស់ជនជាតិដើម ដែលជួបការលំបាក ។ ចំណែក របស់ ជនចំណាកស្រុក ក៏អាចរារាំងដល់លទ្ធផលការអប់រំរបស់ជនជាតិដើមដែលជួបការលំបាកផងដែរ។ នៅ ប្រទេសន័រវែស, ការកើនឡើង ១០% នៃចំណែករបស់ជនចំណាកស្រុកនៅក្នុងសាលារៀន គឺពាក់ព័ន្ធជាមួយ ការកើនឡើង ៣% នៃអត្រាបោះបង់ការសិក្សារបស់ជនម្ចាស់ស្រុក។

ប្រទេសនានាប្រើប្រាស់ឧបករណ៍ផ្សេងៗ ដើម្បីប្រយុទ្ធប្រឆាំង ការបំបែកចេញពីគ្នា។ នៅប្រទេស អ៊ីតាលី កម្មវិធីសិក្សាឆ្នាំ ២០១០ បានកំណត់ឱ្យថ្នាក់រៀនមួយ ត្រូវមានជនចំណាកស្រុកជំនាន់ទីមួយយ៉ាង ច្រើនបំផុត ៣០% ។ ក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែង ១៧% នៃថ្នាក់រៀននៅកម្រិតបឋមសិក្សា មានគូលេខលើសការ កំណត់។ ថ្វីបើមានគោលនយោបាយ និងកំណែទម្រង់ ដើម្បីដាក់កំហិតការបំបែកចេញពីគ្នាក្នុងសាលារៀនក្តី ប៉ុន្តែ នៅក្នុងប្រទេសបារាំង និងប្រទេសអាស្ត្រីម៉ង់ ឪពុកម្តាយបានគេចចេញពីសាលាដែលបានកំណត់ ហើយ សាលារៀនរកវិធីដើម្បីផ្តល់ការបង្រៀនថ្នាក់ផ្សេងពីគ្នា ផ្អែកលើជម្រើសរបស់ឪពុកម្តាយទៅលើសាសនា ឬការ បង្រៀនជាភាសាបរទេស។ ការវិភាគលើតំបន់ចាប់យកសាលាបឋមសិក្សាចំនួន ១០៨ សាលាក្នុងស្រុកចំនួន

បួន នៅក្នុង បែរឡាំង បង្ហាញថាសាលាមួយក្នុងចំណោមសាលាចំនួន ៥, ចំនួនសិស្សមានសារវិសាលភាពជាជន ចំណាកស្រុកដែលបានចុះឈ្មោះចូលរៀន គឺមានចំនួនទ្វេដងនៃចំនួនអ្នករស់នៅក្នុងតំបន់។

រដ្ឋាភិបាលមួយចំនួន ផ្ដោតគោលដៅការគាំទ្រទៅឱ្យសាលារៀន ដែលមានចំណែក សិស្សជនចំណាកស្រុកច្រើន

សាលារៀនដែលមានចំនួនសិស្សជាជនចំណាកស្រុក ឬជាជនភៀសខ្លួនខ្ពស់ ច្រើនតែមានតម្រូវការ ការផ្តល់មូលនិធិខ្ពស់ជាង។ ការផ្តល់មូលនិធិផ្នែកតាមរូបមន្ត ក្នុងបំណងដើម្បីបង្កើនសមធម៌តាមរយៈការ ចាត់ធនធានបន្ថែមឱ្យសាលាដែលត្រូវបានកំណត់លក្ខណៈដោយកត្តានានាពាក់ព័ន្ធជាមួយការលំបាកដែល ជួបប្រទះ។ កម្មវិធីមួយចំនួនដាក់បញ្ចូលជនចំណាកស្រុក ជាកត្តាបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់នៅក្នុងមូលនិធិរបស់ សាលា។ នៅប្រទេសលីទុយអានី ហិរញ្ញប្បទានថវិកាសាលារៀនបន្ថែមចំនួន ២០% សម្រាប់សិស្សដែលស្ថិត ក្នុងក្រុមជនជាតិភាគតិច និង ៣០% សម្រាប់សិស្សជនចំណាកស្រុកនៅក្នុងឆ្នាំដំបូងនៃការចូលរៀនរបស់ ពួកគេនៅក្នុងប្រទេស។

ការអនុវត្តបែបនេះ គឺជាករណីលើកលែង ប៉ុន្តែសិស្សជាជនចំណាកស្រុក និងជនភៀសខ្លួន នៅតែ ញ៉ាំងឱ្យមានការផ្តល់មូលនិធិបន្ថែមដោយប្រយោល។ ការផ្តល់មូលនិធិអាចត្រូវបានធ្វើឡើង ដោយសារតែ សមត្ថភាពទាបនៅក្នុងភាសាបង្រៀន ឬភាពខ្វះខាតផ្នែកសង្គមសេដ្ឋកិច្ចនៅកម្រិតសហគមន៍ ដោយកត្តា ទាំងពីរនេះ គឺជាកត្តាដែលច្រើនតែកើតមានជាទូទៅក្នុងចំណោមជនចំណាកស្រុក។ រូបមន្តការផ្តល់មូលនិធិ ជាតិថ្មីក្នុងប្រទេសអង់គ្លេស (ចក្រភពអង់គ្លេស) លុបបំបាត់ការផ្តល់មូលនិធិដាក់លាក់សម្រាប់ជនចំណាក ស្រុក ប៉ុន្តែក៏បានចាត់កញ្ចប់មូលនិធិ ដើម្បីប៉ះប៉ូវសងសម្រាប់ការលំបាកប្រភេទនេះថាជា “ការបាត់បង់” “ការ ទទួលបានកន្លងមកកម្រិតទាប” និង “ការសិក្សាភាសាអង់គ្លេសបន្ថែម”។

ធនធានបន្ថែមដើម្បីគាំទ្រសិស្សជាជនចំណាកស្រុក និងជនភៀសខ្លួន ជារឿយៗ គឺមានជូនសម្រាប់ សាលារៀនលើសពីរូបមន្ត ការផ្តល់មូលនិធិ ជាមូលដ្ឋាន។ រដ្ឋាភិបាល ជាណ៍ម៉ាកចាត់ចែងកញ្ចប់ថវិកាជិត ៣ លានដុល្លារក្នុងឆ្នាំ ២០០៨-២០១១ សម្រាប់សកម្មភាព និងធនធាននានា ដូចជាអ្នកប្រឹក្សាយោបល់នៅ សាលារៀន និងនៅផ្ទះ ដើម្បីពង្រឹងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការរវាងគ្រួសារជនចំណាកស្រុកជាមួយសាលារៀន។

ប្រទេសមួយចំនួនផ្ដោតគោលដៅការគាំទ្រសម្រាប់កម្មវិធីភាសានៅក្រៅរូបមន្តការផ្តល់មូលនិធិ។ កម្ម វិធីការទទួលបានភាសាអង់គ្លេសរបស់សហរដ្ឋអាមេរិក ចាត់ចែងថវិកាប្រមាណ ៧៤០ លានដុល្លារក្នុងមួយឆ្នាំ នៅក្នុងហិរញ្ញប្បទានរូបមន្តរបស់រដ្ឋផ្នែកលើចំណែកនៃអ្នករៀនភាសាអង់គ្លេស។ សាលារៀនទាញយកការ ផ្តល់មូលនិធិទាំងនេះ ដើម្បីអនុវត្តការបង្រៀនភាសា។ ការគាំទ្របន្ថែមទៀត ក៏អាចផ្ដោតគោលដៅលើគ្រូ បង្រៀន ដែលអាចជួបប្រទះការលំបាកទាក់ទងជាមួយសិស្ស និងគ្រួសារជនចំណាកស្រុកផងដែរ។

ការគាំទ្រផ្ដោតគោលដៅជាក់លាក់តភ្ជាប់ជាមួយសិស្សជាជនចំណាកស្រុក និងជនភៀសខ្លួន អាចមើលរំលងលើបញ្ហាប្រឈមផ្នែករចនាសម្ព័ន្ធ និងផ្នែករដ្ឋបាលសាលារៀន។ ជនចំណាកស្រុក និងជនភៀសខ្លួនដែលមានកម្រិតការអប់រំទាប ច្រើនតែចងក្រងគ្នាក្នុងសហគមន៍ដែលអាជ្ញាធរសាលារៀនមានបុគ្គលិកខ្វះខាតខ្សោយរួចទៅហើយ។ ការផ្តល់ការលើកទឹកចិត្តដើម្បីទាក់ទាញគ្រូបង្រៀនឱ្យមកកាន់សាលាដែលកំពុងមានតម្រូវការ គឺពិបាកសម្រេចបាននៅខាងក្រៅកញ្ចប់ថវិកាសាលារៀនប្រក្រតី។ បន្ថែមលើនេះ សេចក្តីសម្រេចចិត្តផ្នែកនយោបាយ អាចប៉ះពាល់គួរជាទីកត់សម្គាល់ដល់មូលនិធិបណ្តោះអាសន្ន ឬការគាំទ្រថវិកាបន្ថែមសម្រាប់កម្មវិធីនានា ដូចជាក្នុងសហរដ្ឋអាមេរិកជាដើម។

កម្មវិធីអក្ខរកម្ម និងកម្មវិធីភាសា គឺជាសសរស្តម្ភនៃបរិយាមន្តសម្រាប់ជនចំណាកស្រុក និងជនភៀសខ្លួនជាមនុស្សពេញវ័យ

បំណិនអានរបស់ជនចំណាកស្រុក និងជនភៀសខ្លួន មានភាពខុសគ្នាយ៉ាងខ្លាំង។ ការស្ទាបស្ទង់មតិមួយទៅលើអ្នកស្វែងរកសិទ្ធិជ្រកកោន ក្នុងប្រទេសអាល្លឺម៉ង់ ក្នុងឆ្នាំ ២០១៦ បានបង្ហាញឱ្យឃើញថា អ្នកស្វែងរកសិទ្ធិជ្រកកោន ១៥% ពុំចេះអាន ឬសរសេរទេ ៣៤% ចេះអានសរសេរជាអក្សរឡាតាំង និង ៥១% ចេះអានសរសេរនៅក្នុងសំណេរណាមួយផ្សេងទៀត។ ការចេះអានសរសេររបស់មនុស្សពេញវ័យ អាចបង្កើនអារម្មណ៍ថា បានទទួលការស្នាគមន៍ និងភាពជាផ្នែកមួយនៃសហគមន៍របស់ជនចំណាកស្រុក និងជនភៀសខ្លួន ព្រមទាំងសមត្ថភាពរបស់ពួកគេដើម្បីប្រាស្រ័យទាក់ទងនឹងឆ្លើយតបសេចក្តីត្រូវការប្រចាំថ្ងៃ។ សមត្ថភាពកាន់តែខ្ពស់ក្នុងការប្រើប្រាស់ភាសារបស់ប្រទេសម្ចាស់ផ្ទះ គឺពាក់ព័ន្ធជាមួយការមានឱកាសការងារកាន់តែច្រើនឡើង រកចំណូលបានកាន់តែច្រើន និងស្វ័យរាយការណ៍អំពីសុខភាពកាន់តែប្រសើរ។ ទោះយ៉ាងណាក្តី កម្មវិធីអក្ខរកម្មសាធារណៈទ្រង់ទ្រាយធំ ផ្ដោតគោលដៅទាំងទៅលើជនចំណាកស្រុក និងជនភៀសខ្លួនជាមនុស្សពេញវ័យ គឺនៅមានភាពស្តួចស្តើងនៅឡើយ។

ដោយការទទួលស្គាល់ភាពចម្រុះគ្នារបស់ជនចំណាកស្រុក និងជនភៀសខ្លួន កម្មវិធីចាំបាច់ត្រូវមានភាពបត់បែន ហើយភាពខ្លាំងក្លា និងខ្លឹមសារ ព្រមទាំងកាលវិភាគរបស់កម្មវិធីទាំងនោះ គួរមានលក្ខណៈចម្រុះគ្នាផងដែរ។ អ្នកសិក្សាដែលពុំចេះអានសរសេរភាសាកំណើតរបស់ខ្លួន ជួបបញ្ហាប្រឈមជាពិសេស។ ការប៉ាន់ប្រមាណមួយស្នើឡើងថា អ្នកដែលពុំមានការអប់រំផ្លូវការ ឬមានការអប់រំផ្លូវការទាប អាចត្រូវចំណាយពេលប្រាំបីដងយូរជាងអ្នកផ្សេងទៀត ដើម្បីអាចឈានដល់កម្រិតមូលដ្ឋាននៃការចេះអានភាសាទីពីរ។ ក្នុងប្រទេសហ្វាំងឡង់ ល្បឿនការសិក្សាយឺតយ៉ាវមានន័យថា ការបណ្តុះបណ្តាលដែលត្រូវបានផ្តល់ឱ្យអាចមានរយៈពេលខ្លីពេកសម្រាប់មនុស្សពេញវ័យដែលមិនចេះអានសរសេរ។

ដើម្បីជួយអ្នកសិក្សាប្រភេទនេះ គ្រូត្រូវការជំនាញក្នុងការប្រើប្រាស់សម្ភារៈដែលឆ្លើយតបចំពោះបញ្ហាប្រឈមដែលជនចំណាកស្រុកជួបប្រទះនៅក្នុងជីវិតប្រចាំថ្ងៃ។ នៅក្នុងកម្មវិធី Vienna's AlfaZentrum für MigrantInnen អ្នកសិក្សាផ្តល់សម្ភារៈពីកន្លែងធ្វើការ ឬផ្ទះ ដែលពួកគេចង់យល់។

ការរៀន និងការបង្រៀននៅក្នុងភាសាទីមួយរបស់ជនចំណាកស្រុកពេញវ័យ អាចជាវិធីប្រកបដោយ ប្រសិទ្ធភាពមួយ ដើម្បីគាំទ្រដល់ការទទួលបានសមត្ថភាពចេះអានសរសេរដំបូងរបស់ពួកគេ។ ក្នុងប្រទេស ន័រវែស មជ្ឈមណ្ឌលសិក្សាជនពេញវ័យ បានចាប់ផ្តើមធ្វើការជាមួយអ្នកសិក្សាជាជនចំណាកស្រុកមានការ អប់រំខ្ពស់បំផុត ជាជំនួយការនៅក្នុងថ្នាក់អក្ខរកម្មបឋម ដើម្បីបិទភ្ជិតការលំបាកក្នុងការយល់រវាងគ្រូ និងអ្នក សិក្សា។

ការមានមូលនិធិមិនគ្រប់គ្រាន់អាចដាក់ដែនកំណត់លើការអនុវត្តកម្មវិធីជាពិសេស ប្រសិនបើធនធាន និងការគាំទ្ររបស់រដ្ឋាភិបាល ពុំបន្តិចជាមួយគោលនយោបាយ ដូចជានៅក្នុងចក្រភពអង់គ្លេសជាដើម។ ភាព ក្រីក្រ កង្វល់ផ្នែកសន្តិសុខ និងកង្វះកម្មវិធីដែលមានលក្ខណៈសមស្របផ្នែកវប្បធម៌ អាចបន្ថប់បង្កាក់ដល់ បុគ្គល ជាពិសេសស្ត្រី មិនឱ្យទៅសាលារៀន។ ការប្រមូលផ្តុំអ្នកមកដល់ថ្មីៗនៅក្នុងសហគមន៍យោងទៅតាម ភាសា ជាតិពន្ធុ អាចកាត់បន្ថយការសិក្សាភាសា ដោយសារតម្រូវការនៃការជួបជាមួយភាសានោះមានកម្រិត កំណត់។ ម៉្យាងវិញទៀត លក្ខណៈជាបណ្តោះអាសន្ននៃចំណាកស្រុកមួយចំនួន អាចកាត់បន្ថយការជំរុញទឹក ចិត្តឱ្យរៀនសូត្រភាសាថ្មី។

កម្មវិធីភាសា គួរតែមានលក្ខណៈអាចកែសម្រួល យកចិត្តទុកដាក់ចំពោះផ្នែកវប្បធម៌ និងមានធនធាន គ្រប់គ្រាន់។ ការដាក់បញ្ចូលជនចំណាកស្រុក និងជនភៀសខ្លួនទៅក្នុងការធ្វើផែនការ និងការបង្រៀនអាចជួយ បានផងដែរ។ នៅក្នុងការតាក់តែងកម្មវិធីរបស់ប្រទេសនូវវែលសេឡង់ រដ្ឋាភិបាលបានពិគ្រោះយោបល់ជាមួយ អតីតជនភៀសខ្លួន និងជនភៀសខ្លួននាពេលបច្ចុប្បន្នទៅលើលក្ខណសម្បត្តិគួរជាទីចង់បាននៃវគ្គសិក្សា និង ឧបសគ្គដែលអាចរារាំងលទ្ធភាពទទួលបានការសិក្សា។

ដោយហេតុថា មុខរបរគឺជាអាទិភាពរបស់ជនចំណាកស្រុក និងជនភៀសខ្លួននៅពេលទើបមកដល់ ភ្លាម ការរួមបញ្ចូល និងការទទួលបានចំណេះដឹងផ្នែកភាសា អាចផ្សារភ្ជាប់ជាមួយការចូលរួមក្នុងកម្លាំងពលកម្ម។ ក្នុងប្រទេសកាប់វែរ (Cabo Verde) កម្មវិធីលើកកម្ពស់អក្ខរភាព និងការបណ្តុះបណ្តាលរបស់ជនចំណាកស្រុក នៅក្នុងសហគមន៍អាហ្វ្រិករស់នៅក្នុងកាប់វែរ (Cabo Verde) គ្របដណ្តប់លើថ្នាក់អក្ខរកម្ម ថ្នាក់ភាសាព័រទុយ ហ្គាល់ (Portugual) និងការបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈដូចជាជំនាញកុំព្យូទ័រ និងជាងឈើជាដើម។ វគ្គសិក្សាការ រួមបញ្ចូលរបស់រដ្ឋាភិបាលអាល្លឺម៉ង់ (German) ដាក់បញ្ចូលការបង្រៀនភាសាអាល្លឺម៉ង់ (German) រយៈ ពេល ៦០០ម៉ោង ហើយជនភៀសខ្លួនដែលឈានដល់កម្រិតសមត្ថភាព B1 មានលក្ខណសម្បត្តិទទួលបាន ការបណ្តុះបណ្តាលភាសាពាក់ព័ន្ធជាមួយការងារ។

ជនចំណាកស្រុកត្រូវការទទួលបានយកការអប់រំផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ

ចំណេះដឹងផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ មានកម្រិតទាបនៅក្នុងបណ្តាប្រទេសបញ្ចូលពលករតាមបែបប្រពៃណីជា ច្រើន និងក្នុងសហគមន៍ជនចំណាកស្រុកមានជំនាញទាបដែលធ្វើឱ្យជនចំណាកស្រុក និងជនភៀសខ្លួនមាន ឱកាសត្រូវបានគេបោកបន្លំ ឬកេងប្រវ័ញ្ចនៃផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ។ ដោយឡែក ប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុ និងសុខុមាលភាពក្នុង ប្រទេសម្ចាស់ផ្ទះ ក៏ដូចជាបណ្តាញបញ្ជូនសាច់ប្រាក់នៅពេលដំបូង អាចមានលក្ខណៈស្រពិចស្រពិល។

ការផ្តួចផ្តើមគំនិតថ្នាក់សាកល ដូចជាបណ្តាញអន្តរជាតិ OECD ស្តីពីការអប់រំផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុដាក់បញ្ចូល ការផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់លើជនចំណាកស្រុក ជាផ្នែកមួយនៃរបៀបវារៈទូលំ ទូលាយ ដើម្បីលើកកម្ពស់ បរិយាបន្នផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ។ កម្មវិធីអប់រំហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ជនចំណាកស្រុក ជារឿយៗ តែងមានបន្សំរវាងភាគី ពាក់ព័ន្ធអន្តរជាតិ រដ្ឋាភិបាល អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល និងវិស័យឯកជន។

ប្រទេសឥណ្ឌូណេស៊ី បានអនុញ្ញាតឱ្យមានយុទ្ធសាស្ត្រចំណេះដឹងហិរញ្ញវត្ថុថ្នាក់ជាតិក្នុងឆ្នាំ ២០១៣។ យុទ្ធសាស្ត្រនេះ ផ្អែកលើកស្តុតាងបង្កើតឡើងដោយកម្មវិធីរួមគ្នាមួយជាមួយធនាគារពិភពលោក ដោយការ បណ្តុះបណ្តាលផ្តោតគោលដៅលើចំណុចពេលវេលាដែលជនចំណាកស្រុកជាសក្តានុពល ត្រូវជួបប្រទះការ សម្រេចចិត្តផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុធំៗ។ មូលនិធិ Morocco សម្រាប់ការអប់រំផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ បានចាប់ជាដៃគូជាមួយអង្គការ អន្តរជាតិខាងពលកម្ម ដើម្បីបង្កើតកម្មវិធីអប់រំផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ជនចំណាកស្រុកនៅ Morocco ។ ក្នុង ប្រទេសរូម៉ានី អង្គការទេសន្តប្រវេសន៍អន្តរជាតិ បានដាក់សម្ពោធការផ្តួចផ្តើមគំនិតរួមគ្នាមួយជាមួយមូលនិធិ MasterCard ដើម្បីគាំទ្រការដាក់បញ្ចូលជនចំណាកស្រុក និងជនភៀសខ្លួន ចាត់អាទិភាពក្រុមងាយរងគ្រោះ រួមទាំងកុមារ ស្ត្រី និងជនមានតម្រូវពិសេស។

សូម្បីតែអ្នកដែលមានចំណេះដឹងល្អផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុហើយក្តីក៏ជនចំណាកស្រុកទាំងនោះប្រហែលជាមិនទាន់ យល់ច្បាស់អំពីសព្ទហិរញ្ញវត្ថុ និងលក្ខណសម្បត្តិនៃផលិតផលហិរញ្ញវត្ថុនៅឡើយ។ ពួកគេអាចខ្វះទំនុកចិត្ត ចំពោះស្ថាប័នហិរញ្ញវត្ថុទាំងនៅក្នុងស្រុក និងនៅប្រទេសម្ចាស់ផ្ទះ។ ជនចំណាកស្រុកគ្មានឯកសារត្រឹមត្រូវ និង ជនភៀសខ្លួនដែលទើបមកដល់ថ្មី ជារឿយៗតែងភ័យខ្លាចថា ព័ត៌មានដែលត្រូវបានស្នើសុំដើម្បីមានលទ្ធភាព ចូលទៅរកសេវាហិរញ្ញវត្ថុ នឹងត្រូវបានប្រើប្រាស់ដើម្បីកំណត់អត្តសញ្ញាណ និងមានសក្តានុពលបញ្ជូន ពួកគេ ត្រលប់ទៅស្រុកកំណើតវិញ។ ឧស្សាហកម្មហិរញ្ញវត្ថុខ្លះខាតផលិតផលដែលមានលក្ខណៈពាក់ព័ន្ធ និងយកចិត្ត ទុកដាក់ចំពោះផ្នែកវប្បធម៌សម្រាប់ជនចំណាកស្រុក និងសម្រាប់គ្រួសាររបស់ពួកគេដែលនៅឯស្រុកកំណើត។

កស្តុតាងស្តីពីផលប៉ះពាល់នៃការអប់រំផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុលើសុខុមាលភាពសេដ្ឋកិច្ចរបស់ជនចំណាក ស្រុក គឺមានរួមទាំងល្អផង និងមិនល្អផង។ ការសិក្សាមួយទៅលើជនចំណាកស្រុកឥណ្ឌូណេស៊ីក្នុងប្រទេសកាតា រក ឃើញថាការអប់រំផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ មានផលប៉ះពាល់ បើទោះបីជាតិចតួចក្តីទៅលើការសម្រេចចិត្តផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ។ ការសិក្សានៅប្រទេសអូស្ត្រាលី និងនូវវែលសេឡង់ រកឃើញថា កម្មវិធីចំណេះដឹងហិរញ្ញវត្ថុពុំជះឥទ្ធិពលគួរជាទី កត់សម្គាល់លើការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធធនាគារផ្លូវការឡើយ។

ការផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំ

ចំនួនប្រជាជនដែលផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំគឺ ស្ថិតក្នុងកម្រិតខ្ពស់បំផុត ចាប់តាំងពីចុងសង្គ្រាមលោកលើកទី២ មក។ ប្រជាជនដែលផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំ ច្រើនតែមកពីបណ្តាប្រទេសដែលក្រីក្របំផុត និងមានសេវាតិចតួចបំផុតក្នុងពិភពលោក ហើយភាពងាយរងគ្រោះរបស់ពួកគេ ត្រូវបានធ្វើឱ្យកាន់តែអាក្រក់ឡើងនៅពេលដែលការផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំ ដកហូតការអប់រំពីពួកគេ។

មានជនភៀសខ្លួន ១៩,៩លាននាក់ ស្ថិតក្រោមការការពាររបស់ការិយាល័យឧត្តមស្នងការអង្គការសហប្រជាជាតិទទួលបន្ទុកជនភៀសខ្លួន (UNHCR) ដោយក្នុងនោះ ៥២% គឺមានអាយុក្រោម១៨ឆ្នាំ។ មានជនភៀសខ្លួនប៉ាឡេស្ទីន (Palestine) ចំនួន ៥,៤ លាននាក់ ស្ថិតក្រោមការការពាររបស់ទីភ្នាក់ងារសង្គ្រោះនិងការងាររបស់អង្គការសហប្រជាជាតិសម្រាប់ជនភៀសខ្លួនប៉ាឡេស្ទីននៅតំបន់អាយបូតា (UNRWA)។ ប្រមាណ ៣៩% នៃជនភៀសខ្លួនរស់នៅក្នុងជំរុំដែលស្ថិតក្រោមការគ្រប់គ្រងជំរុំតាំងនៅដោយខ្លួនឯងឬជំរុំឆ្លងកាត់ឬមជ្ឈមណ្ឌលប្រមូលផ្តុំក្នុងអនុតំបន់សាហារ៉ាទ្វីបអាហ្វ្រិក។ ចំណែកភាគច្រើននៃអ្នកដែលនៅសល់ រស់នៅក្នុងលំនៅជាបុគ្គលនៅក្នុងតំបន់ទីប្រជុំជន។ បន្ថែមលើនេះ ជម្លោះបានបន្សល់ទុកប្រជាជនដែលត្រូវផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំនៅក្នុងប្រទេស (IDPs) ចំនួន ៤០លាននាក់ ដោយចំនួនភាគច្រើនរស់នៅក្នុងសាធារណរដ្ឋស៊ីរីអារ៉ាប់ចំណែកប្រជាជនចំនួន ១៩ លាននាក់ ទៀតត្រូវបានផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំដោយសារគ្រោះធម្មជាតិ ដោយក្នុងនោះប្រទេសចិន មានចំនួនប្រជាជនប្រភេទនេះ ច្រើនជាងគេបំផុត។

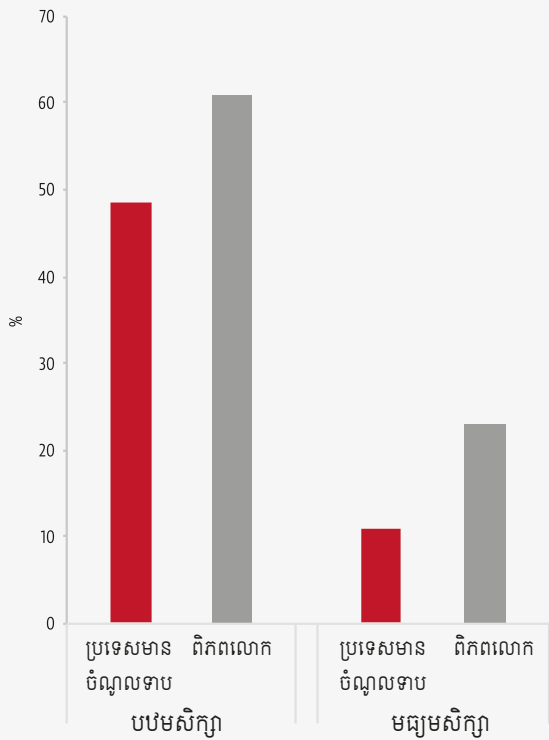
“ ភាពងាយរងគ្រោះនៃប្រជាជនខ្ពស់បំផុតផ្ទះសំបែងដោយបង្ខំ គឺត្រូវបានធ្វើឱ្យកាន់តែអាក្រក់ឡើងថែមទៀត ពេលការអប់រំរបស់ពួកគេត្រូវបានដកហូត ”

ការអប់រំសម្រាប់ប្រជាជនផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំដំបូងមានលទ្ធភាពទទួលបាននិរន្តរភាពស្ថិតនៅពីក្រោយអ្នកដទៃ

ការកំណត់ស្ថានភាពការអប់រំរបស់ប្រជាជនផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំ គឺជាបញ្ហាប្រឈម ប៉ុន្តែអង្គការ UNHCR ប៉ាន់ប្រមាណសមាមាត្រការចុះឈ្មោះចូលរៀនរបស់ជនភៀសខ្លួនក្នុងកម្រិត ៦១% នៅថ្នាក់បឋមសិក្សា និង ២៣% នៅថ្នាក់មធ្យមសិក្សា។ នៅក្នុងបណ្តាប្រទេសមានចំណូលទាប សមាមាត្រនេះ គឺទាបជាង ៥០% ក្នុងថ្នាក់បឋមសិក្សា និង ១១% នៅថ្នាក់មធ្យមសិក្សា (រូបភាពទី៣) ។ ជាទូទៅជនភៀសខ្លួនប្រមាណ ៤ លាននាក់ ដែលមានអាយុ ៥ ដល់ ១៧ឆ្នាំ គឺស្ថិតនៅក្រៅសាលារៀនក្នុងឆ្នាំ ២០១៧។

រូបភាពទី ៣៖

មានតែមនុស្សរយៗមួយនាក់ជាជនភៀសខ្លួន ១១% ប៉ុណ្ណោះ ក្នុងបណ្តាប្រទេសមានចំណូលទាបដែលបានចុះឈ្មោះ ចូលរៀនក្នុងថ្នាក់មធ្យមសិក្សា ភាគរយនៃជនភៀសខ្លួនអាយុ ៥ ដល់ ១៧ ឆ្នាំ ដែល បានចុះឈ្មោះចូលរៀនចែកទៅតាមកម្រិតការអប់រំឆ្នាំ ២០១៧

GEM StatLink: http://bit.ly/fig4_2
ប្រភព៖ UNHCR (2018).

ជាងពាក់កណ្តាលនៃអត្រាថ្នាក់ជាតិឆ្នាំ ២០១៦។

មិនសូវមានព័ត៌មានច្រើនទេស្តីពីគុណភាពនៃការអប់រំរបស់ជនភៀសខ្លួន ប៉ុន្តែយោងតាមទិន្នន័យ ដែលមានរូបភាពនៃគុណភាពការអប់រំហាក់ ដូចជាខ្មៅស្រអាប់យ៉ាងខ្លាំង។ នៅក្នុងជំរុំជនភៀសខ្លួន Dadaab ក្នុងប្រទេសកេនយ៉ា ៨% នៃគ្រូបង្រៀនថ្នាក់បឋមសិក្សា គឺជាគ្រូបង្រៀនមានវិញ្ញាបនបត្របញ្ជាក់ ថ្នាក់ជាតិ ហើយគ្រូ ៦នាក់ក្នុងចំណោមគ្រូជនភៀសខ្លួន ១០នាក់ គឺពុំមានការបណ្តុះបណ្តាលឡើយ។

សមាមាត្រការចុះឈ្មោះចូលរៀនរបស់ ជនភៀសខ្លួន អាចមានភាពខុសប្លែកគ្នាគួរជា ទីកត់សម្គាល់នៅក្នុងបណ្តាប្រទេសនានា។ ក្នុង ឆ្នាំ ២០១៦ សមាមាត្រចុះឈ្មោះចូលរៀនដុល នៅថ្នាក់មធ្យមសិក្សាសម្រាប់ជនភៀសខ្លួន សម្រាប់ប្រទេសអេត្យូពី ចែកទៅតាមស្រុកស្ថិត ក្នុងលំដាប់ចាប់ពី ១% នៅក្នុងស្រុក Samara ដល់ ៤៧% ក្នុងស្រុក Jijiga ។ នៅប្រទេស ប៉ាគីស្ថាន អត្រាចុះឈ្មោះចូលរៀនសុទ្ធសាធ ថ្នាក់បឋមសិក្សាក្នុងឆ្នាំ ២០១១ របស់ជន ភៀសខ្លួន Afghan (២៩%) គឺតិចជាងពាក់ កណ្តាលនៃកម្រិតថ្នាក់ជាតិ (៧១%) ចំណែក អត្រាការចុះឈ្មោះចូលរៀនរបស់ក្មេងស្រីជន ភៀសខ្លួនជនជាតិ Afghan (១៨%) មិន បានស្មើពាក់កណ្តាលផងនៃអត្រារបស់ក្មេង ប្រុស (៣៤%) ប៉ុន្តែក៏តិចជាងពាក់កណ្តាល នៃអត្រាការចូលរៀនថ្នាក់បឋមសិក្សារបស់ក្មេង ស្រីជនជាតិ Afghan ។ ជនភៀសខ្លួន ជាញឹកញយ បានមកដល់ក្នុងតំបន់មានសេវាមិនគ្រប់គ្រាន់ក្នុង ប្រទេសម្ចាស់ផ្ទះ។ ជនភៀសខ្លួនមកពីប្រទេស ស៊ូដងខាងត្បូង ដែលចូលមករស់នៅក្នុងប្រទេស អ៊ីហ្គង់ដា តាំងលំនៅក្នុងអនុតំបន់ក្រីក្រនៅ តំបន់ទន្លេនីលខាងលិច ដោយនៅក្នុងនោះ អត្រា ការចូលរៀនថ្នាក់មធ្យមសិក្សាសុទ្ធសាធ គឺតិច

ការពិនិត្យតាមដានច្រកអប់រំរបស់ប្រជាជនដែលផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំ មានការលំបាក

ក្នុងបណ្តាប្រទេសជាច្រើនដែលរងផលប៉ះពាល់ដោយជម្លោះ ការផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំក្នុងប្រទេសបង្កឱ្យមានភាពតឹងតែងចំពោះប្រព័ន្ធអប់រំដែលជួបការលំបាកស្រាប់ទៅហើយ។ នៅភាគឦសានប្រទេសនីហ្សេរីយ៉ា ការវាយតម្លៃសេចក្តីត្រូវការការអប់រំលើកចុងក្រោយបំផុតបានរកឃើញថា ក្នុងចំណោមសាលារៀនចំនួន ២៦០ កន្លែង ២៨% បានរងការខូចខាតដោយសារគ្រាប់កាំភ្លើងគ្រាប់បែក ឬកម្ទេចគ្រាប់, ២០% ត្រូវបានគេដុតឱ្យឆេះដោយចេតនា, ៣២% ត្រូវបានគេលួចយកទ្រព្យសម្បត្តិ និង ២៩% នៅកៀកជាមួយក្រុមប្រដាប់អាវុធ ឬយោធា។

អង្គការ UNHCR បានរាយការណ៍ថាប្រជាជន ១,៨ លាននាក់ ត្រូវផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំនៅប្រទេសអ៊ុយក្រែន គិតត្រឹម ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១៨។ នៅតំបន់ Dnipro, Kharkiv, Kiev និង Zaporizhzhia ដែលជាកន្លែងមាន IDPs ច្រើនជាងគេបំផុតស្ថាប័នអប់រំជួបប្រទះកង្វះខាតទឹកក្នុងសាលារៀន និងធនធាន។ ជាកិច្ចឆ្លើយតប រដ្ឋាភិបាលបានបង្កើតសាលារៀនបន្ថែម ផ្លាស់ទីសាកលវិទ្យាល័យរដ្ឋចេញពីតំបន់មានជម្លោះ ធ្វើឱ្យនីតិវិធីទទួលបានចូលរៀនមានភាពសាមញ្ញ ចេញថ្លៃចុះឈ្មោះចូលរៀន និងផ្តល់ការលើកទឹកចិត្តរួមទាំងកម្ចីសៀវភៅពុម្ពដែលសម្រាប់ IDP។

គ្រោះធម្មជាតិក៏រំខានដល់ការអប់រំដែរ ជាពិសេសនៅក្នុងតំបន់អាស៊ី និងប៉ាស៊ីហ្វិក។ ព្យុះទីហ្គុងជាមធ្យមចំនួន ២០ លើកក្នុងមួយឆ្នាំ នៅក្នុងប្រទេសហ្វីលីពីន ព្រមទាំងហានិភ័យខ្ពស់ចំពោះបន្ទះភ្នំភ្លើង ការរញ្ជួយដី និងការបាក់ធ្លាក់ដី។ ប្រទេសនេះបានចាត់វិធានការកាត់បន្ថយហានិភ័យគ្រោះមហន្តរាយ ហើយសាលារៀនធន់ជាមួយព្យុះទីហ្គុង ដែលមានបំពាក់ដោយធនធានបង្រៀន បាននាំឱ្យមានការកើនឡើងនៃការអប់រំចំនួន ០,៣ ឆ្នាំ។

មានភាពចាំបាច់ក្នុងការដាក់បញ្ចូលជនភៀសខ្លួននៅក្នុងប្រព័ន្ធអប់រំថ្នាក់ជាតិ

ដោយជួបជាមួយវិបត្តិ ការឆ្លើយតបបែបឆ្លុះបញ្ចាំងរបស់រដ្ឋាភិបាលច្រើន គឺផ្តល់ការអប់រំជូនដល់ជនភៀសខ្លួននៅក្នុងប្រព័ន្ធដើរទន្ទឹមគ្នា។ ប៉ុន្តែមតិជាងកច្ឆន្ទបានលើកឡើងថា ការធ្វើបែបនេះ ពុំមែនជាដំណោះស្រាយប្រកបដោយនិរន្តរភាពនោះទេ។ ការខ្ចាត់ខ្ចាយពីផ្ទះសំបែង ជារឿយៗតែងមានភាពអូសបន្លាយ។ ប្រព័ន្ធដើរទន្ទឹមគ្នាតាមធម្មតា តែងខ្វះត្រូវដែលមានគុណវុឌ្ឍិ។ ការប្រឡងពុំអាចមានវិញ្ញាបនបត្របញ្ជាក់បាន។ ប្រភពការផ្តល់មូលនិធិប្រឈមហានិភ័យដែលអាចត្រូវបានកាត់ចេញក្រោយពីមានការជូនដំណឹងរយៈពេលខ្លី។

យុទ្ធសាស្ត្រអប់រំសាកលរបស់អង្គការ UNHCR ឆ្នាំ ២០១២-២០១៦ បានជំរុញបណ្តាប្រទេសនានា ជាលើកដំបូង ផ្តល់លទ្ធភាពជូនដល់កុមារជនភៀសខ្លួននូវឱកាសការសិក្សារៀនសូត្រដែលមានការទទួល ស្គាល់គុណភាព និងមានវិញ្ញាបនបត្របញ្ជាក់ត្រឹមត្រូវ ដើម្បីអនុញ្ញាតឱ្យពួកគេអាចបន្តការអប់រំបាន។ គោល បំណងរបស់យុទ្ធសាស្ត្រនេះគឺ ដើម្បី អាចដាក់បញ្ចូលជនភៀសខ្លួនយ៉ាងពេញលេញនៅក្នុងប្រព័ន្ធអប់រំជាតិ ដើម្បីឱ្យពួកគេអាចសិក្សាក្នុងថ្នាក់រៀនតែមួយជាមួយកុមារក្នុងប្រទេសម្ចាស់ផ្ទះ បន្ទាប់ពីមានថ្នាក់បំប៉នបន្ថែម រយៈពេលខ្លីតាមការចាំបាច់ ដើម្បីពួកគេអាចត្រៀមខ្លួនចូលសាលារៀននៅក្នុងកម្រិតអាយុសមស្របទៅតាម កម្រិតថ្នាក់រៀន។ ប៉ុន្តែកម្រិតនៃបរិយាប័ន្នជនភៀសខ្លួនមានភាពប្លែកៗគ្នាទៅតាមបរិបទនៃការផ្លាស់ទីលំនៅ ដោយបង្ខំបែបនេះ។ ភូមិសាស្ត្រ ប្រវត្តិសាស្ត្រ ធនធានដែលមាន និងសមត្ថភាពប្រព័ន្ធគឺសុទ្ធតែជះឥទ្ធិពលលើ លក្ខណៈប្រែប្រួលឥតឈប់ឈររបស់បរិយាប័ន្ន។

“ កម្រិតនៃការដាក់បញ្ចូលជនភៀសខ្លួនមាន លក្ខណៈខុសៗគ្នាក្នុងបរិបទនៃការផ្លាស់ទី លំនៅដែលត្រូវបានរងផលប៉ះពាល់ដោយ ភូមិសាស្ត្រ ប្រវត្តិសាស្ត្រ លទ្ធភាពប្រើប្រាស់ ធនធាន និងសមត្ថភាពប្រព័ន្ធ ”

ក្នុងករណីមួយចំនួន ការផ្លាស់ទីឈានទៅរកបរិយាប័ន្ន គឺមានលក្ខណៈសន្សឹមៗ។ ប្រទេសតួកគី ដែលជាម្ចាស់ផ្ទះទទួល ជនភៀសខ្លួនចំនួន ៣,៥ លាននាក់ បានផ្តល់ការទទួលស្គាល់ គុណភាពលើកដំបូងដល់សាលារៀនមិនមែនជាបរសរដ្ឋ ជា មជ្ឈមណ្ឌលអប់រំបណ្តោះអាសន្ន បន្ទាប់មក ចាត់ចំណាត់ប្រភេទ សាលាទាំងនោះជាសាលារៀនក្នុងដំណាក់កាលអន្តរកាលហើយ

នៅត្រឹមឆ្នាំ ២០២០ នឹងដាក់បញ្ចូលកុមារស៊ីរីទាំងអស់ទៅក្នុងសាលារៀនសាធារណៈ។ ក្នុងករណីដទៃទៀត ការ ប្តេជ្ញាចិត្តរបស់រដ្ឋាភិបាលមានលក្ខណៈមិនជាប់លាប់។ នៅក្នុងសាធារណៈរដ្ឋអ៊ីស្លាមអ៊ីរ៉ង់ គោលនយោបាយ ក្នុងការដាក់បញ្ចូលជនភៀសខ្លួន Afghan បានជួបជាមួយការឈានថយក្រោយម្តងម្កាលក្នុងអំឡុង ៤ ទសវត្ស កន្លងទៅ។

ក្នុងករណីជាច្រើន គេពុំអាចសម្រេចបានបរិយាប័ន្នពេញលេញឡើយ ថ្វីបើមានការប្តេជ្ញាចិត្តក្នុងការ ស្ថាបនាបរិយាប័ន្ន ពេញលេញក្តី។ ជនភៀសខ្លួនអាចប្រើប្រាស់តាមវិធីសិក្សា ការវាយតម្លៃ និងភាសានៃការ បង្រៀនរួមជាមួយប្រទេសម្ចាស់ផ្ទះ ប៉ុន្តែមានតែមួយផ្នែកប៉ុណ្ណោះដែលត្រូវបានដាក់បញ្ចូល អាស្រ័យដោយ ការរំព្រកពីគ្នាផ្នែកភូមិសាស្ត្រ ដូចជាក្នុងជំរុំនៅប្រទេសកេនយ៉ា ឬកង្វះខាតសមត្ថភាព ដូចជានៅក្នុង សាលារៀនពីរវេនក្នុងប្រទេសលីបង់ និង ហ្សិកដានី ។ សូម្បីតែនៅក្នុងប្រទេសមានធនធានច្រើន ដូចជានៅ ប្រទេសក្រិកជាដើម ក៏ជួបប្រទះបញ្ហាប្រឈមក្នុងការផ្តល់ការអប់រំដល់ជនភៀសខ្លួនតាមរយៈប្រព័ន្ធថ្នាក់ជាតិ ផងដែរ។

ក្នុងបរិបទជាច្រើន ការអប់រំរបស់ជនភៀសខ្លួន គឺនៅតែត្រូវបានផ្តល់ឱ្យដាច់ដោយឡែក។ ប្រព័ន្ធការ អប់រំប៉ាឡេស្ទីន គឺជាករណីពិសេសខុសប្លែកពីគេ។ ជនភៀសខ្លួនប៊ូរុនឌីនៅក្នុងសាធារណៈរដ្ឋសហភាពតង់សានី និងជនភៀសខ្លួនការីនេមកពីប្រទេសមីយ៉ាន់ម៉ានៅក្នុងប្រទេសថៃ ចូលរៀននៅក្នុងសាលានៅតាមសហគមន៍ ក្រៅប្រព័ន្ធដាច់ដោយឡែក ឬនៅសាលាឯកជន។

មានឧបសគ្គជាច្រើនចំពោះបរិយាមន្តដែលចាំបាច់ត្រូវជម្រុះ

ការលំបាកនានាទាក់ទងជាមួយការរួមបញ្ចូលជនភៀសខ្លួននៅក្នុងប្រព័ន្ធការអប់រំថ្នាក់ជាតិ គឺជាបញ្ហាដ៏ស្រួចស្រាវមួយនៅក្នុងបរិបទដែលសមត្ថភាពខ្សោយ ហើយតម្រូវការឱ្យមានការសម្របសម្រួល និងការធ្វើផែនការខ្ពស់។ ផែនការចាំបាច់ត្រូវទទួលស្គាល់បញ្ហានានា រាប់បាច់តាំងពីកង្វះឯកសាររហូតដល់សមត្ថភាពផ្នែកភាសាមានកម្រិតកំណត់ និងរាប់បាច់តាំងពីការខានដល់គន្លងវិធីការអប់រំរហូតដល់ភាពក្រីក្រ។

“ កង្វះឯកសារតាមការតម្រូវ ឧបសគ្គផ្នែកភាសា ការខកខានមិនបានទទួលការអប់រំ និងការចំណាយលាក់មុខ តែងរាងរាងដល់បរិយាបន្តពេញលេញ។ ”

វិទ្យាស្ថានអន្តរជាតិសម្រាប់ការធ្វើផែនការការអប់រំរបស់អង្គការ យូណេស្កូ បានបង្កើតគោលការណ៍ណែនាំ ស្តីពីផែនការអប់រំអន្តរកាលដែលផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់លើសេចក្តីត្រូវការចំពោះមុខ និងការដាក់បញ្ចូលជនភៀសខ្លួន និង IDPs។ ប្រទេសឆាដ គឺជាប្រទេសដំបូង ដែលបានអភិវឌ្ឍឱ្យមានផែនការប្រភេទនេះ ក្នុងឆ្នាំ២០១៣។ ក្នុងឆ្នាំ២០១៨ រដ្ឋាភិបាលបានបង្វែរសាលាចំនួន ១០៨ កន្លែងក្នុងជំរុំចំនួន ១៩ និងទីតាំងជនភៀសខ្លួនឱ្យ

ទៅជាសាលារៀនសាធារណៈជាប្រក្រតី។

ជារឿយៗ ជនភៀសខ្លួនតែងខ្វះឯកសារដែលធ្វើឱ្យមានការលំបាកក្នុងការចូលទៅរកប្រព័ន្ធអប់រំជាតិ។ ក្នុងប្រទេសហ្សកដានី (Jordan) ជនភៀសខ្លួនត្រូវការ “កាតសេវា” ដើម្បីអាចទៅសាលារៀន ហើយត្រូវទទួលបានលិខិតបញ្ជាក់សំបុត្រកំណើតដែលជាការតម្រូវ។ ទោះយ៉ាងណាក្តី នៅចុងឆ្នាំ ២០១៦ ប្រទេសហ្សកដានីបានចាប់ផ្តើមអនុញ្ញាតឱ្យសាលារៀនសាធារណៈចុះឈ្មោះកុមារ ដោយពុំចាំបាច់តម្រូវឱ្យមានកាតសេវា។

កង្វះចំណេះដឹងអំពីភាសាក្នុងមូលដ្ឋាន គឺជា ឧបសគ្គមួយទៀត។ ជនភៀសខ្លួនប៊ូរុនឌីក្នុងប្រទេសរវ៉ាន់ដា (Rwanda) ចូលមកក្នុងវគ្គសិក្សាតម្រង់ទិសសព្វដ្រុងជ្រោយ មានរយៈពេលរហូតដល់ ៦ ខែ ហើយចូលរៀនក្នុងសាលារដ្ឋ នៅពេលដែលពួកគេមានចំណេះដឹងភាសាអង់គ្លេសក្នុងកម្រិតត្រឹមត្រូវ។ ថ្នាក់ត្រៀមដូចដែលមានផ្តល់ជូនក្នុងប្រទេសអាឡឺម៉ង់ អាចជួយដោះស្រាយបញ្ហានេះបាន ប៉ុន្តែរយៈពេលអូសបន្លាយរបស់វគ្គនេះ អាចរុញច្រានជនភៀសខ្លួន ឱ្យចេញទៅក្រៅប្រព័ន្ធអប់រំ។ សេចក្តីត្រូវការផ្នែកភាសារបស់ជនភៀសខ្លួន ពាក់ព័ន្ធមិនត្រឹមតែការប្រាស្រ័យទាក់ទងតាមពាក្យសម្តីតែប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែក៏ពាក់ព័ន្ធជាមួយការអនុវត្តមិនមែនពាក្យសម្តីដែលពួកគេអាចរៀនសូត្របាន លុះត្រាណាតែពួកគេមានអន្តរទំនាក់ទំនងជាមួយសហគមន៍ម្ចាស់ផ្ទះ។

កម្មវិធីជាច្រើនប្រភេទ ដូចជា កម្មវិធីតភ្ជាប់ ការរៀនបំប៉ន ថ្នាក់បន្ថែម និងថ្នាក់ពន្លឺន គឺជាការចាំបាច់ដើម្បីជួយ ឱ្យកុមារដែលត្រូវបានផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំ មានលទ្ធភាពចូលទៅក្នុងប្រព័ន្ធអប់រំ ឬវិលត្រលប់ចូលទៅក្នុងប្រព័ន្ធអប់រំវិញ។ កម្មវិធីការសិក្សាពន្លឺនរបស់ក្រុមប្រឹក្សាជនភៀសខ្លួននីវេសក្នុងក្រុង Dadaab បង្រួមកម្មវិធីសិក្សារយៈពេល ៨ ឆ្នាំរបស់ប្រទេសកេនយ៉ា ទៅជា ៤ ឆ្នាំ ដោយមានចំណុចចូល និងចំណុចចេញ

ជាច្រើនកន្លែង។ ការធ្វើបែបនេះ បានជួយបង្កើនលទ្ធភាពទទួលបានការអប់រំរបស់ក្មេងប្រុស បើទោះបីជាបាន ជួយបង្កើនលទ្ធភាពតិចសម្រាប់ក្មេងស្រីក្តី។ ជាការល្អ កម្មវិធីប្រភេទនេះ គួរត្រូវបានផ្តល់ឱ្យដោយរដ្ឋាភិបាល នឹងត្រូវដាក់បញ្ចូលទៅតាមផែនការវិស័យអប់រំ។

សូម្បីតែក្នុងករណីដែលការអប់រំ គឺមិនត្រូវបង់ថ្លៃសេវាក្តី ប៉ុន្តែការចំណាយផ្សេងៗ ដូចជាការចំណាយ លើសៀវភៅពុម្ព និងមធ្យោបាយធ្វើដំណើរ អាចមានតម្លៃខ្ពស់។ គម្រោងសាកល្បងមួយនៅក្នុងប្រទេសលីបង់ (Lebanon) ដែលផ្តល់សាច់ប្រាក់ដើម្បីគ្របដណ្តប់លើថ្លៃធ្វើដំណើរ និងប៉ះប៉ូវសងដល់ប្រាក់ចំណូលដែល ត្រូវបាត់បង់ពេលកុមារទៅរៀននៅសាលាជំនួសឱ្យទៅធ្វើការ បានបង្កើនអត្រាវត្តមាននៅសាលារៀនបានចាប់ ពី ០,៥ ដល់ ០,៧ ថ្ងៃក្នុងមួយសប្តាហ៍ ឬប្រមាណ ២០% ។ រដ្ឋាភិបាលតួកគី បានពង្រីកកម្មវិធីឧបត្ថម្ភសាច់ប្រាក់ ដោយមានលក្ខខណ្ឌទៅដល់ជនភៀសខ្លួន ហើយបានចូលទៅដល់កុមារស៊ីរីចំនួន ៣៦៨ ០០០ នាក់ គិតត្រឹម ឆ្នាំ ២០១៨។

គ្រូបង្រៀន គឺជាគន្លឹះសម្រាប់ការដាក់បញ្ចូលដោយជោគជ័យ

កង្វះគ្រូបង្រៀន ជាពិសេសកង្វះគ្រូដែលមានគុណវុឌ្ឍិ គឺកើតមាននៅគ្រប់បរិយាកាសនៃការនៃការ ផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំទាំងអស់។ ការចុះឈ្មោះចូលរៀនរបស់សិស្សជនជាតិស៊ីរីទាំងអស់នៅក្នុងប្រទេសតួកគី និង តម្រូវឱ្យមានគ្រូបង្រៀន ៨០ ០០០ នាក់ទៀត។ ក្នុងប្រទេសអាឡឺម៉ង់ គេត្រូវការអ្នកអប់រំបន្ថែមចំនួន ១៨ ០០០ នាក់ និងគ្រូបង្រៀន ២៤ ០០០ នាក់ថែមទៀត។ ប្រទេសអ៊ីហ្គង់ដា ត្រូវការគ្រូបង្រៀនបន្ថែមចំនួន ៧ ០០០ នាក់ សម្រាប់ការអប់រំដល់ជនភៀសខ្លួន។

ការផ្តល់ប្រាក់កម្រៃប្រកបដោយសមធម៌ និងអាចព្យាករណ៍ បាន សម្រាប់គ្រូ គឺជាមូលដ្ឋានគ្រឹះនៃ ការផ្គត់ផ្គង់ការជ្រើសរើស ឱ្យចូលធ្វើការងារ ការរក្សាទុក និងការជំរុញទឹកចិត្តគ្រូបង្រៀនឱ្យ បានគ្រប់គ្រាន់។ ទោះយ៉ាងណាក្តី រដ្ឋាភិបាល និងដៃគូមនុស្សធម៌ នានាដែលមានថវិកាស្តុចស្តើងនិងវដ្តការផ្តល់មូលនិធិរយៈពេល ខ្លី អាចជួបបញ្ហាក្នុងការដោះស្រាយលើការចំណាយផ្នែកបៀវត្ស។ ការប្រើប្រាស់គ្រូស្ម័គ្រចិត្ត ដែលជារឿយៗ គឺជាជនភៀសខ្លួន និង ការបង់ប្រាក់ឧបត្ថម្ភឱ្យពួកគាត់ គឺត្រូវបានអនុវត្តជាញឹកញាប់ ប៉ុន្តែគម្លាតគ្នានៃប្រាក់ឈ្នួលរបស់គ្រូបង្រៀន អាចបង្កឱ្យមានភាពតានតឹង។ ក្នុងប្រទេសលីបង់ ៥៥% នៃគ្រូបង្រៀន និងបុគ្គលិកបានចូលរួមនៅក្នុងការ អភិវឌ្ឍវិជ្ជាជីវៈអាជីពនៅក្នុងរយៈពេលពីរឆ្នាំកន្លងមក បើទោះបីជាវត្តមាននៃកុមារជនភៀសខ្លួនបានប៉ះពាល់ ដល់ការបង្រៀនប្រចាំថ្ងៃរបស់ពួកគេក្តី។ គោលវិធីដែលត្រូវបានប្រើប្រាស់ ដើម្បីគាំទ្រដល់គ្រូបង្រៀននៅជុំរុំ Kakuma ប្រទេសកេនយ៉ាមានចាប់តាំងពីកម្មវិធីឌីប្លូម៉ា និងវិញ្ញាបនបត្របង្រៀនផ្លូវការផ្តល់ដោយសាកលវិទ្យាល័យ ថ្នាក់ជាតិ រហូតដល់វគ្គសិក្សាក្រៅប្រព័ន្ធ ពុំមានការផ្តល់វិញ្ញាបនបត្រ បញ្ជាក់ សម្រាប់ គ្រូ បង្រៀន ថ្នាក់ បឋម សិក្សាក្នុងពេលមានវិបត្តិអនុវត្តឡើងដោយបណ្តាញអន្តរជាតិភ្នាក់ងារសម្រាប់ការអប់រំក្នុងគ្រាអាសន្ន។

“ គ្រូបង្រៀននៅក្នុងបរិបទ នៃការការផ្លាស់ទី លំនៅដោយបង្ខំ ទាមទារឱ្យមានការបណ្តុះ បណ្តាល ដើម្បីទប់ទល់ជាមួយថ្នាក់រៀនដែល មានសិស្សលើសចំនួនមានអាយុចម្រុះគ្នា និង ឆ្ងាយភាសាផ្សេងគ្នា ប៉ុន្តែជាញឹកញយ ពួកគេ ទទួលបានការគាំទ្រម្តងម្កាលប៉ុណ្ណោះ។ ”

ដើម្បីបំពេញបន្ទោះប្រហោងផ្នែកគ្រូបង្រៀនបង្កឡើងដោយ លំហូរចូលជនភៀសខ្លួនក្នុងគ្រប់ប្រទេស

គ្រូបង្រៀនជនភៀសខ្លួន ជារឿយៗ តែងត្រូវបានផាត់ចេញពីកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលថ្នាក់ជាតិ ដោយសារតែលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តិក្នុងវិជ្ជាជីវៈអាជីពស្តីពីសិទ្ធិក្នុងការទទួលបានការងារធ្វើ។ ប្រទេសមួយចំនួនគាំទ្រគ្រូបង្រៀនជាជនភៀសខ្លួនឱ្យត្រឡប់ទៅធ្វើការងារវិញ។ ប្រទេសធានាបានបណ្តុះបណ្តាល និងផ្តល់វិញ្ញាបនបត្រដល់គ្រូបង្រៀនជនជាតិស៊ូដង់ឱ្យធ្វើការនៅក្នុងសាលារៀនរបស់ខ្លួន។ នៅប្រទេសអាស៊ីម៉ង់ កម្មវិធីគ្រូបង្រៀនជាជនភៀសខ្លួនរបស់សាកលវិទ្យាល័យ Potsdam មានបំណងជំរុញសមត្ថភាពឱ្យគ្រូបង្រៀនជាជនភៀសខ្លួនស៊ីរី និងគ្រូបង្រៀនជាជនភៀសខ្លួនជាជនជាតិដទៃទៀតឱ្យវិលត្រឡប់មកកាន់ថ្នាក់រៀនវិញ។

អត្រារីកសាយភាយនៃបញ្ហាវិបត្តិភាពតានតឹងក្រោយការប៉ះទង្គិចធ្ងន់ធ្ងរក្នុងចំណោមសិស្ស គឺមានចាប់ពី ១០% ដល់ ២៥% នៅក្នុងបណ្តាប្រទេសដែលមានចំណូលខ្ពស់ និងឈានដល់កម្រិតខ្ពស់រហូតដល់ ៧៥% ក្នុងបណ្តាប្រទេសមានចំណូលទាប និងមធ្យម។ ក្នុងករណីមានការខ្វះខាតលទ្ធភាពទទួលបានសេវាសុខភាពផ្លូវចិត្តសម្រាប់កុមារ សាលារៀនអាចជាកន្លែងតែមួយគត់ដែលអាចមានជំនួយប្រភេទនេះផ្តល់ជូនបាន។ ទោះយ៉ាងណាក្តី អន្តរាគមន៍នៅតាមសាលារៀន ទាមទារឱ្យមានគ្រូពេទ្យព្យាបាល ដែលទទួលបានការបណ្តុះបណ្តាលពិសេស ហើយនៅហួសពីជំនាញរបស់គ្រូបង្រៀន។ ជំនួសមកវិញ គ្រូបង្រៀន អាចផ្តល់ការគាំទ្រផ្នែកចិត្តសង្គមតាមរយៈការបង្កើតឱ្យមានបរិយាកាសសុវត្ថិភាព និងមានការគាំទ្រតាមរយៈអន្តរទំនាក់ទំនងជាមួយអ្នកសិក្សា និងសកម្មភាពចិត្តសង្គមដែលមានរចនាសម្ព័ន្ធត្រឹមត្រូវ។ ពួកគេត្រូវការការអភិវឌ្ឍវិជ្ជាជីវៈអាជីពស្តីពីការគ្រប់គ្រងថ្នាក់រៀន និងយន្តការបញ្ជូន។

ជនភៀសខ្លួនត្រូវការសេវាអប់រំកុមារតូច

អន្តរាគមន៍សមស្រប រួមទាំងការអប់រំ និងការថែទាំកុមារតូច (ECEC) គឺមានភាពចាំបាច់ណាស់សម្រាប់កុមារតូចៗនៅក្នុងបរិបទហិង្សា ដែលច្រើនតែខ្វះខាតបរិស្ថានមានស្ថិរភាព មានការថែទាំយកចិត្តទុកដាក់ និងជួយជំរុញ។ ប៉ុន្តែក្នុងបរិយាកាសការផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំជាច្រើន សេចក្តីត្រូវការផ្នែកការរៀនសូត្រតាំងពីកុមារ គឺពុំត្រូវបានឆ្លើយតបឡើយ។

ការសិក្សាមួយទៅលើបណ្តាប្រទេសមានចំណូលមធ្យមកម្រិតខ្ពស់ និងប្រទេសមានចំណូលខ្ពស់ចំនួន ៨ ប្រទេស បានស្នើឱ្យឃើញថា ការឆ្លើយតបចំពោះសេចក្តីត្រូវការរបស់ជនភៀសខ្លួន និងអ្នកស្វែងរកសិទ្ធិជ្រកកោន ក្មេងៗ នៅមានភាព “ទន់ខ្សោយយ៉ាងខ្លាំង” ជាការឆ្លុះបញ្ចាំងឱ្យឃើញនូវកង្វះអាទិភាពនៅក្នុងការធ្វើគោលនយោបាយថ្នាក់ជាតិ និងការបញ្ចូលការទទួលខុសត្រូវសម្រាប់ការធ្វើផែនការ និងការអនុវត្ត។ ការពិនិត្យឡើងវិញលើផែនការមនុស្សធម៌ និងផែនការឆ្លើយតបជនភៀសខ្លួនចំនួន ២៦ បានបង្ហាញថា ជិតពាក់កណ្តាលនៃផែនការទាំងអស់នេះ ពុំបានបញ្ជាក់អំពីការរៀនសូត្រ ឬការអប់រំរបស់កុមារអាយុក្រោម ៥ ឆ្នាំទេ ហើយតិចជាង មួយភាគបី បានបញ្ជាក់ដោយចំពោះអំពីការអប់រំមុនបឋមសិក្សា ឬ ECEC។

ជារឿយៗ NGOs តែងជួយបំពេញចន្លោះប្រហោង។ គណៈកម្មាធិការសង្គ្រោះអន្តរជាតិ (International Rescue Committee) បានអនុវត្តសាកល្បងនូវកម្មវិធីអប់រំ គ្រូបង្រៀនថ្នាក់មត្តេយ្យសិក្សា មានឈ្មោះថា ថ្នាក់រៀនព្យាបាល (Healing Classrooms) សម្រាប់កុមារជនជាតិកុងហ្គោនៅក្នុងជំរុំក្នុងប្រទេសប៊ូរុនឌីក្នុងសាធារណៈរដ្ឋសហភាពតង់សានី។ កម្មវិធីត្រូវបានកែសម្រួលសម្រាប់កុមារលីបង់ក្នុងឆ្នាំ ២០១៤ ដោយគិតមកដល់ពេលបច្ចុប្បន្នកម្មវិធីនេះ បានបម្រើឱ្យកុមារថ្នាក់មត្តេយ្យសិក្សាចំនួន ៣២ ០០០ នាក់ ហើយបានបណ្តុះបណ្តាលគ្រូបង្រៀនចំនួន ១២៨ នាក់។ បន្ទាប់ពីការអនុវត្តសាកល្បងរយៈពេលបួនខែ អ្នកចូលរួមអាយុ ៣ ឆ្នាំបានបង្ហាញនូវបំណិនការធ្វើចលនាបំណិនចិត្តសង្គមមុខងារផ្នែកប្រតិបត្តិ និងអំណាន និងជំនាញលេខនព្វន្តសម្រាប់កុមារតូចមានភាពប្រសើរឡើង។

ប្រទេសមួយចំនួនបានបង្កើតភាពជាដៃគូជាមួយអ្នកដើរតួនាទីថ្នាក់មូលដ្ឋាន និង NGO ជាច្រើន។ រដ្ឋាភិបាលប្រទេសអេត្យូពីគាំទ្រកុមារជនភៀសខ្លួនបីនាក់ក្នុងចំណោម ៥ នាក់ អាយុចាប់ពី ៣ ឆ្នាំដល់ ៦ ឆ្នាំនៅក្នុងមជ្ឈមណ្ឌលថែទាំ និងអប់រំកុមារតូចចំនួន ៨០ កន្លែងនៅក្នុងជំរុំនិងសាលាមត្តេយ្យឯកជន និងមត្តេយ្យរដ្ឋចំនួន ១៥០ កន្លែងនៅ Addis Ababa។ រដ្ឋាភិបាលអាឡឺម៉ង់ បានអនុម័តឱ្យមានផែនការសព្វជ្រុងជ្រោយសម្រាប់ការអប់រំជនភៀសខ្លួន និងអ្នកស្វែងរកសិទ្ធិជ្រកកោន ដោយធ្វើការជាដៃគូជាមួយអ្នកដើរតួនាទីថ្នាក់ក្រោមជាតិ និងមានផែនការវិនិយោគទឹកប្រាក់ជិត ៤០០ លានអឺរូក្នុងឆ្នាំ ២០១៧-២០២០ ដើម្បីពង្រីកកម្មវិធី និងបុគ្គលិក ECEC របស់ខ្លួន។

ការអប់រំសម្រាប់ជនភៀសខ្លួនដែលពិការ គឺមានហានិភ័យជាពិសេស

លិខិតុបករណ៍ផ្នែកច្បាប់អន្តរជាតិ ធានាសិទ្ធិទទួលបានការអប់រំរបស់កុមារពិការជាជនភៀសខ្លួន ប៉ុន្តែការផ្តល់ការអប់រំសមស្របសម្រាប់កុមារពិការជាជនភៀសខ្លួនគឺកម្រមានណាស់។ ជនពិការធ្លាប់ត្រូវបាន វាយតម្លៃតាមរយៈការកំណត់អត្តសញ្ញាណដោយការមើលដោយភ្នែក ការវាយតម្លៃផ្នែកវេជ្ជសាស្ត្រ ឬព័ត៌មាន ផ្តល់ដោយស្ម័គ្រចិត្ត ដែលនាំឱ្យមានការប៉ាន់ប្រមាណតិចជាងការពិតយ៉ាងច្រើនសន្លឹកសន្ធាប់អំពីលក្ខណ សម្បត្តិ និងអត្រាពិការភាពក្នុងចំណោមប្រជាជនដែលខ្វះខាតខ្លោយពីផ្ទះសំបែង។ យន្តការនាពេលថ្មីៗនេះ ប្រើប្រាស់សំណួរជាប្រព័ន្ធផ្នែកលើការបំពេញមុខងារ ដូចជាសំណួរអភិវឌ្ឍឡើងដោយក្រុម វ៉ាស៊ីនតោន (Washington) ជាដើម។

“ មានសាលាឯកទេសតិចតួចប៉ុណ្ណោះ នៅក្នុង ទីតាំងរបស់ប្រជាជនដែលផ្លាស់ទីលំនៅដោយ បង្ខំ ហើយសាលាទាំងនោះច្រើនតែយកថ្លៃ ឈ្នួលសាលា ”

បទពិសោធនៃពិការភាពអាចមានភាពខុសប្លែកគ្នាយ៉ាង ទូលំទូលាយយោងទៅតាមកម្រោយ និងការជួយសម្រួលដែល មានផ្តល់ជូន។ ការសិក្សាមួយក្នុងចំណោមជនជាតិអាហ្វហ្គានីស្ថាន នៅប្រទេសប៉ាគីស្ថាន បានរកឃើញថា អ្នកដែលមានការលំបាក ក្នុងការមើលឃើញ ច្រើនតែទៅសាលារៀនច្រើនជាងគេបំផុត (៥២%) អ្នកមានការលំបាកក្នុងការថែទាំខ្លួនច្រើនតែទៅសាលា រៀនជាងគេបំផុត (៧.៥%)។

ការផ្តល់លទ្ធភាពចេញចូលផ្នែករូបវន្តកម្រិតទាបទាក់ទងជាមួយចម្ងាយ ក៏ដូចជាបរិក្ខារ ព្រមទាំងកង្វះ ការបណ្តុះបណ្តាលគ្រូ គឺជាឧបសគ្គដ៏ធំសម្រាប់កុមារជនភៀសខ្លួនជាជនពិការ ដូចឃើញមានក្នុងប្រទេស ឥណ្ឌូណេស៊ី និងម៉ាឡេស៊ី។ មានសាលាឯកទេសតិចតួចប៉ុណ្ណោះនៅក្នុងទីតាំងដែលមានការផ្លាស់ទីលំនៅ ដោយបង្ខំហើយជាទូទៅសាលាទាំងនោះតែងយកថ្លៃសេវា។ ពិការភាពក៏អាចត្រូវបានលាក់បាំងឬរាយការណ៍ ទាបជាងការពិតដោយភ័យខ្លាចការមាក់ងាយផ្នែកសង្គម ឬការបដិសេធដោយអាជ្ញាធរអន្តោប្រវេសន៍ ឬអាជ្ញាធរ រដ្ឋាភិបាល។ ប៉ុន្តែបញ្ហាប្រឈមទាំងអស់នេះ អាចដោះស្រាយបាន។ ជំនុំជនភៀសខ្លួនថ្មីៗ ដាក់បញ្ចូលហេដ្ឋា រចនាសម្ព័ន្ធសម្រួលភាពងាយស្រួលកាន់តែច្រើនឡើងដូចជានៅប្រទេសស៊ូដង់ ជាដើម។

ការកំណត់រក និងដាក់បញ្ចូលនូវចំណុចខ្លាំងដែលមានស្រាប់របស់សហគមន៍ម្ចាស់ផ្ទះ និងសហគម័ ជនភៀសខ្លួន គឺជារឿងដ៏ចាំបាច់។ គម្រោងមួយរបស់អង្គការដែលផ្តល់ជាដំបូលគ្របទូទៅឈ្មោះថា សហភាព ជាតិជនពិការប្រទេសអ៊ូហ្គាន់ដា មានបំណងដាក់បញ្ចូលជនភៀសខ្លួនជាជនពិការនៅក្នុងសកម្មភាពអភិវឌ្ឍន៍។ សមាគមជាតិជនពិការ គ ថ្លង់ ប្រទេសអ៊ូហ្គាន់ដា បើកដំណើរការសាលាសម្រាប់កុមារមានកម្រោយផ្នែកការ ស្តាប់ឮ នៅជិតមូលដ្ឋានតាំងនៅរបស់ជនភៀសខ្លួនចំនួនពីរកន្លែង។

បច្ចេកវិទ្យាអាចគាំទ្រការអប់រំសម្រាប់ប្រជាជនដែលផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំ

ការផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំ ជារឿយៗតែងធ្វើឱ្យប្រព័ន្ធអប់រំមានបន្ទុកធ្ងន់ហួសប្រមាណ។ ដំណោះស្រាយផ្នែកបច្ចេកវិទ្យា ព្រមជាមួយលក្ខណសម្បត្តិដែលអាចពង្រីកឱ្យទូលាយ ល្បឿន ការផ្លាស់ទី និងការអាចយកព័ត៌មានទៅកន្លែងមួយទៀតបាន ក៏អាចមានភាពសមស្រប ដើម្បីជួយប៉ះប៉ូវសង្គមចំពោះ កង្វះធនធានអប់រំស្តង់ដារផងដែរ។ កម្មវិធីបណ្តាញអ៊ីនធឺណិតភ្លាមៗសម្រាប់សាលារៀន (Instant Network Schools) ដែលជាការផ្តួចផ្តើមគំនិតរួមគ្នារបស់អង្គការ UNHCR និងអង្គការ Vodafone បានចូលទៅដល់ សិស្សចំនួនជាង ៤០,០០០នាក់ និងគ្រូបង្រៀន ៦០០នាក់ នៅសាធារណរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យកុងហ្គោ ប្រទេស កេនយ៉ា ប្រទេសស៊ូដង់ខាងត្បូង និងសាធារណរដ្ឋសហភាពតង់សានី ដែលបានផ្តល់ដំណាក់កាលទៅអ៊ីនធឺណិត អគ្គិសនី និងមេរៀនក្នុងទម្រង់ឌីជីថល។

បញ្ហាប្រឈមមួយរបស់អន្តរាគមន៍ប្រភេទនេះ គឺ ធនធានដែលផ្តល់ឱ្យជារឿយៗតែងតែមិនត្រូវបាន បន្សុំជាមួយកម្មវិធីសិក្សាជាតិ។ មានករណីលើកលែងមួយចំនួនដូចជា Tabshoura (Chalk) នៅប្រទេសលីបង់ ដែលផ្តល់ធនធានតាមប្រព័ន្ធអ៊ីនធឺណិតសម្រាប់ថ្នាក់មត្តេយ្យសិក្សា អនុលោមតាមកម្មវិធីសិក្សាឆ្នាំ ២០១៥។ ឯកសារដែលមានជាភាសាអារ៉ាប់ អង់គ្លេស និងបារាំង ត្រូវបានស្ថាបនាឡើងនៅលើ Moodle ដែលជាប្រព័ន្ធ គ្រប់គ្រងការសិក្សាមួយប្រភេទ។

បច្ចេកវិទ្យាក៏អាចផ្តល់ការគាំទ្រផ្នែកចិត្តសង្គមបានផងដែរ។ ប្រអប់គំនិតដែលជាកញ្ចប់មួយអភិវឌ្ឍ ឡើងដោយអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលឈ្មោះ បណ្ណាល័យគ្មានព្រំដែន (Libraries Without Borders) និងអង្គការ UNHCR គឺមានធនធានព័ត៌មាន និងធនធានផ្នែកវប្បធម៌ ព្រមជាមួយខ្លឹមសារបែបអប់រំ។ ការវាយតម្លៃបែប គុណភាពនៅក្នុងជំរុំ Burundi ចំនួនពីរកន្លែង ដែលជាជម្រកជនភៀសខ្លួនកុងហ្គោ បានបង្ហាញផលប៉ះពាល់ ជាវិជ្ជមានមកលើភាពធន់។

វិធីភាគច្រើនគាំទ្រដល់ការអភិវឌ្ឍផ្នែកវិជ្ជាជីវៈអាជីពរបស់គ្រូបង្រៀន។ នៅប្រទេសនីហ្សេរីយ៉ា គម្រោង អប់រំគ្រូបង្រៀនរបស់អង្គការយូណេស្កូ សហការជាមួយក្រុមហ៊ុន Nokia បានផ្តល់ប្លង់មេរៀនដល់គ្រូបង្រៀនសិក្សា ស្ទួនសំណួរដែលមានលក្ខណៈភ្លេច ជំរុញឱ្យមានការឆ្លើយតបបែបឆ្លុះបញ្ចាំង និងវាយតម្លៃសិស្សលើមុខវិជ្ជា ភាសាអង់គ្លេស និងថ្នាក់អក្ខរកម្ម។

ការផ្តួចផ្តើមគំនិតផ្នែកបច្ចេកវិទ្យាក៏មានបញ្ហាប្រឈមផងដែរ។ ជាទូទៅ ការផ្តួចផ្តើមទាំងនេះ ទាមទារ ឱ្យមានការវិនិយោគជាមុនយ៉ាងខ្ពស់ ហើយមិនមែនមនុស្សគ្រប់រូបទាំងអស់សុទ្ធតែមានអគ្គិសនី និងការភ្ជាប់ អ៊ីនធឺណិតគ្រប់គ្រាន់នោះឡើយ។ សំខាន់ជាងនេះទៀត បច្ចេកវិទ្យាពុំអាចចូលមកជំនួសឱ្យការចូលរួមក្នុង សាលារៀនក្នុងប្រព័ន្ធបានឡើយ។ អង្គការអន្តរជាតិ គួរធានាយ៉ាងណាឱ្យការផ្តួចផ្តើមគំនិតនេះ អាចសម្រប សម្រួលបានកាន់តែប្រសើរ និងបម្រើឱ្យគោលបំណងចុងក្រោយក្នុងការដាក់បញ្ចូលជនភៀសខ្លួននៅក្នុងប្រព័ន្ធ អប់រំថ្នាក់ជាតិ។

ការផ្តួចផ្តើមគំនិតក្នុងការអប់រំថ្នាក់ឧត្តមសិក្សាជាច្រើនផ្តល់សេវាជល់ជូនភ្ញៀវស្នូន

ឱកាសអប់រំថ្នាក់ឧត្តមសិក្សាបង្កើនលទ្ធភាពទទួលបានការងាររបស់ជនភៀសខ្លួន និងចូលរួមចំណែកក្នុងការចុះឈ្មោះចូលរៀន និងការបន្តការសិក្សានៅថ្នាក់បឋមសិក្សា និងមធ្យមសិក្សា។ ទោះយ៉ាងណាក្តី ជនភៀសខ្លួនដែលចូលរួមក្នុងការសិក្សាថ្នាក់ឧត្តមសិក្សា ត្រូវបានប៉ាន់ប្រមាណថា មានចំនួនត្រឹមតែ ១% ប៉ុណ្ណោះ។ ជារឿយៗលទ្ធភាពចូលទៅទទួលបានការសិក្សានៅថ្នាក់ឧត្តមសិក្សា ច្រើនត្រូវបានបំភ្លេចចោលនៅក្នុងស្ថានភាពគ្រោះអាសន្ន ហើយទទួលបានការចាប់អារម្មណ៍ដែលមានលក្ខណៈសម្របសម្រួលតែនៅក្នុងករណីនៃការខ្ចាត់ខ្ចាយពីផ្ទះសំបែងដែលមានពេលអូសបន្លាយប៉ុណ្ណោះ។ សិទ្ធិទទួលបានការអប់រំឧត្តមសិក្សារបស់ជនភៀសខ្លួន ជារឿយៗត្រូវបានបកស្រាយថា ជាការពង្រីកទៅដល់ការមិនរើសអើងប៉ុណ្ណោះយ៉ាងច្រើនបំផុត។

“ មានជនភៀសខ្លួនត្រឹមតែ ១% ប៉ុណ្ណោះដែលសិក្សានៅឧត្តមសិក្សា ”

ការផ្តួចផ្តើមគំនិតផ្នែកលើបច្ចេកវិទ្យា អាចចូលទៅដល់ប្រជាជនដែលខ្ចាត់ខ្ចាយពីផ្ទះសំបែង។ កម្មវិធីការតភ្ជាប់ការសិក្សាក្នុងសមាគមដែលមានវិបត្តិដាក់សម្ពាធដោយអង្គការ UNHCR និងសាកលវិទ្យាល័យ Geneva បានបូកផ្សំគ្នារវាងការសិក្សាដែលមានវត្តមានដោយផ្ទាល់ និងការសិក្សាតាមប្រព័ន្ធអ៊ីនធឺណិត ហើយបានចូលទៅដល់សិស្សចំនួន ៦៥០០ នាក់ ចាប់តាំងពីឆ្នាំ ២០១០ មក។

កម្មវិធីអាហារូបករណ៍អន្តរជាតិសម្រាប់ជនភៀសខ្លួន រួមមានដូចជា មូលនិធិការផ្តួចផ្តើមគំនិតជនភៀសខ្លួន ការសិក្សាស្រាវជ្រាវអាស៊ីម៉ង់ អាស៊ីម៉ង់ស្ថាប័ន (DAFI) ដែលបានផ្តល់ការគាំទ្រដល់ជនភៀសខ្លួនតាមរយៈអង្គការ UNHCR ចាប់ពីឆ្នាំ ១៩៩២ មក។ ការគ្របដណ្តប់ផ្នែកកូមិសាស្ត្រត្រូវបានកែសម្រួលយោងតាម ការផ្លាស់ទី និងសេចក្តីត្រូវការផ្នែកអប់រំ របស់ជនភៀសខ្លួន។ បច្ចុប្បន្នកម្មវិធីធំជាងគេបំផុត គឺនៅក្នុងប្រទេសអេត្យូពី សាធារណរដ្ឋឥស្លាមអ៊ីរ៉ង់ ប្រទេសលីបង់ និងតួកគី។

កម្មវិធីអាហារូបករណ៍ដទៃទៀត ផ្តល់ឱកាសដើម្បីសិក្សាក្នុងប្រទេសមានចំណូលខ្ពស់។ កម្មវិធីសិស្សជនភៀសខ្លួនរបស់សេវាសាកលវិទ្យាពិភពលោក ប្រទេសកាណាដា គាំទ្រដល់គណៈកម្មាធិការនៅតាមសាលារៀន ដែលមានបំណងចង់ឧបត្ថម្ភជនភៀសខ្លួនឱ្យតាំងលំនៅ និងសិក្សានៅក្នុងស្ថាប័នរបស់ខ្លួន។ ចាប់ពីឆ្នាំ ១៩៧៨ មក កម្មវិធីនេះ បាននាំជនភៀសខ្លួនជាង ១៨០០ នាក់មកពី ៣៩ ប្រទេស ឱ្យចូលទៅកាន់មហាវិទ្យាល័យ និងសាកលវិទ្យាល័យ ៨០ នៅទូទាំងប្រទេសកាណាដា។

ស្ថាប័នសិក្សាស្រាវជ្រាវក៏អាចត្រូវការការគាំទ្រផងដែរ។ កម្មវិធីបញ្ជូនប្រឈមហានិភ័យ (Scholars at Risk) រៀបចំឱ្យមានមុខតំណែងស្រាវជ្រាវ និងបង្រៀនបណ្តោះអាសន្ន សម្រាប់អ្នកសិក្សាស្រាវជ្រាវដែលកំពុងត្រូវការការការពារ។ ក្រុមប្រឹក្សាសម្រាប់អ្នកសិក្សាស្រាវជ្រាវប្រឈមហានិភ័យ (CARA) ក្នុងចក្រភពអង់គ្លេស ផ្តល់ការគាំទ្របន្ទាន់ ជាពិសេសដល់អ្នកសិក្សាស្រាវជ្រាវ ដែលកំពុងប្រឈមគ្រោះថ្នាក់ចំពោះមុខនៅក្នុងប្រទេសកំណើត។

អត្ថប្រយោជន៍នៃការគាំទ្រ គួរពង្រីកទៅដល់សហគមន៍ទូលំទូលាយថែមទៀត។ អាហារូបករណ៍ DAFI ទទួលស្គាល់សហគមន៍កំណើត ថាអ្នកទទួលបានផលគោលដៅនៅផ្នែកអ្នកទទួលអាហារូបករណ៍នោះ ផ្ទាល់។ បណ្តាញដើម្បីគាំទ្រអ្នកសិក្សាស្រាវជ្រាវជាជនភៀសខ្លួន ក៏អាចលើកកម្ពស់ការកសាងសមត្ថភាពបាន ដែរ។ CARA បានដាក់សម្តេចកម្មវិធី ដើម្បីស្ថាបនាសមត្ថភាពស្រាវជ្រាវ និងបង្រៀនក្នុងប្រទេសអ៊ីរ៉ាក់ សាធារណរដ្ឋអាហ្វហ្កានីស្ថាន និងប្រទេសស៊ីមបារី។

IDP ច្រើនតែជួបប្រទះបញ្ហាប្រឈមផ្នែកការអប់រំប្រហាក់ ប្រហែល ជាមួយជនភៀសខ្លួនដែរ

ថ្វីបើគោលការណ៍មគ្គុទ្ទេសក៍អង្គការសហប្រជាជាតិ ស្តីពីការផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំ អន្តរជាតិចែងថា៖ មនុស្សគ្រប់រូបមានសិទ្ធិទទួលបានការអប់រំ ប៉ុន្តែសមត្ថភាព និងនយោបាយ រារាំងការទទួលស្គាល់បញ្ហានេះ និងការសម្របសម្រួលដើម្បីឈានទៅរកដំណោះស្រាយ។ ការឆ្លើយតបផ្នែកផ្លូវច្បាប់ ផ្នែកអប់រំ និងផ្នែក រដ្ឋបាលចំពោះការប្តេជ្ញាចិត្តផ្នែកអប់រំរបស់អ្នកដែលត្រូវផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំក្នុងប្រទេស ជារឿយៗ គឺ មានលក្ខណៈប្រហាក់ប្រហែល ជាមួយការឆ្លើយតបដែលបានពិពណ៌នាសម្រាប់ជនភៀសខ្លួនដែរ។ រដ្ឋាភិបាល ប្រទេសកូឡុំប៊ី ដោយក្នុងនោះមាន IDP ៦,៥ លាននាក់ រស់នៅក្នុងឆ្នាំ ២០១៧ បានផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់ លើក្របខ័ណ្ឌការងារខាងផ្នែកច្បាប់។ ក្នុងឆ្នាំ ២០០២ តុលាការធម្មនុញ្ញបានផ្តល់ការណែនាំដល់អាជ្ញាធរអប់រំ ក្រុងឱ្យផ្តល់ការអនុគ្រោះដល់កុមារដែលផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំ ទាក់ទងជាមួយលទ្ធភាពទទួលបានការអប់រំ។ ក្នុងឆ្នាំ ២០០៤ តុលាការបានប្រកាសថាសិទ្ធិជាមូលដ្ឋានរបស់ IDP រួមទាំងសិទ្ធិទទួលបានការអប់រំផងដែរ គឺត្រូវបានរំលោភបំពាន។

ការផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំមានន័យថាគន្លងវិថីនៃការអប់រំរបស់កុមារនិងមនុស្សវ័យជំទង់ជាច្រើនត្រូវ បានរំខាន ហើយពួកគេត្រូវការការគាំទ្រដើម្បីវិលត្រលប់ចូលទៅក្នុងប្រព័ន្ធអប់រំវិញ។ ក្នុងប្រទេសអាហ្វហ្កានីស្ថាន អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល ឈ្មោះ Children in Crisis ដំណើរការកម្មវិធីពន្លឿនការសិក្សានៅថ្នាក់សហគមន៍ ដើម្បី ជួយដល់សិស្សដែលផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំ ក្នុងប្រទេសដែលនៅក្រៅសាលារៀន រស់នៅក្នុងបរិយាកាស ក្រៅផ្លូវការនៅក្នុង និងនៅជុំវិញទីក្រុង Kabul ឱ្យអាចបញ្ចប់ការសិក្សានៅក្នុងថ្នាក់ទី ៦ និងផ្ទេរចូលទៅក្នុង ការអប់រំក្នុងប្រព័ន្ធវិញ។

“ គ្រូបង្រៀនផ្តល់ទីលំនៅក្នុងស្រុកតែងតែ ប្រឈមនឹងហានិភ័យនិងឧបសគ្គផ្នែក រដ្ឋបាលដែលធ្វើឱ្យការប្រមូលប្រាក់ខែមិន អាចទៅរួច ”

គ្រូបង្រៀនដែលផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំក្នុងប្រទេស ជារឿយៗតែងស្ថិតក្រោមការមើលខុសត្រូវផ្នែករដ្ឋបាលរបស់ ស្រុកជាកន្លែងកំណើតរបស់ខ្លួន ដែលធ្វើឱ្យការទៅបើកប្រាក់ ប្រៀវគ្រូស្ទើរតែមិនអាចធ្វើឡើងបាន ដូចជានៅក្នុងសាធារណរដ្ឋ អាហ្វហ្កានីស្ថាន ជាដើម។ ក្នុងប្រទេសអ៊ីរ៉ាក់ ដៃគូចំនួន ៤៤ ផ្តល់សេវា ក្នុងតំបន់អភិបាលចំនួន ១៥ និងគាំទ្រដល់គ្រូបង្រៀនប្រមាណ

៥២០០នាក់ ដោយផ្តល់ប្រាក់ឧបត្ថម្ភ ឬប្រាក់លើកទឹកចិត្ត បើទោះបីជាការសម្របសម្រួលអន់ខ្សោយ បាននាំឱ្យមានគម្លាតផ្នែកសេវា ការបង់ប្រាក់ឈ្នួលខុសគ្នាក្នុងចំណោមចំណាត់ប្រភេទគ្រូផ្សេងៗ និងមានភាពតានតឹងក្នុងចំណោមដៃគូនានាក្តី។

គ្រោះធម្មជាតិ និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនាមនារឱ្យប្រព័ន្ធអប់រំត្រូវត្រៀមខ្លួនរួចជាស្រេច និងត្រូវមានលក្ខណៈឆ្លើយតប

ផែនការវិស័យអប់រំ ចាំបាច់ត្រូវពិចារណាលើហានិភ័យនៃការបាត់បង់ជីវិត ការខូចខាតហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងការផ្លាស់ទីទីលំនៅដោយបង្ខំបណ្តាលមកពីគ្រោះមហន្តរាយធម្មជាតិ និងត្រូវធានាថា សេវាអប់រំត្រូវបានរំខានតិចតួចបំផុតតាមដែលអាចធ្វើបាន តាមរយៈការឆ្លើយតបគ្រោះមហន្តរាយដើម្បីស្តារឡើងវិញ។ ក្នុងឆ្នាំ ២០១៧ ការិយាល័យអង្គការសហប្រជាជាតិទទួលបានបន្ទុក ការកាត់បន្ថយហានិភ័យគ្រោះមហន្តរាយ និងសម្ព័ន្ធភាពសកល ដើម្បីកាត់បន្ថយហានិភ័យគ្រោះមហន្តរាយ និងភាពធន់នៅក្នុងវិស័យអប់រំ បានដាក់សម្តេចក្របខ័ណ្ឌការងារសុវត្ថិភាពសាលាសព្វជ្រុងជ្រោយបច្ចុប្បន្នភាពរបស់ខ្លួន។ សសរស្តម្ភទាំងបីរបស់ក្របខ័ណ្ឌការងារនេះរួមមាន គ្រឹះស្ថានសិក្សារៀនសូត្រដែលមានសុវត្ថិភាព ការគ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយសាលារៀន និងការកាត់បន្ថយហានិភ័យ និងការអប់រំដែលមានលក្ខណៈធន់ទាំ។

ប្រទេសជាច្រើននៅតាមកោះប៉ាស៊ីហ្វិក បានពិចារណាលើហានិភ័យនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងផែនការអប់រំ។ ក្នុងឆ្នាំ ២០១១ សេចក្តីថ្លែងគោលនយោបាយ និងគោលការណ៍ណែនាំសម្រាប់ការត្រៀមខ្លួនចំពោះគ្រោះមហន្តរាយ និងការអប់រំក្នុងស្ថានភាពគ្រោះមហន្តរាយរបស់កោះ Solomon មានគោលដៅដើម្បីធានាថាសិស្សបន្តមានលទ្ធភាពទទួលបានបរិស្ថានសិក្សារៀនសូត្រប្រកបដោយសុវត្ថិភាព នៅមុនពេលក្នុងពេល និងក្រោយពេលគ្រោះមហន្តរាយ ហើយសាលារៀនទាំងអស់ ត្រូវកំណត់រកទីកន្លែងរៀន និងបង្រៀនបណ្តោះអាសន្ន។

ក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានទសវត្សកន្លងមកនេះ អាកាសធាតុអាចជាមូលហេតុចម្បងមួយសម្រាប់ការផ្លាស់ទីទីលំនៅដោយបង្ខំ។ ធនាគារពិភពលោកបានប្រមាណថា ប្រជាជន ១៤០ លាននាក់ ត្រូវផ្លាស់ទីទីលំនៅដោយបង្ខំ ដោយសារតែការប្រែប្រួលអាកាសធាតុគិតត្រឹមឆ្នាំ ២០៥០។ ដើម្បីកាត់បន្ថយភាពងាយរងគ្រោះប្រទេសមួយចំនួន បានពិចារណារកការឆ្លើយតបផ្នែកគោលនយោបាយរួចហើយ។ គោលនយោបាយ “ជនចំណាកស្រុកប្រកបដោយសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ” របស់រដ្ឋាភិបាលប្រទេសគីរីបាទី ដែលជាផ្នែកមួយនៃយុទ្ធសាស្ត្រផ្លាស់ប្តូរទីតាំងទូទាំងប្រទេសសម្រាប់រយៈពេលវែងមានគោលបំណងដើម្បីលើកកម្ពស់គុណវុឌ្ឍិរបស់ប្រជាជន និងផ្តល់ឧបករណ៍ឱ្យប្រជាជនអាចមានលទ្ធភាពទទួលបានឱកាសការងារសមរម្យនៅក្រៅប្រទេសនៅក្នុងអាជីពនានា ដូចជា គិលានុប្បដ្ឋាកជាដើម។

ភាពចម្រុះគ្នា

ការអប់រំដែលឱ្យតម្លៃលើភាពចម្រុះគ្នា គឺមានសារៈសំខាន់ណាស់សម្រាប់គ្រប់ប្រទេសទាំងអស់ដែលជួយជំរុញឱ្យប្រទេសទាំងនោះ អាចស្ថាបនាសង្គមប្រកបដោយបរិយាប័ន្ន ដោយក្នុងនោះមានការទទួលស្គាល់ និងគោរពចំពោះភាពខុសគ្នា ហើយការអប់រំមានគុណភាពល្អ ត្រូវបានផ្តល់ជូនដល់មនុស្សគ្រប់រូប។

ជនចំណាកស្រុក និងជនភៀសខ្លួន ពេលខ្លះត្រូវបានគេវិនិច្ឆ័យផ្នែកលើមូលដ្ឋាននៃការយល់ឃើញចំពោះអត្តសញ្ញាណក្រុមរបស់ជនទាំងនោះ ជំនួសឱ្យគុណភាពបុគ្គលិក។ ជាពិសេស ប្រសិនបើពួកគេមើលទៅមានរូបរាងលក្ខណៈ ខុសប្លែកគ្នាពីប្រជាជនម្ចាស់ស្រុក នោះពួកគេអាចត្រូវបានមើលឃើញថាជា “អ្នកដទៃ” និង រងនូវផ្នត់គំនិតសង្គម និងបុរេនិច្ឆ័យ ដែលអាចនាំឱ្យមានការរើសអើង រួមទាំងការផាត់ចេញពីការអប់រំមានគុណភាពល្អ។

បុរេនិច្ឆ័យ និងការរើសអើង មានវត្តមាននៅក្នុងប្រព័ន្ធអប់រំជាច្រើន ថ្វីបើមានគោលនយោបាយប្រឆាំងការរើសអើងក្តី។ ការរើសអើងជាលក្ខណៈរចនាសម្ព័ន្ធចំពោះសិស្សមកពីគ្រួសារជនចំណាកស្រុកក្នុងសហរដ្ឋអាមេរិក រួមមានដូចជា កង្វះកម្មវិធីបង្រៀនពីភាសាសម្រាប់កុមារតូច និង ការធ្វើតេស្តកម្រិតការចេះអានសរសេរ មិនត្រូវបានផ្តល់ឱ្យជាភាសាកំណើតឡើយ។

ឥរិយាបថ សាធារណៈ ជនឥទ្ធិពល លើ ការ យល់ឃើញ ចំពោះ ខ្លួន ឯង ចំពោះជន ចំណាក ស្រុក និង សុខុមាលភាពរបស់ពួកគេ។ ការរើសអើងដែលជនចំណាកស្រុក និងជនភៀសខ្លួន យល់ឃើញថាមានចំពោះខ្លួន ធ្វើឱ្យមានជំងឺធ្លាក់ទឹកចិត្ត ការខ្វល់ខ្វាយ និងការឱ្យតម្លៃខ្លួនឯងទាប។ ជនចំណាកស្រុក ច្រើនតែមិនសូវមើលឃើញខ្លួនឯងថាជាផ្នែកមួយនៃប្រទេសម្ចាស់ផ្ទះឡើយ នេះបើយោងតាមការសិក្សាស្ទាបស្ទង់មតិលើគុណតម្លៃពិភពលោកឆ្នាំ ២០១៤។

ការអប់រំ៖ឥទ្ធិពលលើឥរិយាបថចំពោះជនចំណាកស្រុក និងជនភៀសខ្លួន

កម្រិតការអប់រំ គឺពាក់ព័ន្ធជាមួយឥរិយាបថចំពោះជនចំណាកស្រុក។ មនុស្សមានការអប់រំខ្ពស់ ច្រើនតែមានគំនិតប្រកាន់ជាតិពន្ធតិច ឱ្យតម្លៃភាពចម្រុះគ្នាផ្នែកវប្បធម៌កាន់តែច្រើន និងមើលឃើញផលប៉ះពាល់ផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចរបស់ជនចំណាកស្រុកក្នុងក្រសែវភ្នែកវិជ្ជមានជាង។ ការស្រាវជ្រាវបង្ហាញឱ្យឃើញថា អ្នកដែលមានការសិក្សាថ្នាក់ ឧត្តមសិក្សា មានភាពធន់ទ្រាំចំនួនពីរភាគរយលើសពីអ្នកមានការអប់រំត្រឹមកម្រិតមធ្យម

សិក្សា ហើយអ្នកមានការអប់រំកម្រិតមធ្យមសិក្សាមានភាពធន់ទ្រាំពីរភាគរយលើសពីអ្នកមានការសិក្សាត្រឹម ថ្នាក់បឋមសិក្សា។ មនុស្សវ័យក្មេង ជាពិសេសអ្នកបានទទួលការអប់រំខ្ពស់ ក៏ច្រើនតែមានឥរិយាបថកាន់តែ វិជ្ជមានចំពោះការធ្វើចំណាកស្រុកផងដែរ។

“ ការអប់រំ អាចសម្របសម្រួល កុំឱ្យមានការ បង្ហាញជាអវិជ្ជមានតាមប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយតាម រយៈការផ្តល់ចំណេះដឹងផ្នែកនយោបាយ និង ជំនាញការគិតបែបវិវិគ្គក្នុងការញែកព័ត៌មាន ពិតចេញពីព័ត៌មានប្រឌិត ”

ការបង្ហាញតាមប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយក្នុងលក្ខណៈជាអវិជ្ជមាន អំពីជនចំណាកស្រុក និងជនភៀសខ្លួន អាចជំរុញឱ្យមានបុរេនិច្ច័យ។ ការផ្សាយតាមប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយអំពីបញ្ហាចំណាកស្រុក និង ការ ផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំ គឺកាន់តែមានភាពអវិជ្ជមានឡើងៗ និង កាន់តែងើងម្ខាងៗ ដូចមានជា ឧទាហរណ៍នៅក្នុងប្រទេសកាណាដា សាធារណរដ្ឋឆែក ប្រទេសន័រវែស និងចក្រភពអង់គ្លេសជាដើម ដោយ ក្នុង នោះ ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ ជាញឹកញយ តែងបង្ហាញរូបភាព ជនចំណាកស្រុក និងជនភៀសខ្លួន ជាការគំរាមចំពោះវប្បធម៌

សន្តិសុខ និងប្រព័ន្ធសុខុមាលភាព ។ រឿងរ៉ាវពាក់ព័ន្ធជាមួយជនចំណាកស្រុកដែលផ្សព្វផ្សាយ តាមប្រព័ន្ធ ផ្សព្វផ្សាយ ជាញឹកញយតែងមានបង្កប់ផ្នត់គំនិតសង្គម ផាត់ចេញនូវសំឡេងរបស់ជនចំណាកស្រុក ឬជនភៀស ខ្លួន និងប្រើប្រាស់សព្ទមិនប្រាកដប្រជា។ ការអប់រំ អាចសម្របសម្រួល កុំឱ្យមានការបង្ហាញជាអវិជ្ជមានតាម ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយតាមរយៈ ការផ្តល់ចំណេះដឹងផ្នែកនយោបាយ និងជំនាញ ការគិតបែបវិវិគ្គ ក្នុង ការញែក ព័ត៌មានពិតចេញពីព័ត៌មានប្រឌិត។

បរិយាបន្នគួរស្ថិតនៅជាស្នូលនៃគោលនយោបាយ និងប្រព័ន្ធអប់រំ

ប្រទេសនានាប្រើប្រាស់គោលវិធីផ្សេងៗគ្នា ដើម្បីឆ្លើយតបភាពចម្រុះគ្នានៅក្នុងប្រព័ន្ធអប់រំ ការ ច្របាច់បញ្ចូលឱ្យក្លាយទៅជាតែមួយ ពហុវប្បធម៌និយម/ការច្របាច់បញ្ចូលគ្នា និងអន្តរវប្បធម៌និយម/ការរួម បញ្ចូលគ្នា។ ការច្របាច់បញ្ចូលឱ្យក្លាយទៅជាតែមួយ អាចមានលក្ខណៈបំផ្លិចបំផ្លាញដល់អត្តសញ្ញាណជន ចំណាកស្រុក។ ផ្ទុយទៅវិញ អន្តរវប្បធម៌និយម ជួយសិស្សឱ្យរៀនសូត្រមិនត្រឹមតែអំពីវប្បធម៌ដទៃតែប៉ុណ្ណោះ ទេ ប៉ុន្តែក៏សិក្សាអំពីឧបសគ្គជាលក្ខណៈរចនាសម្ព័ន្ធនៅក្នុងបណ្តាប្រទេសម្ចាស់ផ្ទះ ដែលធ្វើឱ្យវិសមភាពមាន ភាពសាយភាយ។

ប្រទេសមួយចំនួនតូច មានគោលនយោបាយជាក់លាក់ស្តីពីការអប់រំ ពហុវប្បធម៌ ឬអន្តរវប្បធម៌ ។ នៅប្រទេសអៀកឡង់ ដែលកុមារចំណាកស្រុកមានចំនួន ១៥% នៃប្រជាជនសរុបអាយុក្រោម ១៥ ឆ្នាំ ក្នុង ឆ្នាំ ២០១៥ បានអភិវឌ្ឍយុទ្ធសាស្ត្រអប់រំអន្តរវប្បធម៌ ២០១០-២០១៥ ដោយមានបំណងក្នុងការអភិវឌ្ឍ សមត្ថភាពរបស់អ្នកផ្តល់សេវា គាំទ្រសមត្ថភាពផ្នែកភាសា លើកទឹកចិត្តភាពជាដៃគូជាមួយសង្គមស៊ីវិល និង

កែលម្អការពិនិត្យតាមដាន។ បន្ថែមលើនេះ មានលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តិដែលដករបាំង ឧសគ្គរាំង ហាម ឃាត់ការយកថ្លៃសេវា និងតម្រូវឱ្យសាលារៀនត្រូវផ្សព្វផ្សាយគោលនយោបាយទទួលសិស្សឱ្យចូលរៀន។ ការ សិក្សារបស់សកាអ៊ីប បានរកឃើញថា ប្រទេសអៀកឡង់ និងប្រទេសស៊ុយអែតមានក្របខ័ណ្ឌការងារពិនិត្យ តាមដាន និងវាយតម្លៃរឹងមាំជាងគេបំផុតក្នុងទ្វីបអឺរ៉ុបសម្រាប់ការអប់រំរបស់ជនចំណាកស្រុក។

ការជះឥទ្ធិពលផ្នែកនយោបាយ អាចបំផ្លាញដល់គោលនយោបាយអប់រំអន្តរវប្បធម៌។ នៅប្រទេស ហូឡង់ ឥរិយាបថកាន់តែអាក្រក់ឡើងចំពោះជនចំណាកស្រុក បានជំរុញឱ្យមានការដាក់បញ្ចូលគោល នយោបាយផ្ដោតការយកចិត្តទុកដាក់លើភក្ដីភាពចំពោះសង្គមហូឡង់ ដោយក្នុងនោះ ការអប់រំអន្តរវប្បធម៌ ត្រូវបានជំនួសដោយការអប់រំភាពជាពលរដ្ឋសកល។

ទិដ្ឋភាពមួយទៀតនៅក្នុងការអភិវឌ្ឍអារម្មណ៍ជាផ្នែកមួយ នៃសង្គមរបស់សិស្សជាជនចំណាកស្រុក គឺសាលាចល័តតាមសិស្ស (diaspora schools) ដែលរក្សាចំណងទាក់ទងជាមួយប្រទេសកំណើត។ ការ អនុវត្តនេះអាចមានចាប់តាំងពីសាលាស្ថិតក្រោមការគ្រប់គ្រង ឬសម្របសម្រួលដោយរដ្ឋាភិបាលរបស់ប្រទេស កំណើត ដូចក្នុងករណីប្រទេសប៉ូឡូញ សាលាឯកជនត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយសហគមន៍ជនចំណាកស្រុក ដូចជាក្នុងករណីជនជាតិហ្វីលីពីននៅប្រទេសអារ៉ាប់សាអូឌីត ឬជនជាតិប្រេស៊ីលនៅប្រទេសជប៉ុន និងសាលា រៀនក្រៅប្រព័ន្ធ ដែលបញ្ជូនបេតិកភណ្ឌផ្នែកភាសា និងវប្បធម៌របស់ប្រទេសកំណើត។

កម្មវិធីសិក្សា និងសៀវភៅពុម្ពមានលក្ខណៈបរិយាបន្នកាន់តែច្រើនឡើង

កម្មវិធីសិក្សា និងសៀវភៅពុម្ពអាចកាត់បន្ថយបុរេនិច្ច័យ និងអភិវឌ្ឍអារម្មណ៍ជាផ្នែកមួយនៃ សង្គម របស់ជន ចំណាកស្រុក។ ការរៀនសូត្រអំពីប្រវត្តិសាស្ត្ររបស់ប្រទេស ជំរុញ គឺពាក់ ព័ន្ធជាមួយឥរិយាបថជា វិជ្ជមានឆ្ពោះទៅគាំទ្រសិទ្ធិរបស់ក្រុមជនជាតិដើមនៅក្នុងប្រទេសចំនួន ១២ ក្នុងចំណោមប្រទេសទាំង ២២ ដែលបានចូលរួមនៅក្នុងការស្ថាបនាមតិការអប់រំផ្នែកពលរដ្ឋ និងភាពជាពលរដ្ឋសកលឆ្នាំ ២០១៦។

ប្រទេសកាន់តែច្រើនឡើងកំពុងកែសម្រួលកម្មវិធីសិក្សា ដើម្បីឆ្លុះបញ្ចាំងនូវភាពចម្រុះគ្នាកាន់តែខ្លាំង ក្នុងសង្គម។ ក្នុងចំណោមបណ្តាប្រទេសមានចំណូលខ្ពស់ទាំង ២១ ដែលត្រូវបានវិភាគសម្រាប់សន្ទស្សន៍ គោលនយោបាយស្តីពីពហុវប្បធម៌និយមមានតែប្រទេសអូស្ត្រាលី និងប្រទេសកាណាដា តែប៉ុណ្ណោះដែល បានដាក់បញ្ចូលពហុវប្បធម៌និយមនៅក្នុងកម្មវិធីសិក្សាក្នុងឆ្នាំ ១៩៨០ ។ គិតត្រឹមឆ្នាំ ២០១០ ពហុវប្បធម៌ និយមហាក់ស្ថិតលើរបៀបវារៈរបស់ប្រទេសចំនួនពីរភាគបី ហើយត្រូវបានដាក់បញ្ចូលយ៉ាងពេញលេញនៅក្នុង ប្រទេសចំនួនបួនបន្ថែមទៀត មានប្រទេសហ្វាំងឡង់ អៀកឡង់ នូវវែលសេឡង់ និងស៊ុយអែត (រូបភាពទី ៤)។

ក្នុងឆ្នាំ ២០១៥ ប្រទេស ២៧ ក្នុង ចំណោមប្រទេសមានចំណូលខ្ពស់លេចធ្លោ ទាំង ៣៨ បានផ្តល់ការអប់រំអន្តរវិជ្ជាជាមុខ វិជ្ជាដាច់តែឯង ដាក់បញ្ចូលកម្មវិធីនេះទៅក្នុង កម្មវិធីសិក្សា ឬមានទាំងជាមុខវិជ្ជាដាច់តែឯង ផង និងដាក់ក្នុងកម្មវិធីសិក្សាផងដែរ។ គុណ តម្លៃពហុវប្បធម៌ និងអន្តរវប្បធម៌ អាចត្រូវបាន ដាក់បញ្ចូលនៅក្នុងមុខវិជ្ជាជាបុគ្គលផងដែរ។ កម្មវិធីសិក្សាប្រវត្តិសាស្ត្រ ជាញឹកញយ តែងមាន លក្ខណៈផ្តោតទៅលើពូជសាសន៍ជាក់លាក់ ប៉ុន្តែមុខវិជ្ជាដទៃទៀត អាចមានភាពខុសប្លែក ដូចជាកម្មវិធីប្រទេសអាណ្លេម៉ុង និងភាពជា ពលរដ្ឋនៅប្រទេសអង់គ្លេស (ចក្រភពអង់គ្លេស) ជាដើម។ សៀវភៅពុម្ពសម័យទំនើបមួយចំនួន បន្តផ្តោតចេញនូវបញ្ហាពាក់ព័ន្ធជាមួយចំណាក ស្រុកដែលមានលក្ខណៈចម្រុះចម្រាស។ នៅ ប្រទេសម៉ិកស៊ិក សៀវភៅពុម្ពមិនពិភាក្សាអំពី ជនចំណាកស្រុកគ្មានឯកសារត្រឹមត្រូវ និង ទំនាក់ទំនងជាមួយសហរដ្ឋអាមេរិកទេ។ ទោះ យ៉ាងណាក្តី សៀវភៅពុម្ពនៅប្រទេសកូឡូឌីវិកាភាគអំពីជនភៀសខ្លួន និងការខ្ចាត់ខ្ចាយពីផ្ទះសំបែង ដែល មានលក្ខណៈលេចធ្លោចាប់តាំងពីវិបត្តិនយោបាយក្នុងឆ្នាំ ២០០២ មក។

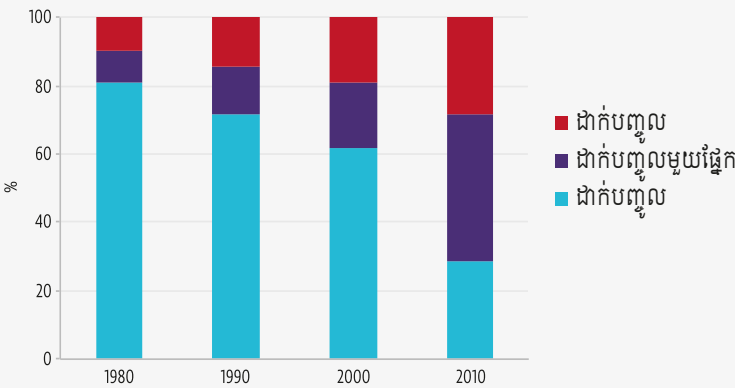
កម្មវិធីសិក្សា អាចត្រូវបានកែសម្រួលនៅក្នុងមូលដ្ឋាន ដូចជានៅអាល់បឺតា ប្រទេសកាណាដា ដោយ ក្នុងនោះ ធនធានបង្រៀនគាំទ្រដល់ជនចំណាកស្រុក និងជនភៀសខ្លួននៅក្នុងការបង្រៀន និងការរៀន ដោយ ផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់លើសហគមន៍ជាក់លាក់ ដូចជាសហគមន៍កាវ៉ែន សូម៉ាលី និងស៊ូដង់ខាងត្បូងជា ដើម។ ថ្នាក់ដឹកនាំសាលារៀនរឹងមាំ ក៏អាចចូលរួមចំណែកជួយបន្ថែមទៀតផងដែរ។ នៅសហរដ្ឋអាមេរិក នៅ ពេលដែលថ្នាក់ដឹកនាំសាលារៀនឱ្យតម្លៃលើភាពចម្រុះគ្នា សិស្សច្រើនតែមានការចូលរួមក្នុងអន្តរវប្បធម៌ អន្តរវប្បធម៌។

ការបង្រៀនត្រូវដាក់បញ្ចូលសកម្មភាព ដែលលើកកម្ពស់ភាពបើកចំហចំពោះពហុ ទស្សនវិស័យ ដើម្បីជួយសិស្សអភិវឌ្ឍជំនាញការគិតប្រកបដោយការរិះគន់។ ការរៀនសូត្របែបពិសោធន៍ និងបែបសហការ អាចជួយកែលម្អទំនាក់ទំនងអន្តរវប្បធម៌ បង្កើនការទទួលយកភាពខុសប្លែកគ្នា និងកាត់បន្ថយបុរេនិច្ច័យ។

រូបភាពទី ៤៖

បណ្តាប្រទេសក្នុងចំនួនកាន់តែច្រើនដាក់បញ្ចូលមុខវិជ្ជាពហុវប្បធម៌ នៅក្នុងកម្មវិធីសិក្សា

ការដាក់បញ្ចូលមុខវិជ្ជាពហុវប្បធម៌នៅក្នុងកម្មវិធីសិក្សាក្នុងបណ្តាប្រទេស មានចំណូលខ្ពស់ចំនួន ២១ ឆ្នាំ ១៩៨០-២០១០

GEM StatLink: http://bit.ly/fig5_2

សម្គាល់៖ និយមន័យរបស់ពាក្យពហុវប្បធម៌ដែលត្រូវបានប្រើប្រាស់ក្នុងរូបភាពនេះ តំណាង ឱ្យនិយមន័យរបស់ពាក្យពហុវប្បធម៌នៅក្នុងរូបភាពនេះ គឺប្រហាក់ប្រហែលជាមួយនិយមន័យ របស់ពាក្យអន្តរវប្បធម៌នៅក្នុងតារាង ៥.១។

ប្រភក្ត៖ Westlake (2011).

ការបណ្តុះបណ្តាលដែលត្រៀមខ្លួនគ្រូបង្រៀនសម្រាប់ថ្នាក់រៀនដែលមានលក្ខណៈចម្រុះ គឺពុំមែនជាកាតព្វកិច្ចដែលត្រូវអនុវត្តទេក្នុងប្រទេសភាគច្រើន

គ្រូបង្រៀនត្រូវការការគាំទ្រ ដើម្បីបង្រៀនថ្នាក់រៀនដែលសិស្សមានលក្ខណៈចម្រុះ ប៉ុន្តែ ៥២% នៃគ្រូបង្រៀនដែលត្រូវបានសម្ភាសន៍នៅប្រទេសបារាំង អៀកឡង់ អ៊ីតាលី ឡេតូនី អេស្ប៉ាញ និងចក្រភពអង់គ្លេស មានអារម្មណ៍ថា ខ្លួនបានទទួលការគាំទ្រមិនគ្រប់គ្រាន់ពីថ្នាក់គ្រប់គ្រងក្នុងការគ្រប់គ្រងភាពចម្រុះ។ ទំហំដែលការអប់រំគ្រូបង្រៀនបញ្ចូលភាពចម្រុះ គឺមានភាពប្លែកៗគ្នាទៅតាមប្រទេសនីមួយៗ។ នៅប្រទេសហូឡង់ និងស្វីស ការអប់រំគ្រូបង្រៀន គឺមានភាពប្លែកៗគ្នាទៅតាមប្រទេសនីមួយៗ។ នៅប្រទេសហូឡង់ និងស្វីស បេក្ខភាពគ្រូបង្រៀន ត្រូវចូលរៀនវគ្គសិក្សាជាកាតព្វកិច្ចក្នុងការគាំទ្រសិស្សដែលមានពីសាវតារចម្រុះ។ ការបញ្ចប់វគ្គសិក្សាប្រភេទនេះ តាមធម្មតា គឺជាវគ្គសិក្សាជាជម្រើសនៅក្នុងទ្វីបអឺរ៉ុប។

កម្មវិធីអប់រំគ្រូបង្រៀន ច្រើនតែសង្កត់ធ្ងន់លើចំណេះដឹងទូទៅ ជាជាងលើគុណសិទ្ធិបែបអនុវត្តជាក់ស្តែង។ ការស្ទាបស្ទង់មតិមួយលើកម្មវិធីចំនួន ១០៥ ក្នុងប្រទេសចំនួន ៤៩ បានរកឃើញថា មានតែមួយភាគប្រាំប៉ុណ្ណោះនៃគ្រូបង្រៀនដែលបានត្រៀមខ្លួនក្នុងការរំពឹងទុក និងដោះស្រាយជម្លោះអន្តរវប្បធម៌ ឬយល់អំពីការប្រព្រឹត្តិបែបចិត្តសាស្ត្រ និងជម្រើសដែលមានសម្រាប់ការបញ្ជូនសិស្សដែលមានតម្រូវការ។ គ្រូបង្រៀនកំពុងបំពេញការងារ ត្រូវការការអភិវឌ្ឍវិជ្ជាជីវៈបន្តទាក់ទងជាមួយទិដ្ឋភាពនេះ។ ការស្ទាបស្ទង់មតិលើការបង្រៀន និងការរៀនអន្តរជាតិរបស់ OECD ឆ្នាំ ២០១៣ បានរកឃើញថា មានតែ ១៦% ប៉ុណ្ណោះនៃគ្រូបង្រៀនថ្នាក់មធ្យមសិក្សាបឋមកម្រិតក្នុងប្រព័ន្ធអប់រំចំនួន ៣៤ ដែលបានផ្តល់វគ្គបណ្តុះបណ្តាលការអប់រំពហុវប្បធម៌ ឬពហុភាសានៅក្នុងឆ្នាំកន្លងទៅ។

មានការសិក្សាតិចតួចប៉ុណ្ណោះស្តីពីផលប៉ះពាល់នៃគ្រូបង្រៀនដែលមានសាវតារជាជនចំណាកស្រុក ហើយការសិក្សាដែលមាន ប្រហែលពុំបានញែកឱ្យដាច់ពីគ្នារវាងជនចំណាកស្រុកជំនាន់ទីមួយ និងជំនាន់បន្តបន្ទាប់ ឬញែកគ្នារវាងគ្រូបង្រៀនជាជនចំណាកស្រុក និងជាជនជាតិភាគតិចនោះទេ។ ភស្តុតាងមួយចំនួនស្នើឱ្យឃើញថា ភាពចម្រុះក្នុងចំណោមគ្រូបង្រៀន គឺជាប់ទាក់ទងជាមួយការសម្រេចបានលទ្ធផលសិក្សារបស់សិស្សជាជនចំណាកស្រុក ការឱ្យតម្លៃខ្លួនឯង និងអារម្មណ៍សុវត្ថិភាពរបស់សិស្សជាជនចំណាកស្រុក។ ទោះយ៉ាងណាក្តី គ្រូបង្រៀនដែលមានសាវតារជាជនចំណាកស្រុក ច្រើនតែពុំសូវមានចំនួនច្រើនបើធៀបជាមួយចំនួនសិស្សនៅក្នុងទ្វីបអឺរ៉ុប។ គោលនយោបាយដែលមានលក្ខណៈរើសអើងក្នុងការចូលទៅក្នុងអាជីពនេះ និងភាពលម្អៀងក្នុងការជួលគ្រូបង្រៀន បានចូលរួមមួយផ្នែកក្នុងការជំរុញឱ្យមានកង្វះខាតនេះកើតឡើង។

ការអប់រំមានគុណទីក្នុងការទប់ស្កាត់អំពើហិង្សាជ្រុលនិយម

ស្របពេលដែលជ្រុលនិយមហិង្សា ការវាយប្រហារដោយភេរវជន និងការផ្តោតគោលដៅលើជនស៊ីវិលរបស់រដ្ឋ និងមិនមែនរដ្ឋ ជាបុព្វហេតុដោយផ្ទាល់ដោយគ្មានសង្ស័យធ្វើឱ្យមានចំណាកស្រុក និងការផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំ ប៉ុន្តែទស្សនៈយល់ឃើញរបស់សាធារណជន ក្នុងបណ្តាប្រទេសមានចំណូលខ្ពស់

បានបែរជាឈានមកសង្កត់ធ្ងន់ហួសប្រមាណលើទិដ្ឋភាពបញ្ហាសពីនេះទៅវិញ ដោយបានផ្សារភ្ជាប់ចំណាកស្រុកជាមួយភេរវកម្ម ។ ទោះយ៉ាងណាក៏ការភ្ជាប់ទំនាក់ទំនងបែបនេះ គឺមានលក្ខណៈផ្សេងស្រដៀង យ៉ាងខ្លាំង ដោយការវាយប្រហារធ្វើឡើងដោយជនបរទេសមានចំណែកដ៏តិចតួចប៉ុណ្ណោះក្នុងចំណោមការវាយប្រហារធ្វើឡើងដោយប្រជាជាតិនានា ហើយគន្លងវិច័យឈានទៅមូលបដិវត្តនិយម អាចមានទម្រង់ផ្សេងៗគ្នាជាច្រើន។

“ តាមរយៈការលើកកម្ពស់ការគោរពភាពចម្រុះ គ្នា សន្តិភាព និងការឈានឡើងផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច ការអប់រំអាចជាទ្រនាប់ការពារប្រឆាំងមូលបដិវត្តនិយម ”

ការទប់ស្កាត់ការកើតមានជ្រុលនិយម គឺជាបន្ទាត់គន្លឹះមួយនៃការការពារប្រឆាំងភេរវកម្ម។ ជនជ្រុលនិយមច្រើនតែប្រើប្រាស់បញ្ហាប្រឈមការអភិវឌ្ឍ ឬបំភ្លើសបញ្ហាប្រឈមទាំងអស់នោះ ដើម្បីបង្កើត និងទាញប្រយោជន៍ពីវដ្តអាក្រក់នៃការមើលចម្លងជាពិសេសបញ្ហាដែលជះឥទ្ធិពលលើជនក្រីក្របំផុត និងជនងាយរងគ្រោះបំផុត។

តាមរយៈការលើកកម្ពស់ការគោរពភាពចម្រុះគ្នា សន្តិភាព និងការឈានឡើងផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច ការអប់រំអាចជាទ្រនាប់ការពារប្រឆាំងមូលបដិវត្តនិយម។ ជនជ្រុលនិយមហិង្សា ជារឿយៗតែងមើលឃើញការអប់រំជាការគំរាម និងផ្ដោតគោលដៅការវាយប្រហារទៅលើសាលារៀននានា ដូចជាក្នុងករណី ការវាយប្រហារលើសាលាBoko Haram ក្នុងប្រទេសនីហ្សេរីយ៉ាជាដើម។

ផ្ទុយទៅវិញ ការផាត់ចេញពីការអប់រំអាចបង្កើតភាពងាយរងគ្រោះចំពោះមូលបដិវត្តនិយម។ ការផាត់ចេញពីអត្ថប្រយោជន៍នៃការអប់រំ គឺបង្កគ្រោះថ្នាក់ដូចគ្នានេះផងដែរ។ ក្នុងបណ្តាប្រទេសទាំង ៨ របស់អារ៉ាប់ភាពគ្មានការងារធ្វើបានបង្កើនលទ្ធភាពនៃបញ្ហាមូលបដិវត្តនិយមក្នុងចំណោមអ្នកមានការអប់រំខ្ពស់ដែលមានក្តីរំពឹងថា ការឈានឡើងផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច គឺមានលក្ខណៈគួរឱ្យខកចិត្ត។

បណ្តាប្រទេសជាច្រើន បានដាក់បញ្ចូលកិច្ចខិតខំដើម្បីទប់ស្កាត់អំពើហិង្សាជ្រុលនិយមនៅក្នុងកម្មវិធីសិក្សាប៉ុន្តែ សម្ភារៈ ការបង្រៀន ពុំមែនជានិច្ចជាកាលតែងតែត្រូវគ្នា ជាមួយកិច្ចខិតខំទាំងនេះឡើយ។ នៅទូទាំងពិភពលោក សៀវភៅពុម្ពដែលពាក់ព័ន្ធមួយក្បាលក្នុងចំណោម ១០ ក្បាល គ្របដណ្តប់លើការទប់ស្កាត់ជម្លោះប្រដាប់អាវុធ ឬពិភាក្សាអំពីការដោះស្រាយជម្លោះ ឬយន្តការដោះស្រាយជម្លោះ ដែលនេះជាចំនួនកើនឡើងដ៏តិចតួច គិតចាប់ពីទីសវស្សឆ្នាំ ១៩៥០ មក។

គ្រូបង្រៀន អាចជួយជំរុញឥរិយាបថអត់ឱន ប៉ុន្តែពួកគាត់ត្រូវការការបណ្តុះបណ្តាល ឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់។ វិធីសាស្ត្របែបគរុកោសល្យ ដូចជាការរៀនសូត្រពីមិត្តភក្តិទៅវិញទៅមក ការសិក្សាបែបពិសោធន៍ ការធ្វើការងារជាក្រុម ការសម្តែងតួ និងគោលវិធីដទៃទៀត ដែលជួយជំរុញការគិតបែបស៊ីជម្រៅ និងការពិភាក្សាបើកចំហ គឺមានប្រសិទ្ធភាពបំផុត។ ស្របពេលជាមួយគ្នានេះដែរ គ្រូបង្រៀនពុំគួរចាំឃ្លាំមើលសិស្សរបស់ខ្លួនគឺរឹតត្បិតសេរីភាពបុគ្គលរបស់សិស្សក្នុងបំណង ដើម្បីទទួលបានសន្តិសុខនោះឡើយ។

សាលារៀន អាចជាទីតាំងដ៏ប្រសើរសម្រាប់ការផ្តួចផ្តើមគំនិត ដើម្បីបង្ការជ្រុលនិយមហិង្សា ដោយមានការចូលរួមពីភាគីពាក់ព័ន្ធនានានៅក្រៅប្រព័ន្ធអប់រំ។ កម្មវិធីមួយចំនួនរួមមាននៅក្នុងប្រទេសឥណ្ឌូណេស៊ី ជាដើម បានប្រើប្រាស់សំឡេងរបស់ជនរងគ្រោះ ដើម្បីធ្វើឱ្យប្រធានបទនេះ កាន់តែមានភាពពាក់ព័ន្ធ និងមានសារៈសំខាន់ថែមទៀតចំពោះសិស្ស។ ការអប់រំប្រឆាំងជ្រុលនិយមហិង្សា គួរតែមានការយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះផ្នែកយេនឌ័រ និងធ្វើឱ្យមានការចូលរួមពីស្ត្រី និងក្មេងស្រី។ ពេលខ្លះស្ត្រីដឹកនាំការផ្តួចផ្តើមគំនិតការអប់រំប្រភេទនេះ។ ឧទាហរណ៍ នៅក្នុងខេត្ត Khyber Pakhtunkhwa របស់ប្រទេសប៉ាគីស្ថាន អង្គការស្ត្រីមួយបានបង្រៀនអំពីការតាំងសមាធិ និងជំនាញក្នុងការផ្លាស់ប្តូរជម្លោះដល់ស្ត្រីចំនួន ៣៥ ០០០ នាក់ និងយុវជន ២ ០០០ នាក់។

ការអប់រំក្រៅផ្លូវការមានតួនាទីដ៏ចាំបាច់ ប៉ុន្តែត្រូវបានគេបំភ្លេចចោលនៅក្នុងការស្ថាបនាសង្គមដែលមានភាពឆន់ៗ

ការអប់រំ និងការលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងអំពីបញ្ហាចំណាកស្រុក និងការផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំក៏បានធ្វើឡើងនៅក្រៅរបងសាលារៀនផងដែរ។ ការអប់រំក្រៅផ្លូវការ មានទម្រង់ និងគោលបំណងផ្សេងៗជាច្រើន។ គួរឲ្យសោកស្តាយ រដ្ឋាភិបាលកម្រនឹងធ្វើជាអ្នកផ្តល់ការអប់រំប្រភេទនេះណាស់ ដោយមានព័ត៌មានជាប្រព័ន្ធតិចតួចប៉ុណ្ណោះអំពីបញ្ហានេះ។

មជ្ឈមណ្ឌលសហគមន៍ដើរតួនាទីដ៏សំខាន់នៅក្នុងការអប់រំក្រៅផ្លូវការស្តីពីចំណាកស្រុក។ ក្នុងប្រទេសគួកគីអង្គការ NGO ឈ្មោះ សមាគម Yuva ផ្តល់វគ្គបង្រៀនភាសា និងសិក្ខាសាលាជំនាញតាមរយៈមជ្ឈមណ្ឌលសហគមន៍។ អ្នកសម្របសម្រួលផ្នែកវប្បធម៌ ឬឈ្នួញកណ្តាល អាចផ្តល់សេវាបកប្រែភាសា និងជួយក្នុងការតម្រង់ទិសប្រព័ន្ធអប់រំ។ ក្រុង Linköping របស់ប្រទេសស៊ុយអែត ផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលដល់គ្រូបង្រៀនតាមផ្ទះនូវចំណេះដឹងអំពីភាសាសូម៉ាលី ឬភាសាអាវ៉ាប់ ដើម្បីដើរតួនាទីជា “មនុស្សជាតំណភ្ជាប់” សម្រាប់កម្មវិធីសិក្សារួមគ្នារបស់ខ្លួន។ ក្រុងនានា អាចដឹកនាំកិច្ចខិតខំក្នុងការអប់រំប្រឆាំង និងការភ័យខ្លាចចំពោះជនបរទេស ដូចជានៅក្នុងក្រុង São Paulo ប្រទេសប្រេស៊ីលជាដើម ប៉ុន្តែគួរឱ្យមានការចូលរួមពីសហគមន៍ជនចំណាកស្រុកផងដែរ ដើម្បីអាចទទួលបានជោគជ័យ។

សិល្បៈ និងកីឡា គឺជាប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយដ៏មានឥទ្ធិពលខ្ពស់សម្រាប់ការអប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ។ ពិធីបុណ្យក្នុងសហគមន៍របស់ប្រទេសនីរ៉េស និងប្រទេសអេស្ប៉ាញ ផ្តល់ឱកាសសម្រាប់ការផ្លាស់ប្តូរអន្តរវប្បធម៌។ ក្រុមកីឡាបាល់ទាត់ Kaizer Chiefs របស់ប្រទេសអាហ្វ្រិកខាងត្បូង បានជំរុញយុទ្ធនាការប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយសង្គមឱ្យមើលឃើញយ៉ាងច្បាស់នូវការចូលរួមចំណែកជាវិជ្ជមានរបស់ជនបរទេសចំពោះប្រទេសនេះ។

ការផ្លាស់ទីរបស់សិស្ស និងអ្នកប្រកបវិជ្ជាជីវៈអាជីព

នៅក្នុងពិភពលោកដែលមានលក្ខណៈសាកលភាពខ្ពស់កម្មកាន់តែខ្លាំងឡើង មនុស្សវ័យក្មេងដែលសិក្សានៅបរទេស និងអ្នកប្រកបវិជ្ជាជីវៈអាជីពមានជំនាញ តាមច្បាប់យកឱកាសមុខរបរឆ្លងដែន ដើម្បីបន្តទេពកោសល្យសមត្ថភាពរបស់ខ្លួន។ ការផ្លាស់ទីរបស់អ្នកធ្វើការជំនាញ មានអត្ថប្រយោជន៍ ការចំណាយ និងហានិភ័យគួរជាទីកត់សម្គាល់សម្រាប់បុគ្គល ស្ថាប័ន និងប្រទេស។

អន្តរជាតិតូបនីយកម្មនៃការអប់រំថ្នាក់ឧត្តមសិក្សាកើតមាន ក្នុងទម្រង់ផ្សេងៗជាច្រើន

អន្តរជាតិតូបនីយកម្មនៃការអប់រំថ្នាក់ឧត្តមសិក្សា រួមមាន “គោលនយោបាយ និងការអនុវត្តនានាដែលត្រូវបានធ្វើឡើងដោយប្រព័ន្ធ និងស្ថាប័នសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងបុគ្គលផងដែរ ដើម្បីទប់ទល់ជាមួយបរិស្ថានការសិក្សាស្រាវជ្រាវសាកល”។ អន្តរជាតិតូបនីយកម្មនៃការអប់រំថ្នាក់ឧត្តមសិក្សា គ្របដណ្តប់លើចលនារបស់សិស្ស និងបុគ្គលិកសិក្សា ក៏ដូចជាវគ្គសិក្សាកម្មវិធី និងស្ថាប័ននានា ដែលប៉ះពាល់មកដល់ការអប់រំនៅក្នុងប្រទេស និងនៅបរទេសផងដែរ។

ពាក់កណ្តាលនៃសិស្សអន្តរជាតិទាំងអស់ ផ្លាស់ទីទៅកាន់ប្រទេសនិយាយភាសាអង់គ្លេសចំនួនប្រាំគឺ៖ អូស្ត្រាលី កាណាដា នូវែលសេឡង់ ចក្រភពអង់គ្លេស និងសហរដ្ឋអាមេរិក។ សមាមាត្រនៃសិស្សអន្តរជាតិក្នុងប្រទេសបារាំង និងអាស្ត្រីម៉ង់ បានកើនឡើងដោយមានចំនួន ៨% ក្នុងប្រទេសបារាំង និង ៦% ក្នុងប្រទេសអាស្ត្រីម៉ង់ ការកើនឡើងនេះ កើតឡើងមួយផ្នែក ដោយសារតែប្រទេសទាំងនេះផ្តល់កម្មវិធីអប់រំក្រោយឧត្តមសិក្សាជាភាសាអង់គ្លេសកាន់តែច្រើនឡើង។ ប្រទេសចិន ឥណ្ឌា និងសាធារណរដ្ឋកូរ៉េ ទទួលបានការផ្លាស់ទីការចេញក្រៅប្រទេសចំនួន ២៥% នៃចំនួនសរុបក្នុងឆ្នាំ ២០១៦។ ទ្វីបអឺរ៉ុប គឺជាតំបន់បញ្ជូនសិស្សចេញច្រើនជាងគេបំផុតទីពីរ ដោយក្នុងនោះមាន ២៣% នៃចំនួនសិស្សសរុបក្នុងឆ្នាំ ២០១៦ ប៉ុន្តែ ៧៦% នៃសិស្សអឺរ៉ុបដែលបានផ្លាស់ទីចំនួន ០,៩ លាននាក់ស្ថិតនៅក្នុងតំបន់អឺរ៉ុប។

សិស្សសម្រេចចិត្តអំពីទីកន្លែង ដើម្បីបន្តការអប់រំថ្នាក់ឧត្តមសិក្សា ផ្អែកលើកន្លែង សិក្សាល្អបំផុតដែលមានសម្រាប់ខ្លួននៅសាលាវិទ្យាល័យក្នុងប្រទេស សមត្ថភាពដើម្បីបង់ថ្លៃ និងគុណភាពនៃការអប់រំប្រៀបធៀបគ្នារវាងការអប់រំក្នុងប្រទេស និងនៅបរទេស។ គោលនយោបាយដែលគ្របដណ្តប់លើសមត្ថភាពរបស់សិស្សក្នុងការធ្វើការក៏អាចជាកត្តាជំរុញមួយផងដែរ។ ក្នុងឆ្នាំ ២០១១-២០១៤ ចំនួនសិស្សឥណ្ឌាក្នុងចក្រភពអង់គ្លេស ធ្លាក់ចុះជិត ៥០% បន្ទាប់ពីគោលនយោបាយមានការផ្លាស់ប្តូរទាក់ទងជាមួយទិដ្ឋភាពធ្វើ

ការងាររបស់សិស្សក្រោយថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រដែលមានកម្រិតកំណត់ជាមុន ស្របពេលជាមួយគ្នានោះ ចំនួនបានកើនឡើង ៧០% ក្នុងប្រទេសអូស្ត្រាលី និង ៣៧% នៅសហរដ្ឋអាមេរិក។ ប្រទេសមួយចំនួន រួមទាំងប្រទេសចិន និងអាណ្លីម៉ង់ផងដែរ ព្យាយាមរក្សាសិស្សអន្តរជាតិ ឱ្យបន្តនៅក្នុងទីផ្សារការងាររបស់ខ្លួន ដើម្បីបំពេញចន្លោះប្រហោងផ្នែកជំនាញដែលមាននៅក្នុងប្រទេស។

សម្រាប់សាកលវិទ្យាល័យ ការបង្កើនចំណូលគឺជាកត្តាជំរុញចម្បងនៃការជ្រើសរើសសិស្សអន្តរជាតិ ឱ្យចូលរៀន។ ក្នុងឆ្នាំ ២០១៦ សិស្សអន្តរជាតិ បាននាំយកទឹកប្រាក់ប្រមាណ ៣៩ ,៤ ប៊ីលាន ដុល្លារអាមេរិក ចូលមកក្នុងសេដ្ឋកិច្ច សហរដ្ឋអាមេរិក ។ នៅក្នុងបណ្តា ប្រទេស អាស៊ានជាច្រើន ដែលមានអត្រាកំណើតថយចុះ និងចំនួនវ័យចំណាស់កើតមានឡើង ដូចជានៅប្រទេសជប៉ុនជាដើម វិស័យអប់រំឧត្តមសិក្សា កំពុងងាកទៅរកសិស្សប្រទេស ដើម្បីរក្សាឱ្យស្ថាប័នឧត្តមសិក្សារបស់ខ្លួននៅបន្តបើកទ្វារ។

“ ពាក់កណ្តាលនៃសិស្សអន្តរជាតិ ផ្លាស់ទីទៅកាន់ប្រទេសនិយាយភាសាអង់គ្លេសចំនួនប្រាំ ចំណែកប្រទេសចំនួនបីនៅទ្វីបអាស៊ី ទទួលបានបន្ទុកលើ ២៥% នៃសិស្សដែលចេញទៅក្រៅប្រទេសទាំងអស់។ ”

ប្រទេសម៉ិចស៊ិក និង សហរដ្ឋអាមេរិក គឺជាប្រទេសពីរក្នុងចំណោមបណ្តាប្រទេសនានា ដែលប្រើប្រាស់កម្មវិធីបឋមសិក្សាភ្នាក់ងារការទូតវប្បធម៌ និងជំនួយអភិវឌ្ឍន៍។ ប្រទេសមួយចំនួនដែលជាប្រទេសបញ្ចូលសិស្សរួមទាំងប្រទេសប្រេស៊ីល និងអាហ្វ្រិកខាងត្បូង ផ្តល់ការឧបត្ថម្ភទុនដល់ការសិក្សានៅប្រទេសជាយុទ្ធសាស្ត្រមួយសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍ។

បុគ្គលិកសិក្សាដែលផ្លាស់ទីជាអន្តរជាតិ អាចជាអ្នកសិក្សាស្រាវជ្រាវ ដែលសាកលវិទ្យាល័យធ្វើមៗព្យាយាមចង់បានអ្នកសិក្សាស្រាវជ្រាវត្រូវបានជួលឱ្យមកធ្វើការ ដើម្បីបំពេញចន្លោះប្រហោង ដែលមាននៅក្នុងប្រទេស ឬ “អ្នកសិក្សាស្រាវជ្រាវឆ្លងកាត់” ដែលបន្តអាជីពការងាររបស់ខ្លួននៅតាមបណ្តាប្រទេសដែលពួកគេបានទទួលសញ្ញាបត្រថ្នាក់បណ្ឌិតរបស់ខ្លួន។ ការផ្លាស់ទីផ្នែកស្ថាប័ន អាចបង្កឱ្យការផ្លាស់ទីរបស់សិស្សតាមបែបប្រពៃណីមានការថយចុះ ប៉ុន្តែបម្រើឱ្យសិស្សច្រើនជាងមុន ដែលមានតម្រូវការផ្នែកការអប់រំផ្សេងៗគ្នា។ វគ្គសិក្សាបើកទូលាយតាមប្រព័ន្ធអ៊ីនធឺណិតក្នុងចំនួនដ៏ច្រើនសន្លឹកសន្លាប់ ជួយពង្រីកលទ្ធភាពទទួលបានការអប់រំ ជាពិសេសនៅក្នុងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍ។ កម្មវិធីឯនាយសមុទ្រ កម្មវិធីឆ្លងដែន និងកម្មវិធីគ្មានព្រំដែន រួមទាំងមណ្ឌលសិក្សាសាខា និងមជ្ឈមណ្ឌលអប់រំថ្នាក់តំបន់ ជួយជំរុញឱ្យមានការអប់រំកម្រិតអន្តរជាតិនៅក្នុងប្រទេសកំណើត។

ការធ្វើសុខដុមនីយកម្មបទដ្ឋាន និងការទទួលស្គាល់ គុណតម្លៃជ្រុយសម្របសម្រួលដល់អន្តរជាតិក្នុងនីយកម្ម នៃការអប់រំថ្នាក់ឧត្តមសិក្សា

ដើម្បីជួយសម្រួលដល់ការផ្លាស់ទីរបស់សិស្ស ស្ថាប័ននានា អាចធ្វើឱ្យមានការចូលរួមក្នុងទំនាក់ទំនង និងកិច្ចព្រមព្រៀងស្មុគស្មាញ ២. កម្មវិធីផ្តល់វិញ្ញាបនបត្រពីរ និងផ្តល់វិញ្ញាបនបត្ររួមគ្នា ការផ្ទេរក្រេឌីត ភាពជាដៃគូជាយុទ្ធសាស្ត្រ និងការរួបរួមគ្នាជាសមាគម។ បណ្តាប្រទេសនានា ព្យាយាមកាន់តែខ្លាំងឡើងក្នុងការធ្វើសុខដុមនីយកម្មបទដ្ឋាន និងយន្តការធានាគុណភាពនៅកម្រិតទ្វេភាគី ថ្នាក់តំបន់ ឬថ្នាក់សកល។

ការដាក់ឱ្យមានបទដ្ឋានកម្រិតសិក្សាដូចគ្នា ការទទួលស្គាល់គុណភាព យន្តការទទួលស្គាល់គុណវុឌ្ឍិ និងកម្មវិធីផ្លាស់ប្តូរការផ្លាស់ទីផ្នែកសិក្សាស្រាវជ្រាវ អនុញ្ញាតឱ្យបណ្តាប្រទេសអឺរ៉ុប និងបណ្តាប្រទេសជាដៃគូអាចបង្កើតតំបន់អប់រំឧត្តមសិក្សាអឺរ៉ុប (EHEA) ក្នុងឆ្នាំ ២០១០។ នេះគឺជាការឈានឡើងមួយកម្រិតទៀតនៃដំណើរការ Bologna ដែលបានដាក់សម្ពោធក្នុងឆ្នាំ ១៩៩៩ ដោយក្នុងនោះ មានការចូលរួមពីគណៈកម្មការអឺរ៉ុប ក្រុមប្រឹក្សាអឺរ៉ុប និងអ្នកតំណាងរបស់ស្ថាប័នអប់រំឧត្តមសិក្សា ទីភ្នាក់ងារធានាគុណភាព សិស្សនិស្សិតបុគ្គលិក និងនិយោជកកម្រិតបណ្តាប្រទេសចំនួន ៤៨ ដែលមានបច្ចុប្បន្ន។ អនុសញ្ញាការទទួលស្គាល់ Lisbon អភិបាលលើការទទួលស្គាល់គុណវុឌ្ឍិរវាងបណ្តាប្រទេស EHEA ហើយត្រូវបានផ្តល់សច្ចាប័នដោយប្រទេសចំនួន ៥៣។

តំបន់ដទៃទៀត កំពុងខិតខំដើម្បីប្រជែងជាមួយ ការផ្តួចផ្តើមគំនិតទាំងអស់នេះ រួមទាំង សមាគមប្រជាជាតិអាស៊ីអាគ្នេយ៍ (អាស៊ាន) និងសហគមន៍អាហ្វ្រិកបូព៌ា។ នៅក្នុងសន្និសីទថ្នាក់តំបន់លើកទីបី ស្តីពីការអប់រំថ្នាក់ឧត្តមសិក្សា បណ្តាប្រទេសក្នុងតំបន់អាមេរិកឡាទីន និងការីប៊ីន បានព្រមព្រៀងគ្នាពង្រឹងសមាហរណកម្មថ្នាក់តំបន់ក្នុងវិស័យអប់រំឧត្តមសិក្សា។ ដើម្បីស្ថាបនាបន្ថែមលើការផ្តួចផ្តើមគំនិតទាំងអស់នេះ អង្គការយូណេស្កូបានសរសេរសេចក្តីព្រាងអនុសញ្ញាសកលស្តីពីការទទួលស្គាល់គុណវុឌ្ឍិការអប់រំថ្នាក់ឧត្តមសិក្សាសម្រាប់ដាក់ឱ្យផ្តល់សច្ចាប័នក្នុងឆ្នាំ ២០១៩។

កម្មវិធីផ្តោត៖ ប្តូរសិស្សក្នុងទ្វីបអឺរ៉ុបផ្តល់ជាមេរៀនសម្រាប់តំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍

ការដាក់ឱ្យមានជា ស្ថាប័ន កម្មវិធីផ្តោត៖ ប្តូរសិស្ស នៅ ថ្នាក់តំបន់ បានពង្រីក ឱកាសដ៏ធំធេង សម្រាប់ការផ្លាស់ទីសិស្សរយៈពេលខ្លី។ នៅក្រោមកម្មវិធី Erasmus ដែលបានបង្កើតឡើងក្នុងឆ្នាំ ១៩៨៧ និងបានពង្រីកឱ្យក្លាយទៅជា Erasmus+ ក្នុងឆ្នាំ ២០១៤ សិស្សដែលចូលរួមក្នុងកម្មវិធីនេះ សិក្សារយៈពេល ៣ ដល់ ១២ ខែ នៅក្នុងប្រទេសអឺរ៉ុបដទៃមួយផ្សេងទៀត ហើយស្ថាប័នម្ចាស់ផ្ទះ យករយៈពេលនេះដាក់ទៅអនុវត្តក្នុងវិញ្ញាបនបត្របញ្ជាក់ការសិក្សារបស់ខ្លួន។ កម្មវិធីនេះ មានបំណងពង្រឹងការយល់ដឹងផ្នែកអន្តរវប្បធម៌ បំណិន និងលទ្ធភាពទទួលបានការងាររបស់អ្នកចូលរួម និងលើកកម្ពស់សាមគ្គីភាពសង្គមនៅទ្វីបអឺរ៉ុប។

អ្នកចូលរួមប្រមាណ ៩ នាក់ក្នុងចំណោម ១០ នាក់ បានរាយការណ៍ថា កម្មវិធីនេះ បានបង្កើនភាពជន់
 ការបើកចិត្តទូលាយ និងភាពអត់ឱនរបស់ពួកគេ។ មានភស្តុតាងចង្អុលបង្ហាញឱ្យឃើញថា ការផ្លាស់ទីរបស់
 សិស្សអឺរ៉ុប បានបង្កើនលទ្ធភាពទទួលបានការងារធ្វើ។ ទោះយ៉ាងណាក៏ ការវាយតម្លៃដោយប្រើប្រាស់ទិន្នន័យ
 រយៈពេលវែង ដែលត្រួតពិនិត្យលើកត្តាកំណត់នៃការផ្លាស់ទីរបស់សិស្ស បានផ្តល់រូបភាពលាយឡំគ្នាទាក់
 ទងជាមួយសមធម៌។ ប្រមាណ ៤,៤% នៃសិស្សចក្រភពអង់គ្លេស ដែលមានឪពុកម្តាយជាអ្នកប្រកបវិជ្ជាជីវៈ
 ចូលរួមនៅក្នុងកម្មវិធី Erasmus+ ក្នុងឆ្នាំ ២០១៥/១៦ បើធៀបជាមួយ ២,៨% នៃឪពុកម្តាយដែលមាន
 ជំនាញទាប។ គម្លាតនេះកើនឡើងកាន់តែធំសម្រាប់រយៈពេលកាន់តែយូរ។

ក្នុងឆ្នាំ ២០១៥ អាស៊ាន និងសហភាពអឺរ៉ុប បានដាក់សម្តេចកម្មវិធីការគាំទ្ររបស់ EU ចំពោះការ
 អប់រំថ្នាក់ ឧត្តមសិក្សានៅក្នុងតំបន់អាស៊ាន (SHARE) ដើម្បីគាំទ្រដល់ការធ្វើសុខដុមនីយកម្មប្រព័ន្ធឡាតិកា
 សិក្សាថ្នាក់តំបន់។ ឧសបត្តិរាវកំណើនការផ្លាស់ទី គឺជាលទ្ធផលកើតចេញពីកង្វះកិច្ចខិតខំរួមគ្នាក្នុងចំណោម
 ភាគីពាក់ព័ន្ធថ្នាក់តំបន់។ ខុសប្លែកពីទ្វីបអឺរ៉ុប ប្រព័ន្ធផ្ទេរក្រេឌីតមានភាពខុសប្លែកគ្នាយ៉ាងធំធេងក្នុងចំណោម
 បណ្តាប្រទេសអាស៊ាន។

ការទទួលស្គាល់គុណវុឌ្ឍិវិជ្ជាជីវៈអាជីពជួយបង្កើនជា អតិបរិមាណអត្ថប្រយោជន៍នៃការផ្លាស់ទីផ្នែកពលកម្ម អន្តរជាតិជាអតិបរមា

ការទទួលស្គាល់គុណវុឌ្ឍិវិជ្ជាជីវៈអាជីពជួយសម្របសម្រួល និងបង្កើនអត្ថប្រយោជន៍នៃការធ្វើចំណាក
 ស្រុកផ្នែកការងារជំនាញបានជាអតិបរមា។ ក្នុងបណ្តាប្រទេស OECD ជនចំណាកស្រុកជាងមួយភាគបីដែល
 មានការអប់រំថ្នាក់ ឧត្តមសិក្សា គឺមានគុណវុឌ្ឍិលើសពីតម្រូវការនៅក្នុងការងាររបស់ខ្លួន បើធៀបជាមួយមួយ
 ភាគបួននៃជនម្ចាស់ស្រុក។ នៅក្នុងសហរដ្ឋអាមេរិក ការលះបង់ការកំណត់របស់សិស្សថ្នាក់ក្រោយបរិញ្ញាបត្រ
 ជាជនចំណាកស្រុកគ្មានការងារធ្វើអាចមានទំហំទឹកប្រាក់ ១០,២ ប៊ីលានដុល្លារជាការខាតបង់នៅក្នុងចំណូល
 ពន្ធប្រចាំឆ្នាំ។

ប៉ុន្តែប្រព័ន្ធទទួលស្គាល់ ជារឿយៗតែងមានការអភិវឌ្ឍមិនពេញលេញ ឬមិនឯកភាពគ្នា ដើម្បីឆ្លើយ
 តបចំពោះសេចក្តីត្រូវការរបស់ជនចំណាកស្រុក។ ដំណើរការមានលក្ខណៈស្មុគស្មាញ ចំណាយពេលច្រើន
 និងអស់ថ្លៃខ្ពស់ ដូច្នេះ ជារឿយៗ មានតែមនុស្សភាគតិចប៉ុណ្ណោះដែលដាក់ពាក្យ។ ដើម្បីកែលម្អប្រសិទ្ធភាព
 ទីភ្នាក់ងារវាយតម្លៃ ស្ថាប័នផ្តល់អាជ្ញាប័ណ្ណ និងស្ថាប័នសិក្សាស្រាវជ្រាវ អាចធ្វើសុខដុមនីយកម្មលើតម្រូវការ
 និងនីតិវិធីនានាបាន។ រដ្ឋាភិបាលអាចធានាឱ្យទីភ្នាក់ងារទាំងឡាយ ត្រូវអនុវត្តតាមដោយប្រើនីតិវិធីយុត្តិធម៌
 មានតម្លាភាព និងប្រកាន់ខ្ជាប់តាមការអនុវត្តល្អ។ ការបង្កើតឱ្យមានសិទ្ធិស្របច្បាប់ក្នុងការទទួលស្គាល់ ក៏អាច
 ជួយកែលម្អការទទួលយកប្រព័ន្ធមកប្រើប្រាស់ និងប្រសិទ្ធិផលផងដែរ ដូចជាក្នុងប្រទេសដាណឺម៉ាកជាដើម។

ច្បាប់ក្នុងប្រទេសអាស៊ីម៉ង់ ដែលបានចេញឆ្នាំ ២០១២ អនុញ្ញាតឱ្យជនបរទេសអាចបានការទទួលស្គាល់ដោយ មិនគិតអំពីស្ថានភាពលំនៅដ្ឋាន ឬភាពជាពលរដ្ឋរបស់ជននោះឡើយ។

នៅពេលគុណវុឌ្ឍិរបស់ខ្លួនពុំត្រូវបានគេទទួលស្គាល់ ជនចំណាកស្រុកពុំអាចប្រកបវិជ្ជាជីវៈដោយ ស្របច្បាប់នៅក្នុងអាជីពដែលស្ថិតក្រោមនិយ័តកម្ម ដូចជា ការបង្រៀន និងការងារថែទាំព្យាបាលបានឡើយ បើទោះបីជាមានមុខតំណែងទំនេរនៅក្នុងបណ្តាប្រទេសគោលដៅជាច្រើនក្តី។ ការទទួលស្គាល់តែមួយផ្នែក អាចចូលរួមចំណែកជួយបាន។ អ្នកដាក់ពាក្យចាំបាច់ត្រូវប្រឡងជាប់ ធ្វើការក្រោមការមើលខុសត្រូវមួយរយៈ ប្រតិបត្តិការត្រូវសាងសង់មិនត្រូវអនុវត្តមុខងារជាក់លាក់មួយចំនួន។ សេចក្តីណែនាំគុណវុឌ្ឍិវិជ្ជាជីវៈអាជីពសហភាព អឺរ៉ុប អនុញ្ញាតឱ្យក្រុមអ្នកប្រកបវិជ្ជាជីវៈអាជីពមួយចំនួន ដែលមានគុណវុឌ្ឍិដែលត្រូវបានអនុម័តឱ្យប្រកប វិជ្ជាជីវៈនៅក្នុងសហភាពអឺរ៉ុបទាំងមូល។ ការបង្កើត និងការរក្សាឱ្យមានការទទួលស្គាល់ជាស្វ័យប្រវត្តិបែបនេះ តម្រូវឱ្យមានការប្តេជ្ញាចិត្តផ្នែកនយោបាយ និងធនធានយ៉ាងធំធេង ហេតុនេះហើយ ទើបមិនសូវមានកិច្ចព្រម ព្រៀងប្រហាក់ប្រហែលនេះច្រើនទេ។

ចំណាកស្រុករបស់គ្រូបង្រៀននាំមកនូវអត្ថប្រយោជន៍ដល់ និងហានិភ័យដល់

គ្រូបង្រៀនអាចត្រូវបានជំរុញទឹកចិត្តឱ្យធ្វើចំណាកស្រុកដោយសារតែប្រាក់ឈ្នួលទាប ភាពគ្មានការងារ ធ្វើអស្ថិរភាពនយោបាយ លក្ខខណ្ឌធ្វើការងារអន់ខ្សោយ និងកង្វះហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ។ ប៉ុន្តែការបង្រៀនជារឿយៗ គឺជាអាជីពស្ថិតក្រោមការមើលខុសត្រូវរបស់និយ័តកម្ម ជាកម្មវត្ថុនៃការតម្រូវគុណវុឌ្ឍិថ្នាក់ជាតិដែលធ្វើឱ្យ ជនចំណាកស្រុកជួបបញ្ហាប្រឈម។

ដោយហេតុថា លិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តិស្តីពីគុណវុឌ្ឍិរបស់គ្រូបង្រៀន ជារឿយៗ តែងពាក់ព័ន្ធជាមួយ ជំនាញផ្នែកភាសា មានលំហូរធំៗជាច្រើនកើតមានរវាងបណ្តាប្រទេសដែលមានភាសា និងវប្បធម៌ប្រហាក់ ប្រហែលគ្នា។ គ្រូបង្រៀនមកពីប្រទេសអេហ្ស៊ីប និងបណ្តាប្រទេសអារ៉ាប់ដទៃទៀត ត្រូវបានទាក់ទាញដោយ ប្រាក់ឈ្នួលខ្ពស់ បានជួយពង្រីកប្រព័ន្ធអប់រំនៅបណ្តារដ្ឋក្នុងក្រុមប្រឹក្សាភិច្ចសហប្រតិបត្តិការឈូងសមុទ្រ ។ ឥឡូវនេះ បណ្តាប្រទេសនានា ជំនួសភាសាអារ៉ាប់ដោយភាសាអង់គ្លេស ជាភាសាសម្រាប់ការបង្រៀនវិញ ហើយធ្វើឱ្យអ្នកនិយាយភាសាអង់គ្លេស កំពុងចូលមកជំនួសឱ្យគ្រូបង្រៀនជនជាតិអេហ្ស៊ីប និងហ្សែកដានី។

ចំណាកស្រុករបស់គ្រូបង្រៀនអាចបង្កើតឱ្យមានផលបន្តគ្នា ធ្វើឱ្យមានកង្វះខាតគ្រូនៅក្នុងប្រទេស ប្រភព។ ឧទាហរណ៍ ចក្រភពអង់គ្លេសជ្រើសរើសគ្រូបង្រៀនពីបណ្តាប្រទេសនានា ដូចជា ហ្សាម៉ាអ៊ីក និង អាហ្វ្រិកខាងត្បូង។ ជាលទ្ធផល ដោយប្រឈមមុខជាមួយកង្វះគ្រូបង្រៀនក្នុងប្រទេសរបស់ខ្លួន ប្រទេស អាហ្វ្រិកខាងត្បូងបានជ្រើសរើសគ្រូបង្រៀនពីបរទេសជាពិសេសគឺពីប្រទេសស៊ីមបាវ៉េ។ បណ្តាប្រទេសការីប៊ីន ក៏ជួបបញ្ហាចំណាកស្រុកខ្ពស់របស់គ្រូបង្រៀននៅក្នុងទសវត្សរ៍នេះផងដែរ ដោយពួកគេត្រូវបានទាក់ទាញ ដោយកិច្ចខិតខំក្នុងការជ្រើសរើសគ្រូបង្រៀនយ៉ាងសកម្មនៅចក្រភពអង់គ្លេស និងសហរដ្ឋអាមេរិក មិនចាញ់ ប្រទេសខាងលើនោះដែរ។

ការបាត់បង់សម្រាប់ប្រទេសបញ្ជូន អាចមានទំហំធំធេងទាំងក្នុងការវិនិយោគលើការបណ្តុះបណ្តាល គ្រូបង្រៀន និងការអប់រំ ព្រមទាំងសម្រាប់ប្រព័ន្ធអប់រំទាំងមូលផងដែរ។ កង្វល់នេះបានជំរុញឱ្យមានការផ្តួចផ្តើម គំនិតអន្តរជាតិដែលទទួលស្គាល់ផលប្រយោជន៍របស់ប្រទេសបញ្ជូន ដូចជាពិធីសារការជ្រើសរើសគ្រូបង្រៀន ក្នុងបណ្តាប្រទេសដែលស្ថិតក្រោមអាណានិគមក្រកពអង់គ្លេស (ប្រទេសខ្មែរមិនវែល)។ ទោះយ៉ាងណាក្តី ដោយសារពិធីសារនេះ គឺជាពិធីសារមិនជាប់កាតព្វកិច្ច ពិធីសារនេះ ពុំរារាំងគ្រូបង្រៀនជាបុគ្គលដែលមាន បំណងចង់ធ្វើចំណាកស្រុកនោះឡើយ។

ការជ្រើសរើសគ្រូបង្រៀនអន្តរជាតិ គឺជាអាជីវកម្មផ្តល់កម្រៃច្រើនដែលទាក់ទាញទីភ្នាក់ងារពាណិជ្ជកម្ម នានា។ ភ្នាក់ងារទាំងនេះ កម្រស្ថិតក្រោមនិយ័តកម្មតឹងរឹង ហើយអាចយកថ្លៃសេវាខ្ពស់ក្នុងការផ្តល់ការងារ ឬ ផ្តល់ព័ត៌មានមិនគ្រប់គ្រាន់ ជាហេតុញ្ញាំងឱ្យមានការអំពាវនាវពីការចុះបញ្ជីអ្នកជ្រើសរើសបុគ្គលិកនៅក្នុង ប្រទេសបញ្ជូន និងប្រទេសទទួល។

ការបាត់បង់ទ្រព្យកោសល្យ រោងចក្រផលរោគ្រក់សម្រាប់បណ្តាប្រទេសក្រីក្រ

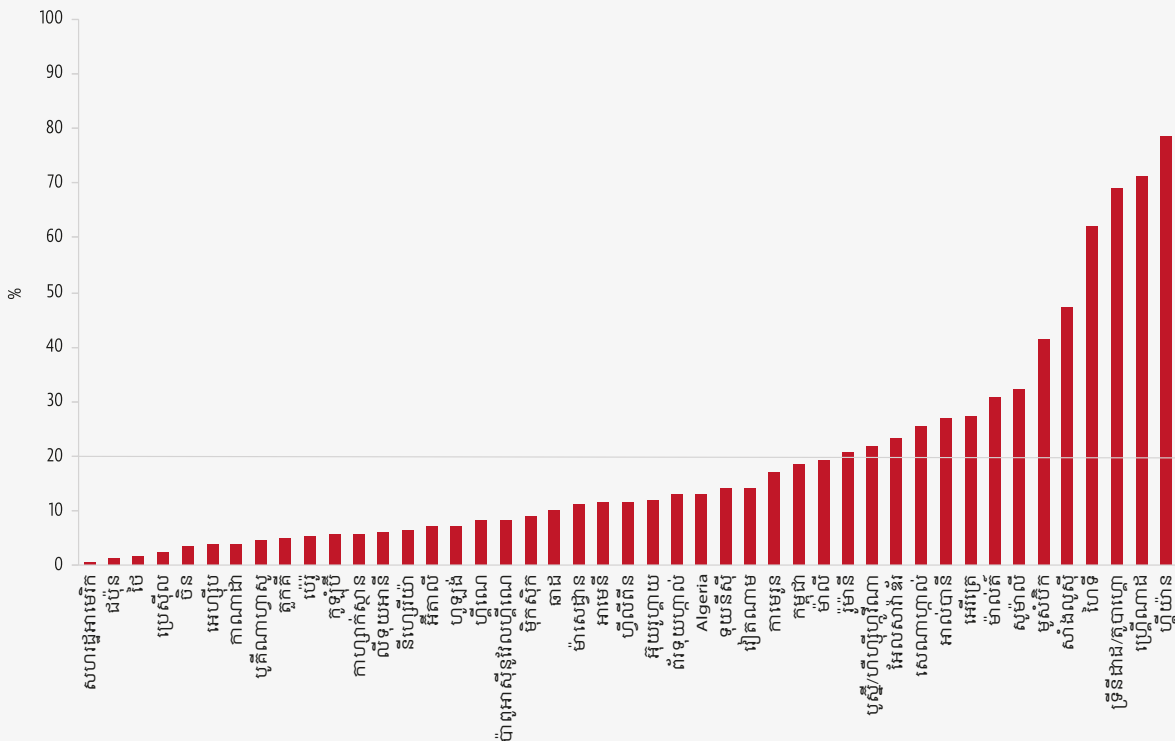
អត្រាចំណាកស្រុករបស់អ្នកមានជំនាញខ្ពស់ គឺមានអត្រាលើស ២០% នៅក្នុងបណ្តាប្រទេសជាង មួយភាគបួនក្នុងចំណោមប្រទេស និងដែនដី ១៧៤ រួមទាំងហ្គ្រីណាដ និងហ្គីយ៉ានក្នុងតំបន់អាមេរិកឡាទីន និងការីប៊ីន អាល់បាល់នី និងម៉ាល់ត៍នៅទ្វីបអឺរ៉ុប និងអេរីត្រេ និងសូម៉ាលីនៅអនុតំបន់សាហារ៉ាទ្វីបអាហ្វ្រិក (រូបភាពទី ៥)។

បណ្តាប្រទេសអ្នកមានប្រវែងយ៉ាងសកម្មដើម្បីដំណើរមយកពលករជំនាញជាហេតុធ្វើឱ្យមានកង្វល់ ថា ចំណាកស្រុកអាចរារាំងការអភិវឌ្ឍនៅក្នុងបណ្តាប្រទេសបញ្ជូន អាស្រ័យដោយការបាត់បង់ជំនាញ។ ទោះ យ៉ាងណាក្តី ក្រៅពីឥទ្ធិពលបង្កឡើងដោយការបញ្ជូនសាច់ប្រាក់ លទ្ធភាពនៃចំណាកស្រុកបុគ្គលិកជំនាញ ក៏អាចជំរុញឱ្យមានការវិនិយោគផ្នែកការអប់រំនៅក្នុងបណ្តាប្រទេសបញ្ជូនផងដែរ។ ការវិភាគលើរបាយការណ៍ នេះ បង្ហាញឱ្យឃើញថា អត្រាចំណាកស្រុករបស់ពលករជំនាញខ្ពស់ក្នុងកម្រិត ១៤% បង្កើតឱ្យមានឥទ្ធិពល វិជ្ជមាន ខ្ពស់បំផុតលើកំណើនមូលធនមនុស្ស។ បន្ទាប់ពីការគណនាលើលក្ខណសម្បត្តិនៃបណ្តាប្រទេស កំណើត និងប្រទេសគោលដៅ លទ្ធភាពនៃការធ្វើចំណាកស្រុក បង្កើតឱ្យមានផលចំណេញផ្នែកខ្លួរក្បាលក្នុង បណ្តាប្រទេសចំនួន ៩០ ក្នុងចំណោមប្រទេសទាំង ១៧៤។

ប្រទេសមួយចំនួន ជាពិសេសប្រទេសក្នុងទ្វីបអាស៊ី កំពុងទទួលបានពលរដ្ឋវិលត្រលប់មកវិញ ព្រមជាមួយជំនាញដ៏មានតម្លៃ។ ប្រទេសហ្វីលីពីន បានដាក់គោលនយោបាយសម្រាប់អ្នកវិលត្រលប់មក ប្រទេសកំណើតវិញ និងតភ្ជាប់អ្នកបានវិលត្រលប់មកប្រទេសកំណើតវិញជាមួយការទទួលស្គាល់សេវា និង អនាគតនិយោជក។

រូបភាពទី ៥៖

ក្នុងបណ្តាប្រទេសជាច្រើន មនុស្សលើសពីម្នាក់ក្នុងចំណោមមនុស្សប្រាំនាក់ដែលមានជំនាញខ្ពស់ និងធ្វើចំណាកស្រុក អត្រាចំណាកស្រុកអ្នកមានជំនាញក្នុងបណ្តាប្រទេសដែលបានជ្រើសរើស ឆ្នាំ ២០១០

GEM StatLink: http://bit.ly/fig6_1
ប្រភព៖ Deuster and Docquier (2018).

ការអប់រំបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ គឺជាឧបករណ៍មួយសម្រាប់ជនចំណាកស្រុក និងជនភៀសខ្លួន

កង្វល់ចំនួនពីរជះឥទ្ធិពលលើកម្មវិធីការអប់រំ និងបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ (TVET) សម្រាប់ជនចំណាកស្រុក និងជនភៀសខ្លួន។

ទីមួយ ឧបសគ្គជាច្រើនកាត់បន្ថយតម្រូវការការអភិវឌ្ឍជំនាញរបស់ជនចំណាកស្រុក និងជនភៀសខ្លួន តាមរយៈ TVET។ ភាពគ្មានការងារធ្វើនៅពេលដំបូង និងការមានមុខរបរមិនទៀងទាត់នៅក្នុងប្រទេស ការងារដែលមិនសូវត្រូវជាមួយពួកគេ ជាហេតុដែលបន្ទាបចំណូលរបស់ជនចំណាកស្រុកលើការវិនិយោគ ក្នុងជំនាញរបស់ខ្លួន។ ជនចំណាកស្រុកគ្មានឯកសារត្រឹមត្រូវ និងអ្នកស្វែងរកសិទ្ធិជ្រកកោន អាចពុំមានសិទ្ធិ ស្របច្បាប់ដើម្បីធ្វើការងារ ដូចជានៅក្នុងប្រទេសអៀកឡង់ និងលីទុយអានី ដែលបន្ទប់បង្កាក់ដល់ការចូលរួម ក្នុងការបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ។ ពហុអ្នកផ្តល់សេវា និងពហុច្រកចូល អាចធ្វើឱ្យការតម្រង់ទិសប្រព័ន្ធ TVET

មីណា(អាយុ ១១ ឆ្នាំ) ថ្នាក់ទី ៥ នៅកោះបឹងខ្យង ខេត្តកោះកុង
ប្រទេសកម្ពុជា

ក្រុមឪពុកម្តាយ: Shallendra Yashwant/Save the Children

មានការលំបាក។ ទោះយ៉ាងណាក្តី អ្នកផ្តល់សេវា TVET និងសេវាស្វែងរកការងារសាធារណៈអាចតភ្ជាប់ជន
ចំណាកស្រុកជាមួយនិយោជកដែលពាក់ព័ន្ធ ដើម្បីជួយពួកគេឱ្យទទួលបានបទពិសោធន៍ការងារ។ កម្មវិធី “
គ្រូបង្វឹកស្វាគមន៍” (Welcome mentors) ក្នុងប្រទេសអាឡឺម៉ង់ ជួយគាំទ្រដល់សហគ្រាសខ្នាតតូច និង
ខ្នាតមធ្យមក្នុងការជ្រើសរើសកម្មករនិយោជិតជំនាញពីអ្នកទើបនឹងមកដល់ថ្មី ដោយឡែកក្នុងឆ្នាំ ២០១៦
មានជនភៀសខ្លួនចំនួន ២៤៤១ នាក់ ដែលត្រូវបានដាក់ចូលក្នុងការបណ្តុះបណ្តាល។

ទីពីរ ការមិនទទួលស្គាល់ការរៀនសូត្រពីមុនមក ជាហេតុកាត់បន្ថយសមត្ថភាពរបស់ជនភៀសខ្លួន
ដើម្បីទទួលបានការងារសមរម្យ ឬពង្រឹងការអប់រំ និងការបណ្តុះបណ្តាលបន្ថែមទៀត។ ជនចំណាកស្រុក
និងជនភៀសខ្លួន ច្រើនតែពុំបានយកលិខិតបញ្ជាក់គុណវុឌ្ឍិ និងវិញ្ញាបនបត្រមកតាមខ្លួន ហើយសញ្ញាបត្រ
TVET ច្រើនតែមិនសូវអាចយកតាមខ្លួនបាន ដូចសញ្ញាបត្រការសិក្សាស្រាវជ្រាវ ដោយសារតែមានភាពខុស
ប្លែកគ្នាធំធេងនៅក្នុងប្រព័ន្ធការអប់រំវិជ្ជាជីវៈមួយទៅប្រព័ន្ធមួយទៀត។ ក្នុងឆ្នាំ ២០១៣ ប្រទេសន័រវ៉ែសបាន
ដាក់ឱ្យមាននីតិវិធីការទទួលស្គាល់សម្រាប់ជនពុំមានឯកសារផ្ទៀងផ្ទាត់។ ជាងពាក់កណ្តាលនៃជនភៀសខ្លួន
ដែលជំនាញរបស់ពួកគាត់ត្រូវបានទទួលស្គាល់ក្នុងឆ្នាំ ២០១៣ អាចរកបានការងារពាក់ព័ន្ធ ឬអាចចូលទៅ
ទទួលបានការអប់រំបន្ថែមទៀត។ ការទទួលស្គាល់ ការផ្តល់សុពលភាព និងការទទួលស្គាល់គុណភាព ក៏អាច
ត្រូវបានជួយសម្រួលបន្ថែមទៀត តាមរយៈកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តររដ្ឋាភិបាល។ កិច្ចព្រមព្រៀងការទទួល
ស្គាល់អន្តរជាតិ គឺមានរវាងសាធារណរដ្ឋអារ៉ាប់ស៊ីរី និងប្រទេសអេហ្ស៊ីប អ៊ីរ៉ាក់ ហ្សកដានី និងលីបង់។

ការតាមដានវឌ្ឍនភាពនៅក្នុង SDG 4

ក្របខ័ណ្ឌការងារពិនិត្យតាមដាន ដែលគាំទ្រដល់ SDG 4 ស្តីពីការអប់រំ គឺមានលក្ខណៈប្រកបដោយ មហិច្ឆតាយ៉ាងខ្លាំង បើទោះបីជាមានសំណួរដ៏សែនពិបាកមួយចំនួននៅសេសសល់ក្នុងការអភិវឌ្ឍការអប់រំ ក្តី។ ក្របខ័ណ្ឌការងារពិនិត្យតាមដានមានគួរឱ្យផ្តល់មេរៀនសិក្សារៀនសូត្រ ដើរតួនាទីក្នុងការផ្តល់សញ្ញាភ្លឺន ដែលសក្តិសមទទួលបានការយកចិត្តទុកដាក់ ហើយប្រទេសនានាគួរវិនិយោគនៅក្នុងការពិនិត្យតាមដាន។ ស្របពេលជាមួយគ្នានេះដែរ កិច្ចខិតខំធំៗជាច្រើន កំពុងត្រូវបានធ្វើឡើងដើម្បីអភិវឌ្ឍសូចនាករ បទដ្ឋាន និង ឧបករណ៍នានា ដើម្បីពង្រឹងភាពអាចប្រៀបធៀបគ្នាបាននៃទិន្នន័យពីប្រទេសមួយទៅប្រទេសមួយ ដំណើរ

“ គិតត្រឹមឆ្នាំ ២០១៨ សូចនាករចំនួនបួន ឆឹងត្រូវបានរាយការណ៍ជាលើកដំបូង ដែលក្នុងនោះ រួមមានសូចនាករសរុបចំនួន ៣៣ ក្នុងចំណោមសូចនាករទាំង ៤៣

ការនេះ ទាមទារឱ្យមានកិច្ចសហការយ៉ាងជិតស្និទ្ធក្នុងចំណោម ទីភ្នាក់ងារអន្តរជាតិ បណ្តាប្រទេសនានា អ្នកផ្តល់មូលនិធិ និងអ្នក ឯកទេស។

មាន សូចនាករសកល ចំនួន ១១ សម្រាប់ SDG 4។ វិទ្យាស្ថានស្ថិតិរបស់អង្គការយូណេស្កូ (UIS) គឺជាទីភ្នាក់ងារមើល ខុសត្រូវតែមួយគត់សម្រាប់សូចនាករចំនួន ៨ និងសហការជា

មួយសហជីពទូរគមនាគម៍អន្តរជាតិ (ITU) ចំពោះសូចនាករ ស្តីពីបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន និងការប្រាស្រ័យ ទាក់ទង (ICT)។ ទីភ្នាក់ងារមើលខុសត្រូវចំពោះសូចនាករមួយស្តីពីការអភិវឌ្ឍកុមារតូច គឺអង្គការយូនីសេហ្វ និងអ្នកមើលខុសត្រូវចំពោះសូចនាករស្តីពីជំនួយ ដើម្បីទទួលបានអាហារូបករណ៍ គឺ OECD។ ដោយមាន សូចនាករតាមវិស័យចំនួន ៣២ បន្ថែមទៀត ក្របខ័ណ្ឌការងារពិនិត្យតាមដាន SDG 4 មានសូចនាករសរុប ចំនួន ៤៣។

UISសម្របសម្រួលលើការអភិវឌ្ឍសូចនាករសកលនិងសូចនាករតាមវិស័យជាមួយរដ្ឋសមាជិកនិង ទីភ្នាក់ងារនានាតាមរយៈក្រុមកិច្ចសហប្រតិបត្តិការបច្ចេកទេសទទួលបានបន្ទុកសូចនាករសម្រាប់ SDG 4 ពេលគឺ ក្រុមទទួលបានបន្ទុកការអប់រំឆ្នាំ ២០៣០ (TCG) ដែលបានផ្តួចផ្តើមឡើងរួមជាមួយអង្គការយូណេស្កូ។ គិត ត្រឹមឆ្នាំ ២០១៨ សូចនាករចំនួនបួន ឆឹងត្រូវបានរាយការណ៍ជាលើកដំបូង (ការចូលរួមក្នុងកម្មវិធីអក្ខរកម្ម មនុស្សពេញវ័យ ការអប់រំផ្លូវភេទសព្វជ្រុងជ្រោយ អំពើហិង្សានៅតាមសាលារៀន និងការវាយប្រហារលើសាលា រៀន) ដែលក្នុងនោះរួមមានសូចនាករសរុបចំនួន ៣៣ ក្នុងចំណោមសូចនាករទាំង ៤៣។ ការងារបន្ត ឬការងារ រៀបរយនឹងចាប់ផ្តើមលើផ្នែកកាសាបង្រៀន ការចែកចាយធនធាន និងការអភិវឌ្ឍវិជ្ជាជីវៈអាជីពគ្រូបង្រៀន។

សម្ព័ន្ធភាពសកលដើម្បីពិនិត្យតាមដានការសិក្សា (Global Alliance to Monitor Learning) ក៏ត្រូវ បានផ្តួចផ្តើមឡើងដោយ UIS សម្របសម្រួលការងារលើសូចនាករលទ្ធផលការសិក្សាដែលមានលក្ខណៈ ស្មុគស្មាញថែមទៀត គឺសមត្ថភាពបឋមអប់រំមកក្នុងការអាន និងគណិតវិទ្យា អក្ខរកម្មមនុស្សពេញវ័យ និង ចំណេះដឹងខាងផ្នែកឌីជីថល។ UIS កំពុងឈានទៅធ្វើការងារដើម្បីសម្រេចបានយុទ្ធសាស្ត្រជាជម្រើសចំនួន បីឆ្ពោះទៅតភ្ជាប់ និងបង្កើតស្តង់ដារគំរូសម្រាប់សមត្ថភាពផ្នែកការអាន និងគណិតវិទ្យា។ ទីមួយ UIS គាំទ្រការ

ផ្តួចផ្តើមគំនិតដែលនឹងធ្វើឱ្យសិស្សនៅក្នុងប្រទេសអាមេរិកឡាទីន និងអាហ្វ្រិកខាងលិចដែលត្រូវបានជ្រើសរើសអាចចូលរួមនៅក្នុងការវាយតម្លៃថ្នាក់តំបន់ និងថ្នាក់អន្តរជាតិ ដើម្បីជំរុញឱ្យមានការប្រៀបធៀបកាន់តែរឹងមាំថែមទៀតនៅក្នុងការស្ថាបនាស្នងមតិ។ ទីពីរ UIS បានធ្វើផែនទីលើខ្លឹមសារការវាយតម្លៃផ្សេងៗ ដោយក្នុងនោះអ្នកជំនាញ នឹងចាត់កម្រិតភាពពិបាកទៅលើចំណុចនានានៅក្នុងការស្ថាបនាស្នងមតិ ដើម្បីដាក់កម្រិតទាំងនោះនៅក្នុងកម្រិតវាស់សម្រាប់ការវាយការណ៍។ ទីបី UIS បន្តកិច្ចខិតខំដើម្បីតភ្ជាប់ការវាស់វែងកម្រិតសមត្ថភាពដោយប្រើប្រាស់បច្ចេកទេសផ្នែកស្ថិតិ។

ការប្រមូលទិន្នន័យការអប់រំឱ្យបានច្រើនសន្លឹកសន្លាប់សម្រាប់គ្រប់យុគសម័យឆ្នាំ ២០០០-២០១៥

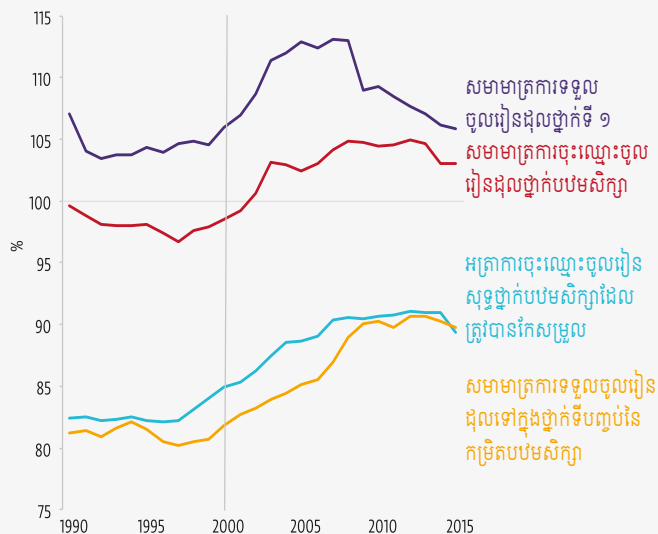
របាយការណ៍ពិនិត្យតាមដានសកលសម្រាប់ទាំងអស់គ្នា ឆ្នាំ ២០១៥ (EFA GMR) បានវាយតម្លៃកំណត់ត្រា EFA ប៉ុន្តែ គឺផ្អែកភាគច្រើនទៅលើទិន្នន័យឆ្នាំ ២០១២។ ការវាយតម្លៃបច្ចុប្បន្នភាពមួយ ត្រូវបានធ្វើឡើងផ្អែកលើទិន្នន័យឆ្នាំ ២០១៥។ ការវាយតម្លៃនេះ ពុំបានផ្លាស់ប្តូរសេចក្តីសន្និដ្ឋានឡើយ សេចក្តីសន្និដ្ឋានទាក់ទងជាមួយវឌ្ឍនភាពក្នុងអំឡុងយុគសម័យ EFA នោះឡើយ ប៉ុន្តែនៅទីបំផុតគួរជាទីកត់សម្គាល់ថាវឌ្ឍនភាពហាក់ពុំបានចូលទៅដល់ចំណុចដៅ ប៉ុន្តែនេះគឺជាលំហាត់ការប្រមូលផ្តុំទិន្នន័យឱ្យច្រើនដ៏សំខាន់មួយ ដោយពិនិត្យឆ្ពោះទៅមុខរហូតដល់ឆ្នាំ ២០៣០។

ការរកឃើញចំណុចសំខាន់ៗពីរបីបានលេចធ្លោឡើង។ ទាក់ទងជាមួយ EFA គោលដៅទីពីរស្តីពីការបញ្ចប់ការសិក្សាថ្នាក់បឋមសិក្សាបន្ទាប់ពីការចូលរួមមានលក្ខណៈថេរ និងអត្រាការបញ្ចប់ការសិក្សារហូតដល់ឆ្នាំប្រមាណ ១៩៩៧ អត្រារួមនៃការចុះឈ្មោះចូលរៀនថ្នាក់បឋមសិក្សា អត្រាពិតនៃការចុះឈ្មោះចូលរៀនសុទ្ធ និងអត្រារួមពិតនៃសិស្សចូលនៅក្នុងថ្នាក់ចុងក្រោយនៃកម្រិតបឋមសិក្សា បានកើនឡើងរហូតដល់ឆ្នាំ ២០០៨ ប៉ុន្តែបន្ទាប់មកក៏បាននៅថេរ (រូបភាពទី ៦ក)។ ផ្ទុយមកវិញ ទាក់ទងជាមួយគោលដៅទី ៥ ស្តីពីសមភាពយេនឌ័រថ្មីបើចំណុចដៅស្តីពីគម្លាតការចុះឈ្មោះចូលរៀនគិតត្រឹមឆ្នាំ ២០០៥ ពុំទាន់អាចសម្រេចបានក្តី ប៉ុន្តែវឌ្ឍនភាពនៅតែបន្តក្នុងអំឡុងទសវត្សឆ្នាំ ១៩៩០ និងទសវត្សឆ្នាំ ២០០០ ដោយឈានដល់ភាពប្រជុំត្រសង់គ្នាក្នុងឆ្នាំ ២០០៩ នៅក្នុងការអប់រំថ្នាក់បឋមសិក្សា និងមធ្យមសិក្សា ហើយឈានដល់ភាពប្រហាក់ប្រហែលគ្នានៅក្នុងទិដ្ឋភាពផ្នែកអំណានរបស់យុវជនក្នុងឆ្នាំ ២០១៥។ គម្លាតរវាងយេនឌ័រនៅតែបន្តមានក្នុងវិស័យអក្ខរកម្មមនុស្សពេញវ័យ ដោយក្នុងនោះ ៦៣% នៃអ្នកមិនចេះអក្សរ គឺជាស្ត្រី ហើយមានទិដ្ឋភាពបញ្ហាស្នាក់នៅក្នុងការអប់រំថ្នាក់ឧត្តមសិក្សា ដោយឡែកនេះ បុរសមិនសូវចូលរួមក្នុងការអប់រំថ្នាក់ឧត្តមសិក្សាដូចស្ត្រីឡើយ (រូបភាពទី ៦ខ)។

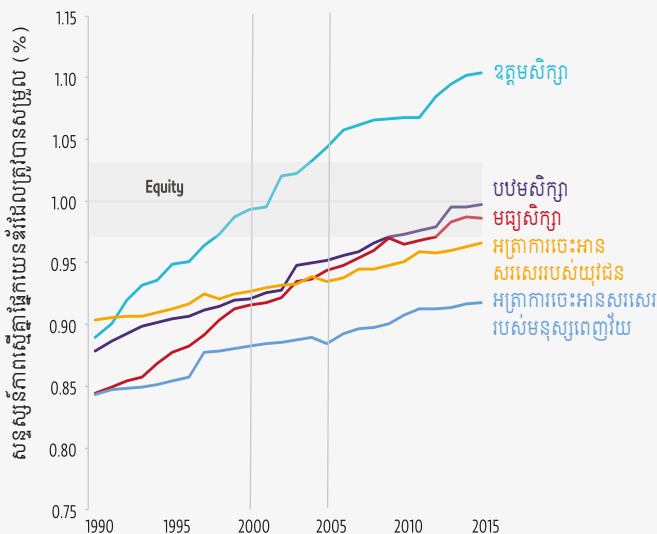
រូបភាពទី ៦៖

នៅចន្លោះឆ្នាំ ២០០០ ដល់ ២០១៥ ពិភពលោកបានសង្កត់ធ្ងន់ជាបន្តបន្ទាប់ឈានឆ្ពោះទៅស្ថាបនាឱ្យមានភាពស្មើគ្នាផ្នែកយេនឌ័រ ប៉ុន្តែពុំមែនឈានឆ្ពោះទៅឱ្យមានការបញ្ចប់ការអប់រំថ្នាក់បឋមសិក្សាជាសកលទេ

ក. លទ្ធភាពទទួលបានការអប់រំថ្នាក់បឋមសិក្សា ដែលត្រូវបានជ្រើសរើស សូចនាករចូលរួម និងការបញ្ចប់ការសិក្សាថ្នាក់បឋមសិក្សានៅចន្លោះឆ្នាំ ១៩៩០-២០១៥

ខ. សន្ទស្សន៍ភាពស្មើគ្នាផ្នែកយេនឌ័រដែលត្រូវបានកែសម្រួលសម្រាប់សមាមាត្រការចុះឈ្មោះចូលរៀនដុល និងអត្រាការចុះឈ្មោះសរសេរ ឆ្នាំ ១៩៩០-២០១៥

GEM StatLink: http://bit.ly/fig7_1

ប្រភព៖ ដេតាបេស UIS ។

ការពិនិត្យតាមដានលើស្ថានភាពការអប់រំរបស់ជនចំណាកស្រុក និងប្រជាជនដែលបានផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំ ស្តែងឱ្យឃើញនូវបញ្ហាប្រឈមជាច្រើន

ក្របខ័ណ្ឌការងារពិនិត្យតាមដាន SDG ផ្ដោតការយកចិត្តទុកដាក់យ៉ាងច្បាស់លាស់លើការព្រែកសូចនាករទៅតាមលក្ខណសម្បត្តិផ្សេងៗពាក់ព័ន្ធជាមួយស្ថានភាពជួបការលំបាក។ ទោះយ៉ាងណាក្តី ទិន្នន័យជាប្រព័ន្ធស្តីពីស្ថានភាពការអប់រំរបស់ជនចំណាកស្រុក និងជនភៀសខ្លួន គឺនៅមានលក្ខណៈប៉ាន់ប៉ាយនៅឡើយ។ នៅក្នុងកាតាឡុកមីក្រូទិន្នន័យរបស់ធនាគារពិភពលោក ការស្ទាបស្ទង់មតិគ្រួសារជាង ២០០០ ក្នុងចំណោមការស្ទាបស្ទង់មតិប្រមាណ ២៥០០ គឺមានព័ត៌មានស្តីពីការអប់រំ ប៉ុន្តែមានតែប្រមាណមួយភាគប្រាំពីរនៃទិន្នន័យទាំងនោះប៉ុណ្ណោះ ដែលរួមមានទិន្នន័យស្តីពីចំណាកស្រុក ហើយបំបែកកាន់តែតិចថែមទៀត ដែលមានទិន្នន័យអំពីការផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខិតបង្ខំ។

“ គ្រួសារជនចំណាកស្រុក តែងចល័តហើយ ច្រើនតែមិនសូវមានវត្តមាននៅពេលអ្នកសម្ភាសន៍សម្រាប់ធ្វើការស្ទាបស្ទង់មតិគ្រួសារចុះទៅកាន់ទីនោះ ឬត្រូវបានសម្ភាសន៍អាស្រ័យដោយឧបសគ្គផ្នែកភាសា ឬកង្វល់ផ្នែកផ្លូវច្បាប់ ។ ម្យ៉ាងទៀតដោយហេតុថាលំហូរចំណាកស្រុក អាចប្រែប្រួលយ៉ាងឆាប់រហ័ស ក្របខ័ណ្ឌនៃការជ្រើសរើសសំណាក ប្រហែលជាពុំអាចចាប់ទាន់បច្ចុប្បន្នភាព។ ទិដ្ឋភាពនេះ ជះឥទ្ធិពលជាពិសេសលើប្រជាជនដែលបានផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំ ៖ ទិន្នន័យច្រើនត្រូវបានប្រមូលក្នុងលក្ខណៈជាប្រព័ន្ធនៅក្នុងជំរុំជនភៀសខ្លួន ប៉ុន្តែតិចជាង ៤០% នៃជនភៀសខ្លួន ហើយ IDPs កាន់តែតិចជាងនេះថែមទៀត ដែលរស់នៅក្នុងជំរុំជនភៀសខ្លួន។ ”

គ្រួសារជនចំណាកស្រុក តែងចល័តហើយច្រើនតែមិនសូវមានវត្តមាននៅពេលអ្នកសម្ភាសន៍សម្រាប់ធ្វើការស្ទាបស្ទង់មតិគ្រួសារចុះទៅកាន់ទីនោះ ឬត្រូវបានសម្ភាសន៍អាស្រ័យដោយឧបសគ្គផ្នែកភាសា ឬកង្វល់ផ្នែកផ្លូវច្បាប់ ។ ម្យ៉ាងទៀតដោយហេតុថាលំហូរចំណាកស្រុក អាចប្រែប្រួលយ៉ាងឆាប់រហ័ស ក្របខ័ណ្ឌនៃការជ្រើសរើសសំណាក ប្រហែលជាពុំអាចចាប់ទាន់បច្ចុប្បន្នភាព។ ទិដ្ឋភាពនេះ ជះឥទ្ធិពលជាពិសេសលើប្រជាជន

ដែលបានផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំ ៖ ទិន្នន័យច្រើនត្រូវបានប្រមូលក្នុងលក្ខណៈជាប្រព័ន្ធនៅក្នុងជំរុំជនភៀសខ្លួន ប៉ុន្តែតិចជាង ៤០% នៃជនភៀសខ្លួន ហើយ IDPs កាន់តែតិចជាងនេះថែមទៀត ដែលរស់នៅក្នុងជំរុំជនភៀសខ្លួន។

ការធានាឱ្យមានការរួមបញ្ចូលជនចំណាកស្រុក និងជនភៀសខ្លួននៅក្នុងបទដ្ឋាន ការស្ទាបស្ទង់មតិដែលផ្តោតគោលបំណងទូទៅ ប្រហែលជាពុំអាចដោះស្រាយបញ្ហាការជ្រើសរើសសំណាក និងការប្រមូលទិន្នន័យបានដោយជានិច្ចជាកាលឡើយ។ ការស្ទាបស្ទង់មតិស្តង់ដារ ពុំចាប់យកនូវភាពបត់បែននៃបាតុភូតចំណាកស្រុក ហើយអាចមានភាពញឹកញាប់មិនគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីបង្កើតឱ្យមានព័ត៌មានទាន់ពេលវេលា។ គោលវិធីដែលមានលក្ខណៈបត់បែនជាងនេះ រួមមានដូចជា ការស្ទាបស្ទង់មតិផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់ការស្រាវជ្រាវ ដែលតភ្ជាប់សហគមន៍បញ្ជូនជាមួយសហគមន៍ទទួល ក៏ដូចជាការប្រមូលទិន្នន័យរហ័ស ដោយប្រើប្រាស់សំណាកមិនមែនចោះ។ អាចមានប្រសិទ្ធិភាពជាងនេះថែមទៀត។ ជាចុងក្រោយ ការស្ទាបស្ទង់មតិប្រហែលជាពុំអាចចាប់យកលើទំនាក់ទំនងរវាងការអប់រំជាមួយចំណាកស្រុក ឬគុណវុឌ្ឍិក្នុងប្រទេសកំណើតឡើយ។

ក្នុងខែមីនា ឆ្នាំ ២០១៦ គណៈកម្មការស្ថិតិជាតិអង្គការសហប្រជាជាតិ បានចាប់ផ្តើមធ្វើជាម្ចាស់ផ្ទះនៃក្រុមការងារឯកទេសទទួលបន្ទុកស្ថិតិជនភៀសខ្លួន និង IDP។ ក្រុមជំនាញការនេះ រួមមានរដ្ឋសមាជិកចំនួន ៤០ ហើយមាន អង្គការអន្តរជាតិ ថ្នាក់តំបន់ យ៉ាងហោចណាស់ ១៥ ហើយក្រុមនេះ បានផ្តល់អនុសាសន៍ស្តីពីការកែលម្អការប្រមូលទិន្នន័យ ។ អង្គការ UNESCO និង UNHCR កំពុងអភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធព័ត៌មានគ្រប់គ្រងការអប់រំជនភៀសខ្លួន ដែលជាឧបករណ៍នៅលើប្រព័ន្ធអ៊ីនធឺណិត ប្រភេទ open-source ដើម្បីជួយដល់ប្រទេសនានាក្នុងការប្រមូលចងក្រង វិភាគ និងរាយការណ៍អំពីទិន្នន័យការអប់រំរបស់ជនភៀសខ្លួន។

ការអប់រំថ្នាក់មត្តមសិក្សា និងមធ្យមសិក្សា

ចំណុចដៅ ៤.១

កុមារដែលកើតនៅចន្លោះឆ្នាំ ២០១០ ដល់ ២០១៤ អាចត្រូវបានចាត់ទុកជាមនុស្សជំនាន់ SDG 4 ។ កុមារអាយុច្រើនបំផុត នឹងមានអាយុ ៥ ឆ្នាំនៅក្នុងឆ្នាំ ២០១៥ ហើយក្នុងបណ្តាប្រទេសជាច្រើន កុមារទាំងនេះ ត្រូវបានរំពឹងថា នឹងទទួលបានការអប់រំថ្នាក់មត្តមសិក្សាក្នុងឆ្នាំ ២០១៥/២០១៦ ពោលគឺជាពេលចាប់ផ្តើមនៃ ដំណាក់កាល SDG (២០១៥-២០៣០) ។ កុមារតូចជាងគេបំផុត នឹងមានអាយុ ១៦ ឆ្នាំត្រឹមឆ្នាំ ២០៣០ ដែល មានសក្តានុពលជាអាយុបញ្ចប់ការអប់រំថ្នាក់មធ្យមសិក្សាបឋមភូមិយ៉ាងទាន់ពេលវេលា។ សម្រាប់មនុស្ស

“ ដើម្បីសម្រេចបាននូវការបញ្ចប់មធ្យមសិក្សា ជាសកលនៅឆ្នាំ ២០៣០ ក្រុមអ្នកស្រាវជ្រាវ បច្ចុប្បន្នត្រូវតែចូលរៀននៅកម្រិតបឋមសិក្សា ”

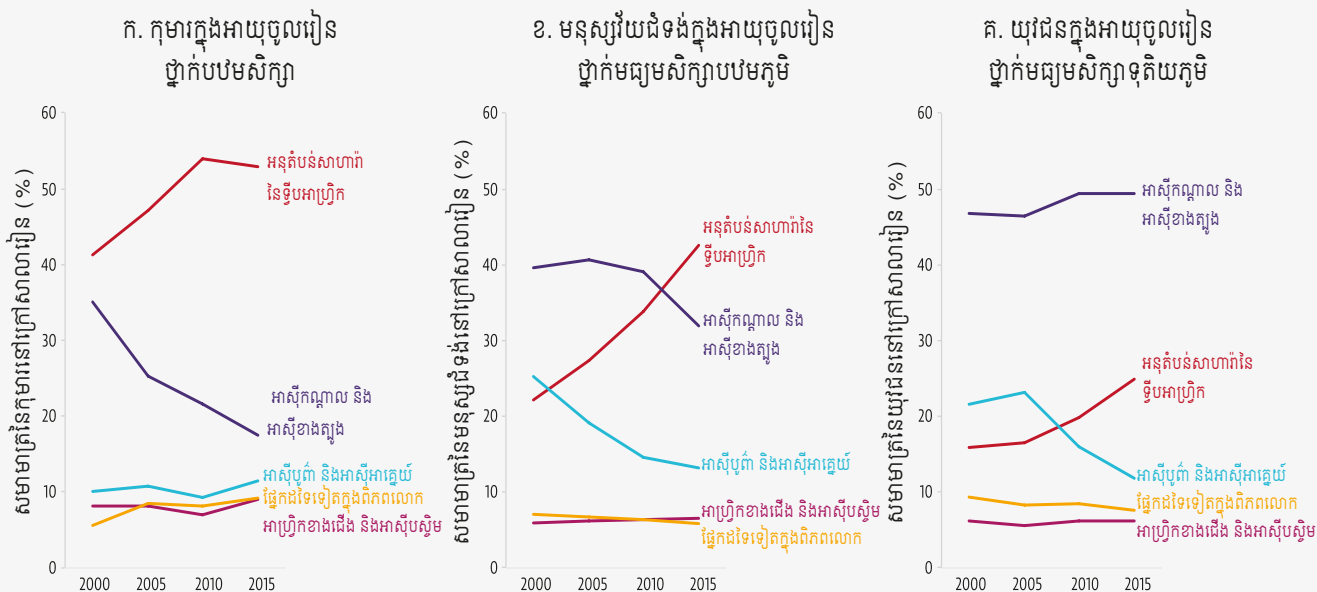
ជំនាន់ SDG ដើម្បីសម្រេចបានការបញ្ចប់ការសិក្សាថ្នាក់មធ្យម សិក្សាសាកលត្រឹមឆ្នាំ ២០៣០ ក្រុមកុមារនាពេលបច្ចុប្បន្ន ចាំ បាច់ត្រូវចូលរៀនថ្នាក់បឋមសិក្សាឱ្យបានទាន់ពេលវេលា។ អត្រា ចូលរៀនសុទ្ធដែលត្រូវបានកែសម្រួលកម្រិតសាកលទៅក្នុងថ្នាក់ បឋមសិក្សាដំបូង គឺ ៨៦% ក្នុងឆ្នាំ ២០១៧។

កុមារប្រមាណ ៦៤ លាននាក់ក្នុងអាយុចូលរៀនថ្នាក់បឋមសិក្សា ឬ ៩% គឺស្ថិតនៅក្រៅសាលារៀនក្នុង ឆ្នាំ ២០១៧ ក៏ដូចជាមនុស្សវ័យជំទង់ចំនួន ៦១ លាននាក់នៅក្នុងអាយុចូលរៀនថ្នាក់មធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ (១៦%) និងយុវជន ១៣៨ លាននាក់ ក្នុងអាយុចូលរៀនថ្នាក់មធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ (៣៦%) ។ អត្រា ចូលរៀនថ្នាក់បឋមសិក្សា គឺស្ទើរតែមិនប្រែប្រួលទាល់តែសោះចាប់ពីឆ្នាំ២០០៨ មក។ អនុតំបន់សាហារ៉ានៃទ្វីប អាហ្វ្រិក មានការកើនឡើងសមាមាត្រច្រើនជាងគេ លើកលែងតែសម្រាប់អាយុចូលរៀនក្នុងថ្នាក់បឋមសិក្សា ដំបូងៗ បាននាំឱ្យកុមារចាកចេញពីសាលារៀនក្នុងតំបន់ដទៃទៀត ជាពិសេសក្នុងតំបន់អាស៊ីភាគខាងលិច (រូបភាពទី ៧) ។

ការស្ទាបស្ទង់មតិស្តីពីវឌ្ឍនភាពនៃការសិក្សាអំណានអន្តរជាតិ បានវាយតម្លៃសិស្សថ្នាក់ទី ៤ រៀនរាល់ ប្រាំឆ្នាំម្តង ដោយផ្តល់ទិន្នន័យស្ទាបស្ទង់មតិឆ្លងប្រទេសថ្មីៗសំខាន់ៗសម្រាប់ស្ថិតភាពសាកលស្តីពីលទ្ធផល នៃការសិក្សារៀនសូត្រ។ នៅក្នុងសាធារណរដ្ឋឥស្លាមអ៊ីរ៉ង់ ភាគរយនៃការឆ្លើយតបបានកម្រិតស្តង់ដារផ្នែក ខាងក្រោមមានការកើនឡើងចាប់ពី ៥៦% ក្នុងឆ្នាំ ២០០១ ទៅដល់ ៦៥% ក្នុងឆ្នាំ ២០១៦ ពោលគឺតិចជាង ១% ក្នុងមួយឆ្នាំ។ ប្រទេសមួយចំនួន រួមមានដូចជា ប្រទេសម៉ារ៉ុក និងអូម៉ង់ មានភាពប្រសើរឡើងក្នុងអត្រាដែល នាំឱ្យប្រទេសទាំងនេះ ស្ថិតក្នុងរង្វង់ការចូលទៅសម្រេចបានតាមចំណុចដៅត្រឹមឆ្នាំ ២០៣០ ចំណែកប្រទេស មួយចំនួនទៀត ឧទាហរណ៍ដូចជា ប្រទេស Azerbaijan អាហ្វហ្គានីស្ថាន និងអាហ្វ្រិកខាងត្បូង សមាមាត្រសិស្ស សម្រេចបានសមត្ថភាពអប្បបរមាពុំបានកើនឡើងឡើយ ដែលមានន័យថាប្រទេសទាំងនេះ នឹងមានការលំបាក ក្នុងការសម្រេចបានតាមចំណុចដៅ។

រូបភាពទី ៧៖

អនុតំបន់សហរ៉ាដេឌីបអាហ្វ្រិកមានសមាមាត្រកាន់តែច្រើនឡើងនៃប្រជាជននៅក្រៅសាលារៀនរបស់សាកលលោក របាយប្រជាជននៅក្រៅសាលារៀនចែកតាមតំបន់ ឆ្នាំ ២០០០-២០១៥

GEM StatLink: http://bit.ly/fig8_2

ប្រភព៖ ដេតាបេស UIS។

ការប៉ាន់ប្រមាណអត្រាបញ្ចប់ការសិក្សាឌីសម្រាប់រៀនចុះការអប់រំឆ្នាំ ២០៣០

យោងតាមទិន្នន័យការស្ទាបស្ទង់មតិគ្រួសារឆ្នាំ ២០១៣-២០១៧ អត្រាបញ្ចប់ការសិក្សា គឺមានចំនួន ៨៥% សម្រាប់ថ្នាក់បឋមសិក្សា ៧៣% សម្រាប់ថ្នាក់មធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ និង ៤៩% សម្រាប់ការអប់រំថ្នាក់ មធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ។ ទោះយ៉ាងណាក្តី មានការយឺតយ៉ាវពេលវេលាមួយចំនួន សម្រាប់ការស្ទាបស្ទង់មតិ គ្រួសារ និងទិន្នន័យជំរឿន ហើយប្រភពព័ត៌មានផ្សេងៗគ្នា អាចផ្តល់ព័ត៌មានភាពមិនចុះសម្រុងគ្នា។ ដោយ អនុវត្តតាមឧទាហរណ៍នៃសហគមន៍ពិនិត្យតាមដានសុខភាព ក្រុមការងារធ្វើរបាយការណ៍ GEM បានបង្កើត គំរូមួយ ដើម្បីប៉ាន់ប្រមាណអត្រាបញ្ចប់ការសិក្សា។ តាមរយៈការព្យាករណ៍អត្រាបញ្ចប់ការសិក្សារបស់ ក្រុមដែលមានអាយុច្រើនជាងគេបំផុតត្រឡប់ក្រោយ អាចផ្តល់នូវទស្សនៈមើលឃើញរយៈពេលវែងអំពីគន្លង វិធីពង្រីកបន្ថែមនៃអត្រាបញ្ចប់ការសិក្សាក្នុងប្រទេសមួយ។ កម្រិតបច្ចុប្បន្ននៃសូចនាករ អាចត្រូវបានប៉ាន់ ប្រមាណដោយការបូកសរុបរយៈពេលខ្លីពីទិន្នន័យនាពេលថ្មីៗបំផុត។ គោលវិធីនេះ ជួយផ្សះផ្សាទម្រង់ និង មាននិរន្តរភាពទូទៅសម្រាប់ប្រភពទិន្នន័យទាំងអស់ជំនួសឱ្យគ្រាន់តែការយកអត្រា ប៉ាន់ប្រមាណចុងក្រោយ បំផុតដែលមានតាមតម្លៃដែលស្តង់ឱ្យឃើញ។

ការអប់រំកុមារតូច

ចំណុចទី ៤.២

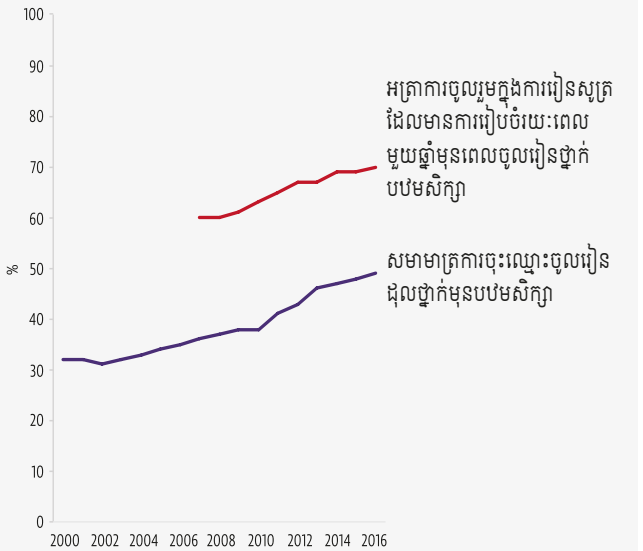
ការអប់រំនិងការថែទាំកុមារតូច គឺមានភាពចាំបាច់ណាស់សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍផ្នែកចំណេះដឹង និងផ្នែកចិត្តសង្គម ហើយបំពេញមុខងារដ៏មានសារៈសំខាន់ ជាពិសេសក្នុងការការពារកុមារនៅក្នុងបរិយាកាសដែលមានវិបត្តិប៉ះទង្គិចធ្ងន់ធ្ងរ។

សូចនាករសាកលស្តីពីការចូលរួមក្នុងការរៀនសូត្រដែលមានការរៀបចំរយៈពេលមួយឆ្នាំ មុនពេលអាយុចូលរៀនថ្នាក់បឋមសិក្សាផ្លូវការ គឺមានចាប់ពី ៤២% នៅក្នុងបណ្តាប្រទេសមានចំណូលទាបរហូតដល់ ៩៣% ក្នុងបណ្តាប្រទេសមានចំណូលខ្ពស់ ដោយអត្រាមធ្យមភាគពិភពលោក គឺ ៦៩% ជាការបន្តកើនឡើងយឺតៗ ប៉ុន្តែមានស្ថេរភាពនៅក្នុងនិន្នាការដែលមានការកើនឡើង។ ផ្ទុយទៅវិញ អត្រារួមពិតនៃការចុះឈ្មោះចូលរៀនថ្នាក់មត្តេយ្យសិក្សា ដែលត្រូវបានកំណត់សម្រាប់កម្រិតការអប់រំ ដែលមានរយៈពេលតិចជាងមួយឆ្នាំ ក្នុងបណ្តាប្រទេសមួយចំនួន ហើយអាចមានច្រើនរហូតដល់ ៤ ឆ្នាំក្នុងប្រទេសមួយចំនួនទៀតដោយបានឈានដល់ ៥០% ក្នុងឆ្នាំ២០១៧ (រូបភាពទី ៨)។

សូចនាករសាកលដទៃទៀតស្តីពីការអភិវឌ្ឍកុមារតូច គឺពឹងផ្អែកលើសន្ទស្សន៍ការអភិវឌ្ឍកុមារតូច (ECDI) របស់យូនីសេហ្វ ដែលត្រូវបានគណនាដោយផ្អែកជាចម្បងលើទិន្នន័យការស្ទាបស្ទង់មតិចង្កោមពហុសូចនាករ (MICS) របស់យូនីសេហ្វ ដើម្បីឆ្លើយតបចំពោះចំណុចខ្សោយ ដែលមានពោលគឺ ជាដំណើរការដែលត្រូវបានរំពឹងថានឹងត្រូវបញ្ចប់ត្រឹមចុងឆ្នាំ ២០១៨។ លទ្ធផលដែលបានមកពីបណ្តាប្រទេសដែលបានចូលរួមនៅក្នុងជំហាននៃ MICS ក្នុងរយៈពេលប្រាំឆ្នាំ ស្នើឱ្យឃើញថា ភាគរយនៃកុមារអាយុ

រូបភាពទី ៨៖

កុមារ ៧ នាក់ ក្នុងចំណោម ១០ នាក់ ចូលរៀនថ្នាក់មត្តេយ្យសិក្សានៅមុនពេលចូលទៅក្នុងការអប់រំថ្នាក់បឋមសិក្សា អត្រាការចូលរួមក្នុងការរៀនសូត្រដែលមានការរៀបចំរយៈពេលមួយឆ្នាំមុនពេលចូលរៀនថ្នាក់បឋមសិក្សា (និងសមាមាត្រការចុះឈ្មោះចូលរៀនដុលថ្នាក់មុនបឋមសិក្សា ២០០០-២០១៦

GEM StatLink: http://bit.ly/fig9_2
ប្រភព៖ ដេតាបេស UIS។

ចាប់ពី ៣ ដល់ ៤ ឆ្នាំដែលស្ថិតលើគន្លងនៃវិស័យអក្ខរកម្ម និងលេខបានកើនឡើងក្នុងអត្រាតិចជាង ១% ក្នុងមួយឆ្នាំជាមធ្យម។

ទោះយ៉ាងណាក៏ “ការត្រៀមខ្លួនរួចជាស្រេច” សម្រាប់ការចូលសាលារៀន និង “ការស្ថិតក្នុងគន្លងការអភិវឌ្ឍត្រឹមត្រូវ” គឺជាទស្សនាទានផ្តាច់មុខ ដែលត្រូវបានមើលឃើញផ្សេងៗគ្នានៅជុំវិញពិភពលោក។ ប្រទេសនានា អាចចាំបាច់ត្រូវការធនធានសិទ្ធិបន្ថែមទៀត ដើម្បីប្រើប្រាស់វិធានការនានាដែលបម្រើឱ្យសេចក្តីត្រូវការរបស់ខ្លួន ហើយដែលមានភាពស៊ីគ្នាជាមួយរចនាសម្ព័ន្ធស្ថាប័ន និងលក្ខណសម្បត្តិផ្នែកវប្បធម៌។

ទោះយ៉ាងណាក៏ ប្រព័ន្ធផ្នាក់ជាតិ ដើម្បីពិនិត្យតាមដានការត្រៀមខ្លួនរួចជាស្រេច សម្រាប់ការទៅសាលារៀន គឺកម្រមានណាស់។ ជាទូទៅ ប្រទេសនានាច្រើនមានក្របខ័ណ្ឌការងារផ្នែកជាតិ និងនីតិវិធី ដើម្បីពិនិត្យតាមដានលើបុគ្គលិក ការបណ្តុះបណ្តាល គ្រឹះស្ថានសិក្សា និងបទដ្ឋានកម្មវិធីសិក្សារបស់អ្នកផ្តល់សេវានានា (ឧ. គោលនយោបាយជាតិស្តីពីការថែទាំ និងការអប់រំកុមារតូចឆ្នាំ ២០១៣ របស់ប្រទេសឥណ្ឌូ) ឬការវាយតម្លៃផលប៉ះពាល់កម្មវិធី (ឧ. សមាសធាតុប្រព័ន្ធរាយការណ៍ផ្នែកជាតិរបស់កម្មវិធីមត្តេយ្យសិក្សាចាប់ផ្តើមដំបូងរបស់សហរដ្ឋអាមេរិក) ។ នៅក្នុងម៉ូឌុល ការអភិវឌ្ឍកុមារតូចរបស់គោលវិធីប្រព័ន្ធធនាគារពិភពលោកសម្រាប់លទ្ធផលការអប់រំកាន់តែប្រសើរ មានប្រទេសតែប្រមាណ ៨ ក្នុងចំណោមប្រទេសមានចំណូលទាប និងចំណូលមធ្យមចំនួន ៣៤ ប៉ុណ្ណោះ ដែលបានប្រមូលទិន្នន័យស្តីពីកុមារនៅក្នុងវិស័យទាំងបួនដែលត្រូវបានគ្របដណ្តប់ (ការអភិវឌ្ឍផ្នែកចំណេះដឹង ភាសា កាយសម្បទា និងចិត្តសង្គម) ។

ក្របខ័ណ្ឌការងារកម្មវិធីសិក្សាជាតិឆ្នាំ ២០១៤ របស់អាហ្វ្រិកខាងត្បូង បានប្រមើលមើលឃើញថាការវាយតម្លៃក្រៅផ្លូវការ ការវាយតម្លៃបែបសង្កេត និងការវាយតម្លៃជាបន្ត ផ្អែកលើវិស័យការសិក្សារៀនសូត្រ និងការអភិវឌ្ឍកុមារតូចទាំង ៦ ពុំដាក់ឱ្យមានពិន្ទុ ឬភាគរយនោះឡើយ ប៉ុន្តែធ្វើការកត់ត្រាភាពត្រៀមខ្លួនរួចជាស្រេចសម្រាប់ពិន្ទុដែលអាចទទួលយកនៅថ្នាក់បឋមសិក្សា។ ចាប់ពីឆ្នាំ ២០១៤ មកប្រទេសម៉ាសេដ្ឋាន ដែលជាអតីតសាធារណរដ្ឋយូហ្គោស្លាវី បានរក្សាផលបូកយ៉ូការអភិវឌ្ឍកុមារសម្រាប់កុមារទាំងអស់ ដែលបានចុះឈ្មោះចូលរៀនក្នុងមជ្ឈមណ្ឌល ECEC។

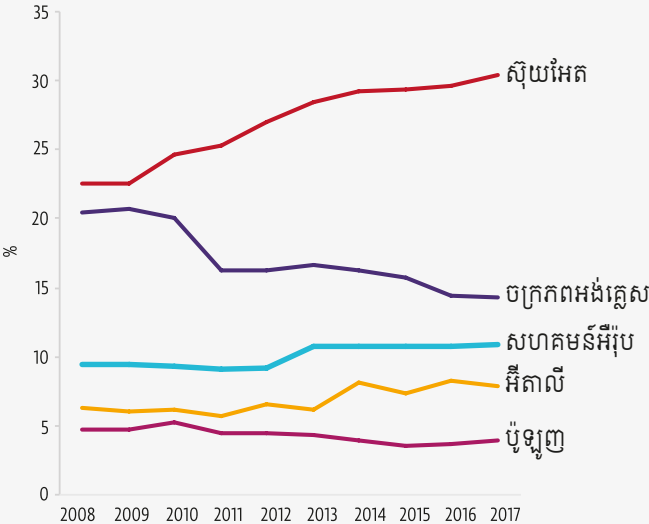
ការអប់រំបច្ចេកទេស ការអប់រំវិជ្ជាជីវៈ ការអប់រំឧត្តមសិក្សា និងការអប់រំ មនុស្សពេញវ័យ

ចំណុចទី ៤.៣

សូចនាករសាកលស្តីពី ការចូលរួមក្នុងការអប់រំរបស់មនុស្សពេញវ័យត្រូវបានកែសម្រួល ដើម្បីចាប់យកឱកាសការអប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងក្រៅផ្លូវការទាំងអស់ មិនថា ការអប់រំទាំងនោះពាក់ព័ន្ធជាមួយការងារ ឬមិនពាក់ព័ន្ធក្តី។ ភាពចម្រុះ និងចំនួនដ៏ច្រើនសន្លឹកសន្លាប់នៃអ្នកផ្តល់សេវា ធ្វើឱ្យមានលក្ខណៈអំណោយផលដល់ការស្ថាបនាស្នង់មតិកម្លាំងពលកម្មនៅក្នុងទិន្នន័យរដ្ឋបាលជាប្រភពទិន្នន័យមួយ ទោះយ៉ាងណាក្តី សំណួរនៅក្នុងការស្ថាបនាស្នង់មតិទាំងអស់នេះ មានភាពខុសប្លែកគ្នា គួរជាទីកត់សម្គាល់ពីប្រទេសមួយទៅប្រទេសមួយ ហើយមានសំណួរមួយចំនួនតូចប៉ុណ្ណោះដែលអាចប្រៀបធៀបគ្នាបាន ជាមួយនិយមន័យសូចនាករដែលត្រូវបានធ្វើបច្ចុប្បន្នភាព។ ការធ្វើឱ្យសំណួរទាំងអស់នោះមានស្តង់ដារ ដើម្បីអាចពង្រីកចំនួនប្រទេសដែលមានទិន្នន័យប្រៀបធៀបគ្នាបាន គឺពុំមែនជារឿងងាយស្រួលឡើយ។

រូបភាពទី ៩៖

ការចូលរួមនៅក្នុងការអប់រំមនុស្សពេញវ័យនៅទ្វីបអឺរ៉ុបនៅមានកម្រិតថេរ ប៉ុន្តែមាននិន្នាការខុសៗគ្នាទៅតាមប្រទេស អត្រាការចូលរួមរបស់មនុស្សពេញវ័យក្នុងការអប់រំ និងការបណ្តុះបណ្តាលក្នុងអំឡុង ៤ សប្តាហ៍កន្លងមក សហគមន៍ និងប្រទេសដែលត្រូវបានជ្រើសរើស ២០០៨-២០១៧

GEM StatLink: http://bit.ly/fig10_1
ប្រភព៖ Eurostat (2018).

ការស្ថាបនាស្នង់មតិកម្លាំងពលកម្មសហគមន៍អឺរ៉ុបផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់លើការអប់រំក្នុងប្រព័ន្ធ និងការបណ្តុះបណ្តាលក្នុងប្រព័ន្ធ នៅក្នុងរយៈពេលបួនសប្តាហ៍កន្លងមក (ធៀបជាមួយសូចនាកររយៈពេល ១២ ខែ) ។ អត្រាការចូលរួមនៅមានកម្រិតថេរ ដោយជាមធ្យម គឺ ១១% ថ្មីបើនិន្នាការមានភាពខុសប្លែកគ្នាពីប្រទេសមួយទៅប្រទេសមួយក្តី (រូបភាពទី ៩) ។ ការស្ថាបនាស្នង់មតិទីផ្សារការងារបែបប្តូរមបញ្ចូលក្នុងប្រទេសអេហ្ស៊ីប ហ្ស៊ីកង់ដា និងទុយនីស៊ីគឺមានកម្រិតកំណត់នៅត្រឹមអ្នកដែលមានការងារធ្វើការចូលរួមពេញមួយជីវិត និង TVET ពាក់ព័ន្ធជាមួយការងារ។

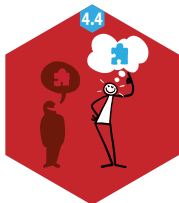
ការស្ទាបស្ទង់មតិទាំងនេះ ស្នើឱ្យឃើញថា អត្រាចូលរួមបណ្តុះបណ្តាលប្រចាំឆ្នាំ មានរហូតដល់ ៤% ក្នុងចំណោមនិយោជិតដែលមានបច្ចេកទេស។

សមាមាត្រការចុះឈ្មោះចូលរៀនដុលនៅថ្នាក់ឧត្តមសិក្សាបានឈានដល់ ៣៨% ក្នុងឆ្នាំ ២០១៧ប៉ុន្តែសមាមាត្រនៃការចំណាយជាឯកជននៅក្នុងការចំណាយសរុបសម្រាប់ការអប់រំថ្នាក់ឧត្តមសិក្សាមានការកើនឡើង។

“ ការស្ទាបស្ទង់មតិកម្លាំងពលកម្ម គឺជាប្រភពទិន្នន័យគួរជាទីចង់បានជាងទិន្នន័យរដ្ឋបាលដើម្បីវាស់វែងលើការអប់រំរបស់មនុស្សពេញវ័យ បើគិតទៅលើភាពចម្រុះគ្នា និងចំនួនអ្នកផ្តល់សេវា។ ”

ជំនួយហិរញ្ញវត្ថុក្នុងទម្រង់ជាកម្ចីសម្រាប់សិស្សហិរញ្ញប្បទានការឧត្តមទុន និងអាហារូបករណ៍មានន័យថា ការអប់រំថ្នាក់ឧត្តមសិក្សាជាទូទៅគឺមានតម្លៃសមរម្យជាងគេបំផុតក្នុងទ្វីបអឺរ៉ុបហើយមានតម្លៃខ្ពស់ជាងគេបំផុតនៅអនុតំបន់សាហារ៉ាទ្វីបអាហ្វ្រិកដោយក្នុងនោះ ការចំណាយ គឺមានអត្រាលើសពី ៦០% នៃចំណូលមធ្យមរបស់ជាតិនៅក្នុងបណ្តាប្រទេសភាគច្រើន ហើយឈានទៅដល់ជិត ៣០០% នៅក្នុងប្រទេសហ្គីនេ និងអ៊ីហ្គង់ដា។

ប្រព័ន្ធអប់រំភាគច្រើនមានគោលដៅផ្តោតលើការគាំទ្រផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុដែលកំណត់គោលដៅជាក់លាក់ប៉ុន្តែប្រសិទ្ធភាពនៃការកំណត់គោលដៅគឺមានភាពខុសប្លែកគ្នាយ៉ាងខ្លាំង។ ទិន្នន័យរបស់ធនាគារពិភពលោកបង្ហាញឱ្យឃើញថា ក្នុងបណ្តាប្រទេសមានចំណូលទាប និងចំណូលមធ្យមជាច្រើន គ្រួសារនៅក្នុងក្រុមក្រីក្របំផុត ច្រើនតែមិនសូវមានលទ្ធភាពទទួលបានអាហារូបករណ៍របស់រដ្ឋាភិបាល បើប្រៀបជាមួយក្រុមប្រជាជនដែលមានជីវភាពធូរធារខ្លាំងជាងគេបំផុត។ កញ្ចប់គោលនយោបាយសព្វជ្រុងជ្រោយ ដោយរួមមានគោលវិធីផ្សេងៗជាច្រើន ដូចនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា និងប្រទេសវៀតណាម អាចទទួលបានជោគជ័យច្រើនជាងការប្រើប្រាស់អាហារូបករណ៍តែមួយមុខ។

ជំនាញដើម្បីធ្វើការងារ

ចំណុចដៅ ៤.៤

សូចនាករសាកល និងសូចនាករតាមវិស័យស្តីពី ICT និងចំណេះដឹងផ្នែកឌីជីថលមានបំណងចាប់យក ចំណេះដឹងដែលលើសពីជំនាញ ផ្នែកអានសរសេរ និងទទួលបាន ដែលបានក្លាយជា មានសារៈសំខាន់ស្ទើរតែជាសាកលសម្រាប់ពិភពការងារ។ សូចនាករទាំងអស់នេះ តម្រូវឱ្យរដ្ឋាភិបាលត្រូវពិចារណាលើការទទួលបានជំនាញនៅក្រៅសាលារៀន។

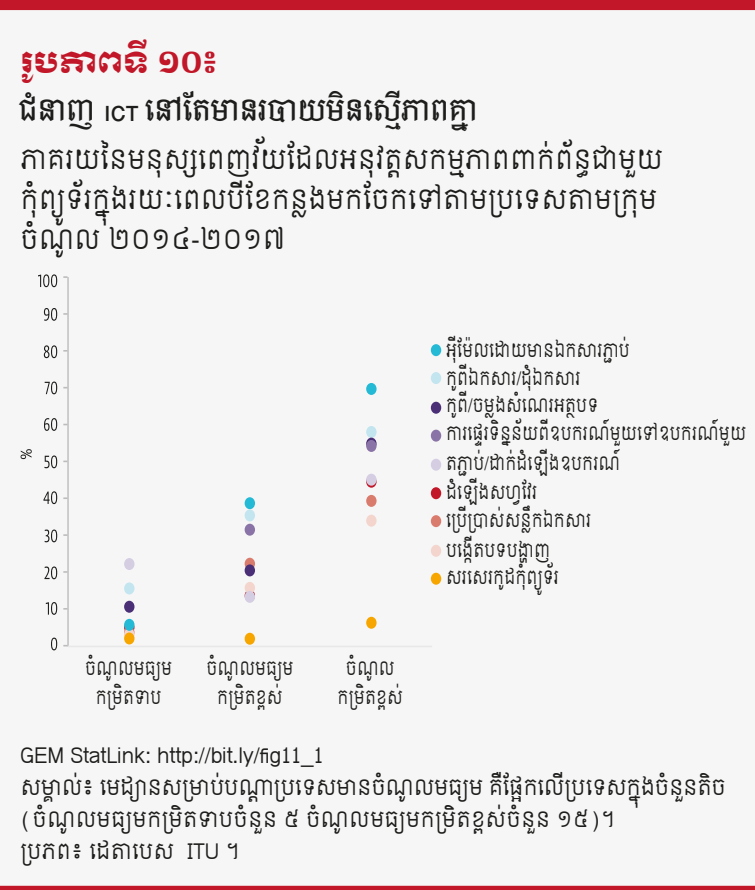
សូចនាករសាកលស្តីពីយុវជន និងមនុស្សពេញវ័យដែលមានជំនាញ ICT ផ្អែកលើមូលដ្ឋាននៃការរាយការណ៍ដោយខ្លួនឯងនៅក្នុងការស្ទាបស្ទង់មតិគ្រួសារទៅលើសកម្មភាពដែលត្រូវបានជ្រើសរើសនៅក្នុងរយៈពេលបីខែកន្លងមក។ ទិន្នន័យ ITU ចុងក្រោយបំផុតបង្ហាញឱ្យឃើញថា ការចម្លង និងការភ្ជាប់ឯកសារជាមួយអ៊ីម៉ែល គឺជាជំនាញតែពីរគត់ ដែលអ្នកឆ្លើយតបលើសពីម្នាក់ក្នុងចំណោមអ្នកឆ្លើយតបបីនាក់ បានធ្វើនៅក្នុងបណ្តាប្រទេសមានចំណូលមធ្យមជាទូទៅអត្រានោះគឺ ៥៨% នៅក្នុងប្រទេសមានចំណូលមធ្យម និង ៧០% នៅប្រទេសមានចំណូលខ្ពស់ (រូបភាពទី ១០) ។ ការធ្វើកម្មវិធីនៅតែជាសកម្មភាពធ្វើឡើងតិចតួចបំផុត បើទោះបីជានៅក្នុងប្រទេសមានចំណូលខ្ពស់ក្តី។

សូចនាករ តាមវិស័យស្តីពីជំនាញ ផ្នែកចំណេះដឹង ឌីជីថល គឺ រាប់បញ្ចូលទិដ្ឋភាពច្រើនលើសពីសមត្ថភាព ក្នុងការប្រើប្រាស់ឧបករណ៍ ICT ។ ក្របខ័ណ្ឌការងារសាកលសម្រាប់ ចំណេះដឹងផ្នែកឌីជីថល គឺបានពង្រីកក្របខ័ណ្ឌការងារ DigComp របស់គណៈកម្មាធិការអឺរ៉ុបដើម្បីដាក់បញ្ចូលនូវកម្រងទូលំទូលាយនិងមានលក្ខណៈកាន់តែស្មុគស្មាញ ឡើងនៃការប្រើប្រាស់ ឧទាហរណ៍ ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីបរិយាកាសផ្នែកវប្បធម៌សេដ្ឋកិច្ចនិងបច្ចេកវិទ្យារបស់បណ្តាជាប្រទេសមានចំណូលទាប និងមធ្យម ខ. ជំនាញដែលកសិករត្រូវការដើម្បីធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្តលើផ្នែកកសិកម្មនិងពាណិជ្ជកម្មដោយប្រើប្រាស់សេវាទូរសព្ទដៃ ទិញ និង

លក់ ផលិតផល តាមរយៈ កម្មវិធីរបស់ ទូរសព្ទឆ្លាតវៃ ឬស្ថាបនា ប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ ដែលជំរុញ ដោយ ទិន្នន័យ ដោយប្រើប្រាស់ឧបករណ៍វាស់សំណើមស្វ័យប្រវត្តិភ្ជាប់ជាមួយកុំព្យូទ័រយូរដៃ។

“ មនុស្សពេញវ័យបីនាក់ក្នុងចំណោមមនុស្សពេញវ័យដប់នាក់ ពុំចេះរបៀបភ្ជាប់ឯកសារជាមួយអ៊ីម៉ែលនោះទេនៅក្នុងប្រទេសមានចំណូលខ្ពស់ ”

ការកំណត់រកឧបករណ៍មានប្រសិទ្ធភាពចំណាយ ដើម្បីវាស់វែងសមត្ថភាពទាំងអស់នេះ នៅតែជាបញ្ហាប្រឈមដ៏ធំបំផុត។ ការវាយតម្លៃលើ ចំណេះដឹង ឌីជីថល គឺ មាន លក្ខណៈ ខុសប្លែក

គ្នាទៅតាមគោលបំណង ក្រុមគោលដៅ មុខទំនិញ ការដឹកជញ្ជូន ការចំណាយ និងអាជ្ញាធរទទួលខុសត្រូវ។ ឧទាហរណ៍នៅក្នុង ប្រទេសបារាំង មាន ការផ្តល់ ឱ្យពលរដ្ឋនូវលទ្ធភាពដោយឥតគិតថ្លៃក្នុងការ ទទួលបាន ការវាយតម្លៃជំនាញឌីជីថល ការធ្វើរោគវិនិច្ឆ័យទៅលើចំណុចខ្លាំង និងចំណុចខ្សោយ និងផ្តល់អនុសាសន៍ សម្រាប់ធនធានការសិក្សារៀនសូត្រ អាចជាវិធីមួយដើម្បីឈានឆ្ពោះទៅមុខ។

ការវាយតម្លៃលើសមត្ថភាពសហគ្រិនភាព ដែលមាននៅក្នុងការយកចិត្តទុកដាក់របស់ចំណុចដៅ ៤.៤ ដែលពុំមានសូចនាករត្រូវបានបង្កើតឡើងទេ ជួបប្រទះបញ្ហាប្រឈមប្រហាក់ប្រហែលគ្នានេះដែរ។ ជំនាញ ផ្នែកសង្គម និងអារម្មណ៍រួមទាំងការតស៊ូជម្នះឧបសគ្គ និងស្វ័យគ្រប់គ្រង គឺជាជំនាញមួយក្នុងចំណោមជំនាញ ជាច្រើនរបស់សហគ្រិនភាព ប៉ុន្តែការវាស់វែងជំនាញទាំងអស់នេះ ទាមទារការប្រុងប្រយ័ត្នខ្ពស់ក្នុងការបក ស្រាយលក្ខណៈខុសប្លែកគ្នាពីវប្បធម៌មួយទៅវប្បធម៌។ OECD កំពុងបង្កើតឱ្យមានការសិក្សាអន្តរជាតិស្តីពី

ជំនាញផ្នែកចិត្តសង្គមក្នុងចំណោមមនុស្សដែលមានអាយុ ១០ ដល់ ១៥ ឆ្នាំ។

ចំណុចដៅ ៤.៥

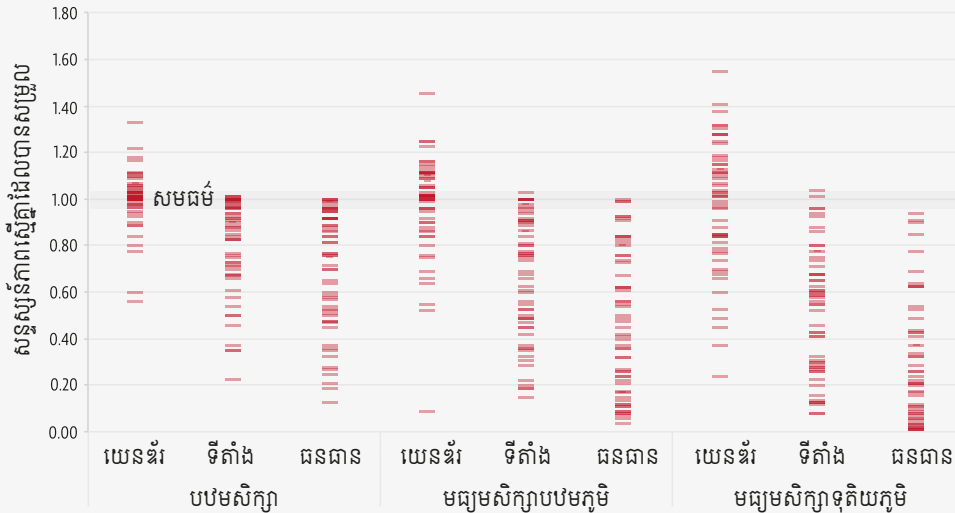
សង្ខេប

ជាទូទៅ មានភាពស្មើគ្នាផ្នែកយេនឌ័រនៅក្នុងការចុះឈ្មោះចូលរៀនទូទាំងសាកលលោកនៅក្នុងការ អប់រំថ្នាក់បឋមសិក្សា និងមធ្យមសិក្សា។ ទោះយ៉ាងណាក្តី មធ្យមភាគនេះ បិទបាំងភាពមិនស្មើគ្នា ដែលកំពុង កើតមានជាបន្តនៅកម្រិតប្រទេសនីមួយៗ។ ក្នុងឆ្នាំ ២០១៦ ប្រទេសចំនួន ៥៤% សម្រេចបានភាពស្មើគ្នា នៅក្នុងការចុះឈ្មោះចូលរៀនថ្នាក់មធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ និង ២២% នៅក្នុងថ្នាក់មធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ។ បន្ថែមលើនេះទៀតពុំមែនគ្រប់ប្រទេសទាំងអស់ដែលសម្រេចបានភាពស្មើគ្នាអាចរក្សាបានស្ថានភាពនេះទាំង អស់នោះទេ។ មានភាពមិនស្មើគ្នាគួរជាទីកត់សម្គាល់នៅក្នុងអត្រាបញ្ចប់ការសិក្សាទៅតាមទីតាំង និងធនធាន។ សិស្សនៅតំបន់ជនបទ ជាទូទៅមានតែប្រមាណពាក់កណ្តាលប៉ុណ្ណោះ ដែលមានឱកាសបញ្ចប់ការអប់រំថ្នាក់ មធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ បើធៀបជាមួយមនុស្សអាយុស្របាលគ្នានៅតំបន់ទីប្រជុំជនក្នុងប្រទេសមានចំណូលទាប និងចំណូលមធ្យម (រូបភាពទី ១១)។

រូបភាពទី ១១៖

បណ្តាប្រទេសជាច្រើនស្ថិតនៅឆ្ងាយពីការអាចសម្រេចបានភាពស្មើគ្នាយោងទៅតាមទីតាំង និងធនធានសម្រាប់ការបញ្ចប់ការសិក្សា ជាពិសេសនៅថ្នាក់មធ្យមសិក្សា

សន្ទស្សន៍ភាពដូចគ្នាដែលត្រូវបានកែសម្រួលផ្នែកយេនឌ័រ ទីតាំង ធនធានស្តីពីអត្រាការបញ្ចប់ការសិក្សាចែកទៅតាមកម្រិតសិក្សា ២០១៤-២០១៧

GEM StatLink: http://bit.ly/fig12_1

ប្រភព៖ UIS និងការគណនារបស់ក្រុមការងារធ្វើរបាយការណ៍ GEM ដោយប្រើប្រាស់ការស្ទង់មតិតាមផ្ទះ។

“ សិស្សជនបទមានឱកាសប្រមាណពាក់កណ្តាលប៉ុណ្ណោះបើធៀបនឹងសិស្សនៅតំបន់ទីប្រជុំជនក្នុងការបញ្ចប់ការសិក្សាថ្នាក់មធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ នៅក្នុងបណ្តាប្រទេសមានចំណូលទាប និងចំណូលមធ្យម។ ”

ភាពអាចប្រៀបធៀបគ្នាបានកម្រិតទាបរវាងការវាស់វែងភាពខុសប្លែកគ្នាទៅតាមទីតាំង៖ សមាមាត្រការងារដែលត្រូវចូលរួមក្នុងវិស័យកសិកម្ម ចំនួនប្រជាជន ដង់ស៊ីតេប្រជាជន លក្ខខណ្ឌវិនិច្ឆ័យជាលក្ខណៈពិសេសថ្នាក់ជាតិឬបន្តរដ្ឋទៀតក្នុងចំណោមលក្ខខណ្ឌវិនិច្ឆ័យខាងលើ អាចកំណត់អំពីការចាត់ប្រភេទ “ទីប្រជុំជន” និង “ជនបទ” នៅទូទាំងប្រទេស។

ក្នុងកិច្ចគាំទ្រចំពោះការពិនិត្យតាមដាន SDGs សន្និសីទលើកទីបីរបស់អង្គការ UN Habitat III ឆ្នាំ ២០១៦ នៅគីតូ និយមន័យសាកលយោងទៅតាមប្រជាជននៃតំបន់ទីក្រុង និងការតាំងលំនៅ ត្រូវបានបង្កើតឡើង ដើម្បីសុំការអនុម័តក្នុងឆ្នាំ ២០១៩។ និយមន័យនេះ ប្រៀបធៀបការចាត់ប្រភេទផ្នែករដ្ឋបាលជាមួយទិន្នន័យការស្ទង់មតិពីចម្ងាយ និងព័ត៌មានជំរឿន។ គួរឱ្យចាប់អារម្មណ៍ថា ស្របពេលដែលនិយមន័យថ្នាក់ជាតិស្នើឱ្យឃើញថា ប្រជាជនតិចជាង ៣ កំណែលនៅទ្វីបអាហ្វ្រិក និងទ្វីបអាស៊ីរស់នៅក្នុងតំបន់ទីប្រជុំជន ការប៉ាន់ប្រមាណក្នុងឆ្នាំ ២០១៨ ស្នើឱ្យឃើញថា ជាង ៨០% រស់នៅក្នុងតំបន់ប្រជុំជន។ ការប៉ាន់ប្រមាណនាពេលបច្ចុប្បន្ន អំពីលទ្ធផលការអប់រំនៅតំបន់ជនបទ អាចរួមមានទីតាំងជាច្រើន ដែលអាចប្រដូចបានថា ជាតំបន់ទីប្រជុំជន ដែលជាការបិទបាំងស្ថានភាពនៃតំបន់ជនបទពិតប្រាកដ។

ការចេះអាន និងចំណេះដឹងលេខ

ចំណុចដៅ ៤.៦

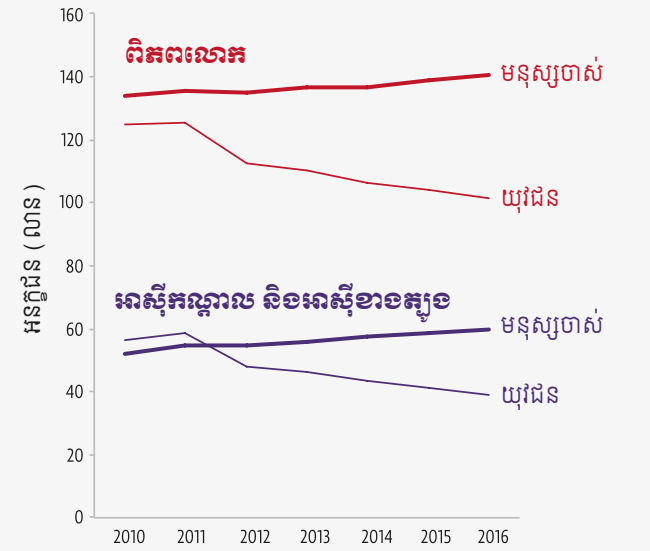
អត្រាអក្ខរកម្មរបស់ពិភពលោក បានឈានដល់ ៨៦% ក្នុងឆ្នាំ ២០១៧ ថ្មីបើអត្រានេះ នៅមានកម្រិត ទាបត្រឹម ៦៥% ក្នុងអនុតំបន់សាហារ៉ា ក្នុងប្រទេសអាហ្វ្រិក ។ វឌ្ឍនភាពក្នុង ផ្នែកអំណានរបស់យុវជន និងការថយចុះនៃក្រុមយុវជន មានភាពឆាប់រហ័សគ្រប់គ្រាន់ក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំថ្មីៗនេះ ដើម្បីឈាន ទៅដល់ការថយចុះដាច់ខាតក្នុងចំនួនទូទៅនៃអនក្ខរភាពក្នុងចំណោមយុវជនអាយុ ១៥ ដល់ ២៤ ឆ្នាំ ជា ទូទៅត្រូវបានជំរុញនៅទ្វីបអាស៊ី។ ប៉ុន្តែចំនួនមនុស្សចាស់មិនចេះអានសរសេរ មនុស្សចាស់អាយុ ៦៥ ឡើង ទៅ ដែលមិនចេះអាន សរសេរបន្តកើនឡើង ឥឡូវនេះ មានជាង ៤០% នៃមនុស្សចាស់ច្រើនជាងយុវជន ដែលមិនចេះអានសរសេរ (រូបភាពទី ១២) ។

អនក្ខរជនដែលនៅជាប់តែឯង រស់នៅក្នុងគ្រួសារដែលពុំមានសមាជិក គ្រួសារចេះអាន ច្រើនតែមានទីផ្សារការងារ និងលទ្ធផលគុណភាពជីវិតទាបជាងអ្នក មិនចេះអានសរសេរនៅក្បែរខាងដែលរស់ នៅជាមួយសមាជិកគ្រួសារម្នាក់ ឬច្រើន នាក់ដែលចេះអានសរសេរ។

អនក្ខរជនដែលនៅជាប់តែឯង ច្រើនតែមានអត្រាខ្ពស់ក្នុងចំណោមអ្នករស់ នៅក្នុងតំបន់ជនបទ។ ក្នុងបណ្តាប្រទេស អ្នកមាន អ្នកមិនចេះអានសរសេរដែលនៅ ជាប់តែឯង ច្រើនតែជាមនុស្សចាស់ច្រើន ជាងអ្នកមិនចេះអានសរសេរនៅក្បែរខាង ប៉ុន្តែទិដ្ឋភាពនេះ មានលក្ខណៈបញ្ជ្រាស គ្នាមកវិញនៅក្នុងបណ្តាប្រទេសក្រីក្រ។ ការ ពន្យល់មួយចំពោះទិដ្ឋភាពនេះគឺដោយសារ

រូបភាពទី ១២៖

មានមនុស្សចាស់មិនចេះអានសរសេរ ៤០% ច្រើនជាងយុវជន មិនចេះអានសរសេរ ចំនួនយុវជន និងមនុស្សចាស់មិនចេះអានសរសេរ ២០១០-២០១៦

GEM StatLink: http://bit.ly/fig13_1
ប្រភព៖ ដេតាបេស UIS។

អ្នកមិនចេះអក្សរភាគច្រើនក្នុងបណ្តាប្រទេសក្រីក្រ ច្រើនរស់នៅក្នុងគ្រួសារពហុជំនាន់ ជាហេតុធ្វើឱ្យពួកគេ ច្រើនតែរស់នៅព្រមជាមួយសមាជិកគ្រួសារវ័យក្មេង និងមានការអប់រំប្រសើរជាង។

ដោយសារហេតុនេះ អន្តរាគមន៍ផ្នែកអក្ខរកម្ម គួរផ្តោតគោលដៅលើមនុស្សពេញវ័យជាមនុស្សចាស់ រស់នៅក្នុងគ្រួសារដែលមានមនុស្សម្នាក់ ឬពីរនាក់រស់នៅ ក្នុងបណ្តាប្រទេសអ្នកមាន ហើយនៅក្នុងក្រុមជួយ ដូរមនុស្សពេញវ័យ ជាមនុស្សវ័យក្មេងដែលជួបការលំបាកផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចរស់នៅក្នុងតំបន់ជនបទក្នុងប្រទេស ក្រីក្រ។

ការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាព និងភាពជាពលរដ្ឋសកល

ចំណុចទី ៤.៧

ការរាយការណ៍ស្តីពីសូចនាករសកល គឺផ្អែកលើប្រទេសចំនួន ៨៣ ដែលបានចូលរួមនៅក្នុងកិច្ច ពិគ្រោះយោបល់លើកទី ៦ ស្តីពីការអនុវត្តអនុសាសន៍អង្គការយូណេស្កូឆ្នាំ ១៩៧៤ ស្តីអំពីការអប់រំសម្រាប់ការ យល់ដឹងជាអន្តរជាតិកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ និងការអប់រំសន្តិភាពទាក់ទងជាមួយសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពជា មូលដ្ឋាន។ ជាង ៨០% នៃបណ្តាប្រទេសបានរាយការណ៍ថា បានដាក់បញ្ចូលគោលការណ៍ណែនាំនៅក្នុង អនុសាសន៍ទៅក្នុងការវាយតម្លៃសិស្ស ហើយប្រទេសស្ទើរតែទាំងអស់ បានរាយការណ៍ថា បានដាក់បញ្ចូល គោលការណ៍ណែនាំទាំងអស់នោះទៅក្នុងកម្មវិធីសិក្សា។ ទោះជាយ៉ាងណាក្តី មានតែបណ្តាប្រទេស ១៧% ប៉ុណ្ណោះ ដែលបានឆ្លុះបញ្ចាំងគោលការណ៍ទាំងអស់នេះយ៉ាងពេញលេញនៅក្នុងកម្មវិធីវិភាគការគ្រូបង្រៀន (រូបភាពទី ១៣)។

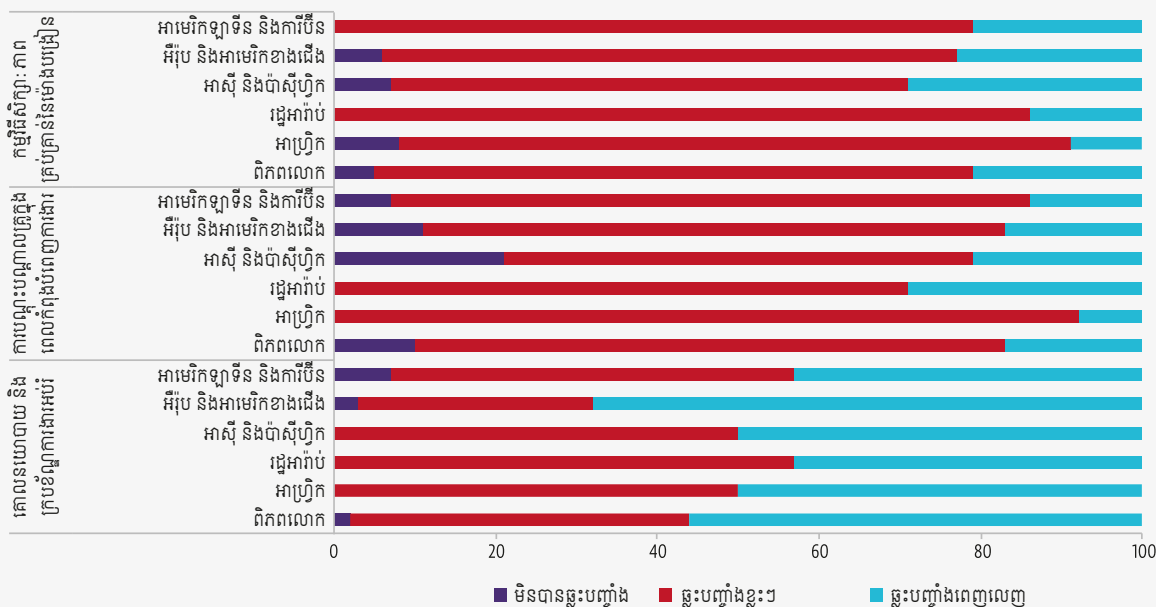
ការសិក្សាអំពីពលរដ្ឋវិជ្ជា និងភាពជាពលរដ្ឋសកលរបស់ IEA ឆ្នាំ ២០១៦ បានវិភាគលើចំណេះដឹង ការយល់ដឹង ឥរិយាបថ ការយល់ឃើញ និងសកម្មភាពរបស់សិស្សថ្នាក់ទី ៨ នៅក្នុងប្រទេសចំនួន ២៤ ដែល ភាគច្រើនជាប្រទេសមានចំណូលខ្ពស់។ សិស្សប្រមាណ ៣៥% បានពិន្ទុខ្ពស់បំផុតក្នុងចំណោមកម្រិតទាំងបួន ដែលជាការបង្ហាញឱ្យឃើញនូវសមត្ថភាពក្នុងការធ្វើការផ្សារភ្ជាប់រវាងដំណើរការនៃស្ថាប័នផ្នែកសង្គម និង នយោបាយជាមួយយន្តការផ្នែកច្បាប់ និងផ្នែកស្ថាប័ន ដែលគ្រប់គ្រងលើស្ថាប័នទាំងនោះ ស្របពេលនោះ មានតែសិស្ស ១៣% ប៉ុណ្ណោះ ដែលបានពិន្ទុទាបបំផុត ឬទាប។

ប្រទេសចំនួន ១១ មានពិន្ទុប្រសើរឡើងគួរជាទីកត់សម្គាល់នៅក្នុងការស្ថាបនាមតិក្នុងជុំចន្លោះឆ្នាំ ២០០៩ ដល់ ២០១៦ ហើយពុំមានប្រទេសណាមួយដែលបានបង្ហាញការថយចុះគួរជាទីកត់សម្គាល់ទេ។ ការគាំទ្រសិទ្ធិស្មើគ្នា និងឥរិយាបថជាវិជ្ជមានរបស់អ្នកចូលរួមចំពោះក្រុមជាតិពន្ធុ/ជាតិសាស្ត្រក៏មានភាពប្រសើរឡើងផងដែរ។ ស្ត្រីសិស្សមានចំណាប់អារម្មណ៍ច្រើនលើបញ្ហាពលរដ្ឋវិជ្ជា និងនយោបាយ និងអ្នកដែលមានចំណេះដឹងកម្រិតខ្ពស់ផ្នែកពលរដ្ឋវិជ្ជា ប្រកាន់យកឥរិយាបថជាវិជ្ជមានជាងក្រុមដទៃ ។ អថេរបុគ្គលពាក់ព័ន្ធយ៉ាងស៊ីសង្វាក់បំផុតជាមួយឥរិយាបថជាវិជ្ជមាន ទាក់ទងជាមួយទស្សនៈយល់ឃើញអំពីគុណភាពនៃដំណើរការសាលារៀន ដូចជាទំនាក់ទំនងរវាងគ្រូ និងសិស្ស ការសិក្សាពលរដ្ឋវិជ្ជា និងការបើកចំហនៅក្នុងការពិភាក្សាក្នុងសាលារៀន និងក្នុងថ្នាក់រៀន។

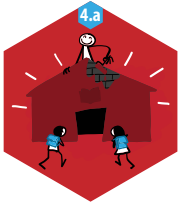
រូបភាពទី ១៣៖

មានតែប្រទេសចំនួន ១៧% ប៉ុណ្ណោះ ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងតាមគោលការណ៍សិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពជាមូលដ្ឋានបានពេញលេញនៅក្នុងការធ្វើក្រិតការគ្រូបង្រៀន

ភាគរយនៃបណ្តាប្រទេសដែលឆ្លុះបញ្ចាំងគោលការណ៍ដែលមានចែងក្នុងអនុសាសន៍អង្គការយូណេស្កូឆ្នាំ ១៩៧៤ នៅក្នុងគោលនយោបាយបណ្តុះបណ្តាលគ្រូបង្រៀន និងកម្មវិធីសិក្សារបស់ខ្លួន ឆ្នាំ ២០១២-២០១៦

GEM StatLink: http://bit.ly/fig14_1
ប្រភព៖ យូណេស្កូ (២០១៨)។

គ្រឹះស្ថានអប់រំ និងបរិស្ថាន ការសិក្សារៀនសូត្រ

ចំណុចទី ៤.ក

នៅទូទាំងសាកលលោក ៦៩% នៃសាលារៀនមានទឹកសម្រាប់ផឹក ៦៦% មានអនាម័យសាធារណៈ និង ៥៣% មានអនាម័យខ្លួនប្រាណនៅក្នុងកម្រិតសេវាមូលដ្ឋាន ឬប្រសើរជាងនេះ (រូបភាពទី ១៤)។ ក្នុងប្រទេសហ្សិកដានី ៩៣% នៃសាលារៀន មានទឹកផឹកស្អាតជាមូលដ្ឋាន ប៉ុន្តែ ៣៣% មានអនាម័យសាធារណៈកម្រិតមូលដ្ឋាន។ នៅប្រទេសលីបង់ដិត ៩៣% មានអនាម័យសាធារណៈជាមូលដ្ឋាន ប៉ុន្តែ ៦០% មានទឹកផឹកកម្រិតមូលដ្ឋាន។ សាលារៀនថ្នាក់បឋមសិក្សា ច្រើនតែមានគុណភាពសេវាទាបជាងថ្នាក់មធ្យមសិក្សា។

ទិដ្ឋភាពមួយចំនួនស្តីពីសុវត្ថិភាព និងបរិយាបន្នក្នុងបរិស្ថានការសិក្សារៀនសូត្រ ត្រូវបានពិនិត្យតាមដានយ៉ាងពេញលេញទូទាំងសាកលលោក។ ទស្សនាទានផ្សេងៗដូចជាការធ្វើបាប ខ្វះនិយមន័យស្តង់ដារជា

“ _____
ចន្លោះឆ្នាំ ២០១៣ ដល់ ២០១៧
មានការវាយប្រហារចំនួន ១២ ៧០០
លើកនៅក្នុងការអប់រំ
_____”

សាកល ហើយការស្ថាបស្ថង់មតិមានភាពខុសប្លែកគ្នាយ៉ាងធំធេង។ ការសិក្សាមួយបានប៉ាន់ប្រមាណថាជិត ៤០% នៃក្មេងប្រុស និង ៣៥% នៃក្មេងស្រី អាយុ ១១ ដល់ ១៥ ឆ្នាំ បានរាយការណ៍ថា ធ្លាប់ជាជនរងគ្រោះ នៃការ ធ្វើ បាប ។ ចំនួន បណ្តា ប្រទេស ដែលមាន ច្បាប់ហាមឃាត់ការដាក់ពិន័យផ្នែករាងកាយក្នុងសាលារៀន បានកើន

ឡើងដល់ ១៣១ ប្រទេស បើធៀបនឹងចំនួន ១២២ ប្រទេសនៅចុងឆ្នាំ ២០១៤។

ចន្លោះឆ្នាំ ២០១៣ ដល់ ២០១៧ មានការវាយប្រហារចំនួន ១២ ៧០០ លើកនៅក្នុងការអប់រំបង្គុំគ្រោះថ្នាក់ដល់សិស្ស និងអ្នកអប់រំចំនួន ២១ ០០០ នាក់ នេះបើយោងតាមទិន្នន័យរបស់សម្ព័ន្ធភាពសាកលដើម្បីការពារការអប់រំពីការវាយប្រហារ។ ករណីដែលបានរាយការណ៍ រួមមានការវាយប្រហារផ្នែករាងកាយ ឬការគំរាមវាយប្រហារមកលើសាលារៀន សិស្ស និងបុគ្គលិកអប់រំ ការប្រើប្រាស់អគារអប់រំសម្រាប់គោលបំណងយោធា ការជ្រើសរើសកុមារ ឬអំពើហិង្សាផ្លូវភេទនៅកន្លែង ឬនៅក្នុងដំណាក់កាលអន្តរកាលទៅកាន់សាលារៀន ឬសាកលវិទ្យាល័យពីសំណាក់ក្រុមប្រជាប្រិយភាព និងការវាយប្រហារលើការអប់រំឧត្តមសិក្សា។ ប្រទេសចំនួន ២៨ បានរងការវាយប្រហារយ៉ាងហោចណាស់ ២០ ដង ប្រទេសនីហ្សេរីយ៉ា ហ្វីលីពីន និងយេម៉ែន គឺជាប្រទេសដែលរងគ្រោះលើសពី ១០០០ ដង។

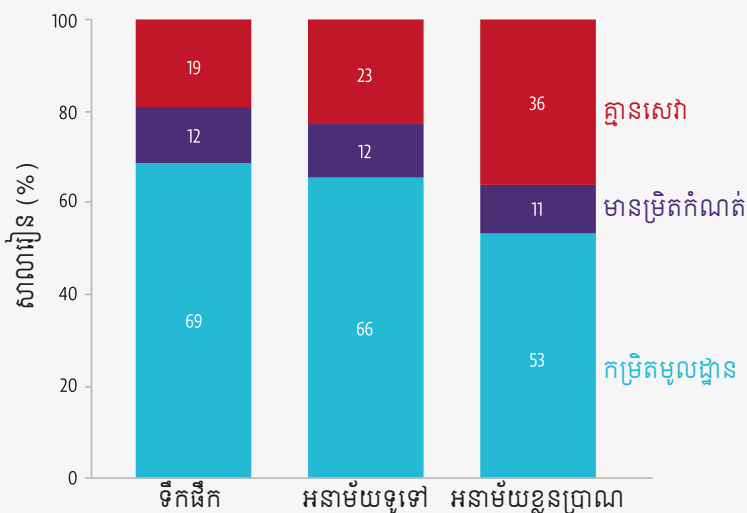

ទិន្នន័យរបស់សម្ព័ន្ធភាព ពុំបានចាប់ការវាយប្រហារជាក់លាក់នោះទេ រួមទាំងការវាយប្រហារដោយ ក្រុមបង្កំឧក្រិដ្ឋជន និងការបាញ់មកលើសាលារៀន ដោយខ្មាន់កាំភ្លើងតែម្នាក់ៗ នៅសហរដ្ឋអាមេរិក មាន សិស្សយ៉ាងហោចណាស់ ១៨៧ ០០០ នាក់ក្នុងសាលារៀនចំនួន ១៩៣ ដែលធ្លាប់ជួបបទពិសោធន៍ការបាញ់ ប្រហារនៅសាលារៀន ចាប់ពីឆ្នាំ ១៩៩៩ មក។

រូបភាពទី ១៤៖

សាលារៀនតិចជាង ៧ ក្នុងចំណោម ១០ សាលារៀនមានទឹកផឹកនៅកម្រិត សេវាមូលដ្ឋាន

ការចែកចាយទឹកស្អាត អនាម័យទូទៅ និងអនាម័យខ្លួនប្រាណនៅតាមសាលារៀន ចែកទៅតាមកម្រិតសេវា ២០១៦

GEM StatLink: http://bit.ly/fig15_1

សំគាល់៖ តួលេខខ្យកជាចំនួនគត់ ហេតុនេះ ផលបូកសរុបអាចមិនស្មើ ១០០% ប្រភព៖ យូនីសេហ្វ និង WHO (២០១៨)។

អាហារូបករណ៍

ចំណុចដៅ ៤.ខ

ទំហំអាហារូបករណ៍ដែលផ្តល់មូលនិធិដោយកម្មវិធីផ្តល់ជំនួយ មានភាពនៅនឹងថ្នល់ចាប់ពីឆ្នាំ ២០១០ មកក្នុងបរិមាណប្រមាណ ១.១ ប៊ីលានដុល្លារដល់ ១.២ ប៊ីលានដុល្លារ (មិនរួមប្រែចំណាយលើកម្ចីរបស់សិស្ស)។ ប៉ុន្តែសូចនាករនេះ ពុំផ្តល់ព័ត៌មានស្តីពីចំនួនអ្នកទទួលអាហារូបករណ៍ ឬចំនួនអ្នកទទួលអាហារូបករណ៍ដែលត្រូវបានបង់ប្រាក់ឱ្យនៅក្រៅកម្មវិធីជំនួយនោះទេ។

ស្របពេលដែលសមាមាត្រសិស្សចល័តអន្តរជាតិមានការកើនឡើង ការផ្លាស់ទីចេញទៅក្រៅតំបន់របស់ខ្លួន ដែលភាគច្រើនជាសិស្សចល័តមកពីអឺរ៉ុបស្នាក់នៅក្នុងតំបន់របស់ខ្លួន ការផ្លាស់ទីរបស់ពួកគេត្រូវបានលើកកម្ពស់យ៉ាងសកម្មតាមរយៈកម្មវិធីផ្លាស់ប្តូរសិស្ស។ អត្រាផ្លាស់ទីចេញទៅខាងក្រៅរបស់ពួកគេ គិតទៅតាមកម្រិតសិក្សារបស់សិស្ស ចាប់ពី ៣% សម្រាប់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្ររហូតដល់ ៦% សម្រាប់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ និង ១០% សម្រាប់ថ្នាក់បណ្ឌិត (រូបភាពទី ១៥)។

“ យុទ្ធសាស្ត្រអប់រំឧត្តមសិក្សារបស់ EU កំណត់គោលដៅយ៉ាងតិច ២០% នៃអ្នកបានបញ្ចប់ការសិក្សាត្រូវមានបទពិសោធន៍ទទួលបានការសិក្សាមួយផ្នែកនៅបរទេស។ ”

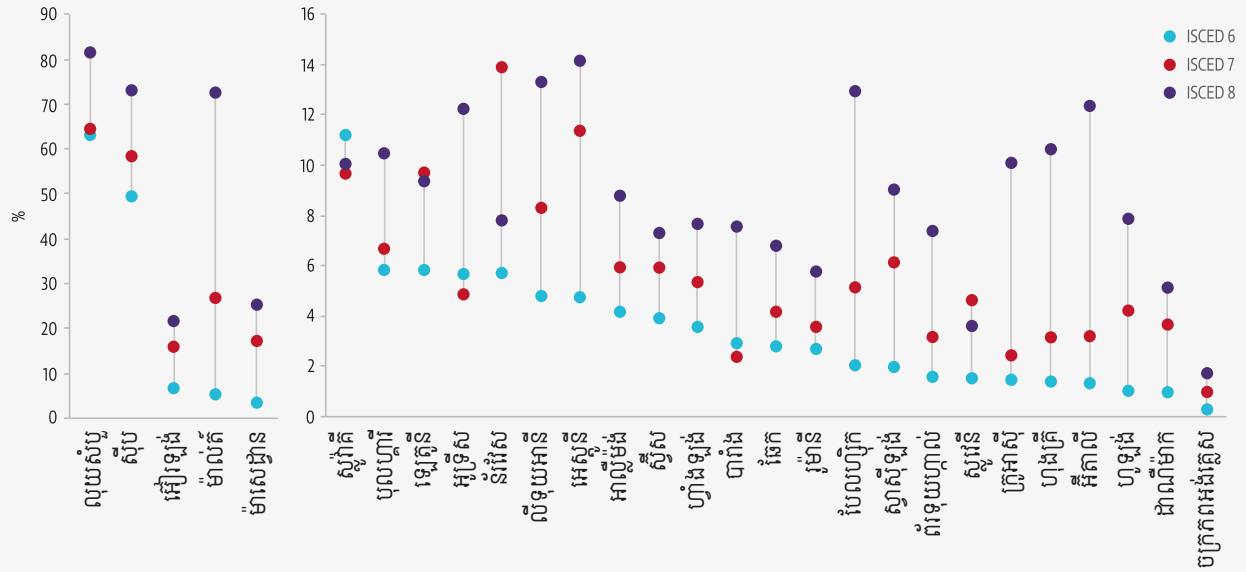
ស្តង់ដារគំរូការផ្លាស់ទីសម្រាប់ការរៀនសូត្រថ្នាក់ឧត្តមសិក្សារបស់សហគមន៍អឺរ៉ុបឆ្នាំ ២០២០ ស្នើឱ្យឃើញថា យ៉ាងហោចណាស់ ២០% នៃអ្នកបញ្ចប់ការអប់រំថ្នាក់ឧត្តមសិក្សានៅក្នុងសហគមន៍អឺរ៉ុប គួរតែបានសិក្សានៅក្រៅប្រទេសយ៉ាងហោចណាស់ ៣ ខែ ឬសមមូលជាមួយ ១៥ ក្រេឌីតនៅក្នុងប្រព័ន្ធផ្ទេរក្រេឌីតអឺរ៉ុប។

ស្ថាប័នក្នុងស្រុកអាចផ្តល់ទិន្នន័យ ដើម្បីធ្វើការប៉ាន់ប្រមាណការផ្លាស់ទីបណ្តោះអាសន្នសម្រាប់ក្រេឌីតប្រទេសគោលដៅចាំបាច់ត្រូវផ្តល់ទិន្នន័យសម្រាប់ការផ្លាស់ទីកម្រិតសិក្សា។ សម្រាប់បណ្តាប្រទេសអឺរ៉ុប ការរាយការណ៍ គឺត្រូវធ្វើឡើងជាកាតព្វកិច្ច ប៉ុន្តែក្នុងចំណោមបណ្តាប្រទេសគោលដៅសំខាន់ៗសម្រាប់សិស្សអឺរ៉ុបនៅក្រៅពីទ្វីបអឺរ៉ុប គឺមានតែប្រទេសអូស្ត្រាលី ប្រេស៊ីល កាណាដា ស៊ីលី អ៊ីស្រាអែល និងណូវែលសេឡង់ប៉ុណ្ណោះដែលផ្តល់ទិន្នន័យដែលចាំបាច់។ សហរដ្ឋអាមេរិក គឺជាកន្លែងដែលបាត់ប្រកាត់ទិន្នន័យសំខាន់ជាងគេ ព្រមជាមួយប្រទេសចិន ឥណ្ឌា ជប៉ុន ម៉ិកស៊ិក និងសាធារណរដ្ឋកូរ៉េ។ អាស្រ័យដោយការគ្របដណ្តប់មិនពេញលេញ ការប៉ាន់ប្រមាណដែលមាន (បច្ចុប្បន្ន គឺនៅទាបជាង ២០% យ៉ាងច្រើន) ទំនងជាបង្ហាញទាបជាងការពិតយ៉ាងខ្លាំងទាក់ទងជាមួយការផ្លាស់ទីចេញក្រៅប្រទេស។

រូបភាពទី ១៥:

នៅទ្វីបអឺរ៉ុប ការផ្លាស់ទីរបស់សិស្ស មានការកើនឡើងយោងទៅតាមកម្រិតសិក្សា

អត្រាការផ្លាស់ទីនៃសញ្ញាបត្រនៅខាងក្រៅចែកទៅតាមចំណាត់ប្រភេទស្នង់ដារអន្តរជាតិនៃកម្រិតការអប់រំក្នុងបណ្ណាប្រទេសអឺរ៉ុបដែលត្រូវបានជ្រើសរើស ឆ្នាំ ២០១៣

GEM StatLink: http://bit.ly/fig16_3
 សម្គាល់៖ ISCED = ចំណាត់ប្រភេទស្នង់ដារអន្តរជាតិនៃការអប់រំ រួមមាន៖ ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ (ISCED 6); កម្រិតបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ ឬកម្រិតសមមូល (ISCED 7); និងថ្នាក់បណ្ឌិត ឬថ្នាក់សមមូល (ISCED 8)។
 ប្រភព៖ Flisi et al. (2015).

គ្រូបង្រៀន

ចំណុចដៅ ៤.គ

ការប្រមូលទិន្នន័យអន្តរជាតិស្តីពីសូចនាករពាក់ព័ន្ធជាមួយគ្រូបង្រៀន ដែលអាចប្រៀបធៀបគ្នាបាន នៅតែជាបញ្ហាប្រឈម។ មានប្រទេសតិចតួចប៉ុណ្ណោះ ដែលបង្កើតទិន្នន័យដែលអាចប្រៀបធៀបគ្នាបាន ជា ពិសេសសម្រាប់ការអប់រំថ្នាក់មធ្យមសិក្សា សូម្បីតែការប្រើប្រាស់និយមន័យជាមូលដ្ឋានយ៉ាងខ្លាំងបំផុតនៃការ រាប់ចំនួនគ្រូបង្រៀនដែលមិនរាប់បញ្ចូលចំនួនម៉ោងបង្រៀន និងចំនួនគ្រូបង្រៀននៅក្នុងមុខតំណែងរដ្ឋបាល។

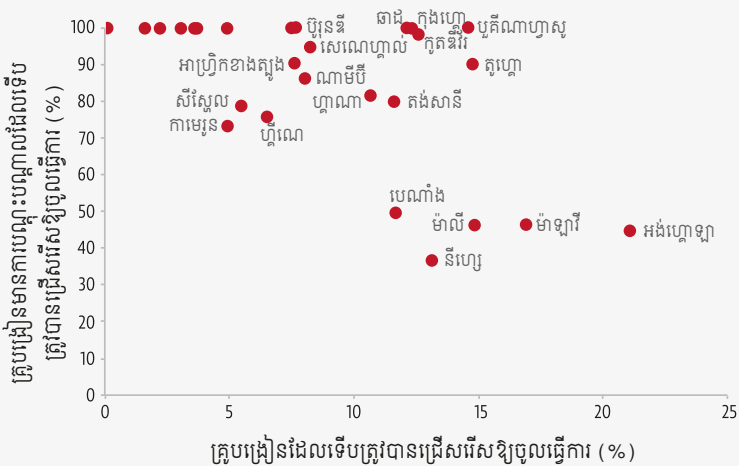
បណ្តាប្រទេសមានចំណូលទាប និងប្រទេសមានចំណូលមធ្យមកម្រិតទាប បន្តជួបការខ្វះខាតគ្រូ បង្រៀនថ្នាក់បឋមសិក្សាដែលមានការបណ្តុះបណ្តាល និងមានគុណវុឌ្ឍិយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ។ បណ្តាប្រទេសមួយ ចំនួនក្នុងអនុតំបន់សាហារ៉ានៃទ្វីបអាហ្វ្រិក មានអត្រាជ្រើសរើសឱ្យចូលធ្វើការងារខ្ពស់ ដែលមានសក្តានុពល បំផ្លាញដល់បទដ្ឋាននៃការជ្រើសរើសឱ្យចូលធ្វើការ ប្រសិនបើសមត្ថភាពអប់រំរបស់គ្រូ មានកម្រិតកំណត់។ ក្នុងប្រទេសនីហ្សេ ដោយក្នុងនោះ ១៣% នៃគ្រូបង្រៀនថ្នាក់បឋមសិក្សា ត្រូវបានជ្រើសរើសឱ្យចូលធ្វើការនា ពេលថ្មីៗក្នុងឆ្នាំ ២០១៣ មានតែ ៣៧% ប៉ុណ្ណោះ ដែលមានការបណ្តុះបណ្តាលត្រឹមត្រូវ (រូបភាពទី ១៦)។

អត្រាជ្រើសរើសឱ្យចូលធ្វើការងារខ្ពស់ ពុំមែនគ្រាន់តែជាការបង្ហាញនូវការពង្រីកវិស័យអប់រំប៉ុណ្ណោះ ទេ ប៉ុន្តែការជ្រើសរើសទាំងអស់នេះ អាចមានភាពចាំបាច់ ដើម្បីមានបុគ្គលិកជំនួសឱ្យអ្នកដែលបានចាកចេញ ពីការងារ។ ទិន្នន័យគួរឱ្យទុកចិត្តបានស្តីពីការបោះបង់ការងារ គឺនៅមានលក្ខណៈរាយប៉ាយ និងពិបាកបកស្រាយ។ ការប៉ាន់ប្រមាណយ៉ាងសុក្រឹត ទាមទារនូវទិន្នន័យអំពីបុគ្គលិកដែលមានដាក់លេខសម្គាល់អត្តសញ្ញាណដើម្បី ឱ្យអាចតាមដានមើលប្រភពរបស់បុគ្គល នៅពេលដែលពួកគេមានគុណវុឌ្ឍិគ្រប់គ្រាន់ចូលមកក្នុងវិស័យ ការងារ ចាកចេញ និងវិលត្រលប់ចូលមកក្នុងអាជីពការងារវិញ។ ទិន្នន័យគួររំលែករវាងអ្នកចាកចេញពីការងារ និងអ្នកចូលមកធ្វើការងារប្រភេទផ្សេងៗគ្នា រួមទាំងអ្នកវិលចូលមកក្នុងការងារវិញម្តងទៀតផងដែរ។ ការពិនិត្យ តាមដានលើការបោះបង់ការងារ ទាមទារនូវប្រព័ន្ធថ្នាក់ជាតិ និងព័ត៌មានអំពីសាលារៀនគ្រប់ប្រភេទទាំងអស់ នៅក្នុងប្រព័ន្ធ ដែលមានបទប្បញ្ញត្តិចម្រុះគ្នាជាច្រើន ប៉ុន្តែជារឿយៗ ព័ត៌មានដែលមាន គឺមានតែព័ត៌មានអំពី សាលារៀនក្នុងមូលដ្ឋាន (ឧ. ប្រទេសប្រេស៊ីល) ឬយកចិត្តទុកដាក់តែទៅលើសាលារដ្ឋប៉ុណ្ណោះ (ឧ. ប្រទេស អ៊ីហ្គង់ដា)។

ការស្រាវជ្រាវពីបណ្តាប្រទេសនានា ដូចជា ស៊ីលី ស៊ុយអែត និងសហរដ្ឋអាមេរិក បានរកឃើញអត្រាការបោះបង់ការងារខ្ពស់ក្នុងចំណោមគ្រូបង្រៀនដែលមិនសូវមានបទពិសោធន៍ មានគុណវុឌ្ឍិខ្ពស់ (និងជាហេតុធ្វើឱ្យកាន់តែមានលទ្ធភាពអាចរកការងារធ្វើបាននៅកន្លែងផ្សេងទៀត) ត្រូវបានដាក់នៅក្នុងសាលារៀន ជួបការលំបាក ឬសាលារៀនជនបទ ត្រូវបានពុំបានទទួលបៀវត្សគ្រប់គ្រាន់ ឬត្រូវបានសន្យារយៈពេលខ្លី។ ទោះយ៉ាងណាក្តី ភស្តុតាងដែលបានទទួលមកពីការសិក្សារយៈពេលវែងនៅក្នុងប្រទេសអូស្ត្រាលីបញ្ជាក់ឱ្យឃើញថា គ្រូជាច្រើនដែលបានចាកចេញ ហាក់បានចាកចេញដោយសារតែមូលហេតុគ្រួសារ រួចបានវិលត្រលប់មកអាជីពការងារនេះវិញក្នុងរង្វង់រយៈពេលពីរឆ្នាំ។

រូបភាពទី ១៦៖

បទដ្ឋានការអប់រំគ្រូបង្រៀន គឺមានការលំបាកក្នុងការថែរក្សាឱ្យបាននៅពេលមានអត្រាជ្រើសរើសចូលធ្វើការងារកម្រិតខ្ពស់ អត្រាការជ្រើសរើសគ្រូបង្រៀនថ្មីៗ និងភាគរយនៃគ្រូដែលមានការបណ្តុះបណ្តាល ក្នុងការអប់រំថ្នាក់បឋមសិក្សានៅក្នុងបណ្តាប្រទេសអនុតំបន់អាហារ៉ានៃទ្វីបអាហ្វ្រិកដែលត្រូវបានជ្រើសរើស ២០១០-២០១៤

GEM StatLink: http://bit.ly/fig17_1
ប្រភព៖ ដេតាបេស UIS ។

ការអប់រំ និង SDGs ដទៃទៀត

របាយការណ៍នេះ ពិនិត្យមើលថា តើការអប់រំ អាចពង្រឹងការសម្រេចបាន SDGs ទាក់ទងជាមួយ ការងារសមរម្យ ទីក្រុងប្រកបដោយចីរភាព និងយុត្តិធម៌តាមវិធីផ្សេងៗដោយរបៀបណា រួមទាំងតាមរយៈការ អភិវឌ្ឍសមត្ថភាពវិជ្ជាជីវៈជំនាញផងដែរ។

ប្រទេសជាច្រើនមានបុគ្គលិកសង្គមកិច្ចមានការបណ្តុះបណ្តាលគ្រប់គ្រាន់តិចជាងការចាំបាច់ ដើម្បី អាចសម្រេចបាន SDG 8 ស្តីពីការងារសមរម្យ និងកំណើនសេដ្ឋកិច្ច។ នៅប្រទេសអេត្យូពី ៦០% នៃបុគ្គលិក សង្គមកិច្ចក្នុងវិស័យសាធារណៈដែលត្រូវបានសម្ភាសន៍បាននិយាយថា ពួកគាត់ខ្វះការអប់រំដែលពាក់ព័ន្ធ។ ប្រទេសមួយចំនួនកំពុងបង្កើនកិច្ចខិតខំក្នុងការបណ្តុះបណ្តាល៖ ប្រទេសចិនមានបំណងធ្វើឱ្យមានបុគ្គលិក សង្គមកិច្ចថ្មីៗចំនួន ២៣០ ០០០នាក់ ត្រឹមឆ្នាំ ២០២០។ នៅប្រទេសអាហ្វ្រិកខាងត្បូង ចំនួនបុគ្គលិកសង្គមកិច្ច បានកើនឡើង ៧០% នៅចន្លោះឆ្នាំ ២០១០ ដល់ ២០១៥។

ដោយប្រជាជនជាងពាក់កណ្តាលរបស់ពិភពលោក កំពុងរស់នៅតាមក្រុងនានា ការសម្រេចបាន SDG 11 ស្តីពីទីក្រុង និងសហគមន៍ប្រកបដោយចីរភាព ទាមទារឱ្យអ្នកធ្វើផែនការទីក្រុង ចាំបាច់ត្រូវកែលម្អ ការតាំងលំនៅក្រៅផ្លូវការ និងត្រៀមរៀបចំសម្រាប់កំណើនប្រជាជនក្នុងទីក្រុងនាពេលអនាគត។ បណ្តា ប្រទេសជាច្រើន ជួបប្រទះកង្វះខាតអ្នកវិជ្ជាជីវៈអាជីពផ្នែកធ្វើផែនការយ៉ាងស្រួចស្រាវ (រូបភាពទី ១៧)។ ប្រទេសឥណ្ឌា ត្រូវការអ្នកធ្វើផែនការទីក្រុង និងអ្នកធ្វើផែនការប្រទេសចំនួន ៣០០ ០០០ នាក់ គិតត្រឹមឆ្នាំ ២០៣១ នៅឆ្នាំ ២០១១ ប្រទេសឥណ្ឌា មានអ្នកធ្វើផែនការទីក្រុង និងជនបទចំនួន ៤៥ ០០០ នាក់។ កម្ម វិធីការធ្វើផែនការ ចាំបាច់ត្រូវរួមបញ្ចូលការធ្វើផែនការរូបវន្ត ការធ្វើផែនការផ្នែកបរិស្ថាន និងការធ្វើផែនការ ផ្នែកសង្គមរួមទាំងការអប់រំផងដែរ។ មន្ត្រីថ្នាក់មូលដ្ឋានក្នុងបណ្តាប្រទេសនានារួមមានដូចជា ម៉ាឡាវី ម៉ូសំប៊ិក និងណាមីប៊ី ចាំបាច់ត្រូវពង្រឹងសមត្ថភាពធ្វើផែនការបន្ថែមទៀត។

ដើម្បីសម្រេចបាន SDG 16 ស្តីពីសន្តិភាព យុត្តិធម៌ និងស្ថាប័នរឹងមាំ តម្រូវការផ្នែកការអប់រំ និងការ បណ្តុះបណ្តាលរបស់មន្ត្រីជំរុញការអនុវត្តច្បាប់ ចាំបាច់ត្រូវកែលម្អបន្ថែមទៀត ដើម្បីជួយស្ថាបនាការទុកចិត្ត និងកាត់បន្ថយភាពលម្អៀង និងការប្រើប្រាស់កម្លាំង។ ក្នុងសហរដ្ឋអាមេរិក ការបណ្តុះបណ្តាលនគរបាលជា មធ្យមមានរយៈពេល ១៩ សប្តាហ៍ បើប្រៀបធៀបជាមួយរយៈពេល ១៣០ សប្តាហ៍ក្នុងប្រទេសអាស៊ីម៉ង់។ មានតែ ១% ប៉ុណ្ណោះនៃការិយាល័យនគរបាលសហរដ្ឋអាមេរិក ដែលទាមទារឱ្យមានកម្រិតសិក្សាសាកល វិទ្យាល័យរយៈពេលបួនឆ្នាំ មន្ត្រីដែលមានសញ្ញាបត្រថ្នាក់សាកលវិទ្យាល័យ ច្រើនតែមិនសូវប្រើកម្លាំងបាយ។

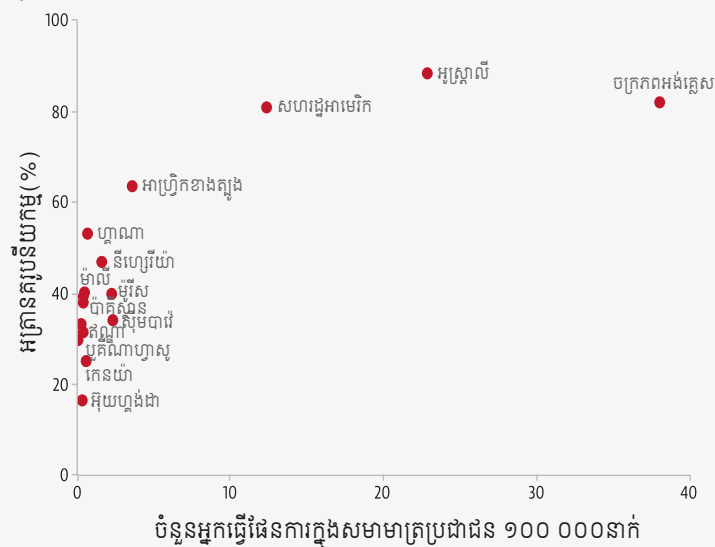
ប្រទេសមួយចំនួន រួមទាំងប្រទេសសិង្ហបុរីផងដែរ បានប្រើប្រាស់ការបណ្តុះបណ្តាលដើម្បីទប់ស្កាត់អំពើពុករលួយរបស់នគរបាល ហើយប្រទេសដទៃទៀត ដូចជា ឥណ្ឌូណេស៊ីជាដើម បានសហការជាមួយដៃគូអន្តរជាតិ ដើម្បីពង្រឹងសមត្ថភាពវិជ្ជាជីវៈអាជីពរបស់នគរបាល។

មនុស្សប្រមាណ ៤ បីលាននាក់ទូទាំងពិភពលោកខ្វះលទ្ធភាពទទួលបានយុត្តិធម៌ដែលជាការស្តែងឱ្យឃើញនូវតម្រូវការដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍សមត្ថភាពផ្នែកច្បាប់។ ការអប់រំផ្នែកយុត្តិធម៌មានលក្ខណៈប្លែកៗគ្នាពីប្រទេសមួយទៅប្រទេសមួយ។ ជាទូទៅការបណ្តុះបណ្តាលមានរយៈពេលបីទៅប្រាំឆ្នាំ ប៉ុន្តែសញ្ញាបត្រច្បាប់ពុំមែនជានិច្ចជាកាលសុទ្ធតែជាបុរេលក្ខខណ្ឌដើម្បីក្លាយជាចៅក្រមនោះទេ សូម្បីតែនៅក្នុងប្រទេសមានចំណូលខ្ពស់ក្តី។ ប្រទេសមួយចំនួន រួមទាំងប្រទេសបារាំងផងដែរ ផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈអាជីពនៅពេលចាប់ផ្តើមការងារដំបូងដ៏ច្រើនសន្លឹកសន្លាប់នៅពេលចៅក្រមត្រូវបានជ្រើសរើសឱ្យធ្វើការ។ ប្រទេសមួយចំនួន ដូចជាហ្គាណា និងហ្សិកង់ដាមានស្ថាប័នអប់រំបន្តសម្រាប់ចៅក្រម។

រូបភាពទី ១៧៖

មានអ្នកធ្វើផែនការនគរបនីយកម្មចំនួនតិចពេកក្នុងទ្វីបអាហ្វ្រិក និងអាស៊ី

ចំនួនអ្នកធ្វើផែនការនគរបនីយកម្មក្នុងសមាមាត្រប្រជាជន ១០០ ០០០ នាក់ និងអត្រានគរបនីយកម្មក្នុងបណ្តាប្រទេសដែលត្រូវបានជ្រើសរើស ឆ្នាំ ២០១១

GEM StatLink: http://bit.ly/fig18_2
សម្គាល់៖ ទិន្នន័យបានមកពីចំនួន អ្នកធ្វើផែនការឆ្នាំ ២០១១ និងអត្រានគរបនីយកម្ម ឆ្នាំ ២០១៤។
ប្រភព៖ UNDESA (2014); UN-Habitat (2016b).

ហិរញ្ញវត្ថុ

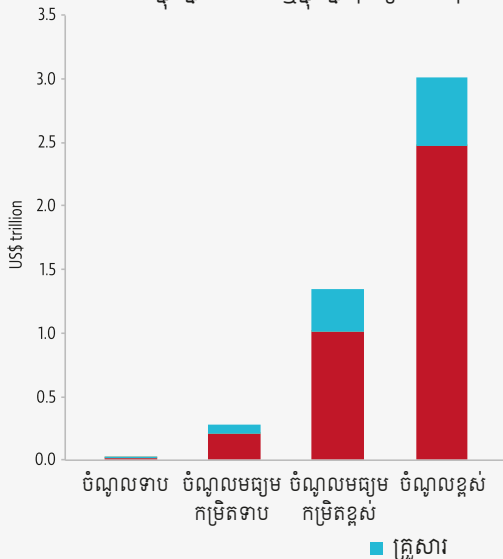
ប្រភពចម្បងបីនៃការផ្តល់ហិរញ្ញវត្ថុការអប់រំ គឺរដ្ឋាភិបាល ម្ចាស់ជំនួយ និងគ្រួសារ។ ការវិភាគសម្រាប់របាយការណ៍នេះ ប៉ាន់ប្រមាណការចំណាយប្រចាំឆ្នាំ លើការអប់រំក្នុងទឹកប្រាក់ ៤,៧ ទ្រីលានដុល្លារអាមេរិកទូទាំងសកលលោក។ ក្នុងចំនួនទឹកប្រាក់នេះទឹកប្រាក់ចំនួន ៣ ទ្រីលាន (៦៥%នៃទឹកប្រាក់សរុប) ត្រូវបានចំណាយនៅក្នុងបណ្តាប្រទេសមានចំណូលខ្ពស់ហើយ ២២ ប៊ីលានដុល្លារអាមេរិក (០,៥% នៃទឹកប្រាក់សរុប) ត្រូវបានចំណាយនៅក្នុងប្រទេសមានចំណូលទាប (រូបភាពទី ១៨ក) បើទោះបីជាក្រុមទាំងពីរនេះ មានចំនួនកុមារក្នុងអាយុចូលរៀនប្រហាក់ប្រហែលគ្នា។ រដ្ឋាភិបាលទទួលបានបន្ទុកចំនួន ៧៩% នៃការចំណាយសរុប ចំណែកគ្រួសារទទួលបានបន្ទុក ២១%។ ម្ចាស់ជំនួយទទួលបានបន្ទុក ១២% នៃការចំណាយសរុបលើការអប់រំនៅក្នុងបណ្តាប្រទេសមានចំណូលទាប និង ២% នៅក្នុងបណ្តាប្រទេសមានចំណូលមធ្យមកម្រិតទាប (រូបភាពទី ១៨ខ)។

“ ការចំណាយជាសកលប្រចាំឆ្នាំលើការអប់រំ គឺមានទឹកប្រាក់ប្រមាណ ៤,៧ ទ្រីលានដុល្លារអាមេរិក ដោយក្នុងនោះ ៦៥% នៃទឹកប្រាក់នេះត្រូវបានចំណាយក្នុងបណ្តាប្រទេសមានចំណូលខ្ពស់ ”

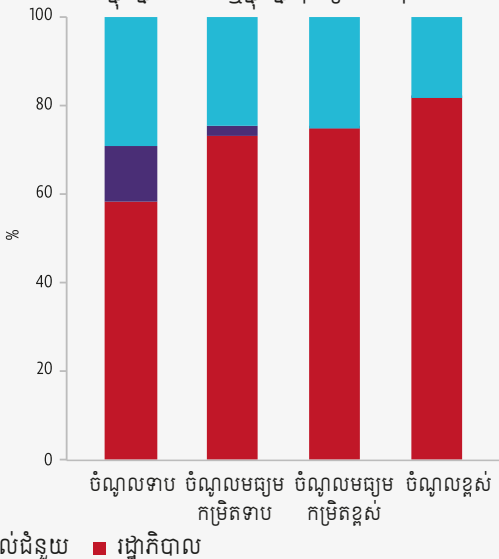
រូបភាពទី ១៨៖

ទឹកប្រាក់បួនដុល្លារនៃទឹកប្រាក់ប្រាំដុល្លារដែលចំណាយលើវិស័យអប់រំ គឺចេញមកពីរដ្ឋាភិបាល

ក. ការចំណាយសរុបលើការអប់រំដោយចែកទៅតាមក្រុមចំណូលរបស់ប្រទេស និងប្រភពការផ្តល់ហិរញ្ញវត្ថុក្នុងឆ្នាំ ២០១៤ ឬក្នុងឆ្នាំចុងក្រោយបំផុត

ខ. របាយការណ៍ការចែកចាយនៃការចំណាយសរុបលើវិស័យអប់រំចែកទៅតាមក្រុមចំណូលប្រទេស និងប្រភពការផ្តល់ហិរញ្ញវត្ថុក្នុងឆ្នាំ ២០១៤ ឬក្នុងឆ្នាំចុងក្រោយបំផុត

GEM StatLink: http://bit.ly/fig19_1

សម្គាល់៖ ការវិភាគនេះ ផ្អែកលើមូលដ្ឋានប៊ី៖ (ក) សម្រាប់បណ្តាប្រទេសដែលពុំមានទិន្នន័យការចំណាយសាធារណៈ ចំនួនទឹកប្រាក់ត្រូវបានគណនាចេញពី GDP ដោយក្នុងនោះ ការចំណាយសាធារណៈ ជាចំណែកមួយនៃ GDP និងសមាមាត្រមធ្យមនៃការចំណាយសាធារណៈដែលត្រូវចែកទៅឱ្យវិស័យអប់រំនៅក្នុងប្រទេសតាមក្រុមប្រាក់ចំណូលនីមួយៗ (ខ) ៦០% នៃការចំណាយថវិកាជំនួយត្រូវបានពិចារណាផ្ទះបញ្ចាំងនៅក្នុងថវិកាសាធារណៈ (ដូច្នេះ ត្រូវបានដកចេញពីការចំណាយរបស់រដ្ឋាភិបាល) ដោយក្នុងនោះទឹកប្រាក់ ៤០% ដែលនៅសល់ត្រូវបានចាត់ជាថវិកាតាមរយៈបណ្តាញដទៃទៀត និង (គ) សមាមាត្រតាមគ្រួសារនៅក្នុងការចំណាយសរុបក្នុងវិស័យអប់រំ ត្រូវបានប៉ាន់ប្រមាណថា មានចំនួន ១៨% ក្នុងបណ្តាប្រទេសមានចំណូលខ្ពស់ ២៥% នៅក្នុងប្រទេសមានចំណូលមធ្យម និង ៣៣% នៅក្នុងបណ្តាប្រទេសមានចំណូលទាប។

ការចំណាយសាធារណៈ

នៅទូទាំងសកលលោក មេដ្យាននៃការចំណាយលើការអប់រំសាធារណៈគឺមានចំនួន ៤,៤% នៃ GDP ក្នុងឆ្នាំ ២០១៧ ពោលគឺមានអត្រាខ្ពស់ជាងស្តង់ដារគំរូអប្បបរមា ៤% ដូចមានចែងក្នុងក្របខ័ណ្ឌការងារសកម្មភាពការអប់រំឆ្នាំ ២០៣០ បើគិតទៅតាមតំបន់ អត្រានេះមានចាប់ពី ៣,៤% នៅតំបន់អាស៊ីបូព៌ា និងអាស៊ីអាគ្នេយ៍ រហូតដល់ ៥,១% នៅតំបន់អាមេរិកឡាទីន និង ការីប៊ីន។ មេដ្យានភាគរយនៃការចំណាយសាធារណៈសរុបផ្តោតចំពោះការអប់រំ គឺមាន ១៤,១% ពោលគឺស្ថិតក្រោមបន្ទាត់ស្តង់ដារគំរូអប្បបរមាក្នុងអត្រា ១៥% ដោយក្នុងនោះអត្រាតាមតំបន់គឺមានចាប់ពី ១១,៦% នៅអឺរ៉ុប និងអាមេរិកខាងជើង រហូតដល់ ១៨% នៅតំបន់អាមេរិកឡាទីន និងការីប៊ីន។ ជាសរុប ប្រទេសចំនួន ៤៣ ក្នុងចំណោមប្រទេស ១៤៨ ពុំបានឆ្លើយតបតាមស្តង់ដារគំរូទាំងពីរ។

មេដ្យានភាគរយ នៃការចំណាយក្នុងវិស័យអប់រំសាធារណៈ ដែលផ្តោតសម្រាប់ការអប់រំថ្នាក់បឋមសិក្សា មានអត្រា ៣៥% ដោយក្នុងនោះគឺមានចាប់ពី ៤៧% ក្នុងបណ្តាប្រទេសមានចំណូលទាប រហូតដល់ ៤៦% នៅក្នុងបណ្តាប្រទេសមានចំណូលខ្ពស់។ មេដ្យានមធ្យមក្នុងអត្រា ៣០% នៃការចំណាយសរុបលើការអប់រំ ត្រូវបានចាត់តម្រូវចំពោះការអប់រំថ្នាក់មធ្យមសិក្សា ដោយក្នុងនោះគឺមានចាប់ពី ២៧% នៅក្នុងប្រទេសមានចំណូលទាប ដល់ ៣៧% ក្នុងប្រទេសមានចំណូលខ្ពស់។ បណ្តាប្រទេសនៅទ្វីបអឺរ៉ុប និងអាមេរិកខាងជើង ចំណាយថវិកាក្នុងទឹកប្រាក់ប្រហាក់ប្រហែលគ្នាសម្រាប់សិស្សម្នាក់ក្នុងថ្នាក់បឋមសិក្សា និងក្រោយមធ្យមសិក្សា។ ការចំណាយរបស់ប្រទេសក្នុងអនុតំបន់សាហារ៉ានៃទ្វីបអាហ្វ្រិកលើសិស្សក្រោយមធ្យមសិក្សា ម្នាក់មានចំនួនស្មើនឹង ១០ ដងនៃសិស្សបឋមសិក្សាម្នាក់។

កិច្ចពិភាក្សាដេញដោលសាធារណៈ ជារឿយៗតែងផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់លើផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានរបស់ចំណាកស្រុក មកលើសុខុមាលភាពរបស់សហគមន៍ម្ចាស់ផ្ទះ។ ផ្ទុយទៅវិញ ជនចំណាកស្រុកច្រើនតែស្ថិតក្នុងអាយុពេញកម្លាំងធ្វើការងារជាងជនម្ចាស់ស្រុក ប៉ុន្តែជាទូទៅពួកគេតែងបង្កើតឱ្យមានចំណូលពន្ធតិចជាងជនម្ចាស់ស្រុក ដោយសារតែពួកគេរកចំណូលបានតិចជាង។ ផ្ទុយទៅវិញ ជនអន្តោប្រវេសន៍ច្រើនតែពីងផ្នែកលើអត្ថប្រយោជន៍សង្គម និងប្រើប្រាស់សេវាសាធារណៈ ដូចជាការអប់រំជាដើម។ ទោះយ៉ាងណាក្តី ការចំណាយលើការអប់រំសាធារណៈសម្រាប់កុមារអន្តោប្រវេសន៍ ត្រូវបានគេយល់ច្បាស់ថា គឺជាការវិនិយោគពួកគេច្រើនតែចូលរួមចំណែកច្រើនទៅលើពន្ធ និងការចូលរួមវិភាគទានផ្នែកសន្តិសុខសង្គម ជាងអ្វីដែលពួកគេបានទទួលពេញមួយជីវិតរបស់ខ្លួន។ ផលវិបាកផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុរបស់ចំណាកស្រុក ជារឿយៗតែងមានលក្ខណៈតិចតួច ដែលជាទូទៅស្ថិតក្នុងចំនួន ១% នៃ GDP មិនថានោះជាផលវិបាកវិជ្ជមាន ឬអវិជ្ជមានក្តី។

ការចំណាយថវិកាជំនួយ

ក្នុងឆ្នាំ ២០១៦ ថវិកាជំនួយសម្រាប់ការអប់រំបានឡើងដល់កម្រិតខ្ពស់បំផុត ចាប់តាំងពីការចាប់ផ្តើម កត់ត្រាដំបូងក្នុងឆ្នាំ ២០០២ មក។ បើប្រៀបធៀបជាមួយឆ្នាំ ២០១៥ ថវិកាជំនួយសម្រាប់ការអប់រំបានកើន ឡើងចំនួន ១,៥ ពាន់លានដុល្លារអាមេរិក ឬស្មើនឹង ១៣% តាមន័យជាក់ស្តែងធ្វើឱ្យកើនឡើងដល់ ១៣,៤ ពាន់លានដុល្លារអាមេរិក។ ថវិកាជំនួយសម្រាប់ការអប់រំកម្រិតមូលដ្ឋាន គឺមានចំនួនស្មើនឹង ២/៣ នៃកំណើន ថវិកាជំនួយ ចំណែកក្នុងថ្នាក់មធ្យមសិក្សា និងក្រោយមធ្យមសិក្សាវិញ ថវិកាជំនួយបានកើនឡើងក្នុងអត្រា ទាបជាងនៅថ្នាក់អប់រំមូលដ្ឋាន ហេតុនេះ ចំណែកនៃ ការអប់រំថ្នាក់មូលដ្ឋាន ក្នុងថវិកាជំនួយ ក្នុងវិស័យអប់រំ សរុបបានកើនឡើងក្នុងកម្រិតខ្ពស់បំផុត រហូតដល់ ៤៥%។

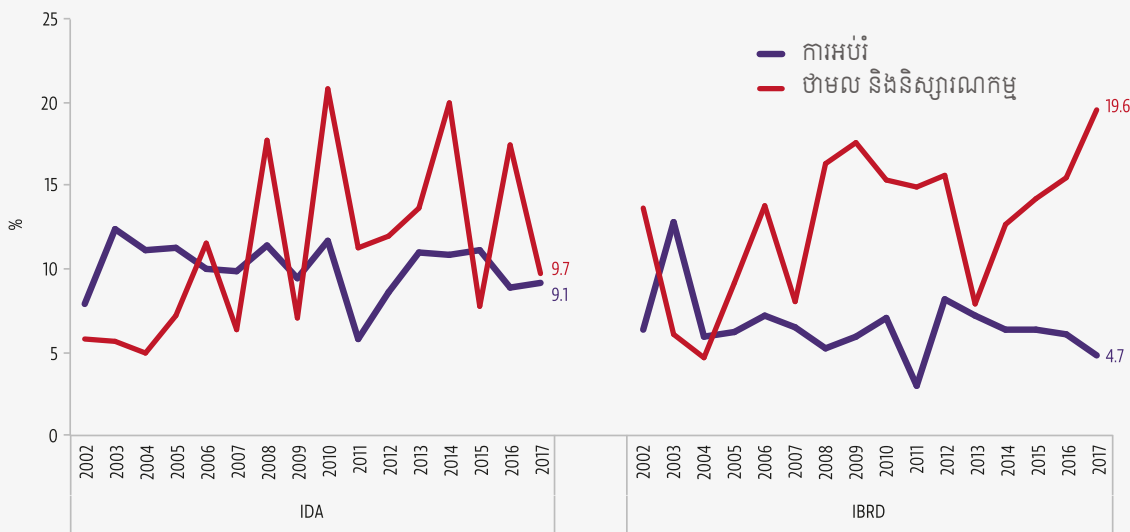
ការបញ្ចេញថវិកាជំនួយទៅឱ្យការអប់រំកម្រិតមូលដ្ឋាន គឺនៅពុំទាន់បានចាត់ទៅឱ្យបណ្តាប្រទេស ដែលមានតម្រូវការបំផុតនៅឡើយ។ សមាមាត្រនៃថវិកាជំនួយ លើការអប់រំមូលដ្ឋានសម្រាប់បណ្តាប្រទេសមានចំណូលទាបបាន ធ្លាក់ចុះពីចំនួន ៣៦% ក្នុងឆ្នាំ ២០០២ មកនៅត្រឹម ២២% ក្នុង ឆ្នាំ ២០១៦។ សមាមាត្រផ្តល់ឱ្យសម្រាប់ប្រទេសមានការអភិវឌ្ឍ តិចតួច គឺមានចំនួន ៣៤% ក្នុងឆ្នាំ ២០១៦ ដែលបានធ្លាក់ចុះពី កម្រិតខ្ពស់បំផុត ៤៧% ក្នុងឆ្នាំ ២០០៤។

“សមាមាត្រថវិកាជំនួយសម្រាប់ការអប់រំថ្នាក់ មូលដ្ឋានដែលផ្តល់ទៅឱ្យប្រទេសមាន ចំណូលទាបបានធ្លាក់ចុះពីចំនួន ៣៦% ក្នុងឆ្នាំ ២០០២ មកនៅត្រឹម ២២% ក្នុង ឆ្នាំ ២០១៦

ប្រទេសមានចំណូលមធ្យមកម្រិតទាបក៏ប្រឈមជាមួយគម្លាតក្នុងការផ្តល់ហិរញ្ញវត្ថុផងដែរ។ ការផ្តល់ កម្ចីពីធនាគារអភិវឌ្ឍន៍ពហុភាគីសម្រាប់ការអប់រំក្នុងបណ្តាប្រទេសទាំងអស់នេះនៅមានកម្រិតទាបនៅឡើយ។ ឧ. មេដ្យានសមាមាត្រនៃការអប់រំក្នុងចន្លោះឆ្នាំ ២០០២ ដល់ ២០១៧ គឺមានចំនួន ១០,៥% សម្រាប់កម្ចី សម្បទានពីសមាគមអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិ (IDA) ប៉ុន្តែមានចំនួនត្រឹមតែ ៦,៤% ប៉ុណ្ណោះសម្រាប់កម្ចីមិនមែន សម្បទានពីធនាគារអន្តរជាតិសម្រាប់ការស្តារ និងការអភិវឌ្ឍឡើងវិញ (IBRD)។ បន្ថែមលើនេះទៀត សមាមាត្រ នៃការអប់រំនៅក្នុងកម្ចី IBRD បានធ្លាក់ចុះពី ៨,២% ក្នុងឆ្នាំ ២០១២ មកនៅត្រឹម ៤,៧% ក្នុងឆ្នាំ ២០១៧ ឬ ស្មើនឹង ១/៤ នៃចំនួនទឹកប្រាក់សម្រាប់វិស័យថាមពល និងនិស្សារណកម្ម (រូបភាពទី ១៩)។ ការពិភាក្សានៅ តែបន្ត លើសំណើរបស់គណកម្មាធិការអន្តរជាតិស្តីពីហិរញ្ញប្បទាន សំរាប់ឱកាសអប់រំសកល ដើម្បីបង្កើតឱ្យ មានគ្រឹះស្ថានហិរញ្ញវត្ថុអន្តរជាតិសម្រាប់ការអប់រំដើម្បីបង្កើនកម្ចីធនាគារអភិវឌ្ឍន៍សម្រាប់ការអប់រំក្នុងបណ្តា ប្រទេសមានចំណូលមធ្យមកម្រិតទាប។

រូបភាពទី ១៩៖

សមាមាត្រទាប និងកាត់តែចម្បងចុះនៃកម្មវិធីម៉ែនសម្បទានរបស់ធនាគារពិភពលោក ផ្តល់សម្រាប់វិស័យអប់រំ សមាមាត្រសរុបនៃកម្មវិធីរបស់ IDA និង IBRD ការប្រៀបធៀបវិស័យអប់រំជាមួយវិស័យថាមពល និងនិស្សារណកម្ម ឆ្នាំ ២០០២-២០១៧

GEM StatLink: http://bit.ly/fig19_9

ប្រភព៖ ការវិភាគរបស់ក្រុមការងារធ្វើរបាយការណ៍GEM ផ្អែកលើរបាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំរបស់ធនាគារពិភពលោកដែលត្រូវបានជ្រើសរើស

ការប្រើប្រាស់ថវិកាជំនួយជាឧបករណ៍ដើម្បីកាត់បន្ថយចំណាកស្រុក

គំនិតដែលចាត់ទុកថាថវិកាជំនួយពីខាងក្រៅអាចកាត់បន្ថយចំណាកស្រុក បានទទួលការគាំទ្រមួយ ចំនួននៅក្នុងរង្វង់គោលនយោបាយ។ ការបង្កើនចំណូល ដែលអាចរកបាននៅក្នុង ប្រទេសកំណើតនឹងអាច កាត់បន្ថយ ការលើកទឹកចិត្ត សំខាន់ៗមួយចំនួន ដែលជំរុញ ឱ្យប្រជាជនធ្វើ ចំណាកស្រុក។ របៀប វារៈរបស់ សហគមន៍អឺរ៉ុបស្តីពីចំណាកស្រុក និងគោលនយោបាយថវិកាជំនួយរបស់ប្រទេសមួយចំនួន គាំទ្រដល់គំនិត នេះ។

“ ផលប៉ះពាល់នៃថវិកាជំនួយផ្នែកការអប់រំ មកលើចំណាកស្រុក គឺពិបាកបែងចែក ខ្លាំងណាស់ ”

ការសិក្សាមួយអំពីលំហូរចំណាកស្រុកពីបណ្តាប្រទេស ប្រភពចំនួន ២១០ ទៅកាន់ប្រទេសម្ចាស់ជំនួយ (និងប្រទេស គោលដៅ) ចំនួន ២២ បានបង្ហាញឱ្យឃើញថា បណ្តាប្រទេស ដែលបញ្ជូនជនចំណាកស្រុកក្នុងចំនួនច្រើន បានទទួលជំនួយ បរទេសក្នុងទឹកប្រាក់ច្រើនជាងគេបំផុត។ ទោះយ៉ាងណាក៏ បុព្វហេតុ

នៃទំនាក់ទំនងនេះគឺពិបាកកំណត់ខ្លាំងណាស់។ ប្រសិនបើថវិកាជំនួយបានទៅដល់ដៃគ្រួសារក្រីក្រនោះ ថវិកា ទាំងនេះប្រហែលជាអាចជួយពួកគេក្នុងការផ្តល់ហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការចំណាយលើការធ្វើចំណាកស្រុករបស់ ពួកគេ។ ថវិកាជំនួយក៏អាចបង្កើនព័ត៌មានស្តីពីបណ្តាប្រទេសម្ចាស់ជំនួយ និងបន្ទាបការចំណាយប្រតិបត្តិការ

របស់ជនចំណាកស្រុក ដែលជាការលើកទឹកចិត្តឱ្យមានការធ្វើចំណាកស្រុកផងដែរ។ ហេតុនេះ អ្នកធ្វើគោលនយោបាយប្រហែលជាចាំបាច់ត្រូវតែបន្ថយការរំពឹងទុកលើតួនាទីរបស់ថវិកាជំនួយ ដែលអាចចូលរួមចំណែកក្នុងការទប់ស្កាត់ការធ្វើចំណាកស្រុក។

ដោយឡែក ផលប៉ះពាល់នៃ ថវិកាជំនួយ ផ្នែក ការអប់រំមកលើ ចំណាកស្រុក គឺ ពិបាកបែងចែកខ្លាំងណាស់ អាស្រ័យដោយថវិកានេះមានទំហំតិច។ បើទោះបីជាជំនួយសម្រាប់ការអប់រំចូលរួមចំណែកក្នុងការកាត់បន្ថយចំណាកស្រុកក្តី ប៉ុន្តែលទ្ធផលនេះទំនងជាពុំអាចកើតមានយ៉ាងឆាប់រហ័សនោះទេ។ ទោះយ៉ាងណាក្តីការអប់រំអាចមានតួនាទីសម្របសម្រួលដ៏សំខាន់នៅក្នុងការធ្វើចំណាកស្រុកទាំងនៅក្នុងប្រទេសប្រកប និងប្រទេសគោលដៅ។ ការសិក្សាមួយអំពីនិន្នាការនៅក្នុងការធ្វើចំណាកស្រុកពីតំបន់អាហ្វ្រិកខាងជើងទៅបណ្តាប្រទេស OECD បានស្នើឱ្យឃើញថា កំណើនប្រាក់ចំណូលដែលកើតមានឡើងដោយសារថវិកាជំនួយនៅក្នុងប្រទេសប្រកប គឺជាកត្តាជំរុញសម្រាប់ជនចំណាកស្រុកដែលមានការអប់រំទាប។ ប៉ុន្តែការពេញចិត្តជាមួយសេវាសាធារណៈក្នុងមូលដ្ឋាន រួមទាំងសាលារៀនផងដែរ អាចជួយរារាំងចំណាកស្រុកកុំឱ្យកើតមានបាន។ ម្យ៉ាងវិញទៀត ជាទូទៅលក្ខណសម្បត្តិផ្នែកប្រជាសាស្ត្រនៃប្រទេសគោលដៅ ដូចជាដឹងស៊ីតេប្រជាជន កំណើនប្រជាជននៅតំបន់ទីប្រជុំជន សមាមាត្រភាពពឹងផ្អែកផ្នែកអាយុ និងការផ្តល់រង្វាន់សម្រាប់ការអប់រំនៅក្នុងប្រទេសគោលដៅ គឺមានសារៈសំខាន់ក្នុងការកំណត់អត្រាចំណាកស្រុកជាងចំនួនទឹកប្រាក់ថវិកាជំនួយ។

ការកែលម្អប្រសិទ្ធភាពជំនួយមនុស្សធម៌សម្រាប់ការអប់រំ

ជំនួយមនុស្សធម៌បានកើនឡើងក្នុងឆ្នាំ ២០១៧ ជាឆ្នាំទីបួនបន្តបន្ទាប់គ្នា នៅក្នុងការផ្តល់ មូលនិធិមនុស្សធម៌សម្រាប់ការអប់រំដែលបានឡើងដល់ ៤៥០ លានដុល្លារអាមេរិក។ ទោះយ៉ាងណាក្តីសមាមាត្ររបស់ការអប់រំនៅក្នុងជំនួយមនុស្សធម៌សរុប គឺមានចំនួនប្រមាណ ២,១% ដែលទាបជាងអត្រាគោលដៅ ៤% យ៉ាងខ្លាំង។ បើយោងតាមប្រវត្តិសាស្ត្រ ការអប់រំមានសមាមាត្រទាបជាងគេបំផុតនៅក្នុងការតម្រូវសម្រាប់ការផ្តល់មូលនិធិ បើធៀបជាមួយវិស័យដទៃទៀត។ ប៉ុន្តែកិច្ចប្រជុំកំពូលមនុស្សធម៌ពិភពលោកឆ្នាំ ២០១៦ បានដាក់បញ្ចូលការប្តេជ្ញាចិត្តថ្មីមួយទៀតចំពោះការអប់រំក្នុងគ្រាអាសន្ន តាមរយៈការបង្កើតមូលនិធិការអប់រំមិនអាចរង់ចាំ (ECW) ពហុភាគី។

យន្តការសម្របសម្រួលដែលមានច្រើនជាន់ ទាំងក្នុងទម្រង់ជាខ្សែបញ្ជី (ពីថ្នាក់សកល ទៅថ្នាក់មូលដ្ឋាន) និងខ្សែផ្នែក (ពីវិស័យនិងអ្នកដើរតួនាទីផ្សេងៗ) ធ្វើឱ្យស្ថាបត្យកម្មជំនួយមនុស្សធម៌មានភាពស្មុគស្មាញ និងចូលរួមចំណែកធ្វើឱ្យមានការលំបាកនៅក្នុងការឆ្លើយតបក្នុងគ្រាអាសន្នចំពោះការអប់រំដែលមានការលំបាកកាន់តែច្រើនឡើង។ អន្តរាគមន៍សម្របសម្រួលដោយអង្គការសហប្រជាជាតិត្រូវបានរៀបចំឡើងតាមលក្ខណៈពីរបែប។ ផែនការឆ្លើយតបផ្នែកមនុស្សធម៌ (HRP) ផ្តល់យុទ្ធសាស្ត្រតាមប្រទេស ដោយតាមធម្មតាមានរយៈពេលមួយឆ្នាំ។ ការអំពាវនាវរហ័សស្នើឱ្យមានការឆ្លើយតបចំពោះគ្រាអាសន្នភ្លាមៗ ដើម្បីឆ្លើយតបចំពោះសេចក្តីត្រូវការស្រួចស្រាវក្នុងរយៈពេល ៣ ទៅ ៦ ខែ។ HRP មានខ្លឹមសារក្នុងកម្រិតកំណត់ពាក់ព័ន្ធជាមួយការអប់រំ ហើយជារឿយៗការអប់រំពុំត្រូវបានសង្កត់ធ្ងន់នៅក្នុងការអំពាវនាវទេ។

ពុំមានប្រព័ន្ធការងារយកការណ៍ជាកាតព្វកិច្ចសម្រាប់ការចំណាយផ្នែកជំនួយមនុស្សធម៌អន្តរជាតិទេ ដែលជាហេតុធ្វើឱ្យមានការលំបាកក្នុងការពិនិត្យតាមដានឱ្យបានពេញលេញលើការចំណាយក្នុងការអប់រំ។ ដេតាបេសប្រព័ន្ធការងារណ៍អ្នកផ្តល់ឥណទានគណៈកម្មាធិការជំនួយអភិវឌ្ឍ OECD ពុំបានញែកទិន្នន័យជំនួយមនុស្សធម៌លម្អិតទៅតាមវិស័យទេ ថ្វីបើដេតាបេសនេះ ស្នើឡើងថា មានទឹកប្រាក់ជំនួយផ្នែកការអភិវឌ្ឍប្រមាណ ៤០០ លានដុល្លារអាមេរិក ត្រូវបានចំណាយលើការអប់រំរបស់ជនភៀសខ្លួនក្នុងឆ្នាំ ២០១៦ ក្តី។ ការិយាល័យអង្គការសហប្រជាជាតិសម្រាប់ការសម្របសម្រួលសេវាតាមដានប្រភពហិរញ្ញវត្ថុកិច្ចការមនុស្សធម៌ដោយស្ម័គ្រចិត្ត ធ្វើការតាមដានប្រភពលើវិស័យអប់រំ ប៉ុន្តែ ៤២% នៃហិរញ្ញប្បទានក្នុងឆ្នាំ ២០១៧ គឺនៅក្នុងចំណាត់ប្រភេទពហុវិស័យ ដោយចែករំលែកក្នុងចំណោមវិស័យជាច្រើន ឬពុំមានបញ្ជាក់ជាក់លាក់ ជាលទ្ធផលធ្វើឱ្យមានការប៉ាន់ប្រមាណលើការចំណាយក្នុងវិស័យអប់រំមិនមានសុក្រឹតភាព។

ការផ្តល់មូលនិធិមិនគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់វិស័យអប់រំ ជាលទ្ធផលកើតចេញពីភាពមិនគ្រប់គ្រាន់នៅក្នុងវិស័យជាច្រើន៖ ឆន្ទៈនយោបាយ ការសម្របសម្រួលពីលើចុះក្រោម និងតាមសម្របសម្រួលតាមខ្សែបណ្តោយ និងខ្សែទទឹង សមត្ថភាពរបស់អ្នកដើរតួនាទីផ្នែកមនុស្សធម៌ និងព័ត៌មាន ឬយន្តការគណនេយ្យភាព។

ការសិក្សាកំណត់ការចំណាយក្នុងឆ្នាំ ២០១៥ បានគណនាគម្លាតការផ្តល់ហិរញ្ញវត្ថុក្នុងចំនួនទឹកប្រាក់ ៨.៥ ប៊ីលានដុល្លារអាមេរិក ដែលចាំបាច់ត្រូវគ្របដណ្តប់ដោយសហគមន៍អន្តរជាតិ។ ទឹកប្រាក់នេះ គឺស្មើនឹង ១១៣ ដុល្លារអាមេរិកសម្រាប់កុមារម្នាក់ ពេលគឺជាកំណើន ១០ ដងលើសការចំណាយក្នុងកុមារម្នាក់នាពេលបច្ចុប្បន្ន។ ECW មានបំណងបង្កើនទឹកប្រាក់ ១.៥ ប៊ីលានដុល្លារអាមេរិក ក្នុងមួយឆ្នាំ និងបង្កើតចំណែកនៃការអប់រំនៅក្នុងជំនួយមនុស្សធម៌ចំនួន ១,២ % ត្រឹមឆ្នាំ ២០២១។ ដៃគូរបស់ ECW ចាំបាច់ត្រូវចែករំលែកកិច្ចខិតខំក្នុងការកៀងគរមូលនិធិ មិនថាតាមរយៈការចាត់អាទិភាពលើគោលបំណងមនុស្សធម៌នៅក្នុងជំនួយអភិវឌ្ឍន៍ ឬត្រូវបង្កើនអាទិភាពនៃការអប់រំនៅក្នុងជំនួយមនុស្សធម៌។

ផែនការពុំគួរត្រូវបានកំណត់ដោយសកម្មភាពដែលអង្គការនានាធ្លាប់អនុវត្តសកម្មភាពទាំងនោះទេ ផ្ទុយទៅវិញ ចាំបាច់ត្រូវមានសកម្មភាពដែលបម្រើឱ្យការអប់រំប្រកបដោយបរិយាបន្ន និងមានសមធម៌ដែលមានគុណភាពល្អ។ ចង្កោមការអប់រំសាកល (Global Education Cluster) បានបង្កើតគោលការណ៍ណែនាំសម្រាប់វាយតម្លៃសេចក្តីត្រូវការ។ ក្នុងនាមជាអ្នកដើរតួនាទីថ្មីដ៏សំខាន់មួយ ECW អាចជំរុញការអនុវត្តគោលការណ៍ទាំងអស់នេះបានតាមរយៈការតម្រូវឱ្យដៃគូត្រូវប្រើប្រាស់គោលការណ៍ណែនាំទាំងអស់នេះនៅក្នុងការតាក់តែងកម្មវិធី និងអភិវឌ្ឍសមត្ថភាពរបស់ពួកគេ។

ជំនួយមនុស្សធម៌បានប្រឈមការលំបាក ដោយសារបញ្ហាក្នុងការសម្របសម្រួលរវាងអ្នកដើរតួនាទីសំខាន់ៗ។ ការអប់រំគួរតែជាវិស័យគន្លឹះមួយ នៅក្នុងផែនការអន្តរកម្មមនុស្សធម៌ពហុវិស័យ។ នៅក្នុងវិបត្តិជនជាតិរ៉ូហីនយ៉ាក្នុងប្រទេសបង់ក្លាដែស ការអប់រំត្រូវបានដាក់បញ្ចូលតាំងពី ជំហានដំបូងនៃការឆ្លើយតបក្នុងជំនួយមនុស្សធម៌ ហើយការផ្តល់សេវាអប់រំ បានចាប់ផ្តើមយ៉ាងរហ័ស។ ទោះយ៉ាងណាក្តី កង្វះការសម្របសម្រួលមានន័យថា មជ្ឈមណ្ឌលសិក្សារៀនសូត្រពេលខ្លះត្រូវនៅទំនេរ ដោយហេតុថាអន្តរកម្មផ្នែកអប់រំបានប្រជែងយកពេលវេលារបស់កុមារ។

ដើម្បីឆ្លើយតបចំពោះសេចក្តីត្រូវការការអប់រំ
កម្រិតមូលដ្ឋានបំផុតរបស់កុមារក្នុងគ្រាមានវិបត្តិ
គឺតម្រូវឱ្យចំណែកការអប់រំនៅក្នុងជំនួយ
មនុស្សធម៌ ត្រូវ...

ការធ្វើផែនការរួមគ្នា ក៏ចាំបាច់ផងដែររវាងអ្នកដើរតួនាទីផ្នែកមនុស្សធម៌ និងផ្នែកការអភិវឌ្ឍ។ ស្រប
ពេលដែលការធ្វើផែនការពហុវិស័យជួយធានា ឱ្យមានការអប់រំនៅក្នុងការឆ្លើយតបផ្នែកមនុស្សធម៌ក្នុងវិបត្តិ
ជនជាតិភូមិភាគខ្មែរ ការធ្វើផែនការបែបនោះ ពុំបានជួយធានាឱ្យមានការដាក់បញ្ចូលក្នុងប្រព័ន្ធអប់រំបង់ក្លាដែសទេ។
ការអំពាវនាវរយៈពេលច្រើនឆ្នាំនៅក្នុងវិបត្តិដ៏អូសបន្លាយ គឺពុំមានថវិកាគ្រប់គ្រាន់ ហើយផែនការអប់រំជាតិ
ពេលកន្លងមក ពុំបានផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់លើភាពធន់ទ្រាំ ឬការឆ្លើយតបជាមួយវិបត្តិទេ។ ក្របខ័ណ្ឌការងារ
ការធ្វើផែនការអប់រំក្រោមជំនួយមនុស្សធម៌រយៈពេលខ្លី ចាំបាច់ត្រូវបូករួមផ្សំជាមួយកង្វល់ដែលមានលក្ខណៈ
ជារចនាសម្ព័ន្ធចម្រើក ដូចជានៅក្នុងប្រទេសអូហ្គង់ដា ដោយក្នុងនោះផែនការឆ្លើយតបផ្នែកការអប់រំ
សម្រាប់ជនភៀសខ្លួន និងជនម្ចាស់ស្រុករបស់រដ្ឋាភិបាលដែលបានប្រកាសឱ្យប្រើក្នុងខែឧសភា ឆ្នាំ ២០១៤
បានចាត់ថវិកាក្នុងទឹកប្រាក់ ៣៩៥ លានដុល្លារសម្រាប់រយៈពេលបីឆ្នាំ ដើម្បីអាចចូលទៅដល់សិស្សជនភៀស
ខ្លួន និងសិស្សក្នុងសហគមន៍ម្ចាស់ផ្ទះក្នុងចំនួនប្រមាណ ៦៧៥ ០០០ នាក់ក្នុងមួយឆ្នាំ។

ម្ចាស់ជំនួយនានា ដូចជាប្រទេសអូស្ត្រាលី កាណាដា ន័រវែស និងចក្រភពអង់គ្លេសជាដើម បានងាក
ទៅរកក្របខ័ណ្ឌការងារការផ្តល់មូលនិធិរយៈពេលច្រើនឆ្នាំ ដើម្បីជួយធានាឱ្យមានការផ្តល់មូលនិធិដែលអាច
ព្យាករណ៍ទុកជាមុនបានជាមួយដៃគូផ្នែកមនុស្សធម៌ ហើយ ECW មានឧបករណ៍ “ភាពធន់ទ្រាំជាច្រើនឆ្នាំ”
ដែលមានគោលដៅក្នុងការបិទភ្និតភ្នាតគ្នារវាងវិស័យមនុស្សធម៌ជាមួយវិស័យអភិវឌ្ឍផងដែរ។ ចាំបាច់ត្រូវ
ពង្រឹងគណនេយ្យភាពនៅក្នុងជំនួយមនុស្សធម៌ផងដែរ។ ECW បានសង្កត់ធ្ងន់លើតម្លាភាព និងលទ្ធផល
តាមរយៈការបង្កើតឱ្យមានបទដ្ឋានកម្រិតខ្ពស់នៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌការងារលទ្ធផលជាយុទ្ធសាស្ត្រ ដែលមិនត្រឹម
តែគ្របដណ្តប់លើលទ្ធផលចុងក្រោយបំផុតរបស់ខ្លួនតែប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែក៏គ្របដណ្តប់លើវិធីក្នុងការធ្វើ
ការងារ និងប្រតិបត្តិការប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពផងដែរ។

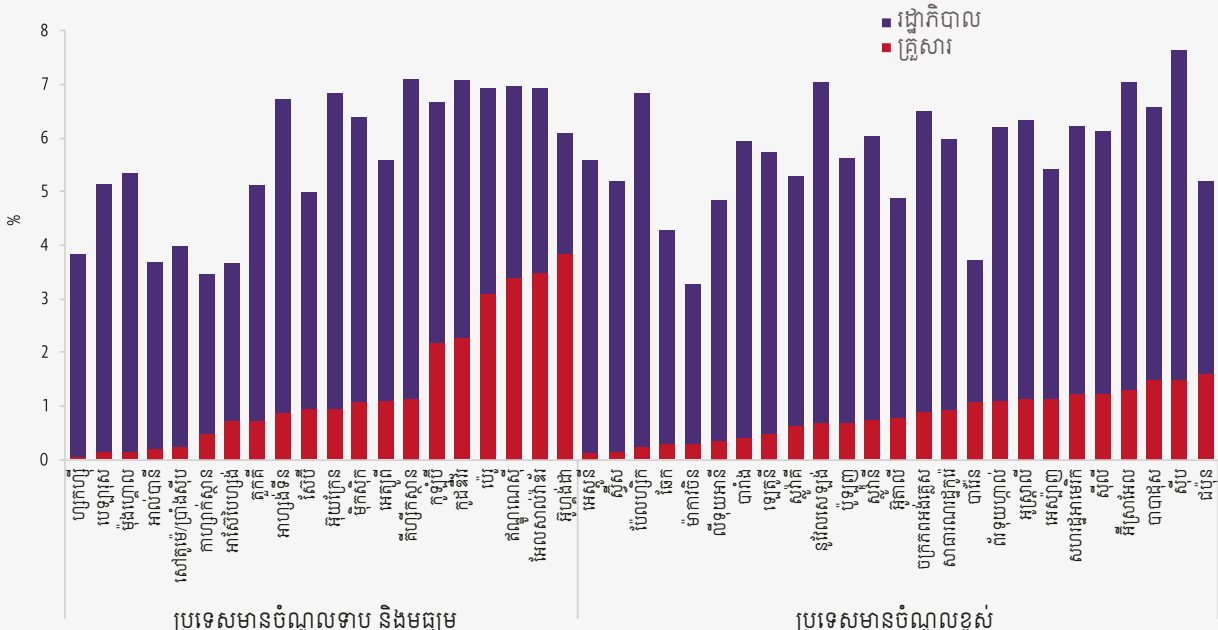
ចំណាយរបស់គ្រួសារ

អស់ពេលជាយូរមកហើយ កង្វះទិន្នន័យស្តីពីការចូលរួមចំណែករបស់គ្រួសារបានវិភាគការវិភាគលើការចំណាយសរុប ផ្នែកការអប់រំ។ UIS បានផ្សព្វផ្សាយទិន្នន័យសម្រាប់គ្រួសារលើកដំបូង ក្នុងឆ្នាំ ២០១៧ ប៉ុន្តែការគ្របដណ្តប់របស់ទិន្នន័យនេះ នៅមានកម្រិតកំណត់នៅឡើយ។ សមាមាត្រនៃការចូលរួមចំណែករបស់គ្រួសារនៅក្នុងការចំណាយសរុបលើការអប់រំ អាចមានកម្រិតខ្ពស់ យ៉ាងខ្លាំង នៅក្នុងបណ្តាប្រទេសមានចំណូលទាប និងមធ្យមមួយចំនួន ឧ. ប្រទេសអែលសាល់វ៉ាឌីរ (៥០%) និងឥណ្ឌូណេស៊ី (៤៩%) (រូបភាពទី ២០)។

ជាទូទៅ ទិន្នន័យការចំណាយរបស់គ្រួសារ ហាក់ពុំផ្លាស់ប្តូរធំធេងនោះទេពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំ ដោយមានករណីលើកលែងមួយចំនួន។ នៅប្រទេសស៊ីលីមានការតវ៉ាដ៏ធំធេងធ្វើឡើងដោយសិស្សានុសិស្សស្តីពីការផ្តល់ហិរញ្ញវត្ថុមិនគ្រប់គ្រាន់លើវិស័យអប់រំពីសំណាក់រដ្ឋាភិបាល ដែលបង្កឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរនៅក្នុងគោលនយោបាយសាធារណៈ។ ជាលទ្ធផលសមាមាត្រនៃការចំណាយសរុបរបស់គ្រួសារលើការអប់រំ បានថយចុះនៅចន្លោះឆ្នាំ ២០០៥ ដល់ ២០១៥ ចាប់ពីប្រមាណ ៥០% មកនៅត្រឹមក្រោម ២០%។

រូបភាពទី ២០៖

ការចំណាយលើការអប់រំរបស់គ្រួសារ មានទឹកប្រាក់កម្រិតខ្ពស់នៅក្នុងបណ្តាប្រទេសមានចំណូលទាប និងចំណូលមធ្យមមួយចំនួន ការចំណាយលើការអប់រំ គិតជាភាគរយនៃ GDP ចែកទៅតាមប្រភេទមូលនិធិ និងប្រទេសតាមក្រុមចំណូលក្នុងប្រទេសដែលត្រូវបានជ្រើសរើស ឆ្នាំ ២០១៣-២០១៧

GEM StatLink: http://bit.ly/fig19_13
ប្រភព៖ ដេតាបេស UIS។

អនុសាសន៍

របាយការណ៍នេះ អំពាវនាវឱ្យរដ្ឋាភិបាលទាំងឡាយត្រូវឆ្លើយតបចំពោះសេចក្តីត្រូវការផ្នែកការអប់រំរបស់ជនចំណាកស្រុក ប្រជាជនផ្លាស់ប្តូរទីលំនៅដោយបង្ខំ និងរបស់កុមារដោយផ្តល់ការយកចិត្តទុកដាក់ស្មើជាមួយអ្វីដែលរដ្ឋាភិបាលផ្តល់សម្រាប់ប្រជាជនម្ចាស់ផ្ទះ។

ការការពារសិទ្ធិទទួលបានការអប់រំរបស់ជនចំណាកស្រុក ប្រជាជនផ្លាស់ប្តូរទីលំនៅដោយបង្ខំ

គោលការណ៍មិនរើសអើងក្នុងការអប់រំ ត្រូវបានទទួលស្គាល់ក្នុងអនុសញ្ញាអន្តរជាតិជាច្រើន។ ឧបសគ្គដែលមានលក្ខណៈរើសអើង ដូចជាការតម្រូវឱ្យមានសំបុត្រកំណើតជាដើម គួរត្រូវបានហាមឃាត់យ៉ាងច្បាស់លាស់នៅក្នុងច្បាប់ជាតិ។ លិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តិដែលមានស្រាប់ពុំគួរមានចន្លោះប្រហោង ឬចំណុចស្រពិចស្រពិល ដែលទុកចន្លោះឱ្យមានការបកស្រាយពីសំណាក់មន្ត្រីថ្នាក់មូលដ្ឋាន ឬមន្ត្រីនៅថ្នាក់សាលារៀនជាលក្ខណៈបុគ្គលនោះឡើយ។ រដ្ឋាភិបាលចាំបាច់ត្រូវការការពារសិទ្ធិទទួលបានការអប់រំរបស់ជនចំណាកស្រុក និងជនភៀសខ្លួនដោយមិនគិតអំពីឯកសារបញ្ជាក់អត្តសញ្ញាណឬស្ថានភាពលំនៅដ្ឋានហើយត្រូវអនុវត្តច្បាប់ដោយគ្មានការលើកលែង។

ការការពារសិទ្ធិទទួលបានការអប់រំមិនមែនមានត្រឹមតែនៅក្នុងច្បាប់ និងដំណើរការរដ្ឋបាលតែប៉ុណ្ណោះទេ ។ អាជ្ញាធរថ្នាក់ជាតិ ចាំបាច់ត្រូវធ្វើយុទ្ធនាការលើកកម្ពស់ការយល់ដឹង ដើម្បីជម្រាបប្រាប់ដល់គ្រួសារជនចំណាកស្រុក និង គ្រួសារផ្លាស់ប្តូរទីលំនៅដោយបង្ខំអំពីសិទ្ធិរបស់ពួកគេ និងអំពីដំណើរការនៃការចុះឈ្មោះចូលរៀននៅសាលា។ អាជ្ញាធរទទួលបន្ទុកការធ្វើផែនការ ត្រូវធានាឱ្យបានថា សាលារដ្ឋស្ថិតក្នុងរង្វង់ដែលអ្នកតាំងលំនៅក្រៅផ្លូវការ និងនៅតំបន់ទីប្រជុំជនអនាធិបតេយ្យអាចចូលទៅដល់បាន ហើយពួកគេពុំគួរត្រូវបានបំភ្លេចចោលនៅក្នុងផែនការស្តារទីប្រជុំជនឡើងវិញនោះឡើយ។

ដាក់បញ្ចូលជនចំណាកស្រុក និងប្រជាជនផ្លាស់ប្តូរទីលំនៅដោយបង្ខំនៅក្នុងប្រព័ន្ធអប់រំជាតិ

ប្រព័ន្ធអប់រំមួយចំនួនចាត់ទុកជនចំណាកស្រុក និងជនភៀសខ្លួនជាប្រជាជនបណ្តោះអាសន្ន ឬប្រជាជនឆ្លងកាត់ ដែលមានលក្ខណៈខុសប្លែកពីជនម្ចាស់ស្រុក។ នេះជាទង្វើខុសឆ្គង ដោយហេតុថា ការធ្វើបែបនេះ អាចរារាំងវឌ្ឍនភាពផ្នែកការសិក្សារៀនសូត្ររបស់ពួកគេ ការចូលរួមជាសង្គម និងឱកាសនាពេលអនាគតរបស់អ្នកទាំងនោះ ព្រមទាំងបំផ្លាញវឌ្ឍនភាពឆ្ពោះទៅស្ថាបនាសង្គមដែលមានលក្ខណៈចម្រុះ និងមានសាមគ្គីភាព។ គោលនយោបាយសាធារណៈ ចាំបាច់ត្រូវដាក់បញ្ចូលប្រជាជនទាំងអស់នេះនៅគ្រប់កម្រិតទាំងអស់នៅក្នុងការអប់រំជាតិ។

ការដាក់បញ្ចូលជនចំណាកស្រុកមានទិដ្ឋភាពផ្សេងៗជាច្រើន។ ថ្វីបើភាសាបង្រៀនថ្មីមួយ គឺជាការចាំបាច់នៅក្នុងថ្នាក់ត្រៀមដំបូងក្តី ប៉ុន្តែសិស្សគួរត្រូវបានបំបែកចេញឱ្យបានតិចបំផុតតាមដែលអាចធ្វើបានពីមិត្តភក្តិជាជនចំណាកស្រុក។ ប្រព័ន្ធអប់រំពុំគួរតម្រង់ទិសសិស្សដែលមានការសម្រេចបានកម្រិតទាប ដោយក្នុងនោះភាគច្រើនលើសលប់ គឺជាជនចំណាកស្រុកទៅក្នុងទិសដៅផ្សេងខុសពីគេនោះឡើយ។ អាស្រ័យដោយការប្រមូលផ្តុំផ្នែកភូមិសាស្ត្ររបស់សិស្សចំណាកស្រុកក្នុងបណ្តាប្រទេសជាច្រើន ដូចជាអ្នកធ្វើផែនការផ្នែកអប់រំ គួរប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រ ដូចជាការឧបត្ថម្ភទុនសម្រាប់មធ្យោបាយធ្វើដំណើរ និងការចាត់សាលារៀនតាមលក្ខណៈចោះៗ ដើម្បីធានាឱ្យការបែងចែកផ្នែកលំនៅដ្ឋានពុំផ្តល់លទ្ធផលឱ្យមានការបែងចែកផ្នែកការអប់រំផងដែរ។

រដ្ឋាភិបាលចាំបាច់ត្រូវធានាឱ្យបានថា ការអប់រំរបស់ជនភៀសខ្លួន ត្រូវបានរំខានតិចបំផុតតាមដែលអាចធ្វើបាន។ ថ្វីបើមានស្ថានភាពលើកលែងមួយចំនួន ១. ដូចជាភាពឯកោផ្នែករូបវន្តរបស់សហគមន៍ជនភៀសខ្លួន ឬភាពរឹតត្បិតផ្នែកសុវត្ថិភាពក្នុងប្រព័ន្ធរបស់ប្រទេសម្ចាស់ផ្ទះ ដែលអាចរារាំងមិនឱ្យមានបរិយាបន្នពេញលេញក្តី ប៉ុន្តែរដ្ឋាភិបាល ចាំបាច់ត្រូវកាត់បន្ថយពេលវេលាដែលត្រូវចំណាយនៅសាលារៀន ដែលមិនអនុវត្តតាមកម្មវិធីសិក្សាថ្នាក់ជាតិ ឬដែលមិនមានវឌ្ឍនភាពឆ្ពោះទៅទទួលបានវិញ្ញាបនបត្រដែលមាន ការទទួលស្គាល់ឱ្យមានជាអប្បបរមា ដោយហេតុថា ពេលវេលាទាំងអស់នេះ អាចប៉ះពាល់ដល់គន្លងវិជ្ជាការអប់រំ។

យល់ច្បាស់ និងធ្វើផែនការសម្រាប់សេចក្តីត្រូវការផ្នែកការអប់រំរបស់ជនចំណាកស្រុក និងរបស់ប្រជាជនដែលផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំ

បណ្តាប្រទេសដែលមានលំហូរជនចំណាកស្រុក និងជនភៀសខ្លួនចូលច្រើន ចាំបាច់ត្រូវចាប់យកទិន្នន័យស្តីពីប្រជាជនទាំងអស់នេះនៅក្នុងប្រព័ន្ធព័ត៌មានការគ្រប់គ្រងដើម្បីធ្វើផែនការ និងធ្វើបរិកាអនុលោមតាមស្ថានភាពជាក់ស្តែង។ ការផ្តល់ទឹកនៃឯកសារនៅសាលារៀន ឬឱកាសការងារសម្រាប់ជនចំណាកស្រុក និងជនភៀសខ្លួន គឺគ្រាន់តែជាជំហានដំបូងប៉ុណ្ណោះ ដើម្បីឈានទៅសម្រេចបានបរិយាប័ន្ន។

បរិយាកាសសាលារៀន ចាំបាច់ត្រូវសម្រប និងគាំទ្រដល់សេចក្តីត្រូវការរបស់សិស្ស។ សិស្សដែលកំពុងផ្លាស់ទៅទទួលការបង្រៀនដោយភាសាថ្មី ចាំបាច់ត្រូវមានកម្មវិធីស្ថានភាពភ្ជាប់ដែលបង្រៀនដោយគ្រូមានគុណវុឌ្ឍិគ្រប់គ្រាន់។ ចំណែកសិស្សដែលការអប់រំរបស់ពួកគេរងការរំខាន នឹងទទួលអត្ថប្រយោជន៍ពីកម្មវិធីអប់រំពន្លឿន ដែលអនុញ្ញាតឱ្យពួកគេអាចរៀនទាន់សិស្សផ្សេងទៀត និងវិលត្រលប់ចូលទៅសាលារៀនវិញក្នុងកម្រិតសមស្រប។ ការដាក់បញ្ចូលជនភៀសខ្លួននៅក្នុងការអប់រំ ច្រើនតែបានទទួលជោគជ័យ ប្រសិនបើកម្មវិធីទាំងអស់នេះ បានពង្រីកបន្ថែមនូវកម្មវិធីកិច្ចការពារសង្គម ដើម្បីអនុញ្ញាតឱ្យជនភៀសខ្លួនអាចទទួលអត្ថប្រយោជន៍បានដូចជា ពួកគេអាចទទួលអត្ថប្រយោជន៍ពីការឧបត្ថម្ភសាច់ប្រាក់ដោយមានលក្ខខណ្ឌដែលគ្របដណ្តប់លើការចំណាយលាក់មុខសម្រាប់ការទៅសាលារៀន ។ ក្នុងករណីជនចំណាកស្រុកក្នុងប្រទេសជាពិសេស សម្រាប់កូន របស់កម្មករនិយោជិតពនេចរ ឬកម្មករនិយោជិតតាមរដូវ រដ្ឋាភិបាលគួរពិចារណាបង្កើតឱ្យមានកាលវិភាគសិក្សាដែលមានភាពបត់បែន ប្រព័ន្ធតាមដានការអប់រំ និងកម្មវិធីសិក្សាដែលពាក់ព័ន្ធជាមួយជីវភាពរស់នៅរបស់ពួកគេ។

មនុស្សពេញវ័យត្រូវការការគាំទ្រ ដើម្បីអភិវឌ្ឍសមត្ថភាពរបស់ខ្លួនតាមរយៈការអប់រំ និងការបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ និងដើម្បីជម្នះលើការលំបាកនានា ដូចជាមុខរបរមានជំនាញទាប ឬការបណ្តុះបណ្តាលមានថ្លៃខ្ពស់ ដែលបន្ទប់បង្អាក់ការវិនិយោគរបស់ពួកគេទៅលើជំនាញ។ ពួកគេត្រូវការកម្មវិធីអប់រំហិរញ្ញវត្ថុ ដើម្បីឱ្យពួកគេអាចគ្រប់គ្រងលើស្ថានភាពផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចរបស់ខ្លួន ទាញប្រយោជន៍ឱ្យបានច្រើនបំផុតពីការបញ្ចេញសាច់ប្រាក់ និងការចៀសវាងការបោកបន្លំ ឬការកេងប្រវ័ញ្ចនៃផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ។ កម្មវិធីអប់រំក្រៅប្រព័ន្ធដែលអាចត្រូវបានផ្តល់ជូននៅកម្រិតរដ្ឋាភិបាលថ្នាក់មូលដ្ឋានអាចជួយបំពេញបន្ថែមកិច្ចខិតខំដើម្បីពង្រឹងសាមគ្គភាពសង្គម។

បង្ហាញប្រវត្តិវិវឌ្ឍន៍ចំណាកស្រុក និងផ្លាស់ប្តូរទីលំនៅដោយមិនទាន់មានការអប់រំឱ្យមានភាពសុក្រិត ដើម្បីជម្នះលើមុនេរិយភាព

ការស្ថាបនាសង្គមប្រកបដោយបរិយាបន្ន និងជួយមនុស្សឱ្យរស់នៅជាមួយគ្នា ទាមទារឱ្យមានមិនត្រឹមតែភាពអត់ឱនគ្នាតែប៉ុណ្ណោះទេ។ រដ្ឋាភិបាលចាំបាច់ត្រូវពិនិត្យឡើងវិញលើខ្លឹមសារអប់រំ និងការបង្រៀនកែសម្រួលកម្មវិធីសិក្សា និងគិតឡើងវិញអំពីសៀវភៅពុម្ពដើម្បីឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីប្រវត្តិសាស្ត្រ និងភាពចម្រុះគ្នាដែលមានក្នុងពេលបច្ចុប្បន្ន។ ខ្លឹមសារការអប់រំចាំបាច់ត្រូវ បង្ហាញចេញមកអំពីការចូលរួមចំណែករបស់ចំណាកស្រុកទៅក្នុងធនធាន និងវិបុលភាព។ ខ្លឹមសារការអប់រំក៏ចាំបាច់ត្រូវទទួលស្គាល់បុព្វហេតុនៃភាពតានតឹង និងជម្លោះ ក៏ដូចជាកេរដំណែលនៃចំណាកស្រុកដែលបានធ្វើឱ្យប្រជាជនត្រូវផ្លាស់ប្តូរទីលំនៅដោយបង្ខំឬជួបការលំបាក។ គោលវិធីបែបគុកោសល្យ គួរលើកកម្ពស់ភាពបើកទូលាយចំពោះពហុទស្សនវិស័យលើកកម្ពស់នៃគុណតម្លៃនៃការរស់នៅជាមួយគ្នា និងឱ្យតម្លៃលើអត្ថប្រយោជន៍នៃភាពចម្រុះគ្នា។ គោលវិធីគុកោសល្យគួរជម្នះនូវបុរេនិច្ច័យ និងអភិវឌ្ឍន៍ជំនាញការគិតប្រកបដោយការរិះគន់ ដើម្បីឱ្យអ្នកសិក្សាអាចយកឈ្នះលើភាពមិនច្បាស់លាស់នៅក្នុងអន្តរទំនាក់ទំនងជាមួយវប្បធម៌ដទៃ និងប្រឆាំងចំពោះការបង្ហាញក្នុងលក្ខណៈអវិជ្ជមានតាមប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយអំពីជនចំណាកស្រុក និងជនភៀសខ្លួន។ រដ្ឋាភិបាលត្រូវស្តែងឱ្យឃើញនូវបទពិសោធន៍ជាវិជ្ជមាននៃការអប់រំបែបអន្តរវប្បធម៌។

ត្រៀមខ្លួនគ្រូបង្រៀនរបស់ជនចំណាកស្រុក និងជនភៀសខ្លួនឱ្យឆ្លើយតបជាមួយភាពចម្រុះគ្នា និងការលំបាក

គ្រូបង្រៀន ត្រូវការការគាំទ្រដើម្បីក្លាយជាភ្នាក់ងារនៃការផ្លាស់ប្តូរនៅក្នុងបរិស្ថានសាលារៀន ដែលត្រូវបានកំណត់រូបរាងកាន់តែច្រើនឡើងៗ ដោយចំណាកស្រុក និងការផ្លាស់ប្តូរទីលំនៅដោយបង្ខំ។

កម្មវិធីអប់រំគ្រូបង្រៀនបច្ចុប្បន្ន ដែលឆ្លើយតបចំពោះបញ្ហាចំណាកស្រុក ច្រើនតែមានលក្ខណៈបណ្តោះអាសន្ន ហើយពុំមែនជាផ្នែកមួយនៃកម្មវិធីសិក្សាគោល។ រដ្ឋាភិបាលចាំបាច់ត្រូវវិនិយោគនៅក្នុងការអប់រំបណ្តុះបណ្តាលគ្រូមុនពេលចាប់ផ្តើមការងារ និង ការបណ្តុះបណ្តាលបន្ត ដែលអាចស្ថាបនាសមត្ថភាពស្នូល និងលទ្ធភាព ដើម្បីគ្រប់គ្រងបរិបទដែលមានលក្ខណៈចម្រុះពហុភាសា និងពហុវប្បធម៌ ហើយដែលជះឥទ្ធិពល

ផងដែរទៅលើសិស្សម្ចាស់ស្រុក។ ត្រូវលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងរបស់គ្រូបង្រៀនទាំងអស់អំពីចំណាកស្រុក និង ការផ្លាស់ប្តូរទីលំនៅដោយបង្ខំ ពោលគឺពុំមែនត្រឹមតែត្រូវដែលត្រូវបង្រៀននៅក្នុងថ្នាក់រៀនដែលមានលក្ខណៈ ចម្រុះគ្នាប៉ុណ្ណោះទេ។ គ្រូបង្រៀនដែលមានក្តីប្រាថ្នា និងគ្រូបង្រៀនដែលកំពុងហ្វឹកហាត់ប្រកបវិជ្ជាជីវៈអាជីព ព្រមទាំងអ្នកដឹកនាំសាលារៀន គួរបានទទួលឧបករណ៍នានា ដើម្បីតំរូវជាមួយផ្នត់គំនិតសង្គម បុរេនិច្ច័យ និងការរើសអើងនៅក្នុងថ្នាក់រៀន ទីធ្លាសាលា និងសហគមន៍ និងដើម្បីពង្រឹងដល់ការឱ្យតម្លៃចំពោះខ្លួនឯង និងអារម្មណ៍ជាផ្នែកមួយនៃសង្គមរបស់សិស្សជាជនចំណាកស្រុក និងជនភៀសខ្លួន។

គ្រូបង្រៀនក្នុងបរិបទការផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំក៏ចាំបាច់ត្រូវតែយល់ច្បាស់អំពីការលំបាកជាក់លាក់ ដែលសិស្សផ្លាស់ប្តូរទីលំនៅដោយបង្ខំ និង ឪពុកម្តាយរបស់ពួកគេត្រូវជួបប្រទះ និងត្រូវទំនាក់ទំនងទៅដល់ សហគមន៍របស់ពួកគេផងដែរ។ ថ្វីបើគ្រូបង្រៀនពុំមែនជាអ្នកប្រឹក្សាយោបល់ក្តី ប៉ុន្តែពួកគេគាត់ក៏អាចទទួល ការបណ្តុះបណ្តាល ដើម្បីឱ្យស្គាល់ពីអារម្មណ៍តានតឹងចិត្ត និងការប៉ះទង្គិចធ្ងន់ធ្ងរ និងអាចបញ្ជូនអ្នកត្រូវការ សេវាទៅរកអ្នកឯកទេសផងដែរ។ ប្រសិនបើពុំមានអ្នកឯកទេសទេ គ្រូបង្រៀនគួរត្រៀមខ្លួន ដើម្បីបម្រើសេវា ផងដែរ ដោយហេតុថា គ្រួសារមួយចំនួនមានលទ្ធភាពត្រឹមតែអាចទទួលបានសេវាប្រភេទនេះប៉ុណ្ណោះ។ គ្រូ បង្រៀនរបស់គ្រូជនភៀសខ្លួន និងគ្រូដែលផ្លាស់ប្តូរទីលំនៅដោយបង្ខំក៏រងនូវភាពតានតឹងចិត្តបន្ថែមដោយខ្លួន ឯងផ្ទាល់ផងដែរ។ គោលនយោបាយគ្រប់គ្រងចាំបាច់ត្រូវទទួលស្គាល់ និងបន្តបន្ថយការលំបាកហួសប្រមាណ ដែលគ្រូមួយចំនួនត្រូវធ្វើការគ្រប់គ្រង និងធានាឱ្យមានសមភាពក្នុងចំណោមអ្នកប្រកបវិជ្ជាជីវៈអាជីពបង្រៀន ដើម្បីរក្សាស្មារតី និងវិនិយោគក្នុងការអនុវត្តវិជ្ជាជីវៈអាជីព ។

ជួយជំរុញសក្តានុពលរបស់ជនចំណាកស្រុក និងប្រជាជនផ្លាស់ប្តូរទីលំនៅដោយបង្ខំ

ជនចំណាកស្រុក និងជនភៀសខ្លួនមានជំនាញផ្សេងៗ ដែលមិនត្រឹមតែអាចជួយផ្លាស់ប្រែជីវិតរបស់ ខ្លួននិងគ្រួសារខ្លួនផ្ទាល់តែប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែក៏អាចជួយផ្លាស់ប្រែដល់សេដ្ឋកិច្ចនិងសង្គមរបស់ប្រទេសម្ចាស់ផ្ទះ និងប្រទេសកំណើតបានផងដែរ មិនថាពួកគេរលត្រលប់ទៅវិញ ឬផ្តល់ការគាំទ្រពីចម្ងាយក្តី។ ការប្រើប្រាស់ សក្តានុពលនេះ ទាមទារយន្តការសាមញ្ញមានតម្លៃទាប និងមានតម្លាភាពខ្ពស់ដើម្បីទទួលស្គាល់គុណវុឌ្ឍិផ្នែក ការសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងជំនាញវិជ្ជាជីវៈអាជីព (រួមទាំងជំនាញវិជ្ជាជីវៈអាជីពរបស់គ្រូបង្រៀនផងដែរ) និង ទទួលស្គាល់ការរៀនសូត្រពីមុនមករបស់ពួកគេ ដែលពុំត្រូវបានផ្តល់សុពលភាព ឬមានលិខិតបញ្ជាក់។

បណ្តាប្រទេសនានា ចាំបាច់ត្រូវតាមដានបន្តលើការប្តេជ្ញាចិត្តនៅក្នុងកិច្ច ព្រមព្រៀង សាកលស្តីពី ចំណាកស្រុកដោយសុវត្ថិភាពមានសណ្តាប់ធ្នាប់ និងជាប្រចាំ ទាក់ទងជាមួយការទទួលស្គាល់គុណវុឌ្ឍិគ្នាទៅ វិញទៅមក និងបង្កើតឱ្យមានការចរចានៅក្រោមអនុសញ្ញាសាកលស្តីពីការទទួលស្គាល់គុណវុឌ្ឍិការអប់រំថ្នាក់ ឧត្តមសិក្សា ដើម្បីឱ្យអនុសញ្ញានេះ អាចត្រូវបានអនុម័តក្នុងឆ្នាំ ២០១៩។ ទីភ្នាក់ងារវាយតម្លៃ ស្ថាប័នផ្តល់ អាជ្ញាប័ណ្ណ និងវិទ្យាស្ថានសិក្សាស្រាវជ្រាវគួរធ្វើសុខដុមនីយកកម្មការតម្រូវ និងនីតិវិធីនានានៅថ្នាក់ទ្វេភាគី ថ្នាក់តំបន់ និងថ្នាក់សាកលដោយធ្វើការជាមួយរដ្ឋាភិបាល និងអង្គការថ្នាក់តំបន់ និងថ្នាក់អន្តរជាតិ។ បទដ្ឋាន សញ្ញាបត្ររួម យន្តការធានាគុណភាព និងកម្មវិធីផ្តោះប្តូរផ្នែកសិក្សាស្រាវជ្រាវ អាចគាំទ្រដល់ការទទួលស្គាល់ គុណវុឌ្ឍិបាន។

**គាំទ្រសេចក្តីត្រូវការផ្នែកអប់រំរបស់ជនចំណាកស្រុក និងប្រជាជនផ្លាស់ប្តូរទីលំនៅ
ដោយបង្ខំនៅក្នុងជំនួយមនុស្សធម៌ និងជំនួយអភិវឌ្ឍន៍**

ថ្វីបើពីរភាគបីនៃជនចំណាកស្រុកអន្តរជាតិ ផ្តោតគោលដៅលើបណ្តាប្រទេសមានចំណូលខ្ពស់ក្តី ប៉ុន្តែជនភៀសខ្លួន ៩ នាក់ក្នុងចំណោមជនភៀសខ្លួន ១០ នាក់ គឺត្រូវបានទទួលឱ្យស្នាក់នៅក្នុងបណ្តាប្រទេស មានចំណូលទាប និងចំណូលមធ្យម ដែលទាមទារការគាំទ្រពីដៃគូអន្តរជាតិ។ ការឆ្លើយតបចំពោះសេចក្តីត្រូវ ការទាមទារឱ្យមានការបង្កើនសមាមាត្រនៃការអប់រំនៅក្នុងជំនួយមនុស្សធម៌អន្តរជាតិចំនួន១០ដង។ ដំណោះ ស្រាយប្រកបដោយចីរភាពបន្ថែមទៀត គឺមានភាពចាំបាច់ណាស់ ដែលសហគមន៍អន្តរជាតិត្រូវបំពេញតាម ការប្តេជ្ញាចិត្តកិច្ចព្រមព្រៀងសកលស្តីពីជនភៀសខ្លួន និងក្របខ័ណ្ឌការងារការឆ្លើយតបចំពោះជនភៀសខ្លួន សព្វជ្រុងជ្រោយ ដើម្បីផ្សារភ្ជាប់ជំនួយមនុស្សធម៌ និងជំនួយអភិវឌ្ឍន៍តាំងពីដំណាក់ដំបូងនៃវិបត្តិ ដែលគាំទ្រ ចំពោះការផ្តល់ការអប់រំប្រកបដោយបរិយាបន្នសម្រាប់ជនភៀសខ្លួន និងប្រជាជនម្ចាស់ស្រុក។ ការអប់រំត្រូវ បានដាក់បញ្ចូលនៅក្នុងការតាក់តែងការឆ្លើយតប ជាពិសេស ទាក់ទងជាមួយការអប់រំ និងការថែទាំកុមារតូច។ ការអប់រំ ក៏គួរតែជាផ្នែកមួយនៃកញ្ចប់ដំណោះស្រាយសព្វជ្រុងជ្រោយពាក់ព័ន្ធជាមួយវិស័យដទៃទៀត ខ. ទី ជម្រក អាហារូបត្ថម្ភ ទឹកស្អាត អនាម័យទូទៅ និងកិច្ចគាំពារសង្គម។ ម្ចាស់ជំនួយចាំបាច់ត្រូវឆ្លុះបញ្ចាំងកំណែ ទម្រង់ទាំងអស់នេះនៅក្នុងអន្តរាគមន៍មនុស្សធម៌របស់ខ្លួន។ តាមរយៈការប្រើប្រាស់ឱកាសដែលមានផ្តល់ជូន តាមរយៈមូលនិធិការអប់រំ មិនអាចរង់ចាំបាន (Education Cannot Wait) ម្ចាស់ជំនួយចាំបាច់ត្រូវអភិវឌ្ឍ សមត្ថភាពវាយតម្លៃសេចក្តីត្រូវការរបស់ខ្លួន និងការធ្វើផែនការរួមគ្នាដើម្បីបិទភ្ជិតគម្លាតផ្នែកជំនួយមនុស្សធម៌ ជាមួយការអភិវឌ្ឍ និងជួយជំរុញឱ្យមានការផ្តល់មូលនិធិរយៈពេលច្រើនឆ្នាំដែលអាចព្យាករណ៍ទុកជាមុន បាន។

ការធ្វើចំណាកស្រុក ការផ្លាស់ប្តូរទីលំនៅដោយបង្ខំ និងការអប់រំ

សង្គមស្ថានភាព និងមែនសង្គមស្ថានភាព

របាយការណ៍ពិនិត្យតាមដានការអប់រំសាកល ឆ្នាំ ២០១៩ ពិនិត្យទៅលើផលប៉ះពាល់ ផ្នែកការអប់រំបណ្តាលមកពីចំណាកស្រុក និងការផ្លាស់ប្តូរទីលំនៅដោយបង្ខំ ទាក់ទងនឹងការផ្លាស់ទី ប្រជាជនគ្រប់ប្រភេទទាំងអស់៖ ការផ្លាស់ទីនៅក្នុងប្រទេស និងការផ្លាស់ទីឆ្លងដែន, ការផ្លាស់ទីដោយ ស្ម័គ្រចិត្ត និងដោយបង្ខំ, ការផ្លាស់ទីដើម្បីរកការងារធ្វើ និងការផ្លាស់ទីដើម្បីស្វែងរកការអប់រំ។ របាយការណ៍នេះ ក៏ពិនិត្យឡើងវិញលើវឌ្ឍនភាពក្នុងវិស័យអប់រំដូចមានចែងក្នុងរបៀបវារៈសម្រាប់ ការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាព ឆ្នាំ ២០៣០ ផងដែរ។

ដោយមើលឃើញនូវទិដ្ឋភាពចម្រុះគ្នាកាន់តែច្រើនឡើង របាយការណ៍នេះផ្តល់ការវិភាគ ថា តើការអប់រំអាចស្ថាបនាសង្គមប្រកបដោយបរិយាបន្ន និងជួយប្រជាជនឱ្យឈានមួយជំហាន ទៀតពីការអត់ឱនទៅដល់ការរៀនរស់នៅជាមួយគ្នាបានដោយរបៀបណា។ ការអប់រំដែលត្រូវបាន ផ្តល់ឱ្យប្រកបដោយសមភាពអាចជួយសាងស្ថានភាពប៉ុន្តែការអប់រំដែលមិនមានលក្ខណៈស្មើភាព អាចបង្កើតឱ្យមានជញ្ជាំងខណ្ឌចែករវាងជនចំណាកស្រុក និងជនភៀសខ្លួន ជាមួយសហគមន៍ម្ចាស់ ផ្ទះរបស់ខ្លួន។

កិច្ចព្រមព្រៀងសាកលថ្មីៗចំនួនពីរ ស្តីពីជនចំណាកស្រុក និងជនភៀសខ្លួន ទទួលស្គាល់ តួនាទីរបស់ការអប់រំ និងកំណត់គោលបំណងដែលត្រូវបានបន្សុំជាមួយការប្តេជ្ញាចិត្តកម្រិតសាកល ក្នុងការមិនទុកនរណាម្នាក់ចោល។ របាយការណ៍នេះ គឺជាកញ្ចប់ឧបករណ៍ដ៏មានសារៈសំខាន់សម្រាប់ កិច្ចព្រមព្រៀងទាំងពីរនេះ។ របាយការណ៍នេះ គ្របដណ្តប់លើបញ្ហាផ្នែកគោលនយោបាយ ដែល ឆ្លើយតបចំពោះចំណាកស្រុកតាមរដូវ ការប្របាច់បញ្ចូលគ្នានៃសាលាជនបទ កម្មវិធីសិក្សាអន្តរ វប្បធម៌ បរិយាបន្នជនភៀសខ្លួននៅក្នុងប្រព័ន្ធអប់រំជាតិ និងការលុបបំបាត់ការបែងចែកគ្នា ការទទួល ស្គាល់គុណវុឌ្ឍិ ការផ្តោតគោលដៅមូលនិធិសាលារៀន ជំនួយមនុស្សធម៌លើផ្នែកការអប់រំកាន់តែ មានប្រសិទ្ធភាព និងការត្រៀមខ្លួនរួចជាស្រេចរបស់គ្រូសម្រាប់ថ្នាក់រៀនដែលមានលក្ខណៈចម្រុះ ក្នុងស្ថានភាពអាសន្ន បរិបទអូសបន្លាយ និង “រឿងប្រក្រតីបែបថ្មី”។

ខ្លឹមសារសង្ខេបរបាយការណ៍ GEM ឆ្នាំ ២០១៩ អំពីវិនិច្ឆ័យឱ្យបណ្តាប្រទេសទាំងឡាយត្រូវ ចាត់ទុកការអប់រំជាឧបករណ៍មួយក្នុងការគ្រប់គ្រងចំណាកស្រុក និងការផ្លាស់ប្តូរទីលំនៅដោយ បង្ខំ ហើយជាឱកាសមួយសម្រាប់អ្នកដែលកំពុងមានតម្រូវការ។

ការអប់រំ គឺជាសិទ្ធិមនុស្ស និងជាកម្លាំងប្រែក្លាយឲ្យកាន់តែប្រសើរ ដើម្បីលុបបំបាត់ ភាពក្រីក្រស្ថាបនាចីរភាព និងសន្តិភាព។ ប្រជាជនដែលផ្លាស់ទី មិនថាជាការផ្លាស់ទីដើម្បី រកការងារធ្វើ ឬស្វែងរកការអប់រំ និងមិនថាផ្លាស់ទីដោយស្ម័គ្រចិត្ត ឬដោយបង្ខំក្តី គឺពុំមាន ន័យថាពួកគេបានបាត់បង់សិទ្ធិទទួលបានការអប់រំឡើយ។ របាយការណ៍ពិនិត្យតាមដាន ការអប់រំសាកលឆ្នាំ ២០១៩ គូសបញ្ជាក់អំពីសក្តានុពល និងឱកាសដ៏ធំធេងក្នុងការធានាឱ្យ បានថាជនចំណាកស្រុកនិងផ្លាស់ប្តូរទីលំនៅដោយបង្ខំមានលទ្ធភាពទទួលបានការអប់រំប្រកប ដោយគុណភាព។

António Guterres អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ

របាយការណ៍នេះ នាំយកភស្តុតាងដែល មានស្រាប់ស្តីពីចំណាកស្រុក និងការ អប់រំមករួមបញ្ចូលគ្នា ដើម្បីគូសបង្ហាញឱ្យ ឃើញនូវឱកាសដ៏ធំធេង ក៏ដូចជាចង្អុល បង្ហាញឱ្យឃើញថា តើការលំបាកផ្នែកការ អប់រំអាចកើតមាននៅទីណាខ្លះ និងដោយ មូលហេតុអ្វីខ្លះ។ ម្យ៉ាងទៀតនេះគឺជាពេល វេលាមួយដែលសហគមន៍អន្តរជាតិកំពុង ពុះពារដើម្បីឆ្លើយតបចំពោះ SDGs និង បង្កើនអត្ថប្រយោជន៍ដ៏គួរជាទីកត់សម្គាល់ របស់ការធ្វើចំណាកស្រុកទូទាំងសាកល លោកឱ្យបានច្រើនជាអតិបរមា។

William Lacy Swing, អគ្គនាយក អង្គការអន្តរជាតិសម្រាប់ទេសន្តប្រវេសន៍ (ថ្ងៃទី១ខែតុលាឆ្នាំ២០០៨ដល់ថ្ងៃទី៣០ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ ២០១៨)

របាយការណ៍នេះផ្តល់មូលដ្ឋានហេតុផល ដ៏គួរជាទីទាក់ទាញឱ្យមានការសង្កត់ធ្ងន់លើ ការអប់រំនៅក្នុងសន្តិសញ្ញាសាកល ស្តីពី ជនភៀសខ្លួន និងភាពចាំបាច់មិនអាចខ្វះ បានក្នុងការដាក់បញ្ចូលជនភៀសខ្លួនទៅ ក្នុងប្រព័ន្ធអប់រំជាតិ និងផែនការវិស័យអប់រំ។

Filippo Grandi, ឧត្តមស្នងការអង្គការស ហប្រជាជាតិទទួលបន្ទុកជនភៀសខ្លួន។

